

Rīgas domes
Pilsētas
attīstības departaments

2009. gada pārskats par **Rīgas** ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz
2025. gadam un Rīgas attīstības programmas
2006.-2012. gadam ieviešanu

Es plānoju Rīgu

Rīga, 2010

Saturs

ievads	1
Izmantotie saīsinājumi	1
1. Stratēģijas izpildes uzraudzība un novērtēšana	2
2. Rīgas pilsētas attīstības raksturojums	3
Rīgas pilsētas ekonomikas raksturojums	3
Pārvaldība	3
Rīgas pilsētas pašvaldības budžets	4
Iedzīvotāju viedoklis	4
3. Īstenoto Eiropas Savienības projektu analīze	6
4. Stratēģijas īstenošanas process	9
PM1 Izglītota, prasmīga un kultūru cenoša sabiedrība	10
PM2 Uz austrumu – rietumu saikni balstīta ekonomikas attīstība	16
PM3 Dzīve pilsētā ar kvalitatīviem dzīvojamiem rajoniem (apkaimēm)	21
M4 Nodrošināta sabiedrība	28
M5 Veselīga un aktīva sabiedrība	32
M6 Ģimeniska sabiedrība	37
M7 Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība	39
M8 Garīgi bagāta sabiedrība	44
M9 Informēta sabiedrība	48
M10 Augstas pievienotās vērtības ekonomika	51
M11 Daudzveidīga un augoša ekonomika	54
M12 Partnerīga ekonomika	57
M13 Ērti un ātri sasniedzama pilsēta	58
M14 Tīra un zaļa pilsēta	62
M15 Droša pilsētvide	65
M16 Pilsēta ar kvalitatīvu mājokli	69
M17 Efektīvas pārvaldes pilsēta	72
Kopējie secinājumi un priekšlikumi	78
Rīgas stratēģijas pārskata sagatavošanā izmantotie materiāli	81

Ievads

Šis ir trešais pārskats par Stratēģijas ieviešanu pilsētā, ko ir sagatavojis Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments Stratēģijas uzraudzības sistēmas (SUS) ietvaros. Stratēģija ietver divus Rīgas attīstības plānošanas dokumentus: Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģiju līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmu 2006.-2012. gadam.

2009. gadā, atbilstoši vispārējām ekonomiskās un sociālās situācijas izmaiņām valstī, kā arī pamatojoties uz stratēģijas uzraudzības sistēmas 2006., 2007. un 2008. gada pārskatu rezultātiem, Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmā 2006.-2012. gadam tika veikti grozījumi.

Grozījumu ietvaros esošie mērķi un uzdevumi tika korigēti, apvienoti un precizēti, ka rezultātā Stratēģijā ir izvirzīti 13 mērķi un to ietvaros definēti 105 uzdevumi. Turklāt, papildus tiem tika izvirzītas prioritātes un tūlītējie soļi, kas realizējami tuvāko divu gadu laikā. Taču, ņemot vērā, ka šis ir pārskats par 2009. gadu, kad spēkā bija vēl iepriekšējā Stratēģija, grozījumu ietvaros veiktās izmaiņas nav skārušas pārskata struktūru un saturu.

2009. gada pārskatā tika izmantota informācija, ko sniedza RD institūcijas, iedzīvotāju aptauju rezultāti, Centrālās Statistikas Pārvaldes dati, Lursoft dati un citi informācijas avoti.

Lai veiksmīgāk nodrošinātu Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam ieviešanas uzraudzību, Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments ir izstrādājis datubāzi www.sus.lv. Datubāze sniedz būtisku ieguldījumu darba optimizēšanā pie regulāras datu vākšanas, uzglabāšanas, atspoguļošanas un pieejamības, kas savukārt dod iespēju operatīvi aplūkot, analizēt un prezentēt jaunākos datus par Rīgas pilsētā notiekošajiem sociālekonomiskajiem procesiem.

Izmantotie saīsinājumi

A/S	akciju sabiedrība
ALTA	Latvijas Tūrisma Aģentu asociācija
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ĀTI	Ārvalstu tiešās investīcijas
BaltMet	(Baltic Metropoles Network) Baltijas Metropoļu sadarbības tīkls
BJC	bērnu un jaunatnes centrs
CBJR	centrālais Baltijas jūras reģions
DVD	(Digital Versatile Disc) Ciparu daudzpielietojuma disks
EK	Eiropas komisija
ERAF	Eiropas Reģionālā attīstības fonda
ES	Eiropas Savienība
GPS	(Global Positioning System) Globālā pozicionēšanas sistēma
HIV	cilvēka imūndeficīta vīruss
IJSD	Izglītības, jaunatnes un sporta departaments
IKP	lekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
IVN	letekmes uz vidi novērtējums
KAVIS	Klientu attiecību vadības informācijas sistēma
KF	Krievijas federācija
KTMC	Kultūras un tautas mākslas centrs
LPP/LC	Latvijas Pirmā partija/Latvijas ceļš
LR	Latvijas Republika
LU	Latvijas Universitāte
LVRA	Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācija
m.g.	mācību gads
MK	Ministru kabinets
MVD	Mājokļu un vides departaments

NATO	(North Atlantic Treaty Organization) Ziemeļatlantijas līguma organizācija
NVO	Nevalstiskā organizācija
NVS	Neatkarīgo Valstu Sadraudzība
PAD	Pilsētas attīstības departaments
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
PPP	publiskā un privātā partnerība
PVS	projektu vadības sistēmas
RAPLM	Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrija
RCB	Rīgas Centrālā bibliotēka
RCB	Rīgas Centrālās bibliotēkas
RD	Rīgas dome
REA	Rīgas Enerģētikas aģentūras
RO	Reliģiska organizācija
RPA	Rīgas pašvaldības aģentūra
RTAB	Rīgas Tūrisma attīstības birojs
RTKIC	Rīgas tūrisma koordinācijas un informācijas centrs
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SRC	Sociālās rehabilitācijas centri
SUS	Stratēģijas uzraudzības sistēma
TLMS	Tautas lietišķās mākslas studija
UBC	(Union of the Baltic Cities) Baltijas pilsētu savienība
UCEU	(Union of Capitals of the European Union) Eiropas Savienības galvaspilsētu savienība
UNDP	(United Nations Development Programme) Apvienoto Nāciju Attīstības programma
UNESCO	Apvienoto Nāciju Izglītības, Zinātnes un Kultūras organizācija
V/A	Valsts aģentūra
VEF	Valsts elektrotehniskā fabrika

1. Stratēģijas izpildes uzraudzība un novērtēšana

Lai īstenotu Stratēģijas uzraudzības sistēmu, Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments ir izstrādājis un Rīgas dome apstiprinājusi instrukciju „Kārtība, kādā tiek īstenota Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025.gadam un Rīgas attīstības programmas 2006.-2012. gadam izpildes uzraudzība” (turpmāk tekstā – RD instrukcija).

RD instrukcijā ir noteikta vispārējā kārtība, kādā Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek nodrošināta Stratēģijas izpildes uzraudzība. Uzraudzības sistēmas ietvaros regulāri un sistemātiski tiek vākta, apkopota un analizēta kvantitatīva un kvalitatīva informācija par situāciju pilsētā un pilsētas pašvaldības darbību, kā arī izdots publiski pieejams ikgadējs pārskats par Stratēģijas īstenošanu. Šādi pārskati jau ir izstrādāti par 2006./2007. un 2008. gadu.

Rīgas pašvaldības pārziņā ir plašs darbību spektrs dažādās sfērās, līdz ar to Stratēģijā ir izvirzīti 17 stratēģiskie mērķi un 112 uzdevumi šo mērķu sasniegšanai. Visus mērķus un uzdevumus raksturo dažāda veida rādītāji, kas ne vienmēr ir vienožīmīgi vērtējami un viegli izmērāmi. Lai situāciju padarītu vieglāku, Stratēģijas uzraudzības sistēmā tika ņemti vērā šādi principi:

- Vienkāršības princips;
- Uzraudzības sistēmas pakāpeniskas attīstības un pilnveidošanas princips;
- Visaptveroša vērtējuma princips.

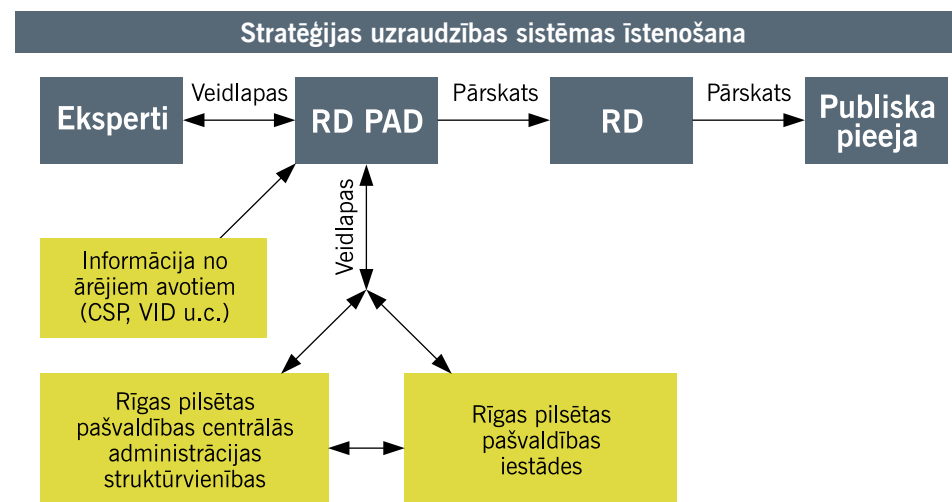
Stratēģijas uzraudzības sistēmas funkcijas ir, pirmkārt, novērtēt un uzraudzīt stratēģisko uzdevumu un mērķu izpildi un, otrkārt, sagatavot regulārus pārskatus par Stratēģijas īstenošanu (progresu un efektivitāti). Minēto funkciju veikšanai RD instrukcijā ir noteikti šādi uzdevumi:

- Konstatēt pārmaiņas pilsētas sociālajā, ekonomiskajā un vides situācijā;
- Noteikt, vai stratēģija tiek īstenota kā plānots;
- Parādīt pašvaldības darbības progresu un panākumus;
- Nodrošināt ar informāciju sabiedrību, politiķus un citas ieinteresētās puses;
- Konstatēt jaunas problēmas, kuru risināšanai veltīt turpmāko izpēti un rīcību;
- Sniegt pamatotus priekšlikumus stratēģijas aktualizācijai un virzīt tos apstiprināšanai Rīgas domē;
- Sekmēt iestāžu un struktūrvienību koordinētu darbību;
- Nodrošināt pilsētas attīstības novērtēšanas iespējas.

Par Stratēģijas uzraudzības sistēmas īstenošanu ir atbildīgs Pilsētas attīstības departaments, kam par pamatu šajā darbā kalpo gan informācija no Rīgas domes institūcijām un struktūr-

vienībām par pārskata gadā notiekošajām, uzsāktajām un pabeigtajām rīcībām (projektiem) pilsētas stratēģisko mērķu sasniegšanai, gan no ārējām institūcijām gūtā informācija. Lai novērtēšanas process būtu plašāks un objektīvāks, savu vērtējumu sniedz gan Rīgas domes speciālisti, gan no ārpusē piesaistīti eksperti (1. attēls).

1. attēls

Avots: Rīgas attīstības programma 2006. - 2012. gadam

Svarīgi, ka stratēģijas uzraudzības sistēma paredz arī regulāru iedzīvotāju aptauju par to, cik apmierināti viņi ir ar pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem. Iegūtie rezultāti tiek atspoguļoti stratēģisko mērķu indikatoru tabulās kā kvalitatīvie rādītāji. Lai novērtētu, vai attīstība visā pilsētā notiek līdzsvaroti, ir izveidota Rīgas apkaimju karte. Kopumā Rīgā ir izdalītas 58 apkaimes, noteiktas to robežas un piešķirts vēsturiskais nosaukums.

Stratēģijas izpildes uzraudzības sistēmas gala produkts ir šis ikgadējais pārskats par Stratēģijas īstenošanu, kas kalpo par atskaites punktu Rīgas attīstības virzienam. Tādējādi ir iespējams novērtēt, vai pilsēta tiecas īstenot izvirzītos ilgtermiņa stratēģiskos mērķus un uzdevumus, vai tomēr pilsētā veiktās rīcības ar tiem nesaskan. Turklāt pārskats ir arī informatīvs materiāls, kas ļauj jebkuram interesentam iepazīties ar pilsētā paveikto, arī attiecībā uz konkrētiem mērķiem un uzdevumiem.

2. Vispārīgs Rīgas pilsētas attīstības raksturojums

Rīgas pilsētas ekonomikas raksturojums

2008.–2009. gadā Rīgas ekonomiku raksturoja strauja ekonomiskās aktivitātes samazināšanās, iekšzemes kopproduktam (pēc novērtējuma), salīdzinot ar iepriekšējo gadu, sarūkot par 18,6%, savukārt Rīgas pilsētā pievienotā vērtība šajā periodā (pēc novērtējuma) kritās par 17 %.

2009. gadā Rīgas īpatsvars valsts iekšzemes kopproduktā ir palielinājies no 47 % līdz 55%, kas skaidri norāda uz Rīgas lomu Latvijas ekonomikas izaugsmē.

Rīgas ekonomikā laikā no 2004. gada līdz 2007. gadam īpaši strauja attīstība bija vērojama iekšējā tirgus nozarēs – tirdzniecībā, būvniecībā un komercpakalpojumos, šīm nozarēm 2007. gadā sasniedzot 52% no pilsētas kopējās pievienotās vērtības. Ekonomikas lejupslīde ir ienesusi korekcijas galvaspilsētas nozaru struktūrā. Būtiski sarūkot aktivitātei iekšējā tirgus nozarēs, īpaši tirdzniecībā un būvniecībā, abu šo nozaru īpatsvars pilsētas kopējās pievienotās vērtības struktūrā divu pēdējo gadu laikā ir sarucis par 6,5% procentpunktiem. Lai gan rūpniecības īpatsvars pagaidām nav pieaudzis, Latvijas ekonomikas orientācija uz eksportspējīgas produkcijas ražošanu turpmākajos gados var palielināt šīs nozares vietu un lomu arī Rīgas ekonomikas nozaru struktūrā. Pēdējos divos gados nedaudz palielinājies arī transporta nozares īpatsvars pilsētas nozaru struktūrā.

Neskatoties uz straujo lejupslīdi ekonomikā, ārvalstu tiešās investīcijas 2009. gadā turpināja palielināties. Kā liecina Lursoft dati, gada laikā tās pieaugušas par 56,5% un 2009. gada beigās bija 2,57 miljardi Ls, rēķinot uz vienu iedzīvotāju – 3410 Ls.

Izvēloties investīciju vietu, būtiska nozīme ir arī pilsētas kredītreitingam. 2009. gadā kredītreitinga aģentūra „Standard & Poors” Rīgas kredītreitingu samazināja līdz „BB” līmenim ar Negatīvu attīstības perspektīvu, savukārt kredītreitinga aģentūra „Moody's Investors Service”, uzsverot arī Rīgas pilsētas pašvaldības finanšu politikas stiprās puses, savā vērtējumā Rīgas pilsētai piešķīra Baa3 reitingu ar negatīvu attīstības perspektīvu. Neskatoties uz būtisko kredīta reitinga samazinājumu, pilsētai piešķirtais reitings joprojām atrodas virs reitinga līmeņa, kas investoru vērtējumā ļauj pilsētai piesaistīt finanšu resursus ārējā un iekšējā tirgū.

Viens no galvenajiem Rīgas ilgtermiņa ekonomiskās attīstības un dzīves līmeņa uzlabošanas priekšnoteikumiem ir cilvēkresursu attīstība. 2009. gada beigās Rīgā bija nodarbināti 333,3 tūkstoši iedzīvotāju (2008. gadā – 380,6), kas ir 83% no pilsētas kopējā ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita. Reģistrēto bezdarbnieku skaits Rīgā divu nepilnu gadu laikā palielinājies gandrīz 4 reizes un sasniedza 68,5 tūkstošus bezdarbnieku, kas ir augstākais bezdarba rādītājs pēdējo desmit gadu laikā – 12,1%. Šobrīd situācija ir nedaudz uzlabojusies un reģistrēto bezdarbnieku skaits ir nedaudz samazinājies.

Pārvaldība

Rīgas pašvaldības lēmējinstānci – domi – veido 60 ievēlēti deputāti. Pēdējās pašvaldību vēlēšanas notika 2009. gada 6. jūnijā. Kandidēšanai Rīgas domē bija iesniegti 17 politisku organizāciju un to apvienību saraksti. Domē tika ievēlēti deputāti no četriem sarakstiem – „Saskaņas centrs”, „Pilsoniskā savienība”, „LPP/LC” un „Jaunais laiks”. Pašvaldību vēlēšanās piedalījās 58,9% balsstiesīgo iedzīvotāju (pilsoņu), salīdzinājumā ar iepriekšējām vēlēšanām 2005. gada martā (52,87%), vēlēšanu aktivitāte ir palielinājusies. Rīgas pilsētā 68,7%¹ iedzīvotāju ir Latvijas Republikas pilsoņi, bet pārējiem nav pilsonības, tāpēc aktuāls ir jautājums par visu nepilsoņu tiesībām piedalīties pašvaldību vēlēšanās.

2009. gada ievēlētais domes sasaukums par priekšsēdētāju ievēlēja Nilu Ušakovu („Saskaņas centrs”), par priekšsēdētāja vietnieku – Aināru Šleseru („LPP/LC”). Salīdzinājumā ar iepriekšējiem sasaukumiem **domē ir samazināts priekšsēdētāja vietnieku skaits.**

Lai nodrošinātu savu darbību un sagatavotu jautājumus izskatīšanai domes sēdēs, dome izveido pastāvīgās komitejas, kuru personālo sastāvu nosaka, pieņemot atsevišķu domes lēmumu. 2009. gada sasaukumā **Domē ir 8 komitejas:** Finanšu un administrācijas lietu komiteja, Sociālo jautājumu komiteja, Pilsētas attīstības komiteja, Mājokļu un vides komiteja, Pilsētas īpašuma komiteja, Izglītības, kultūras un sporta komiteja, Satiksmes un transporta lietu komiteja un Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komiteja. **Iepriekš Rīgas domē bija 10 komitejas.**

Domes darbību nodrošina domes priekšsēdētājs, domes priekšsēdētāja vietnieks, Domes prezidijs, Rīgas pilsētas izpilddirektors, kā arī pašvaldības administrācijas darbinieki.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai dome izveido komisijas, kurās tiek iekļauti domes deputāti, speciālisti un pašvaldības iedzīvotāji. 2010. gada sākumā Rīgas domē ir šādas pastāvīgās komisijas: Administratīvā komisija, Budžeta komisija, Dzīvojamu telpu izīrēšanas komisija, Revīzijas komisija, Vēlēšanu komisija.

Rīgas pašvaldības funkciju izpildi nodrošina pašvaldības nozaru departamenti, iestādes, centrālā administrācija, aģentūras, īpaša statusa institūcijas un kapitālsabiedrības. **2009. gadā tika veikta būtiska pašvaldības institūciju reorganizācija.** Ja 2009. gada sākumā visās pilsētas struktūrvienībās, ieskaitot pakļautības iestādes, tika nodarbināti 17 513, tad uz 2010. gada 1.martu vairs tikai 12 531, kas nozīmē, ka strādājošo skaits Rīgas domes struktūrvienībās tika samazināts par 28,4%. Tika samazināts arī strādājošo atalgojuma līmenis.

¹ PMLP dati uz 2009. gada sākumu

Reorganizācijas rezultātā izpilddirekciju skaits pilsētā tikai samazināts no sešām līdz trim. Reorganizējot Vides departamentu, Komunālo departamentu un RPA „Rīgas mājoklis”, tika izveidots Mājokļu un vides departaments, Kultūras departaments tika apvienots ar Izglītības, jaunatnes un sporta departamentu, izveidojot Izglītības, kultūras un sporta departamentu. Ir veikta vairāku pašvaldības aģentūru likvidēšana, vairs nepastāv Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrs, Rīgas Atkarības profilakses centrs, Reģionālais sporta centrs „Anniņmuiža”, RPA Mežaparks un RPA Rīgas kultūras aģentūra, kā arī grāmatvedības funkciju veikšana ir centralizēta Finanšu departamentā.

Rīgas pilsētas pašvaldības budžets

Rīgas pilsētas pašvaldībai ik gadu laika posmā no 2004. – 2008. gadam ir izdevies budžetu noslēgt ar pārpalikumu. Iepriekšējo gadu uzkrājumi pašvaldībai palīdz sabalansēt budžetu ekonomiskās krīzes apstākļos, kas pašvaldības budžetu sāka būtiski ietekmēt kopš 2009. gada. Panākot sabalansēta budžeta izpildi, tiek sekmēta pilsētas finanšu stabilitāte, kā arī sniegts ieguldījums valsts finanšu stabilitātes nodrošināšanā.

2009. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības konsolidētā budžeta ieņēmumi bija par 159,4 miljoniem latu (par 26,3%) mazāki nekā iepriekšējā gadā. 2009. gada Rīgas pilsētas pašvaldības konsolidētā budžeta ieņēmumi tika izpildīti 102,6% apjomā no plānotā, izdevumi – 95,7% apjomā.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi, kas ir lielākais pašvaldības budžeta ieņēmumu avots, pārskata gadā veidoja 259 miljonus latu, kas ir par 93 miljoniem latu (par 26,4%) mazāk nekā iepriekšējā gadā. Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi pārskata gadā palielinājās līdz 38,6 miljoniem latu, par 0,3 miljoniem (par 0,7%) vairāk nekā iepriekšējā gadā.

2009. gadā pašvaldības konsolidētā budžeta nenodokļu ieņēmumi saruka līdz 38,2 miljoniem latu. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, konsolidācijas rezultātā izslēdzot pārskaitījumu no speciālā budžeta, tie bija par 28,4 miljoniem latu (par 42,6%) mazāki.

Maksājumi no valsts budžeta Rīgas pilsētas pašvaldības konsolidētajā budžetā pārskata gadā samazinājās līdz 104,6 miljoniem latu, par 35,5 miljoniem latu (par 25,3%) mazāk nekā iepriekšējā gadā.

Rīgas pilsētas pašvaldībai, veicot budžeta izdevumu samazināšanu, tai skaitā būtiskas strukturālas reformas, tika nodrošināta pašvaldības funkciju izpilde un tām nepieciešamais finansējums. Pašvaldības konsolidētā budžeta izdevumi 2009. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo

gadu, samazinājās par 123,2 miljoniem latu (par 20,7%).

Lai gan pārskata gadā pamatbudžeta operatīvais pārpalikums (ieņēmumu pārsvars pār uzturēšanas izdevumiem) salīdzinot ar 2008. gadu samazinājās, pašvaldības konsolidētā budžeta ieņēmumi pārsniedza uzturēšanas izdevumus par 49 miljoniem latu.

Rīgas pilsētas pašvaldībai, sekmīgi īstenojot finanšu un budžeta politiku, nepieļaujot budžeta deficītu laikā no 2004. līdz 2008. gadam, kā arī samazinot piesaistīto finanšu resursu cenu, ir izdevies stabilizēt pašvaldības tiešo parādsaistību apjoma pieaugumu un samazināt tā relatīvo apjomu.

Pilsētas tiešo parādsaistību (aizņēmumu no komercbankām un Valsts kases) relatīvais līmenis pret budžeta ieņēmumiem laikā no 2002. gada līdz 2008. gadam samazinājies no 45% līdz 18%. Lai gan pārskata gadā nominālā izteiksmē pašvaldības tiešo parādsaistību apjoms samazinājās, būtiski sarūkot pašvaldības konsolidētā budžeta ieņēmumiem, parāda attiecība pret budžeta ieņēmumiem nedaudz palielinājās – līdz 21%.

Pārskata gadā pašvaldība turpināja sekmīgi īstenot Rīgas pilsētas pašvaldības aizņēmumu, galvojumu un citu ilgtermiņa saistību vadības stratēģiju 2008.–2012. gadam, nodrošinot aizņēmumu, garantiju un saistības vadības stabilitāti un turpinot samazināt piesaistīto finanšu resursu cenu.

Lai nodrošinātu sekmīgu un drošu sadarbību ar komercbankām pārskata gadā stratēģija tika papildināta ar sadaļu par sadarbības (darījumu) partneru riska novērtējumu un šī riska vadību.²

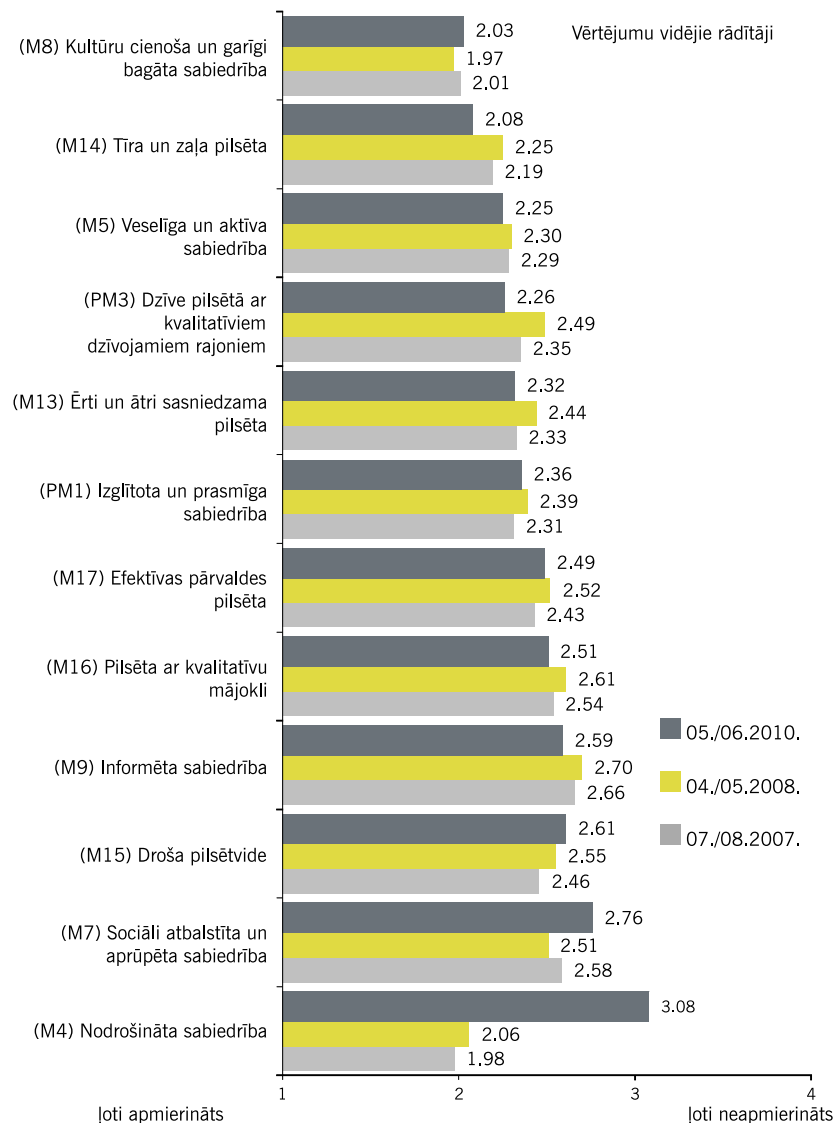
Iedzīvotāju viedoklis

2010. gadā Pilsētas attīstības departaments sadarbībā ar Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centru SKDS veica Rīgas iedzīvotāju aptauju, lai noskaidrotu rīdzinieku apmierinātību ar pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem un dzīves kvalitāti. Rīgas iedzīvotāju apmierinātība tika pētīta, izvēloties indikatorus, atbilstoši Stratēģijā nospraustajiem mērķiem. Papildus tika apzinātas jomas, kurās pēdējā gada laikā pilsētā bija vērojama situācijas uzlabošanās, kā arī tika noteiktas risināmās problēmas Rīgā. Bez minētā, lai novērtētu, cik lielā mērā Rīgas iedzīvotāji ir iesaistījušies savas dzīvesvietas – savas apkaimes dzīvē, aptaujā tika noskaidrots, vai dažādas aktivitātes (piemēram, iepirkšanās, izglītošanās, strādāšana, izklaidēšanās u.c.) tiek veiktas savā apkaimē, kaut kur citur vai arī to nedara vispār. Lai gan kopumā 2010. gada aptaujas vidējo rādītāju salīdzinājums ar 2007. un 2008. gadā veikto aptauju vidējo rādītāju būtiski nav mainījies – pilsētniekus vairāk apmierina nekā neapmierina pašvaldības darbība un pilsētā notiekošie procesi, tomēr būtiski ir mainījies jomu izkārtojums, ar kurām iedzīvotāji vairāk bija apmierināti 2007. un 2008. gadā un ar kurām 2010. gadā.

² Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

2. attēls

Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību vidējo rādītāju salīdzinājums

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Saskaņā ar veiktā pētījuma rezultātiem, visatzinīgāk Rīgas iedzīvotāji vērtējuši stratēģiskā mērķa M8 Kultūru cenošana un garīgi bagāta sabiedrība izpildi. Jāpiebilst, ka arī 2008. gadā šis bija vispozitīvāk vērtētais indikators. Šajā grupā apkopoti dati par respondentu attieksmi pret kultūras pasākumiem Rīgā kopumā, kā arī par iespējām bērniem un pieaugušajiem iesaistīties pulciņos, pašdarbības kolektīvos. Visatzinīgāk aptaujātie vērtējuši kultūras pasākumus kopumā. Otrs atzinīgāk vērtētais rādītājs ir M14 Tīra un zaļa pilsēta, kas ietver sekojošus aspektus: kanalizācijas pieejamību, trokšņu līmeni, dabas vides daudzumu un kvalitāti, gaisa kvalitāti, teritorijas tīrību un dzeramā ūdens kvalitāti. Jāatzīmē, ka šogad apmierinātība ar visiem iekļautajiem aspektiem bijusi lielāka nekā iepriekš veiktajos pētījumos. Tāpat Rīgas iedzīvotāji pozitīvi bijuši noskaņoti pret rādītāju – M5 Veselīga un aktīva sabiedrība, kur atzinīgus vērtējumus aptaujātie visbiežāk snieguši par sportošanas un aktīvas atpūtas iespējām pilsētā. Savukārt viskritiskāk iedzīvotāji vērtējuši rādītāju – M4 Nodrošināta sabiedrība. Raksturojot savas neapmierinātības iemeslus, visbiežāk respondenti norādīja uz to, ka grūti atrast darbu, nav piemērotu darbavietu un ir augsts bezdarba līmenis. Savukārt ievērojami retāk nekā iepriekš, šogad kā galvenie neapmierinātības iemesli minēti tādi faktori kā slikti apmaksāts darbs, zems atalgojums un vecuma ierobežojumi. Kritiska attieksme pausta arī pret indikatoru M7 Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība, kas ietver sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, kā arī sociālo problēmu risināšanu pilsētā. Kritiskāk kā iepriekšējos gados tika vērtēts arī indikators – M15 Droša pilsētvide, kurš raksturo rīdzinieku apmierinātību ar personisko un mājokļa drošību.

Analizējot datus par „labajām lietām”, panākumiem, situācijas uzlabošanu Rīgā pēdējā gada laikā, jāsecina, ka visbiežāk (25%) aptaujas dalībnieki norādījuši uz satiksmes uzlabošanu. Respondenti lielākoties atzīmēja, ka tiek veikti uzlabojumi sabiedriskā transporta jomā (8%) (iegādāti jauni transportlīdzekļi, zemās grīdas tramvaji, uzlabots kursēšanas grafiks, maršruti, atzinīgi vērtēta e-talona ieviešana) un notiek ielu remonts (8%). Iedzīvotāji norādīja arī uz velosipēdistu celiņu būvniecību (4%), Dienvidu tilta celtniecību (4%) un sastrēgumu mazināšanu (4%). Citas atbildes minētas retāk.

Gandrīz tikpat bieži (24%) rīdzinieki minējuši dažādus jautājumus, kas saistīti ar vides jomu – Rīga kļuvusi sakoptāka, tīrāka (14%) un lielāka uzmanība tiek pievērsta parku, zaļās zonas sakārtošanai, uzturēšanai (11%).

Dažādus ar kultūras jautājumiem saistītus aspektus nosauca 17% aptaujāto. Rīdzinieki norādīja, ka pilsētā notiek dažādi pasākumi (9%) (minēta Muzeju nakts, Staro Rīga, Labestības diena u.c.), kā arī tiek organizēti dažādu svētku svinēšana (6%).

Vairāk nekā 1/10 iedzīvotāju (13%) minēja dažādus ar pilsētas labiekārtošanu saistītus uzlabojumus: visbiežāk respondenti bija pamanījuši, ka pilsētā tiek ierīkoti bērnu rotaļu laukumi (3%), notiek dažādu ēku remonts, atjaunošana (3%), pilsēta tiek skaisti izdekorēta svētku laikā (2%).

Raksturojot izmaiņas, vērojams, ka 2010. gadā retāk nekā iepriekš minēti uzlabojumi satiksmes jomā (2010.: 25%, 2008.: 27%, 2007.: 32%) un ar pilsētas labiekārtošanu saistītus jautājumus (2010.: 13%, 2008.: 17%, 2007.: 21%), bet biežāk nekā iepriekšējos gados norādīts

uz situācijas uzlabošanas vides jomā (2010.: 24%, 2008.: 18%, 2007.: 20%), kultūras sfērā (2010.: 17%, 2008.: 10%, 2007.: 14%), izglītības nozarē (2010.: 8%, 2008.: 1%, 2007.: 2%) un ar pašvaldības darbu saistītos jautājumos (2010.: 5%, 2008.: 3%, 2007.: 1%).

Atbildot uz jautājumu par pirmām kārtām risināmajām problēmām Rīgā, iedzīvotāji visbiežāk (32%) minēja ar satiksmes uzlabošanu saistītus aspektus, 16% norādot, ka būtu vairāk uzmanības jāpievērš ielu stāvoklim, to remontam un 8% aicināja uzlabot sabiedriskā transporta pakalpojumus. Kopumā 31% aptaujāto nosauca dažādus dzīves dārdzības aspektus, tajā skaitā to, ka ir dārgs sabiedriskais transports minēja 10% respondentu, 9% norādīja, ka ir dārgi komunālie pakalpojumi un 6% atzīmēja medicīnisko pakalpojumu dārdzību. To, ka pirmām kārtām nepieciešams risināt ar nodarbinātību saistītus jautājumus, uzsvēra 30% aptaujāto Rīgas iedzīvotāju.

Salīdzinot 2010. gadā, 2008. gadā un 2007. gadā veikto pētījumu datus, var konstatēt, ka šogad respondenti biežāk minējuši problēmas, kas saistītas ar nodarbinātību (2010.: 30%, 2008.: 3%, 2007.: 3%), ekonomikas attīstību (2010.: 7%, 2008.: 2%, 2007.: 1%) un nodokļu jautājumu risināšanu (2010.: 3%, 2008.: 1%, 2007.: 0,4%). Savukārt retāk nekā iepriekšējos gados par prioritārām atzītas tādas jomas kā satiksmes uzlabošana (2010.: 32%, 2008.: 43%, 2007.: 43%), pilsētas labiekārtošana (2010.: 13%, 2008.: 19%, 2007.: 15%), vides jautājumi (2010.: 10%, 2008.: 16%, 2007.: 15%) un mājokļi (2010.: 5%, 2008.: 7%, 2007.: 8%).

Raksturojot Rīgas iedzīvotāju iesaistīšanos savas dzīvesvietas – savas apkaimes dzīvē, vairāk nekā puse no aptaujātajiem atbildēja, ka savā apkaimē iepērkas (81%, citur 46%), apmeklē ģimenes ārstu, saņem veselības aprūpes pakalpojumu (62%, citur 31%) un pavada laiku kopā ar citiem apkaimes iedzīvotājiem (56%, citur 16%).

Kā aktivitātes, kuras iedzīvotāji savā apkaimē veic biežāk nekā citur, minamas arī sportošana, aktīva brīvā laika pavadīšana (savā apkaimē 41%, citur 22%), teritorijas labiekārtošana, t.sk. piedalīšanās talkās (savā apkaimē 31%, citur 8%), viedokļa izteikšana par pašvaldības darba jautājumiem (savā apkaimē 9%, citur 4%), savā apkaimē aptuveni divas reizes biežāk (18%) nekā citur (9%) atrodas arī skola vai bērnudārzs, kuru apmeklē bērns/-i.

Savukārt citur nevis savā apkaimē lielākā daļa iedzīvotāju apmeklē kultūras pasākumus (citur 61%, savā apkaimē 22%) un izklaides pasākumus (citur 57%, savā apkaimē 18%). Arī algotu darbu iedzīvotāji citur strādā ievērojami biežāk (39%) nekā savā apkaimē (15%).

Raksturojot vidējos rādītājus par visām aktivitātēm kopumā, jāatzīmē, ka minētās aktivitātes savā apkaimē vidēji veic 28%, citur – 25%, bet vidēji 52% iedzīvotāju atbildēja, ka viņi šādas aktivitātes neveic vispār vai tas uz viņiem neattiecas.

Salīdzinot šos rādītājus pa apkaimēm, var konstatēt, ka vidējie rādītāji par savā apkaimē īstenotajām aktivitātēm augstāki ir Centrā, Bergos, Mīlgrāvī, Ziepniekkalnā un Imantā. Savukārt vidēji biežāk dažādas aktivitātes citur veikuši respondenti Torņakalnā, Bergos, Pleskodālē, Zasulaukā, Teikā, Brekšos un Andrejsalā.

Kopumā tiešās intervijās tika intervēti 2006 respondenti viņu dzīves vietās. Ar aptaujas datiem detalizēti iespējams iepazīties mājas lapā www.sus.lv sadaļā pētījumi.

3. Īstenoto Eiropas Savienības projektu analīze

2009. gadā Rīgas pašvaldības projektu realizēšanai kopumā piesaistīts finansējums 97,87 milj. Ls apmērā, ar kura palīdzību kopumā tika ieviesti 55 projekti. Rīgas pašvaldības projektu realizēšanai piesaistīts finansējums galvenokārt no tādiem Eiropas Savienības struktūrfondiem kā Eiropas reģionālās attīstības fonds³ (50,16 milj. Ls), Eiropas sociālais fonds⁴ (7,01 milj. Ls) un Kohēzijas fonds⁵ (9,72 milj. Ls). Gandrīz visi 2009. gadā pabeigtie projekti (3. attēls) ar kopējo budžetu 44,08 milj. Ls tika finansēti no Eiropas reģionālās attīstības fonda apgūtajiem līdzekļiem (43,45 milj. Ls).

Taču projektiem, kas vēl atradās ieviešanā (4. attēls) ar kopējo budžetu 53,79 milj. Ls galvenokārt tika piesaistīts finansējums no TEN-T⁶ programmas (14,66 milj. Ls) un Kohēzijas fonda (9,72 milj. Ls) līdzekļiem. Bez tam, finansējums 8,79 milj. Ls apmērā projektiem ieviešanā tika piesaistīts gan no Eiropas reģionālās attīstības, gan arī Kohēzijas fonda līdzekļiem.

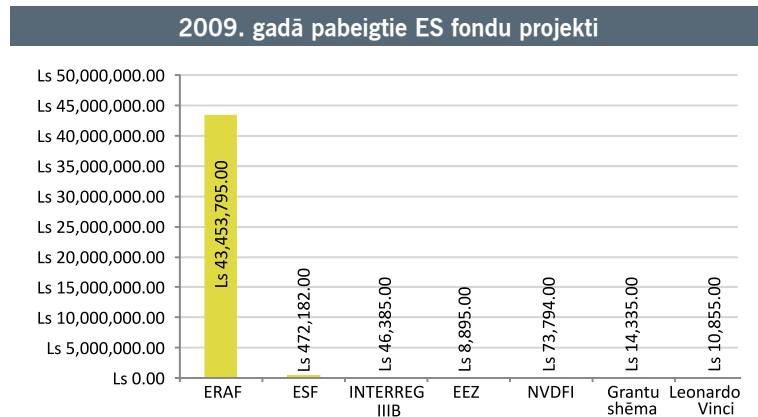
³ Šī fonda ietvaros palīdzība tiek sniegta mazāk attīstītajiem reģioniem, galvenokārt koncentrējoties uz publiskās infrastruktūras uzlabošanu un uzņēmējdarbības veicināšanu ar mērķi izlīdzināt reģionālās atšķirības Kopienas ietvaros.

⁴ Fonda mērķis ir veicināt nodarbinātību Eiropas Savienības dalībvalstīs, novērst visu veidu diskrimināciju un nevienlīdzību darba tirgū, kā arī attīstīt cilvēkresursus un veicināt informācijas sabiedrības izveidi.

⁵ ES reģionālās politikas finanšu instruments, kas izveidots, lai finansētu liela mēroga infrastruktūras attīstības pasākumus (projektus) vides aizsardzības un transporta jomā ar mērķi izlīdzināt valstu starpā pastāvošās ekonomiskās un sociālās atšķirības.

⁶ Programmas realizācija nodrošina transporta infrastruktūras attīstību un uzturēšanu, ar mērķi sasniegt noteiktus kvalitātes kritērijus, uzlabot transporta pakalpojumu sistēmu, uzlabot un uzturēt augstu satiksmes drošības līmeni.

3. attēls

Avots: RD PAD

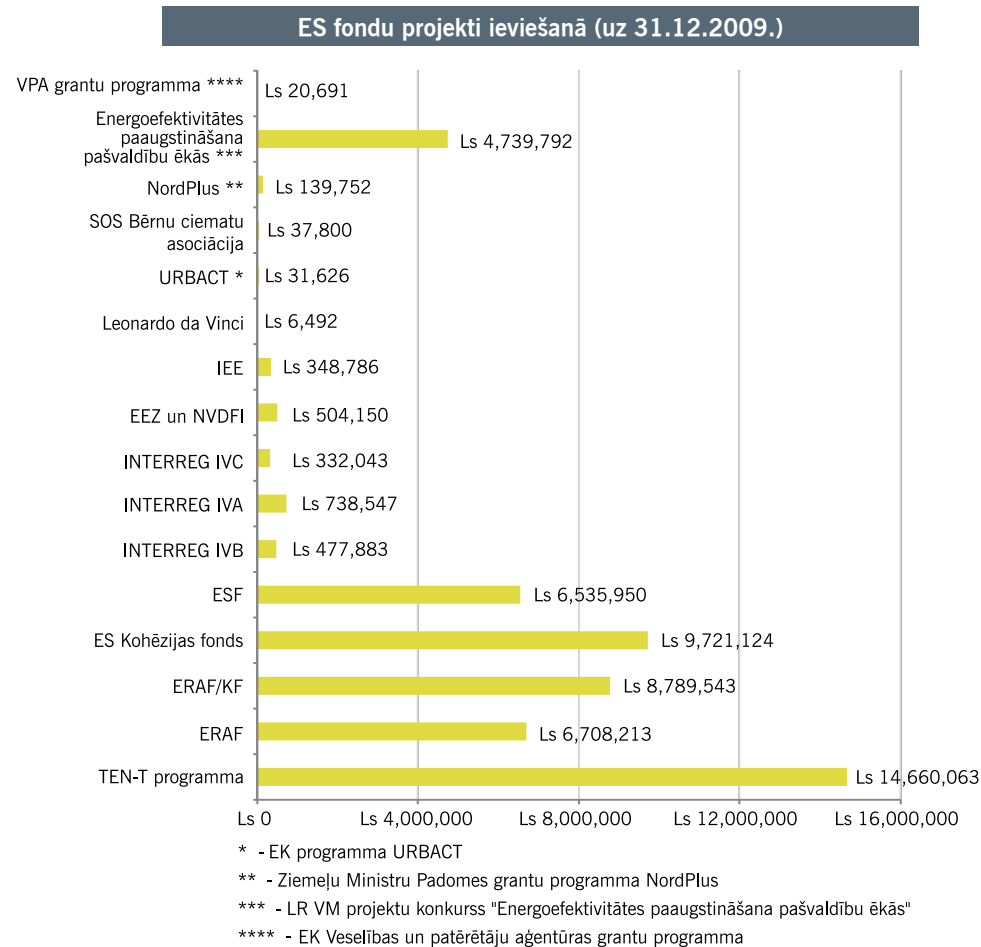
Taču projektiem, kas atradās plānošanas stadijā (5. Attēls), galvenokārt tika piesaistīts TEN-T programmas (13,57 milj. Ls) un Eiropas reģionālās attīstības fonda (9,74 milj. Ls) finansējums.

Jāpiezīmē, ka TEN-T programmas ietvaros iespējams apgūt finansējumu 50% apmērā no kopējā projekta budžeta, bet attiecīgi atlikušie 50% tiek segti ar Rīgas domes līdzfinansējuma daļu. Turpretī INTERREG programmas⁷ ietvaros iespējama apgūstamais finansējums ir lielāks, sastādot 85% no projekta kopējā budžeta un tikai 15% Rīgas domes līdzfinansējuma. Vēl finansējums tika piesaistīts Latvijas Vides Ministrijas projektu konkursa „Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldību ēkās” ietvaros, kā arī no tādām Eiropas kopienas iniciatīvām kā INTERREG IIIB, gan arī IVA, IVB un IVC, un salīdzinoši nelielos apmēros no Grantu shēmas, Leonardo da Vinči, Ziemeļu Ministru Padomes grantu programmas NordPlus, kā arī citām programmām.

2009. gadā piesaistītās investīcijas galvenokārt tiek izmantotas sekojošu stratēģisko mērķu ieviešanai. Piektā daļa jeb 11 projekti tika īstenoti mērķa *PM1 Izglītota un prasmīga sabiedrība* ietvaros, sastādot lielāko projektu skaitu starp visiem īstenojamajiem mērķiem. Vēl salīdzinoši liela daļa projektu tika ieviesti mērķu *M13 Ērti un ātri sasniedzama pilsēta* un *M7 Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība* ietvaros attiecīgi ieviešot 6 projektus katrā no tiem. Vēl liela daļa projektu tika realizēti arī tādu mērķu ietvaros kā *M14 Tīra un zaļa pilsēta* un *M17 Efektīvas pārvaldes pilsēta*, kur tika ieviesti 5 projekti katram mērķim. Zīmīgi, ka

⁷ Ar 06.06.2010. Rīgas domes iekšējie noteikumi Nr. 3 „Projektu izskatīšanas un ieviešanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā”

4. attēls

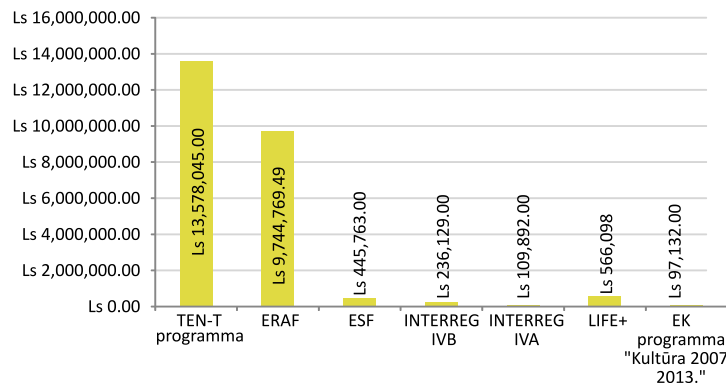

Avots: RD PAD

2009. gadā neviens ES līdzfinansēts projekts netika īstenots 4 mērķu ietvaros: *M6 Ģimieniska sabiedrība*, *M9 Informēta sabiedrība*, *M12 Partnerīga ekonomika* un *M15 Droša pilsētvide*. Lai gan arī mērķa *M8 Garīgi bagāta sabiedrība* ietvaros netika ieviests neviens projekts, tomēr 3 projekti bija plānošanas stadijā (6.attēls).

5. attēls

Plānotie ES fondu projekti (uz 31.12.2009.)

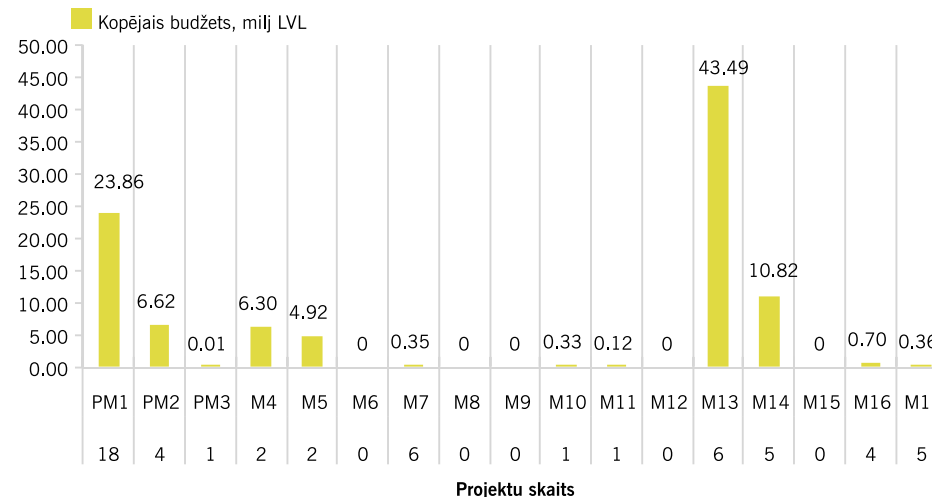
Avots: RD PAD

Neskatoties uz to, ka lielākais projektu skaits tika realizēts PM1, M7, M13, kā arī M14 un M17 ietvaros, lielākais finansējums tika novirzīts tieši mērķu *M13 Ērti un ātri sasniedzama pilsēta* un *PM1 Izglītota un prasmīga sabiedrība* ietvaros ar kopējo budžetu attiecīgi 43,5 milj. Ls un 23,9 milj. Ls. Krietni zemāka, taču attiecībā pret visiem mērķiem arī ievērojami liela finansējuma daļa tika piesaistīta mērķu *M14 Tīra un zaļa pilsēta* ar kopējo budžetu 10,8 milj. Ls, kā arī *PM2 Uz austrumu-rietumu saikni balstīta ekonomika* un *M4 Nodrošināta sabiedrība* ieviešanai, piesaistot attiecīgi 6,6 un 6,3 milj. Ls.

Jāpiezīmē, ka tieši starp stratēģiskajiem mērķiem *M6 Ģimeniska sabiedrība* līdz pat *M12 Partnerīga ekonomika* kopējais apgūtais finansējums ir kritiski zems, sastādot vien 0,8 milj. Ls šo visu 7 mērķu īstenošanai, taču šis fakts izskaidrojams ar to, ka investīcijas šo mērķu īstenošana ir kapitāli mazāk ietilpīgas salīdzinājumā ar kapitāli intensīvu mērķu īstenošanu, kas ietver piemēram, būvniecību un rekonstrukciju. Vēl jāmin, ka prioritārā mērķa *PM3 Dzīve pilsētā ar kvalitatīviem dzīvojamajiem rajoniem (apkaimēm)* ietvaros, kurš ir viens no nozīmīgākajiem aspektiem Rīgas pilsētas attīstības nodrošināšanā īstenošanai, piesaistīti vien 8895 Ls 2009. gada laikā.

6. attēls

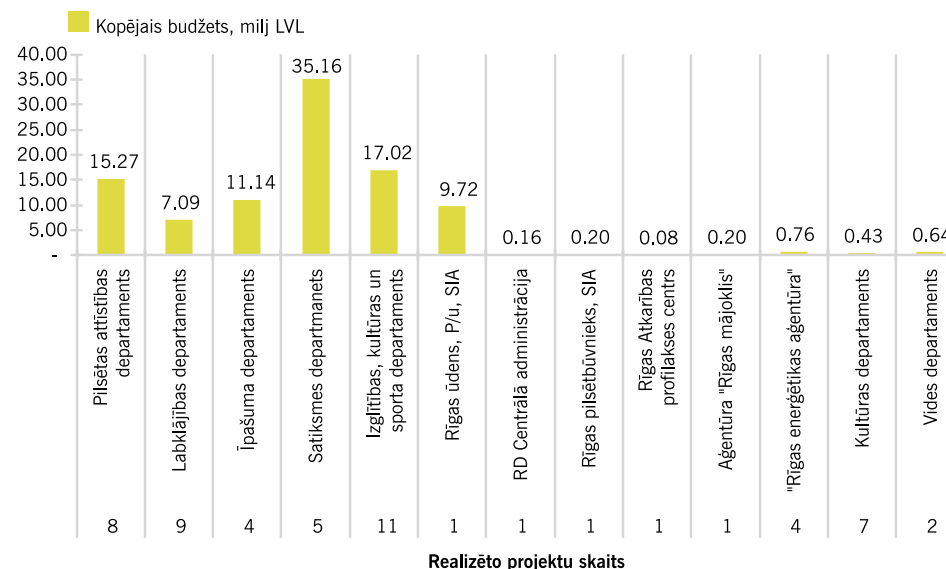
2009. gadā realizēto projektu sadalījums pa stratēģiskajiem mērķiem

Avots: RD PAD

7. attēls

Pašvaldības iestāžu aktivitāte ES finansējuma apguvē

Avots: RD PAD

Visaktīvākās pašvaldības iestādes ES finansējuma apgūvē 2009. gadā bija RD Izglītības, kultūras un sporta departaments, kur tika ieviesti 11 projekti ar kopējo budžetu 17,02 milj. Ls, RD Labklājības departaments ar 9 projektiem, sastādot kopējo budžetu 7,09 milj. Ls, kā arī RD Pilsētas attīstības departaments ar ieviestajiem 8 projektiem un kopējo budžetu 15,27 milj. Ls. Lai gan RD Kultūras departaments īpaši aktīvi darbojies projektu skaita ziņā un 2009.gadā izdevies ieviest 7 projektus, taču projektu kopējais piesaistītais finansējums ir salīdzinoši neliels (0,43 milj. Ls). Turklāt, Satiksmes departamentam izdevies ieviest 5 projektus, kuru kopējais piesaistītais finansējums ir 35,16 milj. Ls, kas ir vairāk kā divas reizes lielāks budžets salīdzinājumā ar Izglītības, kultūras un sporta departamenta apgūtajiem 17,02 milj. Ls un 11 iesniegtajiem projektiem (7.attēls).

Kopējais budžets 2009. gadā ieviešanā esošiem projektiem sastādīja 53,79 milj. Ls. Kā lielākos ES fondu finansētos projektus, kas tika ieviesti 2009. gadā, jāmin pašvaldības iestādē „Rīgas ūdens” realizētais projekts „Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Rīgā, III fāze”(9,72 milj. Ls), RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta iesniegtais projekts „Kvalitatīvai dabas zinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana 63 Rīgas vispārizglītojošajās skolās”(8,79 milj. Ls), kā arī RD Pilsētas attīstības departamenta iesniegtais projekts „Rīgas pilsētas un ostas integrācija TEN-T ceļu tīklā: Rīgas Ziemeļu transporta koridora pētījumu pabeigšana” (8,33 milj. Ls).

Kopumā 2009. gadā tika pabeigti 20 ES līdzfinansēti projekti ar kopējo budžetu 44,08 milj. Ls. Finansiāli visapjomīgākie projekti, kuri tika pabeigti 2009. gadā, bija „Brīvības gatves un Juglas ielas divu līmeņu šķērsojuma izbūve” (16,07 milj. Ls), „Austrumu maģistrāles posma Gaujas iela – Meža prospekts būvniecības 1. Posms” (7,34 milj. Ls), kā arī „Luksoforu sistēmas modernizācija, attīstība un luksoforu vadības apakšsistēmas izveides 1. Posms” (6,78 milj. Ls). Finansiāli visapjomīgākie plānotie projekti ir „Austrumu maģistrāle – Viestura –Meža prospekta satiksmes pārvada būvniecība” ar kopējo budžetu 13,58 milj. Ls un „Rīgas pilsētas degradētās teritorijas kvartālā starp Maskavas, Krasta un Turgēneva ielu, kā arī Grīziņkalna un tam pieguļošā Miera dārza teritorijas revitalizācija” ar kopējo budžetu 8,27 milj. Ls.

Jāpiezīmē, ka nozīmīgs faktors projektu plānošanai un ieviešanai ir 2009. gada 16. jūnijā apstiprinātā RD priekšsēdētāja instrukcija Nr.8 „Rīgas pilsētas pašvaldības projektu izskatīšanas un ieviešanas kārtība”⁸, kas daudz precīzāk reglamentē procesus, kas saistās ar ES līdzfinansēto projektu apri.

⁸ Ar 06.06.2010. Rīgas domes iekšējie noteikumi Nr. 3 „Projektu izskatīšanas un ieviešanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā”

4. Stratēģijas īstenošanas process

Rīgas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijā līdz 2025.gadam un no tās izrietošajā **Rīgas pilsētas attīstības programmā 2006.-2012.gadam** pašvaldība ir izvirzījusi un apstiprinājusi septiņpadsmit stratēģiskos mērķus, no kuriem, pirmie trīs ir noteikti kā prioritārie mērķi (1.tabula):

1.tabula

Mērķi, to nosaukumi	
PM1	Izglītota, prasmīga un kultūru cenoša sabiedrība
PM2	Uz austrumu – rietumu saikni balstīta ekonomikas attīstība
PM3	Dzīve pilsētā ar kvalitatīviem dzīvojamiem rajoniem (apkaimēm)
M4	Nodrošināta sabiedrība
M5	Veselīga un aktīva sabiedrība
M6	Ģimeniska sabiedrība
M7	Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība
M8	Garīgi bagāta sabiedrība
M9	Informēta sabiedrība
M10	Augstas pievienotās vērtības ekonomika
M11	Daudzveidīga un augoša ekonomika
M12	Partnerīga ekonomika
M13	Ērti un ātri sasniedzama pilsēta
M14	Tīra un zaļa pilsēta
M15	Droša pilsētvide
M16	Pilsēta ar kvalitatīvu mājokli
M17	Efektīvas pārvaldes pilsēta

Turpinājumā šajā pārskata nodaļā pēc vienotas struktūras tiek analizēta katra mērķa izpilde, izmantojot statistikas datus, pašvaldības rīcībā esošus datus un jau sagatavotos pārskatus, pašvaldības struktūrvienību speciāli šim pārskatam gatavotu informāciju par mērķu ietvaros izvirzīto uzdevumu izpildi, iedzīvotāju aptaujas rezultātus, kā arī citu informāciju.

Katra mērķa analizē veikti secinājumi un sniegti priekšlikumi par nepieciešamajām izmaiņām. Katra mērķa analīzes noslēgumā tabulā atspoguļota mērķa rādītāju dinamika un salīdzinājums ar iepriekš plānoto attīstības gaitu.

PM1 IZGLĪTOTA, PRASMĪGA UN KULTŪRU CIENOŠA SABIEDRĪBA

Stratēģijā izvirzītais mērķis ir veicināt interesi par izglītību, kā arī izglītības pieejamību, piemērotību tirgus vajadzībām un kvalitāti. Mērķis ir vērsts uz visu vecuma grupu Rīgas iedzīvotājiem.

Izglītības iestādes tiek finansētas no valsts un pašvaldības budžeta. No valsts budžeta līdzekļiem tiek finansētas – pedagogu algas un speciālo internātskolu un internātskolu darbinieku algas un iestāžu uzturēšana un no pašvaldības budžeta līdzekļiem – pamatskolu un vidusskolu uzturēšana, speciālo pamatskolu uzturēšana un atsevišķu pedagoģisko darbinieku algas (sociālie pedagogi, sporta organizatori un pulciņu skolotāji. No 2009. gada 1. septembra Rīgas pašvaldība finansē arī skolu atbalsta personāla (bibliotekāri, speciālie pedagogi, psihologi un logopēdi) darba samaksu, kas iepriekš tika finansēta no valsts budžeta līdzekļiem.⁹

Valsts atbilstoši Ministru kabineta noteiktajiem normatīviem piešķir finansējumu Rīgas pedagogu algām, ievērojot principu „nauda seko skolēnam” un finansējumu ieskaitot Rīgas domes budžetā. Princips „nauda seko skolēnam” nozīmē, ka finansējuma aprēķins tiek veikts, ievērojot skolēnu skaitu izglītības iestādēs un nepieciešamo finansējumu īstenotajām izglītības programmām, kā arī Ministru kabineta noteikto skolēnu skaita attiecību pret vienu pedagoģisko likmi.¹⁰

Minētais finansēšanas modeļa „nauda seko bērnam” ietekmē veidojas situācija, ka skolās ar salīdzinoši mazu skolēnu skaitu ir mazākas iespējas pedagogiem nodrošināt līdzvērtīgu darba samaksu par amata likmi, salīdzinot ar „lielajām” skolām. Līdz ar to izveidojusies situācija, ka pedagogu darba samaksa par vienādu amata vienību un slodzi, ir atšķirīga dažādās skolās.¹¹

Saistībā ar šī modeļa ieviešanu tika risināti jautājumi:

- Skolu administrācijas darba optimizēšana un skaitlisks samazinājums.
- Nepilno klašu komplektu optimizēšana.
- Minimālā skolēnu skaita noteikšana klasē.

Ja šos normatīvus tiešā veidā piemēro, plānojot finansējumu konkrētu skolu pedagogu darba algas fonda noteikšanai, tad atsevišķām skolu grupām (mazākumtautību skolas, teritoriāli nošķirtas skolas un speciālās pamatskolas) pilnvērtīgai izglītības programmas īstenošanai finansējums ir nepietiekams, tāpēc Rīgas pilsētas pašvaldība, sadalot valsts budžeta finansējumu

⁹ Rīgas pilsētas pašvaldības skolu tīkla situācijas apraksts un pamatnostādnes optimizācijai 2010.-2014.gadam

¹⁰ Turpat

¹¹ Turpat

konkrētām skolām, ievēro ne tikai principu „nauda seko skolēnam”, bet arī nepieciešamību nodrošināt izglītības programmu īstenošanu visās skolās.

Rīgas pilsētas pašvaldības skolu tīkla optimizācijas pamatnostādnes veidotas, pamatojoties uz likumā „Par pašvaldībām” un Izglītības likumā noteikto pašvaldības kompetenci izglītībā, kā arī īstenojot Rīgas pilsētas attīstības dokumentos noteiktos mērķus un uzdevumus izglītības un prasmīgas sabiedrības veidošanai.

Desmit gadu laikā, ņemot vērā būtisko skolēnu skaita samazinājumu pilsētā, ir mainījušies jautājumi, kas ir jārisina, lai nodrošinātu racionālu resursu izmantošanu, taču tendences ir nemainīgas – jārisina kvalitatīvas vispārējās izglītības ieguves pieejamības, skolu ēku izmantošanas un finansu līdzekļu izlietošanas efektivitātes problēma.

Desmit gadu laikā kopējais skolēnu skaita samazinājums Rīgā ir 31 479 skolēni un šajā laika periodā likvidētas 23 skolas. 2009. gadā tika likvidētas vai apvienotas sekojošas skolas:

- Rīgas Mežaparka vidusskola;
- Rīgas Imantas sākumskola, pievienota Rīgas Anniņmuižas vidusskolai, ēkā iekārtojot pirmsskolu;
- Ilģuciema sākumskola, pievienota Rīgas 54. Vidusskolai, ēkā plānots izveidot pirmsskolu;
- Rīgas Ļ. Tolstoja krievu vidusskola, ēkā izvietojot Rīgas 8.vakara (maiņu) vidusskolu;
- Rīgas Bišumuižas pamatskola, šobrīd ēkā atrodas Rīgas Jauno tehniķu centrs;
- Mežaparka sākumskola pievienota Rīgas Jāņa Poruka vidusskolai, ēku izmanto skola;
- Rīgas 38. Vidusskolas ēkā izvietots Mākslinieciskās jaunrades centrs „Praktiskās estētikas skola”;
- Rīgas 20. vidusskola, šobrīd ēkā atrodas Rīgas 9. vakara (maiņu) vidusskola;
- Rīgas 5. pamatskola pievienota Rīgas 95. vidusskolai, ēku izmanto skola;
- Rīgas Sarkandaugavas sākumskola pievienota Puškina licejam, ēku izmanto skola.

Pārskata periodā Rīgas pašvaldība nodrošināja 314 izglītības iestāžu darbību, no tām:

- 129 skolas ar 70 227 skolēniem un 10 790 skolu darbiniekiem (12 speciālās skolas, 117 vispārīgglītojošās skolas);
- 155 pirmsskolas ar 24 810 pirmsskolas audzēkņiem un 6 029 pirmsskolu darbiniekiem (144 vispārējā tipa pirmsskolas, 11 speciālās pirmsskolas);
- 14¹² interešu izglītības iestādes ar 24 233 audzēkņiem un 921 interešu izglītības iestādes darbinieku;
- 16 profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādes ar 8 156 audzēkņiem un 602 sporta izglītības iestāžu darbiniekiem.

¹² Tajā skaitā pamatskolas „Rīdze” struktūrvienība

Kopumā izglītības iestādēs 2009./2010.m.g. strādāja 11 038 pedagogiskie darbinieki (2008./2009.m.g. – 12 457), 429 medicīniskie darbinieki (2008./2009.m.g. - 446) un 6875 tehniskie darbinieki (2008./2009.m.g. - 7208).

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ievērojami ir samazinājies to pirmsskolas vecuma bērnu īpatsvars, kas apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes, 2009. gadā tādu bija tikai 51,8%. Kopumā ievērojami pieaudzis to pirmsskolas vecuma bērnu skaits, kuri stāv rindā un kuriem pašvaldība nevar nodrošināt vietas pirmsskolas izglītības iestādēs, 2009. gadā tādu bija 7 745, kas salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir pieaudzis par 55%. Tai pat laikā uzlabojusies situācija 9. klašu beidzēju īpatsvarā, kas saņem tikai apliecību atestāta vietā, 2009. gadā tādu bija tikai 3,2%, taču negatīva tendence 2009. gadā iezīmējās 12. klašu beidzēju īpatsvarā, kas saņem tikai apliecību atestāta vietā – no 2,1% 2008. gadā uz 2,2% 2009. gadā.

Pozitīvi vērtējams fakts, ka ar katru gadu pieaug eksakto zinātņu centralizēto eksāmenu kārtotāju īpatsvars vidusskolās. Pēdējo četru gadu laikā matemātikā eksāmenu kārtotāju īpatsvars pieaudzis no 74,3% līdz 95,1%, fizikā no 11,8% līdz 15,8%, ķīmijā no 6,1% līdz 8,3% un bioloģijā no 11% līdz 12,1%.

Būtiskākais rādītājs, analizējot izglītības iestāžu tīkla pilnveidi, ir izglītības kvalitāte. Par izglītības kritēriju vidusskolās uzskatāmi centralizētie eksāmeni. Zīmīgi, ka skolās ar salīdzinoši mazu skolēnu skaitu biežāk centralizēto eksāmenu rezultātu rādītāji ir zem vidējā, nekā skolā ar salīdzinoši lielu skolēnu skaitu.

Pateicoties Rietumu Bankas Labdarības fonda atbalstam, 2009. gadā tika atjaunots konkurss „Lielā pūce”. Izglītības un zinātnes ministrija skolām, kuras uzrādījušas labākos rezultātus skolēnu zinātnisko darbu lasījumos, mācību priekšmetu valsts olimpiādēs un atklātajās olimpiādēs, pasniedza „Lielās pūces” balvu. Latvijas lielo skolu reitingā no 162 skolām, pirmajā desmitniekā četras ir Rīgas skolas: 1. vietā Rīgas Valsts 1. ģimnāzija (reitings 150,04), 2. vietā Rīgas Franču licejs (reitings 60,69), 7. vietā Āgenskalna Valsts ģimnāzija (reitings 34,07) un 8. vietā Rīgas 34. vidusskola (reitings 26,40).

Saskaņā ar pētījuma¹³ rezultātiem, mērķa *Izglītota, prasmīga un kultūru cenoša sabiedrība* vidējais rādītājs ir 2,36 (2008. gadā tas bija 2,39, 2007. gadā - 2,31). Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2010. gadā rīdzinieki pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti ir vērtējuši atzinīgāk nekā pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti.

¹³ Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010. g. maijs-jūnijs.

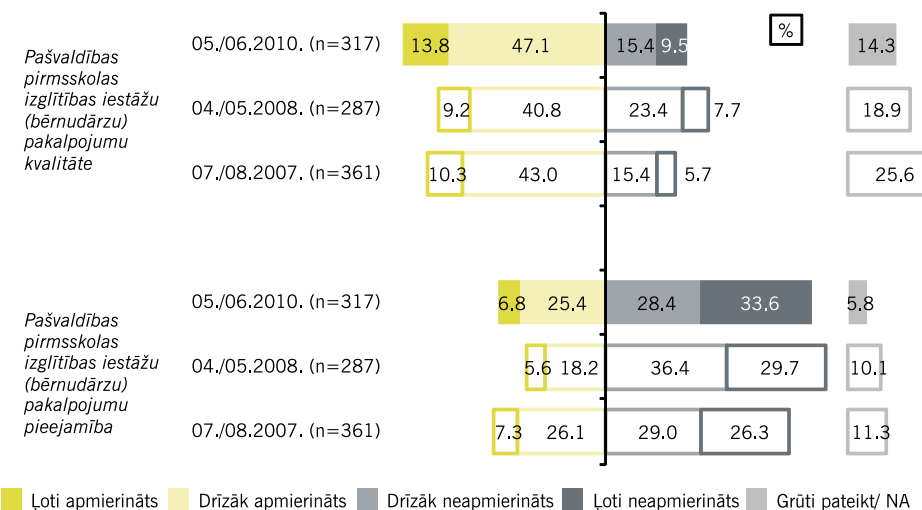
Ja ar pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) pakalpojumu kvalitāti ir apmierināti 60,9% respondentu, tad ar to pieejamību vairs tikai 32,2%. Jāatzīmē, ka atbildes snieguši tikai tie respondenti, kuru ģimenē ir bērni līdz 6 gadu vecumam, līdz ar to objektīvi novērtējot esošo situāciju.

Jāpiezīmē, ka dažādās pilsētas apkaimēs vērtējums par pirmsskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) pieejamību atšķiras – tādās apkaimēs kā Dzirciemā, Sarkandaugavā, Daugavgrīvā un Torņakalnā salīdzinoši vērojams pozitīvāks vērtējums. Taču negatīva attieksme pausta tādās apkaimēs kā Dārziems, Bišumuiža, Zasulauks, Āgenskalns un Centrs. Arī par pirmsskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) kvalitāti Dārziema un Bišumuižas apkaimes iedzīvotāji ir kritiskāk noskaņoti kā citu apkaimju iedzīvotāji.

Pozitīvi vērtējams, ka starp panākumiem, ko rīdzinieki ievērojuši pilsētā pēdējā gada laikā, 4,4% aptaujāto norādīja uz situācijas uzlabošanas pirmsskolas iestāžu darbībā. Taču tai pat laikā, 5,1% respondentu norādīja, ka pirmsskolas izglītības iestāžu jautājumi pilsētā būt jārīsinā pirmām kārtām.

1.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti

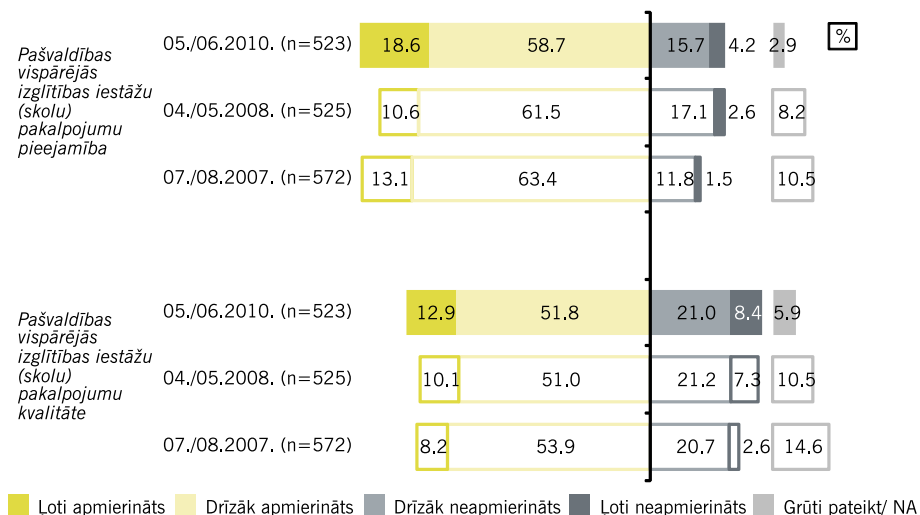
Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Pretēja situācija vērojama vispārējo izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu jomā – ar pieejamību ir apmierināti 77,3% aptaujāto, savukārt ar kvalitāti 64,7%. Tomēr tieši izglītības kvalitātes uzlabošanā pašvaldība nevar veikt būtiskus uzlabojumus, jo šī joma atkarīga no valsts politikas. Ja aptaujas rezultātus salīdzina ar iepriekšējo gadu veikto aptauju rezultātiem, tad redzams, ka iedzīvotāju viedoklis par vispārējās izglītības iestāžu pieejamību un kvalitāti praktiski nav mainījies.

Iedzīvotāju vērtējums apkaimju griezumā liecina, ka salīdzinoši pozitīvāki viedokļi par izglītības iestāžu pieejamību tika sniegti tādās apkaimēs kā Zolitūdē, Torņakalnā, Purvciemā, Ziepniekkalnā, Mīlgrāvī, Dreiliņos, Brasā, Juglā un Bišumuižā.

1.2. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Mērķa „Izglītota, prasmīga un kultūru cenoša sabiedrība” sasniegšanai ir noteikti 12 uzdevumi. 10 uzdevumu izpildes ietvaros (izņemot U1.3. Veicināt pētniecības ideju komercializāciju un U1.5. Veidot jauniesu interešu centrus) 2009. gadā pašvaldība ir veikusi virkni darbību.

U1.1. Atbilstoši tirgus prasībām un izmaiņām veicināt tirgū pieprasīta kvalificēta darbspēka sagatavošanu

Neskatoties uz finansējuma samazinājumu, arī 2009. gadā norisinājās aktīvs darbs pie peda-

gogu un izglītības darbinieku tālāk apmācības no pašvaldības līdzekļiem. Kopumā tika apmeklētas 153 tālākizglītības programmas, kuras pabeidza 3563 pedagogi, t.sk., speciālās izglītības skolotāji, skolotāji logopēdi, sociālie pedagogi, izglītības psihologi, medicīnas personāla darbinieki un vispārīzglītojošo skolu skolotāji. Salīdzinājumā ar 2008. gadu, izglītības darbinieku skaits, kas apmeklēja tālākizglītības programmas, pieaudzis vairāk kā 2 reizes. Bez minētā pirmsskolas skolotāju studiju programmas ietvaros Rīgas pašvaldība veica studiju apmaksu 160 studentiem pirmā līmeņa studiju programmas apguvei. Tāpat programmas *Apmācības kursi Rīgas sociālo darbinieku kvalifikācijas celšanai (2006-2012)* ietvaros 2009. gadā tika nodrošināti apmācību kursi 200 speciālistiem, kā rezultātā sagatavoti konkurētspējīgi, motivēti sociālā darba speciālisti, kas sniedz kvalitatīvus atbilstošus pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem.

Uzdevuma ietvaros tika noorganizētas 228 rajonu/priekšpilsētu, 5 pilsētas un 1 novada mācību olimpiāde. Tāpat Rīgas labākajiem skolēniem tika piešķirtas „Zelta stipendijas” 800 latu apmērā par sasniegumiem centralizētajos eksāmenos, kā arī par dalību dažādu mācību priekšmetu olimpiādēs, konkursos, starptautiskajos pasākumos. 2009. gadā uz „Zelta stipendiju” bija pieteikti 42 skolu audzēkņi, bet tās piešķīra 18 Rīgas labākajiem skolēniem.

U1.2. Veicināt zinātnietilpīgas ekonomikas veidošanai nepieciešamo zināšanu un prasmju apgūšanu

Lai veicinātu skolēnu zinātniski pētniecisko darbību, 2009. gadā katrā Rīgas rajonā/priekšpilsētā tika rīkotas skolēnu zinātniski pētnieciskās konferences. Kopumā šajās konferencēs tika iesaistīti 1500 dalībnieki, no tiem 150 dalībnieki deleģēti uz valsts zinātniski pētniecisko darbu konferenci.

Uzdevuma ietvaros tika uzsākta Eiropas Savienības struktūrfondu Centrālā Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programmas INTERREG IV A līdzfinansētā projekta „Uzņēmējprasmes veicināšana izglītībā Zviedrijā, Igaunijā, Latvijā un Somijā” īstenošana. Projekta mērķis ir veicināt un attīstīt pirmsskolas un skolas vecuma bērnos tādas spējas un iemaņas kā spēja uzņemties atbildību, patstāvīgi veikt izpēti un izziņas procesus, veicināt radošās spējas, tādējādi motivējot apgūt mācību priekšmetus un attīstīt iemaņas, kas bērniem un jauniešiem būs nepieciešamas turpmākajā dzīvē, stājoties darbā vai attīstot individuālo uzņēmējdarbību.

U1.4. Veicināt eksakto zinātņu aktualitāti

Uzsākta Eiropas Reģionālā attīstības fonda līdzfinansētā projekta „Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana 63 Rīgas vispārīzglītojošās skolās” īstenošana, kura mērķis ir sekmēt studējošo skaita pieaugumu ar dabaszinātnēm un inženierzinātnēm saistītajās nozarēs. Tāpat uzdevuma ietvaros pedagogiem tika piedāvātas sekojošas tālākizglītības programmas: dabaszinībās – 1 programma, matemātikā – 2 un informātikā – 1.

U1.6. Veicināt izglītību mūža garumā

2009. gadā ar Rīgas domes lēmumu tika apstiprināts Rīgas pilsētas mūžizglītības attīstības Rīcības plāns 2009.–2013. gadam. Tā ieviešanas koordinācija uzdots Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentam.

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā tika noorganizēti 18 (iepriekšējā gadā 32) tālākizglītības pasākumi Rīgas Centrālās bibliotēkas bibliotekāriem: lekcijas, semināri, informācijas dienas, profesionālā angļu valoda. Bez minētā, projekta „Trešais tēva dēls” ietvaros kursu „Interneta un televīzijas iespējas informācijas laikmetā” noklausījās 144 bibliotekāri, kursu „Nacionālais e-dienests www.inbox.lv” – 52 bibliotekāri, „Latvenergo” klientu portāls www.e-latvenergo.lv” – 121 bibliotekārs.

Sadarbībā ar Rīgas Centrālo bibliotēku aktīvi norisinājās darbs pie pašmācības un izglītības mūža garumā veicināšanas: tika strādāts pie tā atklāsmes un popularizēšanas, lasīšanas veicināšanas (pārrunas, tikšanās ar autoriem, atvēršanas svētki), tāpat tika organizēti izglītības pasākumi (apmācības, kursi, lekcijas, konsultācijas), iesaistītas visas lasītāju grupas, lielu vēribu veltot cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Tika sagatavota un izdots Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmata – izdevums, kas atspoguļo Rīgas Centrālās bibliotēkas un tās 42 filiālbibliotēku veikumu un svarīgākos notikumus iepriekšējā gadā.

U1.7. Nodrošināt pirmsskolas bērnu iesaisti pirmsskolas izglītības iestādēs

Lai nodrošinātu pirmsskolas bērnu iesaisti pirmsskolas izglītības iestādēs, 2009. gadā Rīgas pašvaldība turpināja aktīvi darboties pirmsskolas izglītības iestāžu paplašināšanā. Kopumā tika atvērtas 28 jaunas grupas 657 bērniem, kas ir uz pusi vairāk kā 2008. gadā. Tika uzbūvēta jauna pirmsskolas izglītības filiāle Rīgas 275. pirmsskolas izglītības iestādei „Austriņa” Valdeķu ielā 58a (9 grupas 240 bērniem). Tāpat 3 pirmsskolas izglītības iestādes tika renovētas: pirmsskolas izglītības iestāde „Blāzmiņa” (11 grupas 252 bērniem), piebūve Rīgas 182. pirmsskolas izglītības iestādei (4 grupas 80 bērniem) un Rīgas 85. vidusskolas telpās atvērtas pirmsskolas grupas (4 grupas 85 bērniem).

U1.8. Veicināt interešu izglītības un kultūras daudzveidību un programmu īstenošanas kvalitāti, šo programmu pieejamību un popularitāti

2009. gadā dažādās interešu izglītības programmās bija iesaistījies 74 951 audzēknis vecumā no 3–25 gadu vecumam, no kuriem 63% audzēkņi pamata un vispārējās vidējās izglītības iestādēs un 26% - interešu izglītības un sporta izglītības iestādēs. Kopumā pārskata periodā darbojās 1 714 grupas, pulciņi, 607 pedagogi un tika novadītas 7898 stundas (376 likmes). Tāpat tika nominēti 20 labākie audzēkņi un viņu 19 pedagogi, kā arī 11 interešu izglītības pedagogi. Bez tā 2009. gadā Rīgas mūzikas un mākslas skolās darbojās 119 inte-

rešu izglītības grupas, kurās mūzikas un mākslas pamatus vai kādu instrumentu spēli apguva 1 073 audzēkņi. Tāpat 42 audzēkņi piedalījās muzikālās apmācības programmā bērniem ar īpašām vajadzībām, no kuriem 22 mācījās Juglas mūzikas skolā (ar redzes problēmām) un 20 Pāvula Jurjāna mūzikas skolā.

Kopumā pārskata periodā darbojās 10 kultūras centri un nami, tajos tika noorganizēti 2 485 pasākumi, t.sk., 116 valsts un tradicionālie pasākumi, 633 informatīvie un izglītojošie pasākumi (lekcijas, semināri u.c.), 685 amatieru koncerti, izrādes, izstādes, 109 koncerti, izrādes, izstādes, kurās piedalās profesionāļi, 41 kinoseanss un 117 izklaides sarīkojumi. Kopējais pasākumu apmeklētāju skaits 2009. gadā bija 423 838, kas ir ievērojami mazāks kā 2008. gadā – 760 627.

Lai veicinātu kultūras daudzveidību un programmu īstenošanas kvalitāti, šo programmu pieejamību un popularitāti, tika organizēti projektu konkursi – Kultūras pasākumu finansēšanas konkurss (1 reizi mēnesī), Kultūras projektu finansēšanas konkurss (1 reizi gadā), Tradicionālo kultūras pasākumu konkurss un Rīgas Festivālu mērķprogramma 2007.–2009. gadam.

Cikla „Atvērtā literatūra” (literārie lasījumi), ko ar Rīgas domes atbalstu rīko Latvijas Dramaturgu gilde sadarbībā ar Rīgas Centrālo bibliotēku, ietvaros norisinājās 4 pasākumi, kā arī 2 atvērtās mākslas akcijas „Rakstnieki lasa savus darbus bibliotēkā”. Kopumā 2009. gadā bibliotēkas lietotāju skaits pieauga līdz 79 212 (2008. gadā 68 488), bibliotēku apmeklējumu skaits – 1 144 927, bibliotēku izsniegumi – 2 540 992, realizēto izstāžu skaits bibliotēkās – 3 462 un realizēto pasākumu projektu skaits – 1 292.

U1.9. Organizēt un atbalstīt bērnu un jauniešu pasākumus un nometnes

Rīgas pašvaldība turpināja īstenot atbalsta programmu bērnu nometnēm, uz katru bērnu paredzot finansējumu – divus latus dienā. Skolēnu brīvlaikos Rīgas izglītības iestādes organizēja 77 dienas nometnes, iesaistot 2 412 bērnus un jauniešus, kā arī 245 diennakts nometnes, kurās tika iesaistīti 8 410 bērni un jaunieši. Bez minētā vasaras mēnešos darbojās arī 16 brīvā laika istabas skolās un bērnu un jauniešu centros.¹⁴ Uzdevuma ietvaros 2009. gadā Rīgas pašvaldība iesaistījās 278 dažādu pasākumu organizēšanā bērniem un jauniešiem: tika rīkoti tematiski pasākumi bērniem, bērnu rīti, pārrunas par grāmatām, atjautības un radošie konkursi, radošo darbu izstādes, viktorīnas, darbnīcas, skaļās lasīšanas un stāstīšanas pasākumi, ekskursijas uz bibliotēku, akcijas, koncerti, tikšanās ar populāriem cilvēkiem. Tika noorganizēta radošā nometne Rīgas mūzikas skolu apvienotajam simfoniskajam orķestrim, pēc kuras notika koncerts Sv. Pēteru baznīcā 350 klausītājiem, kā arī notika radošs plenērs M. Muižnieces Rīgas mākslas skolai, kurā piedalījās 150 audzēkņi. Bez minētā tika noorga-

¹⁴ www.leta.lv 03.06.2009.

nizēta vasaras akcija bērniem, kurā piedalījās 160 dalībnieku un 1 100 apmeklētāju, sadarbībā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un Valsts valodu aģentūru noorganizēta akcija „Pirmais vārds” - pirmsskolas vecuma bērnu darbu izstāde, kā arī biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” dienas aprūpes centra „Cerību māja” radošo darbu izstāde.

Neskatoties uz to, ka valsts programmu „Skolēnu nodarbinātība vasarā” pārskata gadā vairs neatbalstīja, Rīgas dome atrada līdzekļus, lai turpinātu pirms diviem gadiem iesākto nodarbinātības programmu. Rīgas pilsētas izglītības iestādēs vasarā strādāja aptuveni 600 jauniešu no 52 izglītības iestādēm un rudenī 141 jauniešis no 10 izglītības iestādēm, kuru laikā skolēni saņēma siltas pusdienas un 80 latu lielu atalgojumu.

U1.10. Īstenot projektu konkursus un sniegt finansiālu atbalstu jauniešu iniciatīvām

Ar Rīgas pašvaldības atbalstu ceturto gadu pēc kārtas norisinājās Jauniešu mēnesis, kura laikā Rīgas pašvaldība sadarbībā ar dažādām komercstruktūrām, nevalstiskajām organizācijām un jauniešu apvienībām īstenoja pasākumus un dažādas aktivitātes, piemēram, jauniešiem tika dota iespēja piedalīties radošajās darbnīcās, iepazīties ar jaunatnes organizāciju darbību, apmeklēt seminārus, ideju talkas un iesaistīties sportiskās aktivitātēs. Kopumā Jauniešu mēneša ietvaros notika 11 informatīvi-izglītojošas aktivitātes, kuras apmeklēja 15 950 jauniešu. Jauniešu mēnesis noslēdzās ar forumu „Jauniešu iespējas pilsētā”, kura laikā dalībnieki varēja iepazīties ar Rīgas pilsētas attīstības programmu darbā ar jauniešiem 2008.–2012. gadam un diskutēt par Jaunatnes organizāciju konsultatīvās padomes izveidi, par jaunatnes saturīgu brīvā laika pavadīšanu, iesaistīšanos skolēnu pašpārvaldēs, kā arī par jaunatnes organizāciju līdzdalību darbā ar jaunatni Rīgā. Atbalsts tika sniegts arī tādiem jaunatnes pasākumiem kā džezas festivāls, kuru apmeklēja 3 000 jauniešu un 200 dalībnieki piedalījās lekcijās un meistarklasēs, Rīgas skolēnu domes rīkotajās 16 izglītojošās aktivitātes, kur piedalījās 2 350 jauniešu, skolēnu pašpārvalžu līderiem tika organizēti 27 semināri, iesaistot 1 016 dalībniekus.

U1.11. Veicināt izglītības un kultūras iestāžu celtniecību un rekonstrukciju

2009. gadā Rīgas pašvaldība turpināja realizēt remontdarbu programmu Rīgas pilsētas izglītības iestāžu ēkās, veicot logu un ārdurvju nomainīšanu, fasāžu siltināšanu, ūdensvada un kanalizācijas sistēmu renovācijas darbus, virtuvju renovāciju, ugunsdrošības signalizācijas sistēmu ierīkošanu, jumtu renovāciju un teritoriju labiekārtošanu. Kopumā tika veikti celtniecības un rekonstrukcijas darbi 3 pirmsskolas izglītības iestādēs: nodota ekspluatācijā jaunbūve Valdeķu ielā 58a, renovēta pirmsskolas izglītības iestāde „Blāzmiņa” Skuju ielā 14 un labiekārtots sporta laukums 182.pirmsskolas izglītības iestādei Dzelzavas ielā 17, pabeigti rekonstrukcijas un renovācijas darbi 7 izglītības iestāžu ēkās: Rīgas 2.vidusskolas ēkā, Bērnu mūzikas skolas ēkā, mākslinieciskās jaunrades centra „Mīlgrāvja Daiļamatniecības skola” ēkā,

Rīgas 40.vidusskolas ēkā, Rīgas 13.vidusskolas ēkā, Rīgas 15.vidusskolas ēkā, J.Mediņa Rīgas 1.mūzikas skolā un Rīgas 19.vidusskolas stadionā, kā arī tika veiktas ārējo elektrotīklu projektēšana, izbūve un rekonstrukcija – Teikas vidusskolā, veikti lietuvu ūdens kanalizācijas sistēmu uzlabojumi – Pumpura 11.pamatskolai, konservācijas darbi Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātskolā, kā arī turpinājās darbs pie Rīgas sanatorijas internātpamatskolas rekonstrukcijas. Tāpat 44 Rīgas pilsētas izglītības iestāžu ēkās tika veikti energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi, 32 objektos veikta teritoriju labiekārtošana, 17 Rīgas pirmsskolas izglītības ēkās veikti ūdensvada un kanalizācijas sistēmu renovācijas darbi, 11 pirmsskolas izglītības iestāžu ēkās veikti virtuvju renovācijas darbi, 31 pirmsskolas izglītības iestādei tika iegādāts virtuves inventārs, kā arī 63 pilsētas izglītības iestādēs veikta ugunsdrošības signalizācijas sistēmu ierīkošana.

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā tika uzsākta pirmsskolas izglītības iestādes ēkas Viestura prospektā 57 renovācija, izstrādāts pirmsskolas izglītības iestādes „Dzīpariņš” ēkas Biķerņu ielā 33a rekonstrukcijas tehniskais projekts, uzsākta pirmsskolas izglītības iestādes „Viršu dārzs” ēkas renovācijas tehniskā projekta izstrāde, kā arī tika pabeigta Mežaparka Lielās estrādes rekonstrukcijas jeb jaunbūves skiču projekts. Bez minētā pārskata periodā tika atsavināts zemes īpašums Biķerņu ielā 33, ar platību 821 m², uz kura atrodas Rīgas pilsētas pašvaldībai piederoša renovējama bērnu darba ēka un kurā ir plānots izveidot Rīgas pirmsskolas izglītības iestādi „Dzīpariņš”.

U1.12. Nodrošināt mācību iestādes ar mācību procesam izvirzītajām prasībām atbilstošu materiāltehnisko bāzi

2009. gadā investīciju projektu ietvaros tika nodrošināta mēbeļu, virtuves iekārtu, sporta zāļu aprīkojuma piegāde izglītības iestādēm, 14 interešu izglītības iestādēs uzlabota materiāli tehniskā bāze. Tāpat tika iesniegts projekta pieteikums un saņemts finansējuma piešķiršanas apstiprinājums projektam „Rīgas pilsētas vispārīgizglītojošo skolu informatizācija”, kura mērķis ir izglītības iestāžu nodrošināšana ar atbilstošu, izmaksu efektīvu, drošu un uzticamu IKT¹⁵ infrastruktūru, lai notiktu plašāka un efektīvāka IKT izmantošana izglītības iestādēs un izglītības procesā. Tāpat tika strādāts pie skolu lokālo tīklu izpētes un serveru sakārtošanas, veikta izglītības vortāla e-skola modernizācija un pārstrukturēšana, kā arī organizēti apmācību semināri pedagogiem par brīvprogrammatūras ieviešanu skolā.

2009. gadā galvenās RD institūcijas, kas strādāja pie mērķa un tam pakārtoto uzdevumu īstenošanas, bija Labklājības departaments, Izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Kultūras departaments, Īpašuma departaments, Pilsētas attīstības departaments, Austrumu izpilddirekcija un SIA „Rīgas pilsēt būvnieks”.

¹⁵ IKT – Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas

No kopējiem 2009. gada Rīgas pilsētas pamatbudžeta izdevumiem 172,6 miljoni latu tika piešķirti izglītības nozarei. Lai gan, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, kad izglītībai tika atvēlēti 189,2 miljoni latu, izdevumi izglītībai ir samazinājušies, jāpiezīmē, ka izglītības nozares īpatsvars kopējā izdevumu struktūrā ir pieaudzis no 37,2% 2008. gadā līdz 40,4% 2009. gadā. Ievērojami ir auguši arī pašvaldības budžeta kapitālieguldījumi izglītības infrastruktūras attīstībai, ja 2008. gadā tam tika novirzīti 18,5 miljoni latu, tad 2009. gadā tika ieguldīti 26,3 miljoni latu.

Kopsavilkums:

- Tika atvērtas 28 jaunas pirmsskolas izglītības grupas 657 bērniem, kas ir uz pusi vairāk kā 2008. gadā. Lai gan demogrāfiskā situācija Rīgā nav pozitīva un arī prognozes neliecina par pirmsskolas vecuma bērnu skaita iespējamo pieaugumu pilsētā, reģistrēto bērnu skaits rindā, kuriem nepieciešama vieta pirmsskolas izglītības iestādēs, turpina pieaugt, tāpēc jaunu grupu atvēršanai ir neatsverama nozīme.
- Ir svarīgi turpināt īstenot rīcības plānu rindu samazināšanai pirmsskolas izglītības iestādēs, kas tika uzsākta 2004. gadā. Izskatīt iespējas izglītības ēkās, kuras skolu optimizācijas rezultātā ir atbrīvotas, pakāpeniski pielāgot pirmsskolas izglītības funkcijām.
- Lai gan iedzīvotāju viedoklis par vispārējās izglītības iestāžu (skolu) pieejamību un kvalitāti ir uzlabojies, būtiski ir vērst uzmanību uz izglītības kvalitāti un atbilstību darba tirgus prasībām.
- Pozitīvi vērtējams, ka joprojām turpina pieaugt eksakto zinātņu centralizēto eksāmenu kārtotāju īpatsvars vidusskolās – 2009. gadā matemātikas eksāmena kārtotāju īpatsvars pieaudzis līdz pat 95,1% (2008. gadā - 82,2%).

Nozares eksperta viedoklis:

Aivita Putniņa, sociālantropoloģe, LU HZF

Mērķa izpilde būtu sākama ar skaidru kritēriju definēšanu. Pieejamības minimālās prasības ir definētas Izglītības likumā. Savukārt tirgus vajadzības jādefinē pašai pašvaldībai, pakārtojot ne tikai ekonomiskās attīstības, bet arī izglītības plānus. Izvērtējumā trūkst datu par to, kā skolu restrukturizācija un interešu izglītības finansējuma maiņa ir ietekmējusi pieejamību. Tirgus intereses ne vienmēr sakrīt ar izglītības un kultūras mērķiem, kas redzams pēdējo gadu desmitu Rīgas attīstībā. Pašvaldībai ir uzdevums atrast līdzsvaru.

Tik liela pašvaldība kā Rīga var veidot izglītības politiku savas kompetences ietvaros, orientējot konkrētas mērķgrupas, veicinot sadarbību starp izglītības iestādēm un uzņēmumiem, pašvaldības iestādēm, nevalstisko sektoru. Lai to darītu, nepieciešams sekot līdz ekonomikas attīstībai, nosakot atbalstāmo prioritāšu sarakstu.

1.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Izglītota, prasmīga un kultūru cenoša sabiedrība” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads					Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens		
Pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) pakalpojumu kvalitāte										
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2009	2010		↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās		
	53,3%	50,0%	60,9%							
Pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) pakalpojumu pieejamība										
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2009	2010		↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās		
	33,4%	23,8%	32,2%							
Pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu kvalitāte										
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2009	2010		↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās		
	62,1%	61,1%	64,73%							
Pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu pieejamība										
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2009	2010		↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās		
	76,5%	72,1%	77,3%							
Pirmsskolas vecuma bērnu īpatsvars, kas apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes										
RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2009		↓	↓	Pieaug	
	77,2%	72,2%	62,1%	60,1%	51,8%					
Pirmsskolas vecuma bērnu skaits, kuri stāv rindā un kuriem pašvaldība nevar nodrošināt vietas pirmsskolas izglītības iestādēs										
RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta dati	2006	2007	2008	2009		↑	↑	Samazinās		
	1607	3938	5011	7745						
9. klašu beidzēju īpatsvars, kas saņem tikai liecību atestāta vietā										
RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009		↓	↓	Samazinās
	6,2	4,6	4,7	5,2	4	3,2				
12.klašu beidzēju īpatsvars, kas saņem tikai liecību atestāta vietā										
RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009		↑	↓	Samazinās
	3,3	2,2	2,3	2,9	2,1	2,2				

Eksakto zinātņu centralizēto eksāmenu kārtotāju īpatsvars vidusskolās:									
-matemātikā									
RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Pieaug
	70,3	74,3	78	78,4	82,2	95,1	↑	↑	
-fizikā									
RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Pieaug
	10,4	11,8	13,6	13,7	14,9	15,8	↑	↑	
-ķīmijā									
RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Pieaug
	4,9	6,1	5,8	6,9	7,6	8,3	↑	↑	
-bioloģijā									
RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Pieaug
	12,9	11	11,6	12,5	12,8	12,1	↓	↓	
Iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars, % (15-64)									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			
	25,8	27,1	27	27,7	30,4	32,1	↑	↑	
Nodarbināto iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars, % (15-64)									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			
	31,4	33,1	32,2	32,4	35,4	39,6	↑	↑	
Iedzīvotāju īpatsvars ar vidējo profesionālo izglītību (pēc pamatskolas un pēc vidusskolas), % (15-64)									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			
	32,5	31,9	31,5	29,9	29,3	30,0	↑	↓	
Nodarbināto iedzīvotāju ar vidējo profesionālo izglītību īpatsvars, % (15-64)									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			
	37,1	35,5	35,2	32,3	33,5	33,4	↓	↑	
Tendence	↑		↓		↑		↓		
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu		Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu		Pieaugums ar negatīvu vērtējumu		Samazinājums ar negatīvu vērtējumu		

PM2 UZ AUSTRUMU - RIETUMU SAIKNI BALSTĪTA EKONOMIKA

Stratēģiskais mērķis ir nostiprināt Rīgas pašreizējās pozīcijas un attīstīt neizmantoto potenciālu transporta un komunikāciju jomā valsts un starptautiskā mērogā, kā arī veicināt preču un pakalpojuma eksportu. Mērķis ir akcentēts arī uz pilsētas konkurētspējas un pilsētas atpazīstamības veicināšanu starptautiskā mērogā.

Ņemot vērā pasaules tendences, nākotnē būtiski palielināsies pieprasījums pēc ērtiem, ātriem, lētiem, videi draudzīgiem un drošiem transporta savienojumiem starp valstīm un to iekšienē, kā arī efektīviem un drošiem komunikāciju un informācijas tehnoloģiju risinājumiem. Laba sasniedzamība ir izšķirošs priekšnosacījums ne vien sekmīgai valsts globālai konkurētspējai, bet arī atsevišķu tās reģionu un vietu līdzsvarotai attīstībai.

Konkurencē par pasažieru un kravu apkalpošanu Rīgai ir labi priekšnosacījumi – Rīgā atrodas starptautiskā lidosta „Rīga”, lielākā osta Latvijā, starptautiskā autoosta, Centrālā dzelzceļa stacija, kā arī Rīgu šķērso galvenie valsts un starptautiska mēroga transporta koridori.

Taču, lai turpinātu pildīt un attīstīt tirdzniecības un loģistikas funkcijas, ir nepieciešamas investīcijas maģistrālo dzelzceļu, galveno autoceļu un ostas infrastruktūras un loģistikas pakalpojumu attīstībai. Esošā tranzīta potenciāla pilnvērtīgākai izmantošanai ir svarīgi atbalstīt kravu veidu dažādošanu un jaunu kravu piesaisti.¹⁶

Pēc novērtējuma 2009. gadā transporta nozares īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā bija 11,3%¹⁷, kas ir samazinājies, salīdzinājumā ar 2004. gadu (17%), taču salīdzinot ar pēdējiem diviem gadiem ir nedaudz pat palielinājies. Ievērojama loma gan kravu transporta ķēdē, gan pasažieru satiksmes tīklā ir Rīgas Brīvastai. Jau otro gadu Rīgas osta notur pozīcijas kā lielākā osta Latvijā kravu apgrozījuma ziņā. 2009. gadā Rīgas Brīvostu apmeklēja 3 953 kuģi un pārkrauto kravu apjoms sasniedza 29,7 milj.t., kas ir visaugstākais rādītājs ostas 805 gadu pastāvēšanas vēsturē. Kopumā 2009. gadā kravu apjoms pieaudzis par 0,5% un, salīdzinot ar 2008. gada rādītājiem, lielākais kravu apgrozījuma pieaugums bija lejāmkravām – 21%, un šo kravu pieaugums spēja nosegt ģenerālkravu un beramkravu apjoma kritumu. Arī Rīgas lidostā bija vērojams kravu apgrozījuma pieaugums un 2009. gadā tas attiecīgi bija 9 350 tonnas.

Kopš 2005. gada Rīgas pasažieru ostā vērojams straujš pārvadāto pasažieru skaita pieaugums, kopā pieaugot vairāk kā trīs reizes un 2009. gadā sasniedzot 691,2 tūkst. 80% no visiem pasažieriem tika pārvadāti regulārajās prāmju līnijās Rīga – Stokholma un Rīga – Lī-

¹⁶ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

¹⁷ Rīgas pašvaldības 2009. gada publiskais pārskats

beka. Savukārt starptautiskajā lidostā „Rīga” 2009. gadā pirmo reizi pastāvēšanas vēsturē apkalpoto pasažieru skaits pārsniedza četrus miljonus. Jāpiezīmē, ka mērķtiecīgi turpināja pieaugt to pasažieru segments, kas Rīgu izmanto kā ērtu pārsēšanās lidostu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, šādu pasažieru skaits pieauga teju trīs reizes, sasniedzot 1,3 miljonus un veidojot 34 procentus no kopējā pasažieru apjoma.

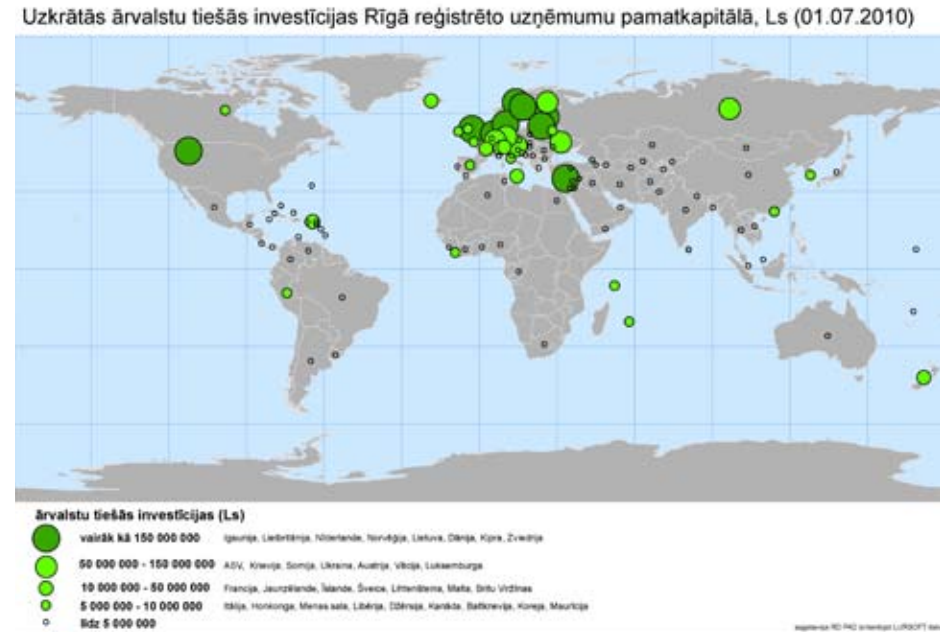
Jāuzsver, ka 2009. gadā starptautiskā lidosta „Rīga” ieguva prestižo Routes un OAG (Official Airline Guide) godalgu Airport Marketing Award lidostu mārketingā. Tādējādi „Rīga” ir atzīta par Skandināvijas un Baltijas reģiona labāko lidostu, atstājot aiz sevis Kopenhāģenas un Stokholmas lidostu, bet ar 66 427 pieejamām sēdvietām starptautiskajos izlidojošajos reisos nedēļā no 2009. gada 24. līdz 30. augustam starptautiskā lidosta „Rīga” pirmo reizi ierindojusies 98. vietā noslogotāko pasaules lidostu reitingā.¹⁸

Kā liecina statistikas dati, tūristu skaits Rīgā 2009. gadā bija 1,1 miljons, kas salīdzinot ar 2008. gadu ir sarucis par 22,7%. Turpretī nedaudz ir palielinājies vidējais uzturēšanās ilgums, sasniedzot 4,1 diennakti, iepriekšējā gadā tās bija 4 diennaktis. Tūristu mītnēs apkalpoto personu skaits 2009. gadā bija 689 tūkstoši, kas ir 62% no kopējā Latvijas tūristu mītnēs apkalpoto personu skaita. Vislielākais tūristu skaits bija no Krievijas, Zviedrijas un Vācijas. Samazinoties tūristu skaitam, samazinājušies arī tūristu kopējie izdevumi un 2009. gadā tie bija 265 milj.Ls, kas ir par 41 miljonu mazāk kā 2008. gadā. 2009. gadā 45% tūristu Rīgā ieradās atpūsties, 30% darījumu kārtosanas nolūkā, 17% - apciemot draugus un radniekus. Lielākā daļa tūristu Rīgā ieradās ar gaisa transportu – 57%, 22,5% ieradās ar autotransportu, 10,5% ar jūras transportu, savukārt pa dzelzceļu – 10%. Informāciju par Rīgu lielākā daļa tūristu 2009. gadā ir guvusi internetā – 25,6%, 18,5% Rīgas ārvalstu apmeklētāju informāciju guva no draugiem un 13,3% robežšķērsotāju Rīgā ir bijuši atkārtoti, par to liecina tas, ka informācija ir gūta no iepriekšējiem apmeklējumiem.

Rīgas tūrisma koordinācijas un informācijas centra (RTKIC) tūristu apkalpošanas vietās – Švābes namā Rātslaukumā, Rīgas Starptautiskajā autoostā, Centrālajā dzelzceļa stacijā un Starptautiskajā lidostā „Rīga” 2009. gadā kopā ir iegriezušies un saņēmuši informāciju 156 718 apmeklētāji, kā arī ir apkalpoti 1 680 pieprasījumi neklātienē – pa telefonu, pastu un e-pastu. Salīdzinot ar 2008. gadu, apkalpoto apmeklētāju skaits samazinājies par 30%, kas skaidrojams ar vienas no tūrisma informācijas sniegšanas vietu (Latvijas Tūrisma informācijas biroja Smilšu ielā 4) likvidāciju, kā arī darba laika samazināšanu RTKIC tūrisma informācijas sniegšanas vietās. Analizējot datus, jāņem vērā arī kopējais iebraukušo tūristu skaita samazinājums.

Neskatoties uz straujo lejupslīdi ekonomikā, ārvalstu tiešās investīcijas 2009. gadā turpināja palielināties, taču pirmām kārtām tas saistīts ar ārvalstu banku ieguldījumiem savās banku

¹⁸ Aviācijas industrijas tirgus izpētes un analīzes izdevums *OAG Aviation Solutions* (OAG)

Avots: RD PAD

filiālēs Latvijā. Kā liecina Lursoft dati, gada laikā tās pieaugušas par 56,5% un 2009. gada beigās bija 2,57 miljardi Ls, rēķinot uz vienu iedzīvotāju – 3 410 Ls. Lielākie ārvalstu investori uz 2010. gada pirmo pusgadu Rīgā ar 654,8 milj. latu lielām investīcijām nāk no Igaunijas (24,6% no investīciju kopapjoma), tai seko Lielbritānija ar 201,4 milj. latu (7,6%), tad Nīderlande ar 183,5 milj.latu (6,9%) un Lietuva ar 173,4 milj. latu (6,5%) (2.1.attēls).

Izvēloties investīciju vietu, būtiska nozīme ir arī pilsētas kredītreitingam. Rīgas pilsētas pašvaldība ilgaicīgi un produktīvi sadarbojas ar pasaules vadošajām kredītreitinga aģentūrām – „Standard & Poor's” (kopš 1997. gada) un „Moody's Investors Service” (kopš 2006. gada). Iepriekšējo gadu sekmīgas finanšu darbības rezultātā abu kredītreitinga aģentūru vērtējumā Rīgas pilsētas pašvaldībai izdevās sasniegt līdzīgu reitingu kā valstij kopumā. Tomēr valsts makroekonomiskās un finanšu situācijas pasliktināšanās rezultātā 2008. gadā pēc reitingu aģentūru metodoloģijas pilsētas kredītreitings attiecīgi tika samazināts.

Kredītreitinga aģentūra „Standard & Poors” Rīgas kredītreitingu samazināja līdz „BB” līmenim ar negatīvu attīstības perspektīvu.¹⁹

¹⁹ Kredītreitinga aģentūras „Standart & Poor's” Latvijas kredītreitinga vērtējums - BBB+ (12.02.2010)

Pārskata gadā Rīgas pilsētas pašvaldība turpināja sadarbību arī ar kredīta reitinga aģentūru „Moody's Investors Service”. Kredīta reitinga aģentūra, savā vērtējumā uzsverot arī Rīgas pilsētas pašvaldības finanšu politikas stiprās puses, novērtējot Rīgas pilsētas ekonomisko un finanšu situāciju valsts makroekonomiskās situācijas pasliktināšanās apstākļos Rīgas pilsētai piešķīra Baa3 reitingu ar negatīvu attīstības perspektīvu.²⁰ Neskatoties uz būtisko kredīta reitinga samazinājumu, pilsētai piešķirtais reitings joprojām atrodas virs reitinga līmeņa, kas investoru vērtējumā ļauj pilsētai piesaistīt finanšu resursus ārējā un iekšējā tirgū.

Mērķa „Uz austrumu – rietumu saikni balstīta ekonomika” ietvaros ir izvirzīti pieci uzdevumi, 2008. gadā tika veiktas aktivitātes visu uzdevumu ietvaros.

U2.1. Veidot un veicināt ārējos sakarus

Rīgas domes struktūrvienības 2009. gadā aktīvi iesaistījās dažādos Rīgas pilsētas atpazīstamības veicināšanas, reprezentācijas un mārketinga pasākumos: Rīgas domes deputātiem un departamentu darbiniekiem tika noorganizēti 80 ārvalstu komandējumi uz Rīgas sadraudzības/sadarbības pilsētām (2008. gadā – 197) un nodrošinātas 37 uzņemšanas oficiālajām delegācijām vai darbinieku grupām Rīgas domē (2008. gadā – 59). Kopumā Rīgas pašvaldība sadarbojās ar 29 Rīgas sadraudzības pilsētām (Almati, Amsterdama, Astana, Bordo, Brēmene, Dalasa, Florence, Kalē, Kērnsa, Kijeja, Kobe, Maskava, Minska, Norčepinga, Olborga, Pekina, Pori, Rostoka, Sanktpēterburga, Santjago, Stokholma, Sudžou, Taipeja, Tallina, Tartu, Taškenta, Tbilisi, Varšava un Viļņa).

Viens no nozīmīgākajiem 2009. gada starptautiskajiem notikumiem bija pirmā čārterreisu Tokija – Rīga uzņemšana, kuras laikā Rīgu apmeklēja augsta līmeņa Japānas tūrisma industrijas pārstāvju delegācija, kā arī 500 japāņu tūristu. Rīgas dome sadarbībā ar lidostu „Rīga” organizēja reisu sagaidīšanas ceremoniju, kā arī atvadu pasākumu atpūtas centrā „Lido” ar folkloras kopas uzstāšanos.

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā Rīgas pašvaldība koordinēja un nodrošināja sadarbību ar 20 sekojošām starptautiskām organizācijām/institūcijām, sadarbības tīkliem: Eiropas Savienības galvaspilsētu savienība (Union of Capitals of the European Union – UCEU), kas apvieno visas ES valstu galvaspilsētu pašvaldības, Baltijas pilsētu savienība (Union of the Baltic Cities – UBC), kas apvieno 106 pilsētas no 10 Baltijas jūras reģiona valstīm, Eiropas pilsētas pret narkotikām (European Cities Against Drugs – ECAD), kas apvieno 263 pilsētas 29 valstīs cīņā pret narkotiku legalizāciju un organizēta narkobiznesa ietekmes palielināšanos, Jauno laiku Hanzas pilsētu savienība, Starptautiskā pašvaldību vides aizsardzības padome (ICLEI), Pasaules kultūras mantojuma pilsētu organizācija (The Organization of World Heritage Cities – OWHC), Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress (The Congress of Local and Regio-

²⁰ Kredītreitinga aģentūras „Moody's” Latvijas kredītreitinga vērtējums - Baa3 + (31.03.2010)

nal Authorities – CLRAE), kurā Rīgu pārstāv Latvijas Pašvaldību savienība, Eiropas Savienības Reģionu komiteja (The EU Committee of the Regions – CoR), Baltijas jūras reģiona sadarbības organizācija (Baltic SeaStates Subregional Co-operation – BSSSC), Eiropas metropoļu reģionu un apgabalu tīkls (The Network of European Metropolitan Regions and Areas – METREX), Eiropas lielo pilsētu sadarbības tīkls EUROCITIES, kurš ietver vairāk nekā 130 dalībpilsētas 30 Eiropas valstīs, Starptautiskā industriālā mantojuma saglabāšanas komiteja (The International Committee for Conservation of the Industrial Heritage – TICCIH), Baltijas Metropoļu sadarbības tīkls (Baltic Metropolises Network – BaltMet), Eiropas Kaimiņu dienas (European Neighbours' Day) jumta organizācija – European Federation of Local Solidarity (E.F.L.S.), Pasaules Gastronomijas pilsētu apvienība Délice (World Good Food Cities Network), Eiropas pilsētu tīkls „Cities for Children” (Pilsētas bērniem), Vēsturisko pilsētu apvienība (The League of Historical Cities),

Starptautiskā pilsētībūvniecības attīstības asociācija (INTA), Eiropas tautu kultūras un mākslas festivāls Europeade (Eiropēade) un Eiropas Padomes Vietējās un reģionālās demokrātijas pastāvīgā komiteja / CDLR.

2009. gadā Rīgas pašvaldība iesaistījās 11 starptautiska mēroga pasākumos:

- Rīgas un Norčepingas 20 gadu sadarbības jubilejas pasākums Rīgā, kura laikā norisinājās Rīgas un Norčepingas 2009.–2013. gada sadarbības plāna parakstīšana, izstādes par sadarbību atklāšana, seminārs par pilsētu sadarbību, jubilejas koncerts Melngalvju namā u.c.
- Rīgas un Pori sadarbības 45 gadu jubilejas pasākumi, kuru ietvaros Pori mēram Aino Maijai Lūkonei tika pasniegts Latvijas Valsts Prezidenta Atzinības krusts, kā arī notika Pori mākslinieku Raijas un Kari Kuismu izstāde.
- Rīgas domes priekšsēdētāja N.Ušakova vizīte Tallinā saskaņā ar Rīgas, Tallinas un Viļņas 2005.-2010. gada sadarbības līgumu, kuras laikā piedalījās arī Igaunijas pašvaldību forumā un iepazinās ar Tallinas pilsētas attīstības prioritātēm.
- Rīgas domes pieņemšana Vācijas kara kapu aprūpes tautas apvienības Brēmenes nodaļas dalībniekiem sakarā ar ikgadējo jauniešu darba nometni.
- Rīgas domes delegācijas vizīte Minskā priekšsēdētāja vietnieka A.Šlesera vadībā, lai pārrunātu turpmākas sadarbības iespējas investīciju piesaistes jomā starp Rīgu un Minsku un kuras laikā papildus tika panākta vienošanās par sadarbības programmas izstrādi 2009.-2010. gadam.
- notika Rīgas domes priekšsēdētāja N.Ušakova un delegācijas vizīte Maskavā, lai piedalītos tikšanās ar Maskavas valdības un Maskavas mērijas pārstāvjiem, kā arī piedalītos Maskavas pilsētas dienām veltītajos pasākumos, kuras tikšanās laikā tika parakstīta Rīgas domes un Maskavas valdības 2009.-2011. gada sadarbības programma.
- Rīgas domes delegācija apmeklēja Tbilisi, lai piedalītos tikšanās ar Tbilisi mērijas pārstāvjiem, kā arī ikgadējos Tbilisi pilsētas svētkos „Tbilisoba”, kuras laikā notika oficiālas

tikšanās ar Tbilisi pilsētas mēru G.Ugulavu, vice-mēru M.Ahvlediani u.c. pārstāvjiem, lai pārrunātu turpmākas sadarbības iespējas starp abām pilsētām kultūras, izglītības, tūristu piesaistes un citās jomās.

- Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieka A.Šlesera vizīte Maskavā, lai piedalītos tikšanās ar Maskavas mēru J.Lužkovu un pārrunātu NVS un ES mēru samitu rīkošanu. Vienlaikus vizītes laikā notika tikšanās ar KF transporta ministru I.Levitinu, Krievijas Tirdzniecības un rūpniecības palātas prezidentu J.Primakovu, kā arī dalība diskusijās ar uzņēmējiem par kopīgu projektu īstenošanu starp Rīgu un Maskavu.
- Norisinājās Sanktpēterburgas dienas Rīgā, kuru laikā notika Rīgas domes vadības un Sanktpēterburgas valdības pārstāvju oficiālās tikšanās, kultūras sakaru un tūrisma veicinoši pasākumi, teātra izrādes, kā arī konference un darba grupu sēdes ar uzņēmēju piedalīšanos. Kopumā no Sanktpēterburgas puses piedalījās 41 oficiālās, kultūras, uzņēmējdarbības, masu mēdiju un augstskolu delegāciju pārstāvis.
- Notika Pori mēra vadītās delegācijas vizīte Rīgā, lai vienotos par tālākajiem sadarbības virzieniem un plāniem. Sarunās tika apspriesti plāni sadarboties kultūras mantojuma, inovāciju, pilsētplānošanas jomās, piesaistot ES fondu finansējumu.
- Rīgas delegācija devās vizītē uz Viļņu. Piedalījās Eiropas Kultūras galvaspilsētas titula tālāknošanas ceremonijā, kā arī Baltijas valstu galvaspilsētu mēru tikšanās, lai pārrunātu ekonomiskās krīzes ietekmi uz pašvaldībām.

Bez minētā, sadarbības ar starptautiskām organizācijām un sadarbības tīkliem ietvaros, tika koordinēta un nodrošināta Rīgas domes pārstāvju dalība 15 starptautiska mēroga pasākumos: ES Enerģētikas nedēļas ietvaros - Pilsētu Mēru pakta enerģētikas jautājumos parakstīšanas ceremonija Briselē, starptautiska konference „Eiropas Savienības enerģētikas politika – pašvaldību loma, uzdevumi un atbildība tās ieviešanā” Rīgas domē, Nīderlandes projekta Nordconnect Trial uzņēmēju tikšanās Rīgā, nevalstisko organizāciju „Asociācija Ģimene” un Pasaules ģimeņu kongresa (ASV) rīkotais forums „Ģimene kā vērtība un valsts prioritāte” Rīgas domē, Antīko automobiļu brauciena „Melngalvju rallijs 2009” Rīgas posms, kura ietvaros notika labdarības brauciens kopā ar Rīgas pašvaldības bērnu nama – patversmes „Apīte” bērnu grupu uz Rīgas Motomuzeju un pa Biķernieku trasi, 29.Starptautiskās Jauno laiku Hanzas dienas Krievijas pilsētā Veļikij Novgorodā, Baltijas ceļa 20. gadadienas atceres pasākums Briselē – figūriņu ķēdes atklāšana Briseles skulptūru parka „Mini Eiropa” Baltijas daļā, Pasaules gastronomijas pilsētu apvienības „DELICE” ģenerālā asambleja Rīgā, UBC Jaunatnes lietu komisijas organizēta 4.jaunatnes konference „Bridges Over the Sea” Kristiansannā (Norvēģijā), Eiropas Savienības Reģionu komitejas organizētās reģionu dienas “Open Days 2009” Briselē, 15. Eiropas studentu kongress Rīgā, Eiropas lielo pilsētu sadarbības tīkla „Eurocities” gadskārtējā konference un ģenerālā asambleja Stokholmā, kā arī BaltMet sadarbības tīkla mēru sanāksme, Lietišķo sieviešu apvienības gada noslēguma pasākums Rīgā,

ES līdzfinansētā (INTERREG IVB) projekta „BaltMet Promo” uzsākšanas sanāksme un pilotprojekta darba grupa tūrisma, kultūras un investīciju jomā Helsinkos, klimata vadības grupas „C40 Cities” un ICLEI organizēts Mēru samits par klimata jautājumiem Kopenhāgenā.

U2.2. Attīstīt tranzīta infrastruktūru un veicināt loģistikas pakalpojumu sniegšanu

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā sekmīgi tika turpināts darbs pie Rīgas Ziemeļu transporta koridora projekta sagatavošanas: pabeigts darbs pie Ziemeļu koridora projekta 1. posma skiču projekta un ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) sagatavošanas, turpinājās darbs pie Ziemeļu koridora projekta 2. posma skiču projekta un IVN izstrādes, noorganizēta iepirkuma procedūra Ziemeļu koridora projekta 3. un 4. posma skiču projektu un IVN izstrādei, kā rezultātā tika izstrādāts sākotnējais darba ziņojums par 3. un 4. posma skiču projektu un IVN izstrādi – piedāvāti un pamatoti alternatīvi ceļa novietojuma varianti, veikta sākotnējā ģeotehniskā izpēte un projektēšanas potenciālo risku analīze.

Bez minēta projekta Baltijas palete – Baltijas jūras un Āzijas sadarbības plānošanas kopprojekta ietvaros tiek izstrādāta pārrobežu sadarbības metodoloģija, balstīta uz vietējo un pārrobežu scenārijiem, ietverot vienotu monitoringa un izvērtēšanas sistēmu, vadlīniju izstrādi vietējo un Āzijas attīstītāju vajadzībām ar mērķi radīt ilgtspējīgu, vienotu Centrālā Baltijas jūras reģiona (CBJR) pieeju ilgtermiņa iespēju apzināšanai un potenciālo kļūdu novēršanai (globalizācijas ietekme uz CBJR reģiona zinātņu sabiedrību) tiešo investīciju piesaistē, tūrisma, loģistikas un izglītības nozarēs globālās ekonomikas apstākļos.

U2.3. Atbalstīt daudz kultūru vidi

Atbalstot daudz kultūru vidi, 2009. gadā tika noorganizēti 31 pasākumi un izstāde par dažādu tautu tradīcijām, paražām, svētkiem, kulināriju u.c., 29 bilingvālu pasākumi, 4 pasākumi noorganizēti sadarbībā ar dažādām kultūras biedrībām. Tāpat tika sniegts atbalsts mazākumtautību kolektīviem – tika finansēti vadītāju un speciālistu atalgojums 31 kolektīvā, t.sk. 8 kori, 2 folkloras kopas, 12 vokālie ansambļi, 3 deju kolektīvi, 4 tautas mūzikas orķestri un ansambļi un 2 amatiereteātri, kā arī atbalsts tika sniegts departamenta rīkotajos konkursos kolektīvu radošajiem projektiem un nacionālo kultūras biedrību kultūras pasākumu nodrošinājumam. Atbilstoši uzdevumam, izglītības programmas tika īstenotas 55 mazākumtautību vispārīgltītojošajās skolās, no tām 49 – krievu, 1 – baltkrievu, 1 – ebreju, 1 – igauņu, 1 – lietuviešu, 1 – poļu un 1 ukraiņu skola. Kopējais izglītojamo skaits – 31 761, no kuriem 30 495 izglītojamie mācās krievu skolās.

U2.4. Veicināt valodu apgušanu

2009. gadā tika turpināts darbs pie interešu izglītības programmas angļu, vācu, itāļu, persiešu un latviešu valodu apguves. Kopumā audzēkņiem tika piedāvāts apgūt angļu valodu 9

interesešu izglītības iestādēs, vācu valodu – 3 iestādēs, itāļu valodu – 1, persiešu valodu – 1 un 4 iestādēs tika piedāvāts apgūt latviešu valodu cittautiešiem.

U2.5. Popularizēt Rīgu un Latviju kā iecienītu tūrisma objektu un attīstīt tūrisma infrastruktūru

Pārskata gadā Rīgas tūrisma iespējas tika popularizētas 20 starptautiskos tūrisma pasākumos: 5 gadatirgos, 4 filmu festivālos, 10 semināros - kontaktbiržās un citos pasākumos, kuru ietvaros sadarbībā ar Tūrisma attīstības valsts aģentūru un tūrisma uzņēmumiem tika informēti ceļotāji, tūrisma operatori, aģentūras, žurnālisti par tūrisma iespējām Rīgā, kā arī tika izplatīti tūristu interesējoši informācijas materiāli un prezentēta Rīga un tās piedāvātie produkti.

2009. gadā Rīgas pašvaldība noorganizēja starptautisku tūrisma filmu festivālu „Tourfilm – Rīga 2009. Filmu skatē bija pieteiktas 47 īsfilmas no 18 valstīm, kuras vērtēja profesionāla žūrija un labākās tika demonstrētas kino „Rīga” Tūrisma sezonas atklāšanas ietvaros.

Lai popularizētu Rīgas tūrisma iespējas ārvalstīs un veicinātu tūrisma attīstību pilsētā, 2009. gadā tika nodibināts Rīgas Tūrisma attīstības birojs (RTAB), kura dibinātāji ir Rīgas dome, aviosabiedrība airBaltic, Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācija (LVRA) un Latvijas Tūrisma Aģentu asociācija (ALTA). RTAB dibinātāju balsu sadalījumā 70% pieder Rīgas domei, bet pārējiem partneriem aviosabiedrībai airBaltic, LVRA un ALTA – katram 10%. RTAB kā savas darbības un LIVE RIGA zīmola vadmotīvu izvirzījis principu „Labi rīdziniekam – labi tūristam”. Tiek lēsts, ka Rīgas tūrisma veicināšanas programma LIVE RIGA ir nodrošinājusi ievērojamu pieaugumu tūrisma nozarē.

Tāpat, lai piesaistītu konferenču organizētājus, uzņēmējus, investorus un citus ārvalstu ceļotājus, tika sagatavoti izdevumi vācu un angļu valodā (20 tūkstoši), kā arī izdoti 3 veidu informatīvi materiāli – Rīgas karte 2010 angļu valodā, karte ar objektiem angļu, vācu, krievu valodās un DVD īsfilma „Eglīte” angļu, vācu, krievu un latviešu valodās.

2009. gadā tika uzsākts darbs pie Interreg IVB finansēta projekta „BaltMet Promo” īstenošanas, kura mērķis ir uzlabot austrumu tirgus zināšanas par Baltijas jūras reģionu, tādējādi paaugstinot reģiona atpazīstamību.

RD institūcijas, kas piedalījās mērķa un tā pakārtoto uzdevumu īstenošanā 2009. gadā, bija Pilsētas attīstības departaments, Izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Satiksmes departaments, Kultūras departaments, Uzņēmējdarbības koordinācijas centrs, Rīgas Tūrisma koordinācijas un informācijas centrs, Ārlietu pārvalde, Sabiedrisko attiecību nodaļa un Rīgas pilsētas būvvalde.

Kopsavilkums:

- Lai stiprinātu Rīgas konkurētspēju un attīstītu to par metropoli plašākā ģeogrāfiskā kontekstā, ir nepieciešamas mērķtiecīgas investīcijas, jāattīsta publiskā infrastruktūra un pilsētvidē, kā arī jāveicina kultūras un tūrisma attīstība.
- Būtiski ir turpināt darbu pie starptautiskās lidostas „Rīga” un Rīgas ostas attīstības, tādā veidā sekmējot gan Rīgas metropoles reģiona konkurētspēju, gan visas valsts ekonomisko izaugsmi.
- Nākotnē starp prioritātēm jāiekļauj dzelzceļa transporta attīstība, jo tas ir perspektīvākais sauszemes transporta veids gan no drošības, gan vides kvalitātes viedokļa. Nepieciešams uzlabot dzelzceļa infrastruktūru, lai samazinātu braucienam nepieciešamo laiku, kā arī jāatjauno slēgtās dzelzceļa līnijas vietās, kur tas ir ekonomiski pamatoti.
- Tāpat nozīmīgi ir turpināt īstenot Ziemeļu koridora projektu uzdevuma *U2.2. Attīstīt tranzīta infrastruktūru un veicināt loģistikas pakalpojumu sniegšanu* ietvaros, kas nostiprinās Rīgas kā Baltijas metropoles pozīcijas un veicinās Latvijas tautsaimniecības attīstību, paverot jaunas iespējas būvniekiem, nekustamā īpašuma attīstītājiem, Rīgas brīvostai, transporta loģistikai un citām saimniecības nozarēm.
- Pārskata gadā tika aktīvi strādāts pie Rīgas tēla uzlabošanas, t.sk. arī pie ārzemju tūristu krāpšanas gadījumu izskaušanas. Piemēram, tika izveidots Rīgas labāko taksometru firmu saraksts, izplatīta informācija par tām izklaides vietām Rīgā, kuras ir visbīstamākās un kurās ārzemniekiem izraksta nepamatoti lielus rēķinus.

Nozares eksperta viedoklis:

Inga Vilka, LU docente, pašvaldību jautājumu eksperte

Pozitīvi, ka neskatoties uz pašvaldībai pieejamo resursu samazināšanos, uz komandējumu skaita samazināšanu, Rīgas pašvaldība starptautisko darbību nav sašaurinājusi, bet pat aktivizējusi. Līdz ar pilsētas vadības maiņu pēc 2009.gada vēlēšanām starptautiskajā sadarbībā lielāku prioritāti gūst sadarbība ar tuvajiem kaimiņiem Austrumu virzienā.

Tā kā pilsētas kredītreitingi ir samazinājušies un ir nedaudz zemāki kā Latvijai kopumā, vēl vairāk pieaug pilsētas mārketinga un zīmolvedības nozīme. Lai arī tūristu piesaistīšanai uzsākta programma LIVE RIGA, kopumā Rīgas pilsētas mārketinga aktivitātes vērtējamas kā fragmentāras, tām trūkst visaptveroša stratēģiskā skatījuma ilgākam periodam.

2.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Uz Austrumu - Rietumu saikni balstīta ekonomika” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads					Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Vispārējās ekonomiskās darbības klasifikācijas NACE 1.1. red. I sekcijas “Transports, glabāšana un sakari” īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā, %								
CSP	2004	2005	2006	2007	2009			Pieaug
	17%	14%	12,9%	10,6%		↓	↓	
Ārvalstu tiešās investīcijas (ĀTI) (atlikumi perioda beigās), milj.LVL								
Lursoft	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	973,4	1031,1	1248,8	1434,8	1642,6	2570,2	↑	↑
Nosūtītās kravas Rīgas ostā, tūkst.t								
Rīgas osta	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	22 158	22 046	22 523	22 559	26 430	27 327	↑	↑
Saņemtās kravas Rīgas ostā, tūkst.t								
Rīgas osta	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	1 833	2 384	2 834	3 374	3 136	2397	↓	↑
Saņemtās un nosūtītās kravas Rīgas lidostā (t)								
Lidosta „Rīga”	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	8751	15896	9749	8130	7558	9350	↑	↓
Tūrisma mītnēs apkalpoto cilvēku skaits (tūkst)								
CSP	2005	2006	2007	2008	2009			Pieaug
	663,77	733,54	825,42	869,98	689,33		↑	↑
Ar pasažieru kuģiem un prāmjiem iebraukušo pasažieru skaits Rīgas ostā								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	113 155	93 516	121 400	218 261	246 634	340 931	↑	↑
Ar pasažieru kuģiem un prāmjiem izbraukušo pasažieru skaits no Rīgas ostas								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	116 259	101 679	125 485	223 653	256 960	350 305	↑	↑
Rīgas lidostā iebraukušo pasažieru skaits								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	526 611	939 081	1242934	1577640	1838798	2013331	↑	↑
No Rīgas lidostas izbraukušo pasažieru skaits								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	533773	938380	1251901	1582895	1852301	2051425	↑	↑

Tiešo regulāro reisu galapunktu skaits no Rīgas lidostas (kopā)

Lidosta „Rīga”	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Pieaug
	30	37	46	60	66	79	↑	↑	
Pilsētas kredītreitings									
Standard & Poor's	2004 BBB-/Stable/A3	2005 BBB-/Stable/A3	2006 BBB-/Stable/A3	2007 BBB-/Stable/A3	2008 BBB-/Negative/A3	2009 BB-/Negative/B	↓	↓	Paaugstinās, nav zemāks kā Latvijā
Moody's	2006 A2	2007 A2		2008 A3		2009 Baa3	↓	↓	Paaugstinās, nav zemāks kā Latvijā

Tendence

Novērtējums

Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu

Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu

Pieaugums ar negatīvu vērtējumu

Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

PM3

PM3 DZĪVE PILSĒTĀ AR KVALITATĪVIEM DZĪVOJAMIEM RAJONIEM (APKAIMĒM)

Stratēģiskais mērķis ietver sevī pilsētas decentralizācijas ideju, attīstot pilsētas apkaimes, tādējādi samazinot slodzi pilsētas centram, un teritoriju ilgtspējīgas attīstības ideju. Par prioritāti tiek virzīta degradēto teritoriju revitalizācija un pilsētvides kvalitātes uzlabošana, kā arī tiek akcentēta ūdensmalu teritoriju attīstība.

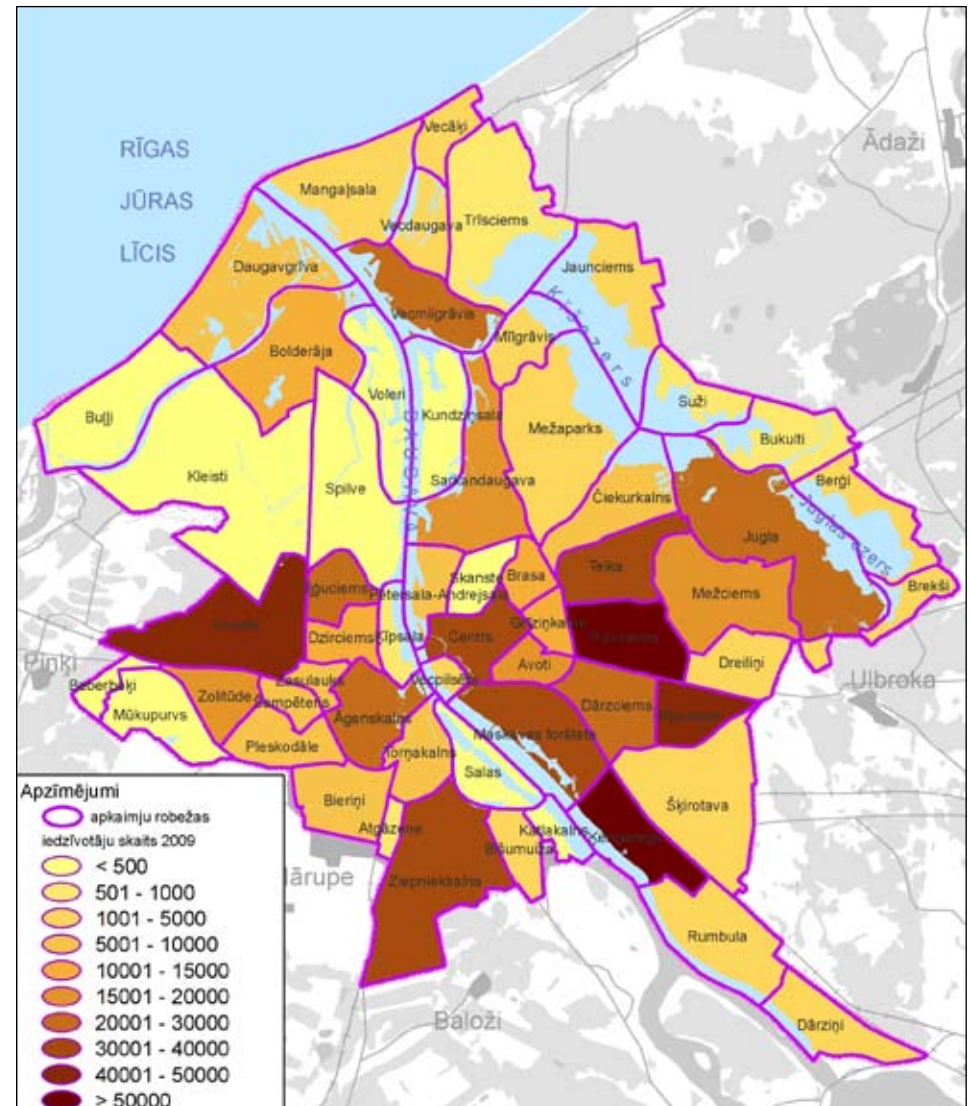
Aktivitātēm, kā ekonomiskajām, tā sociālajām, bagātākā daļa Rīgā ir pilsētas centrs. Tas rada papildus slodzi dažāda veida infrastruktūrai, piemēram, transporta infrastruktūrai, veidojoties sastrēgumiem pilsētā. Izstrādājot Rīgas attīstības plānošanas dokumentus, tika ņemta vērā pilsētas decentralizācijas ideja. Tā ir īstenojama, uzlabojot infrastruktūras un teritorijas kvalitāti apkaimēs, kā arī dekoncentrējot dažādus pilsētas pakalpojumus.

Platības ziņā vislielākās apkaimes ir Kleisti un Jugla, katra no tām aizņem vairāk kā 4% no pilsētas teritorijas. Visvairāk iedzīvotāju dzīvo Purvciema apkaimē – nepilni 62 tūkstoši jeb 9% no pilsētas iedzīvotāju kopskaita, kam seko Ķengarags, Imanta un Pļavnieki (3.2. attēls). Vidējais iedzīvotāju skaits apkaimē ir 12 tūkstoši, savukārt vismazāk iedzīvotāju ir Katlakalnā, Kleistos, Spilvē un Salās. Rīgā arvien turpina samazināties iedzīvotāju skaits, 2009. gadā salīdzinot ar 2008. gadu tas ir samazinājies par 4,4 tūkstošiem un kopā veido 713 tūkstošus. Iedzīvotāju blīvums 2008. gadā bija 2367,6 cilvēki uz 1 km² teritorijas, bet 2009. gadā jau 2353,2 cilvēki uz 1 km² teritorijas. Savukārt, ja dabiskais pieaugums uz

Apkaimju robežas

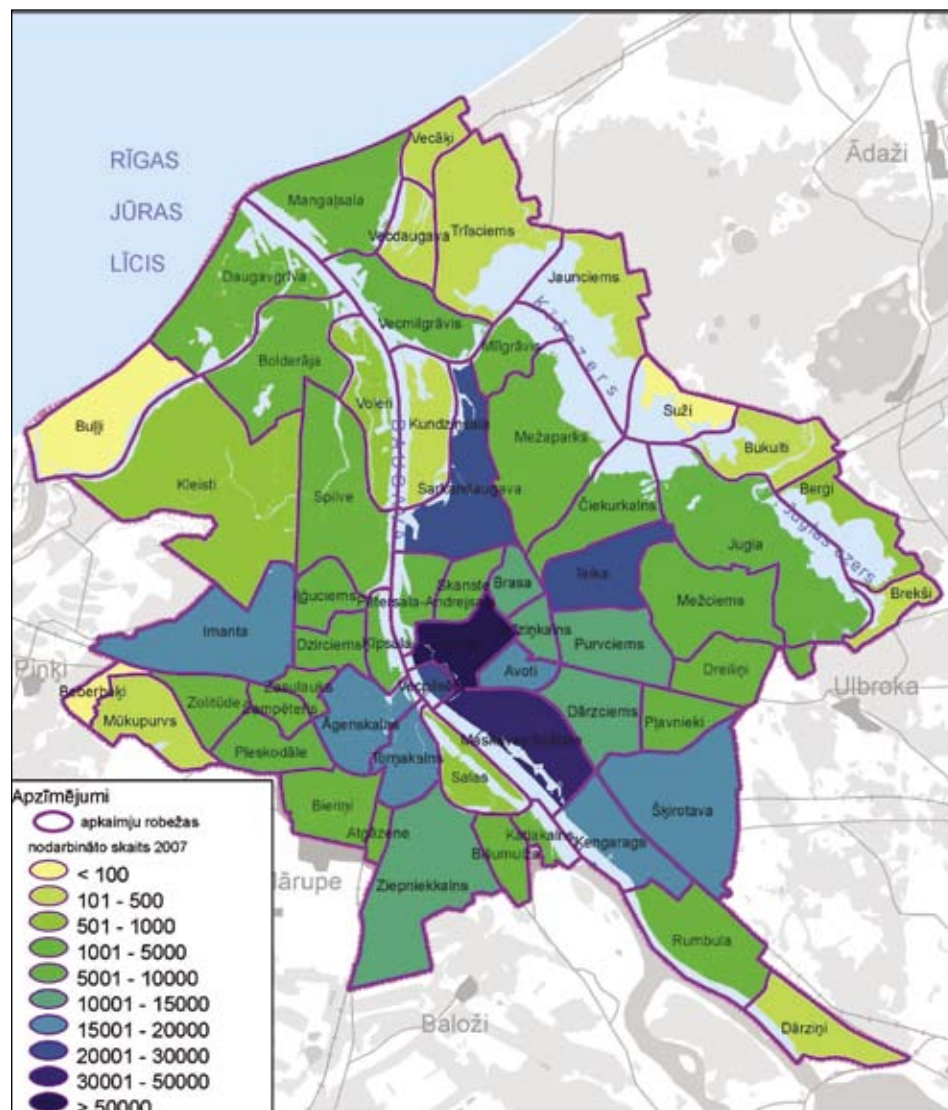
Iedzīvotāju skaits apkaimēs 2009. gadā

Avots: RD PAD, www.apkaimes.lv

3.3. attēls

Nodarbināto skaits apkaimēs 2007. gadā

Avots: RD PAD, www.apkaimes.lv

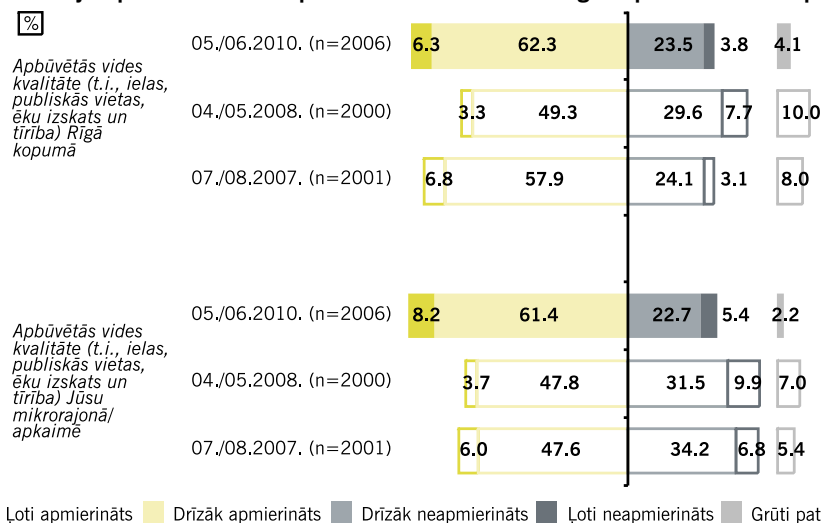
1000 iedzīvotājiem 2008. gadā bija -2,2, tad 2009. gadā rādītājs joprojām bija negatīvs un pat nedaudz palielinājās un veidoja -2,5, arī migrācijas saldo negatīvā tendence ievērojami pieauga, ja 2008. gadā tā bija -2817, tad 2009. gadā veidoja -4842.

Visvairāk nodarbināto ir Centra apkaimē (81,9 tūkstoši jeb 16,8% no kopskaita), kam seko Maskavas forštate ar 30,4 tūkstošiem, Teika ar 27,3 tūkstošiem un Vecpilsēta ar 26,9 tūkstošiem nodarbināto, savukārt vismazāk nodarbināto ir Buļļos, Sužos, Beberbeķos un Vecdaugavā. Tirdzniecības platības ir izvietotas galvenokārt 6 km rādiusā no Rīgas centrālās daļas.

Pēc tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS 2010. gada maijā-jūnijā veiktā pētījuma datiem, var secināt, ka Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības indikatoru par dzīvi pilsētā ar kvalitatīviem dzīvojamiem rajoniem ir 2,26²¹, kas ir labāks vērtējums nekā 2008. gadā (2,49) un 2007. gadā (2,35). Jāpiebilst, ka šogad atzinīgāk nekā iepriekš vērtēta apbūvētās vides kvalitāte apkaimēs: 2010. gadā apbūvētās vides kvalitāte respondenta apkaimē ir vērtēta tikpat atzinīgi kā Rīgā kopumā (gan vienā, gan otrā gadījumā vidējais rādītājs 2,26), bet iepriekšējos gados apbūvētās vides kvalitāte savā apkaimē tika vērtēta kritiskāk (2008.: 2,51, 2007.: 2,44) nekā Rīgā kopumā (2008.: 2,46, 2007.: 2,25).²²

3.4.attēls

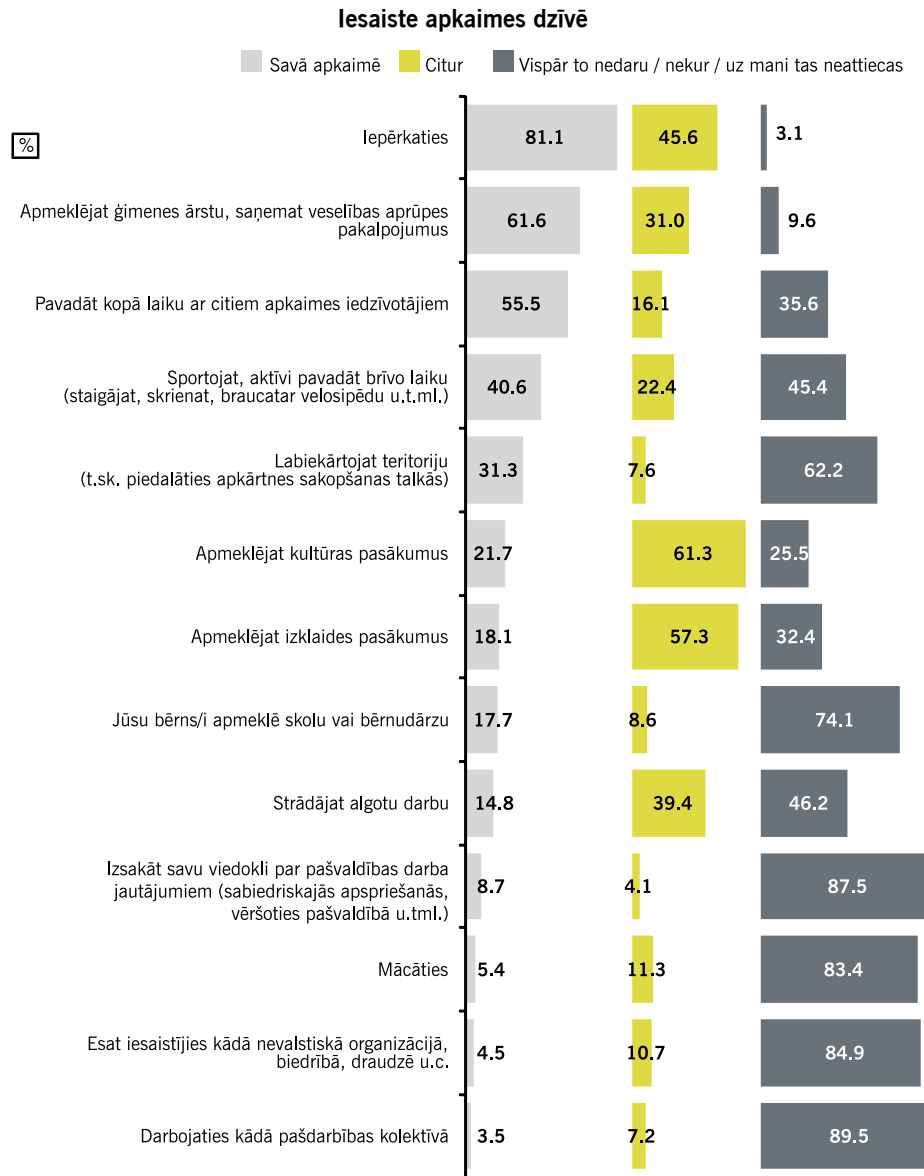
Iedzīvotāju apmierinātība ar apbūvētās vides kvalitāti Rīgā kopumā un savā apkaimē

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

²¹ Vērtējuma vidējie rādītāji 4 punktu skalā, kur „1” nozīmē „ļoti apmierināts”, bet „4” – „ļoti neapmierināts”
²² Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

3.5.attēls

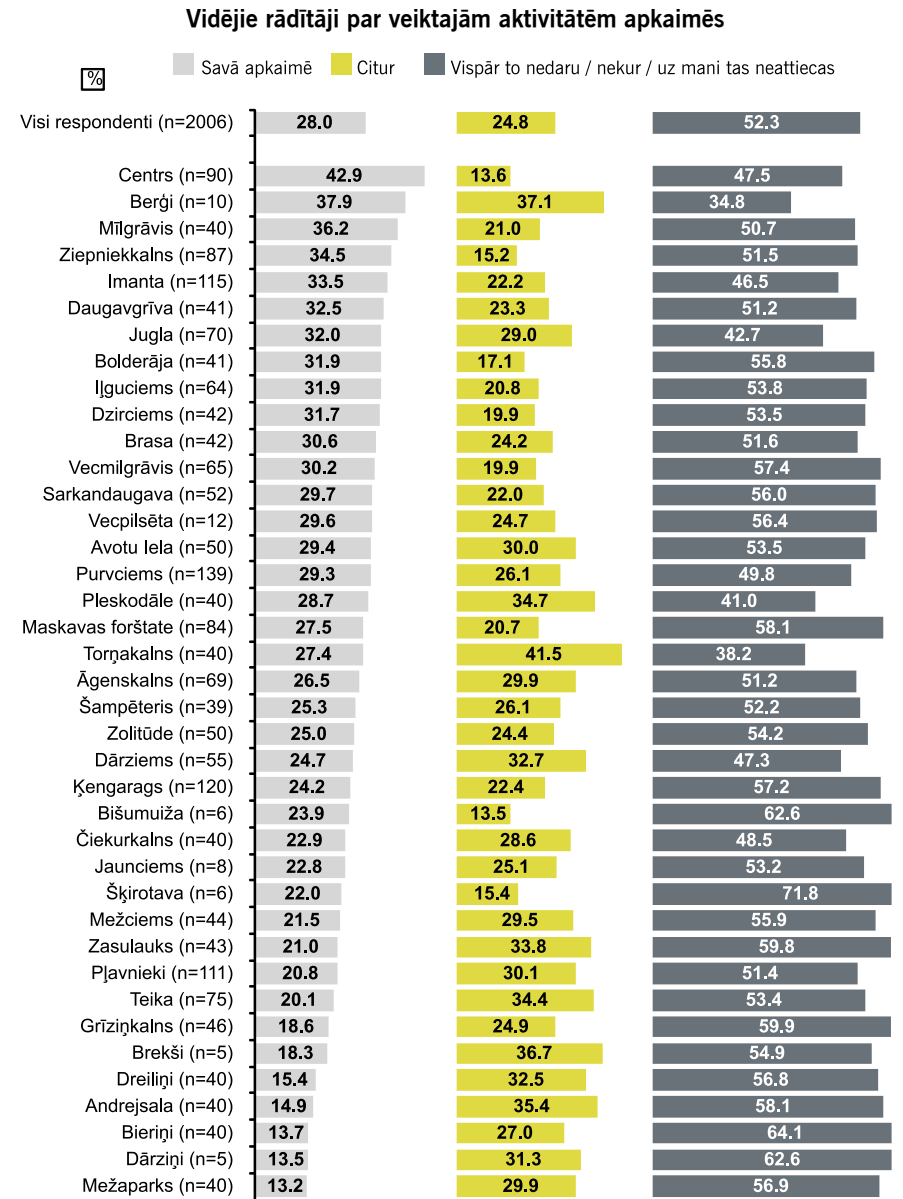

Bāze: visi respondenti, n=2006

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

3.6.attēls

Bāzes: visi respondenti

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Salīdzinot vidējos vērtējumus par apbūvētās vides kvalitāti Rīgā kopumā, var konstatēt, ka negatīvāk to vērtē Vecpilsētā, Dzirciemā, Bergos, Maskavas forštatē un Ķengaragā, savukārt pozitīvu vērtējumu biežāk sniedza Zolitūdes, Dreiliņu, Juglas, Mīlgrāvja, Ilģuciema un Sarkandaugavas iedzīvotāji. Ar apbūvētās vides kvalitāti savā apkaimē apmierinātāki ir Dreiliņu, Zolitūdes, Juglas, Ziepniekkalna un Mežciema iedzīvotāji, savukārt negatīvu vērtējumu respondenti biežāk sniedza Maskavas forštatē, Mīlgrāvī, Avotos un Grīziņkalnā.

Lai novērtētu, cik lielā mērā Rīgas iedzīvotāji ir iesaistījušies savas dzīvesvietas – savas apkaimes dzīvē, 2010. gada aptaujā respondentiem lūdza atzīmēt, vai dažādas aktivitātes (piemēram, iepirkšanās, izglītošanās, strādāšana, izklaidēšanās u.c.) viņi veic savā apkaimē, kaut kur citur, vai arī to nedara vispār. Raksturojot minēto aktivitāšu vietu, vairāk nekā puse no aptaujātajiem atbildēja, ka savā apkaimē iepērkas (81%, citur 46%), apmeklē ģimenes ārstu, saņem veselības aprūpes pakalpojumu (62%, citur 31%) un pavada laiku kopā ar citiem apkaimes iedzīvotājiem (56%, citur 16%). Savukārt citur nevis savā apkaimē lielākā daļa iedzīvotāju apmeklē kultūras pasākumus (citur 61%, savā apkaimē 22%) un izklaides pasākumus (citur 57%, savā apkaimē 18%). Arī algotu darbu iedzīvotāji citur strādā ievērojami biežāk (39%) nekā savā apkaimē (15%). Vēl pie aktivitātēm, kuras rīdzinieki citur veic biežāk nekā savā apkaimē, minamas mācīšanās (citur 11%, savā apkaimē 5%), darbošanās NVO, biedrībā, draudzē (citur 11%, savā apkaimē 5%) un darbošanās kādā pašdarbības kolektīvā (citur 7%, savā apkaimē 4%).

Raksturojot vidējos rādītājus par visām aktivitātēm kopumā, jāatzīmē, ka respondenti minētās aktivitātes savā apkaimē vidēji veic 28%, citur – 25%, bet vidēji 52% iedzīvotāju atbildēja, ka viņi tādas aktivitātes neveic vispār vai tas uz viņiem neattiecas. Salīdzinot šos rādītājus pa apkaimēm, var konstatēt, ka vidējie rādītāji par savā apkaimē īstenotajām aktivitātēm augstāki ir Centrā, Bergos, Mīlgrāvī, Ziepniekkalnā un Imantā. Savukārt vidēji biežāk dažādas aktivitātes citur veikuši respondenti no Torņakalna, Bergiem, Pleskodāles, Zaslauka, Teikas, Brekšiem un Andrejsalas.²³

Mērķa ietvaros ir izvirzīti astoņi uzdevumi, 2009. gadā tika veiktas aktivitātes sešu uzdevumu ietvaros, uzdevumu *U3.3. Nodrošināt kvalitatīvu dzīvojamo rajonu (apkaimju) sasniedzamību no un uz pilsētas centru un galvenajiem pilsētas transporta mezgliem* un *U3.4 Lokalizēt sociālo infrastruktūru* ietvaros aktivitātes netika veiktas.

U3.1. Attīstīt esošajam pilsētas centru pakārtotus daudzfunkcionālus vietējos centrus

Lai veicinātu pilsētas apkaimju attīstību, 2009. gadā uzdevuma ietvaros turpinājās darbs pie Latgales priekšpilsētas multifunkcionālā kultūras centra un daudzstāvu autostāvvietas

²³ Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010. g. maijs-jūnijs

(stāvparka) būvprojekta izstrādes.

Uzdevuma ietvaros tika izstrādāta Administratīvā centra Torņakalnā teritorijas detālplānojuma 1. redakcija (platība ~32 ha).

U3.2. Saglabāt un attīstīt kultūrvēsturiskos objektus pilsētas centrā un citās vēsturiskās apbūves teritorijās

Pārskata periodā uzdevuma ietvaros tika veikti dažādi rekonstrukcijas un remontdarbi kultūrvēsturiskiem objektiem, piemēram, tika veikti M.Čehova Rīgas Krievu teātra ēku kompleksa Rīgā, Kaļķu ielā 14, Kaļķu ielā 16 un Kalēju ielā 14 rekonstrukcijas un restaurācijas darbi, tika veikti koncertzāles „AVE SOL” ēkas avārijas stāvokļa novēršanas darbi, pabeigta kultūras pieminekļu Marijas ielā 6 un Pētersalas ielā 5 piespiedu sakārtošana, turpinās kultūras pieminekļa daļas K.Valdemāra ielā 49 piespiedu demontāža, sagatavots un akceptēts Rīgas domes lēmums par kultūras pieminekļa Jēkaba ielā 24 piespiedu sakārtošanu. 293 ēkām tika noteikta kultūrvēsturiskā vērtība un veikta pieminekļu un vēsturiskās apbūves teritoriju apsekošana, kuras laikā apsekoti 435 kultūrvēsturiski objekti.

Uzdevuma ietvaros tika izstrādāta koncepcija – izpēte „Daudzkonfesionālais sakrālais mantojums Rīgas Latgales priekšpilsētā”.

2009. gadā Mazās Kalna ielas skvērā „Siena tirgus” teritorijā Maskavas ielā 121B uzstādīts A.Vārpas izstrādāts piemineklis pirmajam zirga transportam Rīgā – „OMNIBUSS”, Mūrnieku ielā tika uzstādītas 5 kultūrvēsturiskas ielu norādes ar skaidrojumu, Rīgas Latgales priekšpilsētas administratīvajā rajonā tika uzstādīti 9 ielu norādes stabi. Tika veikts arī ielas labiekārtojums ar vides dizaina elementa izvietojumu M.Lāčplēša ielā 5, vides dizaina elementa „PULKSTENIS” uzstādīšana F.Sadovņikova un Lāčplēšu ielu stūrī, kā arī vides dizaina elementu – vēsturiska ansambļa izveide un uzstādīšana Strūgu un Maskavas ielu stūrī.

Tika iegūta atzinība – 2. vieta un kristāla zvaigzne: Eiropas pašvaldību izpilddirekciju savienības UDITE konkursā par novatoriskākajiem sabiedrisko pakalpojumu projektiem. Atzinību ieguva Rīgas domes Latgales priekšpilsētas izpilddirekcijas projekts „Mūrnieku ielas vides labklājība un kultūrvēsturiskā mantojuma tūrisma potenciāla nostiprināšana”. Arī par projektu „Mūrnieku ielas kvartāla revitalizācija” tika izstrādāts un iesniegts pieteikums starptautiskai balvai „Vislabākā pieredze dzīves vides uzlabošanā”. Konkursu izsludināja Apvienoto Nāciju organizācija „MĀJOKLIS” un Dubaijas pašvaldība.

Pārskata gadā uzdevuma ietvaros sagatavots projekts ES finansējuma saņemšanai „Grīziņkalna kultūrvēsturiskā mantojuma tūrisma potenciāla stiprināšana”. Projekta mērķis ir veikt

Grīziņkalna koka arhitektūras renovāciju un vides infrastruktūras sakārtošanu un pilnveidot Grīziņkalna koka arhitektūras kultūrvēsturiskā mantojuma mārketingu.

Uzdevuma ietvaros tika izstrādāts Kultūras pils „Ziemeļblāzma” ēku un būvju kompleksa un parka rekonstrukcijas un restaurācijas tehniskais projekts.

U3.5. Revitalizēt un attīstīt degradētās teritorijas

2009. gadā aktualizēta informācija par sabiedrisko drošību apdraudošām un pilsētas ainavu bojājošām būvēm, no kurām pašvaldības īpašums – 43 (no tām 9 kultūras pieminekļi, 13 atrodas pieminekļu un dabas aizsardzības teritorijās), valsts īpašums – 4, fizisku un juridisku personu īpašums – 151 (no tām – kultūras pieminekļi 13, atrodas pieminekļu un dabas aizsardzības teritorijās – 28).

Pārskata perioda ietvaros veikta Rīgas Latgales priekšpilsētas koka apbūves apsekošana un izpēte (Maskavas forstatē un Grīziņkalnā). Tika veikta Spīķeru kvartāla kultūrvēsturiskās vides izpēte.

Uzdevuma ietvaros pašvaldības teritorijās tika likvidētas nesankcionētas sadzīves atkritumu vietas – kopā likvidēja 11 nesankcionēti izbērti atkritumu vietas.

U3.6. Tuvināt pašvaldības pakalpojumus dzīvojamajiem rajoniem (apkaimēm)

2009. gadā tika paplašināts Apmeklētāju pieņemšanas centrā un tā teritoriālajās atrašanās vietās sniegto pakalpojumu klāsts (piemēram, pieņemti iesniegumi par iedzīvotāju dzīves vietas deklarācijas anulēšanu, nodrošināta ar sabiedrisko un publisko apspriešanu saistīto dokumentu pieņemšana, dokumentu pieņemšana un atļauju izsniegšana izbraukuma tirdzniecības atļaujām un izbraukuma tirdzniecības organizēšanas atļaujām).

Uzdevuma ietvaros, veicinot Rīgas pašvaldības pakalpojumu pieejamību, tika veikta 37 publisko interneta pieejas punktu pieslēgšana pie Rīgas domes centrālās administrēšanas sistēmas. Tika pilnveidots pakalpojums „Reklāmas/izkārtnes saskaņošana”.

U3.7. Uzlabot dzīvojamo rajonu (apkaimju) estētiskās un sociālās vides kvalitāti

Uzdevuma ietvaros tika veikti rajonu/izpilddirekciju iekškvartālu, šķērsielu, piebraucamo un koplietošanas ceļu un teritoriju remontdarbi, teritorijas labiekārtošanas darbi un būvju demontāžas darbi.

2009. gadā tika apsaimniekoti un uzlaboti iepriekšējos gados uzstādītie rotaļu laukumi un jauniešu izklaides vietu laukumi.

Pārskata periodā norisinājās darbs pie estētiskās un sociālās vides kvalitātes veicināšanas kultūras centros „Ilģuciems”, „Imanta” un VEF Kultūras pils. Tika veikta KTMC²⁴ „Ritums” izbraukuma ekspozīcijas rīkošana. Uzdevuma ietvaros, realizējot „Svētku noformējuma Rīgā realizēšanas koncepciju 2007–2012”, svētku noformējums tika izvietots ne tikai pilsētas centrā, bet, atbilstoši budžeta iespējām, arī izpilddirekciju teritorijās.

RCB²⁵ piedalījās akcijā „Vienoti zaļākai rītdienai” ar mērķi uzturēt un paaugstināt apkārtējās vides kvalitāti, kā arī notika dalība preses konferencē par Eiropas gadu cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību. Tāpat notiek sadarbība ar Britu padomi projektā „Nākotnes pilsētas spēle”, kuras laikā tiek meklēti dažādi pilsētvides risinājumi krīzes apstākļos.

Uzdevuma ietvaros tika veikts darbs pie patvaļīgās būvniecības radīto seku novēršanas. 2009. gadā izskatītas 177 administratīvās lietas, izdoti 63 administratīvie akti par patvaļīgās būvniecības radīto seku novēršanu, izteikti 15 brīdinājumi par administratīvā akta piespiedu izpildi, izdots 1 izpildrikojums par piespiedu naudas piemērošanu, izbeigtas 16 administratīvās lietas sakarā ar lēmuma par patvaļīgās būvniecības radīto seku novēršanu izpildi. Izsniegto plānošanas un arhitektūras uzdevumus, tiek noteiktas prasības teritorijas labiekārtošanai un ārtelpas vides kvalitātes uzlabošanai, izskatot būvniecības ieceres un saskaņojot būvprojektus, kā arī pieņemot ekspluatācijā uzbūvētās būves.

U3.8. Nodrošināt pilsētas teritoriju racionālu un ilgtspējīgas attīstības principiem atbilstošu izmantošanu

Pārskata gadā uzdevuma ietvaros starpnozaru darba grupās tika izstrādāti un Rīgas domē apstiprināti visaptveroši pašvaldības īpašumu izmantošanas un attīstības plānošanas dokumenti atbilstoši veicamajām valsts pārvaldes funkcijām un ilgtspējīgas attīstības prasībām. Šajos plānošanas dokumentos izvērtēta katra īpašuma nepieciešamība, paredzot zaļo un rekreācijai izmantojamo teritoriju attīstību, sociālo un komerciālo pakalpojumu pieejamību, transporta efektivitāti. Darbs pie plānošanas dokumentu izstrādes atsevišķās pašvaldības kompetences nozarēs vēl turpinās. Uzdevuma ietvaros tika apzināti un izvērtēti pašvaldībai piederošie nekustamie īpašuma objekti un zemesgabali, kas ir nepieciešami pašvaldības autonomo funkciju izpildes nodrošināšanai un valsts un pašvaldības komercdarbības veikšanai. 2009. gadā izstrādāti un pieņemti 15 Rīgas domes lēmumi, kuros noteikta turpmākā rīcība ar apmēram 1 100 pašvaldības īpašuma objektiem un zemesgabaliem.

Pārskata periodā tika iniciēti grozījumi 09.12.2008. Rīgas domes saistošajos noteikumos Nr.149 „Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas noteikumi”, kuros paredzēts, ka daļēji slēgtā kapsētā kapavieta var tikt piešķirta tikai tuvāko radnieku apbedīšanai.

²⁴ Kultūras un tautas mākslas centrs

²⁵ Rīgas Centrālā bibliotēka

Tādā veidā tiks ekonomēti zemes resursi. Tāpat tiek strādāts pie tā, lai tiktu veicināta mirušo kremācija – pieaugot samaksai par kapavietu, piederīgie ir motivēti veikt kremāciju. Rīgas Krematorijā uzstādīta jauna un moderna kremācijas līnija.

Uzdevuma ietvaros tika veikti vairāki pētījumi - „Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdališana, analīze un novērtēšana”, „Rīgas centrālās daļas publiskās ārtelpas analīze” (Pētījuma 1. etaps), Transporta plūsmu un satiksmes infrastruktūras nodrošinājuma izpēti, analīzes un priekšlikuma projekts Rīgas pilsētas daļai, kas ietver Hanzas šķērsojuma trasi (Pētījuma 1. etapa daļa), kā arī tika veikta vadlīniju izstrāde Rīgas pilsētas inženierinfrastruktūras turpmākai attīstībai.

Pārskata periodā tika izvietoti publiskai apspriešanai un iedzīvotāju informēšanai četri Rīgas pilsētas parku rekonstrukcijas un attīstības plāni, kā arī jauno ceļu pārvadu attīstības plāni: Piejūras maģistrāles un Ziemeļu šķērsojuma krustojumam piegulošās teritorijas detālplānojums, Latviešu strēlnieku laukuma teritorijas detālplānojums un skiču projekts, Dzegužkalna attīstības plāns, Administratīvā centra Torņakalnā teritorijas detālplānojums, detālplānojums zemes gabalam Vecāķu prospektā u.c.

2009. gadā turpinājās darbs pie Rīgas apkaimju projekta, kura mērķis ir, nosakot apkaimes, radīt priekšnoteikumus līdzsvarotas pilsētas sociāli – ekonomiskās un telpiskās politikas ieviešanai Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā. Galvenās aktivitātes, kas tika veiktas projekta ietvaros 2009. gadā, bija: interaktīvā portāla www.apkaimes.lv izveidošana, kurā ir apkopota informācija par Rīgas rajoniem, tiek apkopoti detalizēti dati par katru pilsētas apkaimi (kopā 58 apkaimes), turpinājās arī sociālekonomisko datu apkopošana un analizēšana apkaimju griezumā.

Mērķa īstenošana sastāv no integrētas pieejas dažādu Rīgas domes iestāžu un struktūrvienību ietvaros, tāpēc tā ietvaros veiktās aktivitātes tiek finansētas gan no Rīgas domes budžeta līdzekļiem, gan no ES fondu līdzekļiem. Mērķa ietvaros paredzētie izdevumi pārsvarā ir integrēti Rīgas domes institūciju pamatbudžetos.

Rīgas domes institūcijas, kas piedalījās mērķa un tā pakārtoto uzdevumu īstenošanā 2009. gadā, bija Īpašuma departaments, Pilsētas attīstības departaments, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas pilsētas arhitekta birojs, Kultūras departaments, Rīgas pilsētas būvvalde, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Apmeklētāju pieņemšanas centrs, Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija, Informācijas tehnoloģiju centrs, Mājokļu un vides departaments, Rīgas Pašvaldības policija un Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas dārzi un parki”.

Kopsavilkums:

- Arvien vairāk sabiedrībā un speciālistu vidū, semantiski tiek pareizi izprasts un lietots vārds *apkaimē*.
- Lai gan iedzīvotāju skaits Rīgā turpina samazināties, pēdējos gados šis process vairs nav tik straujš. Taču pašvaldībai ir jāturpina veikt darbības, kas piesaistītu pilsētai arvien jaunus iedzīvotājus, kā arī spētu noturēt esošos. Tam par pamatu varētu kalpot uzņēmējdarbības vides uzlabošana un vispārējā iedzīvotāju labklājības līmeņa celšana.
- Primāri attīstība tiek plānota pēc kompaktas pilsētas attīstības modeļa, pēc iespējas efektīvāk izmantojot esošos jau apbūvēto un/vai pilsētas centram piegulošo teritoriju resursus. Tādējādi jaunās attīstības teritorijas, kas varētu turpināt attīstīties tuvāko gadu laikā, tiek plānotas tuvāk eksistējošajam Rīgas vēsturiskajam centram, pakāpeniski attīstot pilsētas inženiertīklu kapacitāti, efektīvizējot resursu izmantošanu un revitalizējot centram piegulošās degradētās teritorijas.
- Turpinās Apkaimju projekta realizācija, kas ietver gan informācijas apkopošanu un analīzi teritoriālā griezumā, gan sadarbības veidošanu starp apkaimju iedzīvotāju kopienām un Rīgas pašvaldību. Viens no galvenajiem iemesliem apkaimju projekta idejai ir centieni uzlabot pilsētas attīstības plānošanu.

Nozares eksperta viedoklis:

Armands Pužulis, Mg. Geogr., Rīgas plānošanas reģiona Telpiskās plānošanas nodaļas vadītājs

Apkaimes (dzīvojamie rajoni) ir dabiski veidojušies (Kundziņsala) vai veidoti no „no ārpusē” - nosakot robežas (Imanta). Rīgā bieži vien apkaimes ir izteikti neviendabīgas. Tas prasīs nākotnē individuālus nestandarta risinājumus.

Pašlaik ir analizēts iedzīvotāju skaits, darba vietas, iesaiste apkaimes dzīvē, apbūvētās vides kvalitāte, tomēr maz tiek skatīts būtisks jautājums – kā cilvēki uztver savu apkārtni un vai tie jūtas piederīgi tai. No šī aspekta veidojas teritorijas (apkaimes) identitāte. Daļa rādītāju par veiktajām aktivitātēm apkaimē neraksturo cilvēku iesaistīšanos apkaimes dzīvē. Kopā pavadītais laiks apkaimē, kopēji pasākumi, viedokļu paušana par apkaimi ir noteikti apkaimes identitāti veidojoši rādītāji.

Pozitīvi vērtējama ir daudzfunkcionālu vietēju centru veidošana, līdzīgi kā citi pasākumi, tomēr, šķiet, ka tam ir maz sakara ar apkaimju ideoloģiju. Drīzāk šādi centri veido paša Rīgas centra alternatīvas un kalpo tā atslogošanai. Apkaimes ir mazāka mēroga teritorijas, kas prasa vietējus risinājumus.

Pašreiz šķiet, ka apkaimes kalpo vairāk kā datu apkopošanas un analīzes teritorijas. Nākošais solis būtu apkaimju veidošana par iedzīvotājus vienojošu teritoriju, nodrošinot kopēju teritorijas plānošanu un uz vietējām vajadzībām balstītu attīstību.

Runājot par ūdensmalām kā prioritāru attīstības teritoriju, Rīgā aizmirsta viena būtiska ūdensmala – Jūras piekraste. Šeit būtu jāmeklē kopējs risinājums, iespējams, nacionālā līmenī.

3.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Dzīve pilsētā ar kvalitatīviem dzīvojamiem rajoniem (apkaimēm)” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads						Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Iedzīvotāju skaits, tūkst. (gada sākumā)									
CSP	2005	2006	2007	2008	2009	2010	↓	↓	Samazināšanās temps palēninās
	731,8	727,6	722,5	717,4	713	706,4			
Migrācijas saldo uz 1000 iedzīvotājiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↓	↓	Pieaug
	-0,55	-1,9	-3,35	-3,94	-3,90	-6,90			
Apbūvētās vides kvalitāte Rīgā kopumā									
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑	Pozitīva vērtējuma % paaugstinās			
	64,7%	52,6%	68,6%						
Apbūvētās vides kvalitāte savā mikrorajonā									
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑	Pozitīva vērtējuma % paaugstinās			
	53,6%	51,5%	69,6%						
Iedzīvotāju blīvums uz visu Rīgas teritoriju									
CSP	2005	2006	2007	2008	2009	2010	↓	↓	Pieaug
	2382	2368	2353	2368	2353	2331			
Iedzīvotāju blīvums uz sauszemes teritoriju									
CSP (aprēķini PAD)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	↓	↓	Pieaug
	2 844	2 828	2 808	2 788	2771	2746			
Tendence	↑	↓	↑	↓					
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu		Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu		Pieaugums ar negatīvu vērtējumu		Samazinājums ar negatīvu vērtējumu		

M4

M4 NODROŠINĀTA SABIEDRĪBA

Mērķis akcentē iedzīvotāju finansiālo stabilitāti, jo bieži vien tieši iedzīvotāju sliktais finansiālais stāvoklis traucē sasniegt daudzus citus mērķus – labu veselību, stipru ģimeni un sakārtotu vidi.

Šobrīd, kad strauji pieaug bezdarba līmenis un samazinās labklājības līmenis, darba devēja kā iztikas nodrošinātāja atbildība pret darba ņēmēju bieži vien ir izdzīvošanas jautājums. Lai nodrošinātu labklājību kā indivīda, tā arī sabiedrības līmenī kopumā, par priekšnoteikumu tiek izvirzīta izglītība, atbilstošas zināšanas un prasmes, kas paver iedzīvotājiem pastāvīga darba atrašanas iespējas, tātad palielina iedzīvotāju un viņu ģimeņu ienākumus. Tāpat arī valsts institūcijām, pašvaldībai un pārējiem darba tirgus dalībniekiem aktīvi jāpiedalās iedzīvotāju sociālās drošības un ekonomisko procesu sekmēšanā, piesaistot investīcijas un aicinot ārvalstu uzņēmējus atvērt pārstāvniecību filiāles vai ražotnes, stabilizējot materiālo stāvokli sociālā riska situācijā, minimizējot sociālā riska iestāšanās iespējas, veicinot godīgas darba tiesiskās attiecības, sekojot, lai būtu veselīgi un droši darba apstākļi, nodrošinot dzimumu līdztiesības un pietiekamas pensijas ilgtspējīgā un stabilā sociālās drošības sistēmā.

Līdz ar ekonomikas strauju sarukumu pastiprinās nodarbinātības lejupslīdošā tendence. Nodarbināto iedzīvotāju skaits gada periodā samazinājies par 40,5 tūkstošiem jeb 7,6 procentpunktiem un 2009. gada beigās nodarbinātības līmenis Rīgā bija 64,5%. Lielākais nodarbināto skaits ir tirdzniecības, viesnīcu un restorānu nozarē (79 tūkstoši jeb 23,7%), finanšu starpniecībā un komercpakalpojumos (51,1 tūkstotis jeb 15,3%), kā arī rūpniecībā (45,9 tūkstoši jeb 13,8%). Analizējot darba vietu samazinājumu pa darbības sfērām, lielākais samazinājums bija vērojams būvniecībā – par 16,6 tūkstošiem, rūpniecībā – par 15,2 tūkstošiem un tirdzniecībā, viesnīcās un restorānos – par 8,9 tūkstošiem. Kopumā 2009. gadā Rīgā bija 68,2 tūkst. darba meklētāju jeb 13,8% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem.

Reģistrēto bezdarbnieku skaits nepilnu divu gadu laikā palielinājies 4 reizes un sasniedzis 46,4 tūkstošus bezdarbnieku, kas ir 12,1% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem Rīgas pilsētā. Lai gan uz pārējā Latvijas fona tas ir viens no zemākajiem bezdarba līmeņiem, tomēr iedzīvotājiem tas ir radījis nelabvēlīgus apstākļus, jo pilsētā ir lielāks dārdzības līmenis kā citviet Latvijā. Par darbaspēka pieprasījuma strauju kritumu liecina arī brīvo darbavietu samazinājums. Brīvo darba vietu skaits gada laikā samazinājies piecas reizes un 2009. gadā Rīgā bija tikai 1 434 brīvas darbavietas jeb 0,3% brīvo darbavietu īpatsvars. Privātajā

sektorā tas saruka līdz 402 vietām jeb 0,1% no kopējā privātā sektora darba vietu skaita pilsētā un sabiedriskajā sektorā līdz 1 032 vietām jeb 0,7% no sabiedriskā sektora darba vietu skaita. Joprojām ir saglabājusies tendence, ka bezdarbnieku sieviešu skaits ir lielāks nekā bezdarbnieku vīriešu skaits. Tomēr ar katru gadu šī starpība samazinās un ja vēl 2007. gadā bezdarbnieku sieviešu īpatsvars veidoja 65% no kopējā bezdarbnieku skaita, tad 2008. un 2009. gadā šī starpība izlīdzinājās un bezdarbnieku sieviešu īpatsvars 2009. gadā bija vairs tikai 52,6%.

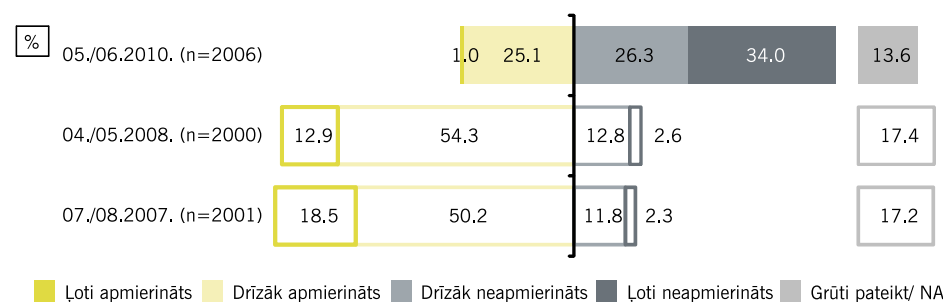
Analizējot bezdarbnieku skaitu sadalījumā pēc izglītības līmeņa, vislielākais bezdarbnieku skaits ir starp iedzīvotājiem ar vispārējo izglītību, t.sk. pamatizglītību un vispārējo vidējo izglītību – 22 901 un profesionālo izglītību – 18 733, kas veido 74% no visiem bezdarbniekiem. Savukārt profesiju griezumā vislielākais bezdarbnieku skaits 2009. gada septembra beigās bija starp veikalu pārdevējiem un preču demonstrētājiem – 2 741 bezdarbnieks jeb 6,8%, tam seko apkopēji – 1 864 jeb 4,7% un bezdarbnieki bez profesijas – 1 855 jeb 4,6%. Tas ir skaidrojams ar darba tirgus pieprasījuma maiņu – sāk pieaugt pieprasījums pēc augsti kvalificētiem un izglītotiem darbiniekiem, kas spēj lietot jaunās tehnoloģijas.

Kopš 2009. gada, samazinoties darbaspēka pieprasījumam, arī darba samaksa pakāpeniski samazinājās. 2009. gadā vidējā bruto darba samaksa samazinājās par 2,4%, salīdzinot ar 2008. gadu, un bija 529 lati. Vidējās bruto darba algas samazinājumu noteica algu samazinājums sabiedriskajā sektorā – 2009. gadā par 11,2% salīdzinot ar 2008. gadu. Tajā pašā laikā privātajā sektorā vidējā bruto darba alga pieauga par 0,6%. Tas skaidrojams ar to, ka privātajā sektorā uzņēmumi, veicot budžeta izdevumu samazinājumu, priekšroku dod darbinieku atlaišanai, saglabājot atalgojuma apmēru palikušajiem. Tajā pašā laikā sabiedriskajā sektorā tiek samazinātas atalgojuma likmes, kā rezultātā samazinās arī vidējais atalgojums. Algu izmaiņas nozaru griezumā rāda, ka procentuāli lielākais samazinājums 2009. gadā ir bijis transportlīdzekļu ražošanā – par 23,7%, azartspēlēs un derībās – par 21,2% un valsts pārvaldē un aizsardzībā – par 21,1%, salīdzinot ar 2008. gadu. Savukārt straujākais algu pieaugums ir bijis tādās nozarēs kā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde (113,7%), sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbībā (43,3%) un ūdens transporta nozarē (34,67%). Kopumā lielākās algas 2009. gadā bija tādās darbības jomās kā ūdens transports, finanšu starpniecība, datorprogrammēšana, telekomunikācijas un gaisa transports, savukārt zemākā darba samaksa bija ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozarē. Jāpiezīmē, ka no 2009. gada 1. janvāra tika palielināta minimālā mēneša darba alga no 160 latiem uz 180 latiem. Savukārt neapliekamais minimums tika samazināts no 80 latiem uz 35 latiem, bet nodokļa atvieglojums par apgādībā esošām personām tika palielināts no 56 latiem 2008. gadā uz 63 latiem 2009. gadā.

Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS veiktais pētījums 2010. gada maijā-jūnijā liecina, ka mērķa *M4 Nodrošināta sabiedrība* ietvaros uzdoto jautājumu par nodarbinātības iespējām Rīgā iedzīvotāji vērtējuši viskritiskāk. 2007. un 2008. gadā šī jautājuma vērtējumi bija ievērojami augstāki. Tikai 26,1% minēja, ka ir apmierināti ar nodarbinātības iespējām Rīgā, tai pat laikā 60,3% puda neapmierinātību. Analizējot respondentu atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, skaidri iezīmējās tendence, ka neapmierinātību biežāk pauduši iedzīvotāji no 55 līdz 64 gadiem, ar vidējo izglītību, krievu valodā runājošie, bezdarbnieki un iedzīvotāji ar zemiem ienākumiem, savukārt pozitīvāk noskaņoti bija iedzīvotāji vecumā no 25 līdz 34 gadiem, ar augstāko izglītību, privātajā sektorā strādājošie, augstākā vai vidējā līmeņa vadītāji un iedzīvotāji ar augstiem ienākumiem. Salīdzinot vidējos vērtējumus par nodarbinātības iespējām apkaimēs, var konstatēt, ka negatīvāk nodarbinātības iespējas tiek vērtētas Ziepniekkalnā, Maskavas forštatē, Ķengaragā, Grīziņkalnā un Dreiliņos.

4.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar nodarbinātības iespējām Rīgā

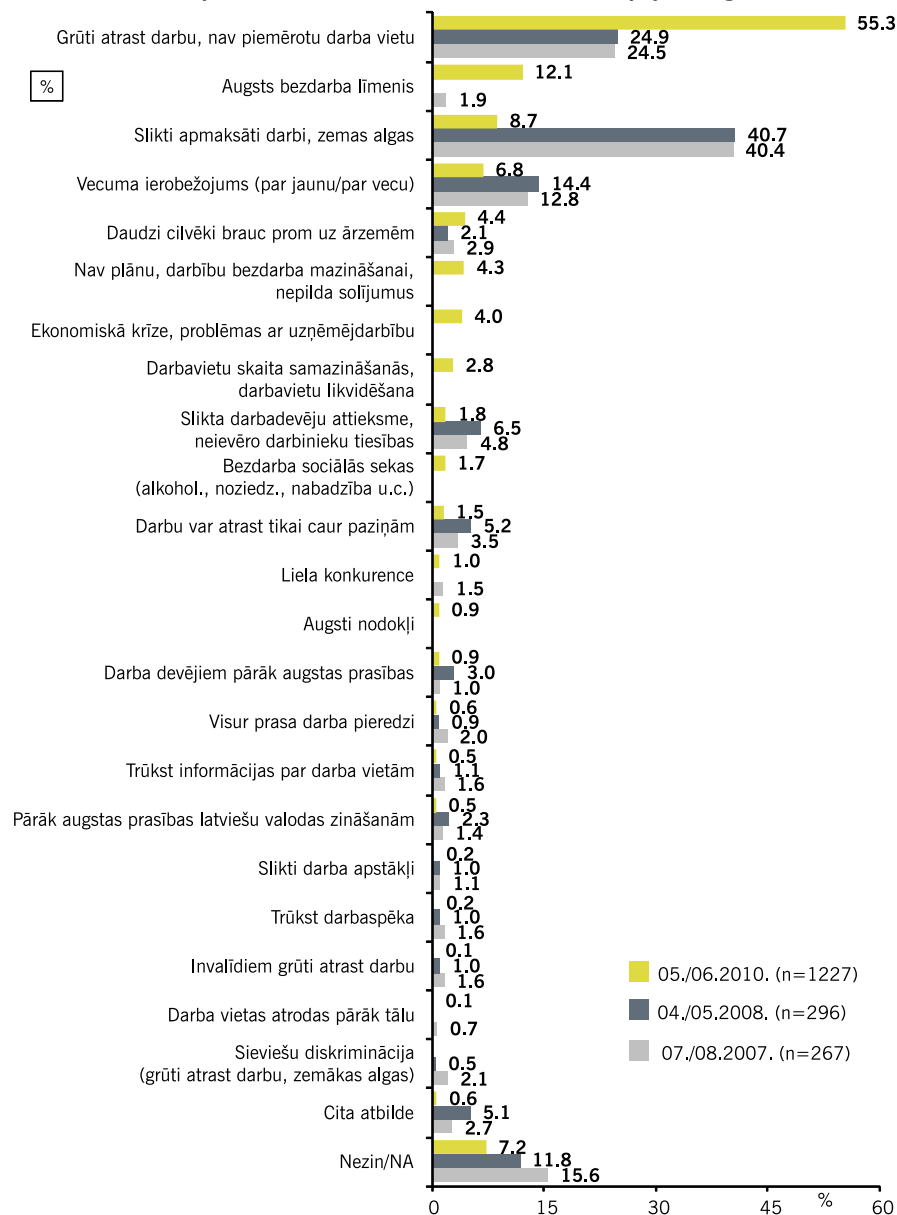

Bāze: visi respondenti

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Rīgas iedzīvotājiem, kurus neapmierināja nodarbinātības iespējas Rīgā, tika lūgts pamatot savu nostāju. Raksturojot savas neapmierinātības iemeslus, visbiežāk respondenti norādīja uz to, ka grūti atrast darbu, nav piemērotu darbavietu – 55% (salīdzinājumam: 2008. un 2007.g. – 25%) un ir augsts bezdarba līmenis – 12% (2008. gadā to neminēja neviens respondents). Savukārt ievērojami retāk nekā iepriekš šogad kā galvenie neapmierinātības iemesli minēti tādi faktori kā slikti apmaksāti darbs, zems atalgojums – 9% (2008.g. – 41%, 2007.g. – 40%) un vecuma ierobežojumi – 7% (2008.g. – 14% un 2007.g. – 13%).

Neapmierinātības iemesli nodarbinātības iespējām Rīgā

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Šī mērķa ietvaros tika izvirzīti 3 uzdevumi un visu uzdevumu ietvaros tika veiktas aktivitātes.

U4.1. Veicināt nodarbinātību un paplašināt pārkvalificēšanās iespējas

Rīgas pašvaldība aktīvi iesaistījās dažādās aktivitātēs, lai veicinātu iedzīvotāju nodarbinātību pilsētā. Tika noorganizētas atbalsta grupas bezdarbniekiem 5 Rīgas Sociālajos dienestos, izveidotas 19 atbalsta grupas, noorganizēti izglītojoši bezmaksas semināri 9 sociālajiem darbiniekiem – atbalsta grupu vadītājiem un iesaistīti 446 bezdarbnieki – sociālo dienestu klienti. Lai realizētu starpdisciplināru pieeju bezdarbnieku problēmu risināšanā un uzlabotu speciālistu sadarbību klientu interesēs, tika noslēgts sadarbības līgums ar Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli. Veikta Sociālo dienestu un Nodarbinātības valsts aģentūras kopīgo klientu – jauniešu bezdarbnieku un ilgstošo bezdarbnieku apzināšana un bezdarba gadījuma individuāla izvērtēšana 13 klientiem.

2009. gadā tika uzsākts Eiropas Sociālā fonda projekts „Darba praktizēšanas pasākumu nodrošināšana pašvaldībās darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai”, kura ietvaros Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta pakļautībā esošajās iestādēs tika nodarbināti 225 bezdarbnieki, kā arī projekta „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” īstenošana, kura mērķis ir veicināt pedagogu konkurētspēju, profesionālo un sektorālo mobilitāti izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos.

U4.2. Sniegt mērķpabalstus maznodrošinātām ģimenēm

Pašvaldības izsniegto sociālo pabalstu apjoms 2009. gadā, budžeta programmas „Palīdzība Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” ietvaros, bija 14 741 609 Ls, kas, salīdzinot ar 2008. gadu, ir sarucis par 2,4% un, rēķinot vidēji uz vienu saņēmēju, bija 257,51 Ls. Kopā pašvaldības pabalsti tika piešķirti 57 246 personām, kas ir 8,03% no Rīgas iedzīvotāju kopskaita. Izmaksāti mērķpabalsti – pabalsts garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai, pabalsts aprūpes mājās nodrošināšanai, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, pabalsts mācību līdzekļu iegādei, pabalsts sakarā ar dzīvesvietas maiņu, pabalsts veselības aprūpē un dzīvokļa pabalsts tika piešķirti saskaņā ar Rīgas domes 03.07.2007. saistošajiem noteikumiem Nr.84 „Noteikumi par Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajiem pabalstiem” un Rīgas domes 17.02.2004. saistošajiem noteikumiem Nr.56 „Par dzīvokļa pabalstu Rīgas iedzīvotājiem.”

U4.3. Veicināt sociāli izstumto iedzīvotāju un iedzīvotāju ar īpašām vajadzībām nodarbinātību

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā atbalstu integrācijai darba tirgū saņēmuši 327 cilvēki ar invaliditāti un garīga rakstura traucējumiem, kas ir ievērojami vairāk kā 2008. gadā, kad atbalsts tika sniegts 200 cilvēkiem. Tāpat uz pusi ir pieaudzis bezpajumtnieku skaits, kuri tika iesaistīti

nodarbinātību veicinošos pasākumos, kopā 254 bezpajumtnieki. Jāpiezīmē, ka pārskata gadā darbu uzsāka Rīgas patversmes dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātajiem iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, nodrošinot ar vietām vidēji 100 personas dienā.

Personām ar garīga rakstura traucējumiem bija pieejams pakalpojums 100 vietās grupu dzīvokļos/ mājās jauniešu sagatavošanai pastāvīgai dzīvei un integrācijai darba tirgū, kuru saņēma 107 personas. Kā arī attīstības programmas „Specializēto darbnīcu pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem” ietvaros Rīgā darbojās 2 specializētās darbnīcas personām ar garīga rakstura traucējumiem šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju attīstīšanai (Slimnīcas ielā 2) un galdniecības prasmju attīstīšanai (Lubānas ielā 41). Kopumā specializēto darbnīcu pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009. gadā saņēma 34 personas.

Rīgas pašvaldības vadošā iestāde, kas pilda pašvaldības funkcijas nodarbinātības sekmēšanas jomā, ir Labklājības departaments, pārskata periodā mērķa ietvaros aktivitātes veica arī Izglītības, jaunatnes un sporta departaments.

Kopsavilkums:

- 2009. gada beigās bezdarba līmenis Rīgā bija sasniedzis 12,1% - augstāko līmeni pēdējo desmit gadu laikā. Vienlaikus palielinājies to bezdarbnieku īpatsvars, kuru bezdarba ilgums pārsniedz 1 gadu.
- Neizmantojot darba potenciālu rada smagas sociālās sekas – darbaspēju zudumu, nabadzību, sociālo spriedzi, degradāciju, kā arī paaugstina noziedzības līmeni.
- Sadarbojoties valsts institūcijām, pašvaldībai un citiem tirgus dalībniekiem, ir nepieciešams aktīvi iesaistīt iedzīvotājus konkurētspējas paaugstināšanā ar apmācības un pārkvalifikācijas pasākumu starpniecību, veicināt prasmju saskaņotību ar darba tirgus vajadzībām, tādā veidā novēršot strukturālā bezdarba palielināšanos nākotnē.

Nozares eksperta viedoklis:

Aivita Putniņa, sociālantropoloģe, LU HZF

Pašvaldības priekšrocība ir iespējas noteikt darba tirgus attīstības perspektīvas un prioritātes. Stratēģijas mērķu formulējums un atskaite joprojām ietver pasīvu pieeju, apgalvojot, ka „valsts institūcijām, pašvaldībai un pārējiem darba tirgus dalībniekiem aktīvi jāpiedalās iedzīvotāju sociālās drošības un ekonomisko procesu sekmēšanā”. Rīgā sadarbībā ar valsts institūcijām individuāla pieeja pielietota 13 klientiem, bet atskaitē nav datu par pieejas efektivitāti.

Stratēģiskā mērķa „Nodrošināta sabiedrība” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads					Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Mājsaimniecības rīcībā esošais ienākums (vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli, LVL)								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008			Pieaug
	135,24	146,12	201,03	285,48	309,37	↑	↑	
Vidējie ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli, attiecībā pret iztikas minimumu valstī								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008			Pieaug
	1,37	1,39	1,72	2,15	1,84	↓	↑	
Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa bruto, LVL								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	237	280	347	452	542	529	↓	↑
Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa neto, LVL								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	168	199	247	322	393	389	↓	↑
Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa neto, pret iztikas minimumu Latvijā								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	1,7	1,89	2,11	2,42	2,45	2,31	↓	↑
Iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes līmenis								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Stabils, pieaug
	68,4	67,7	69,4	70,8	72,1	70,9	↓	↑
Reģistrētā bezdarba līmenis, gada beigās, %								
NVA	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Nepieaug
	4,5	4,4	3,8	3,1	5,2	12,1	↑	↑
Sieviešu īpatsvars reģistrēto bezdarbnieku skaitā, gada sākumā								
NVA	2004	2005	2006	2007	2008	2009		Jāvērtē kontekstā ar kopējo bezdarbnieku skaitu
	63,1	62,8	64,6	64,8	65,1	52,6	↓	↓
Džini koeficients 2008.gads - provizoriski dati								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008			Samazinās
	0,331	0,383	0,33	0,36	0,35		↓	↓

Mājsaimniecības patēriņa izdevumu struktūra (kopā) %							
- Pārtika un bezalkoholiskie dzērieni							
- Mājoklis, ūdens, elektroenerģija, gāze un cits kurināmais							
- Veselība							
- Transports							
- Sakari							
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
	62,1%	60,5%	60,3%	58,6%	58,7%	62,3%	↑ ↑ Samazinās

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

M5

M5 VESELĪGA UN AKTĪVA SABIEDRĪBA

Rīgas pašvaldība aktīvi piedalās vienotas iedzīvotāju veselības veicināšanas, ārstniecības un rehabilitācijas programmas izstrādē un realizācijā. Izvērtējams mērķis ļauj izvērtēt, cik iedarbīgi ir sabiedrības veselības un dzīves apstākļu uzlabošanas pasākumi.

Saskaņā ar „Likumu par pašvaldībām”, veselības aprūpes pieejamības nodrošināšana un iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšana ir pašvaldības pastāvīga funkcija.

Šobrīd visā valstī notiek veselības aprūpes sistēmas reforma, kas redzama arī skaitļos. Ja 2000. gadā Rīgā bija 30 slimnīcas, tad 2009. gadā vairs tikai 20. Tas ir par 3 slimnīcām mazāk kā 2007. gadā.

Pašvaldības izpratnē veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība ir pasākumu kopums, kas ietver telpu, cilvēku resursu un atbilstošu tehnoloģiju nodrošināšanu, lai ārstniecības iestāde varētu sniegt iedzīvotājiem veselības aprūpes pakalpojumus. Tiek slēgti, kontrolēti un uzraudzīti deleģēšanas līgumi, kas pašvaldības ambulatorajām un stacionārajām ārstniecības iestādēm deleģē veikt Rīgas pašvaldības autonomos uzdevumus – nodrošināt iedzīvotājiem kvalitatīvu veselības aprūpes pieejamību un veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīves veidu šo iestāžu apkalpes teritorijā. 2009. gadā šādi deleģēšanas līgumi bija noslēgti ar 15 Rīgas pilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām²⁶.

²⁶ Avots: Rīgas domes Labklājības departamenta gadagrāmata „Sociālā sistēma un veselības aprūpe 2009. gadā. Rīga. 2010.

Pēc LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2009. gadā Rīgā darbojās 20 slimnīcas, kas ir tikpat, cik 2008. gadā. Ārstu skaits 2009. gadā bija 4652, kas ir par vairāk kā 200 ārstiem jeb par 6,5% mazāk kā 2008. gadā (2008. gadā ārstu skaits bija sasniedzis savu līdz šim augstāko rādītāju – 4975).

Veselības aprūpes sistēmas reforma skar arī gultu skaita samazinājumu esošajās slimnīcās, paralēli attīstot ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus, jo nereti personas atrašanās slimnīcā vairāk ir saistīta ar sociālām nevis reālām veselības problēmām. 2009. gadā vidējais gultu skaits Rīgas slimnīcās (bez īslaicīgajām sociālajām gultām) bija 6259.

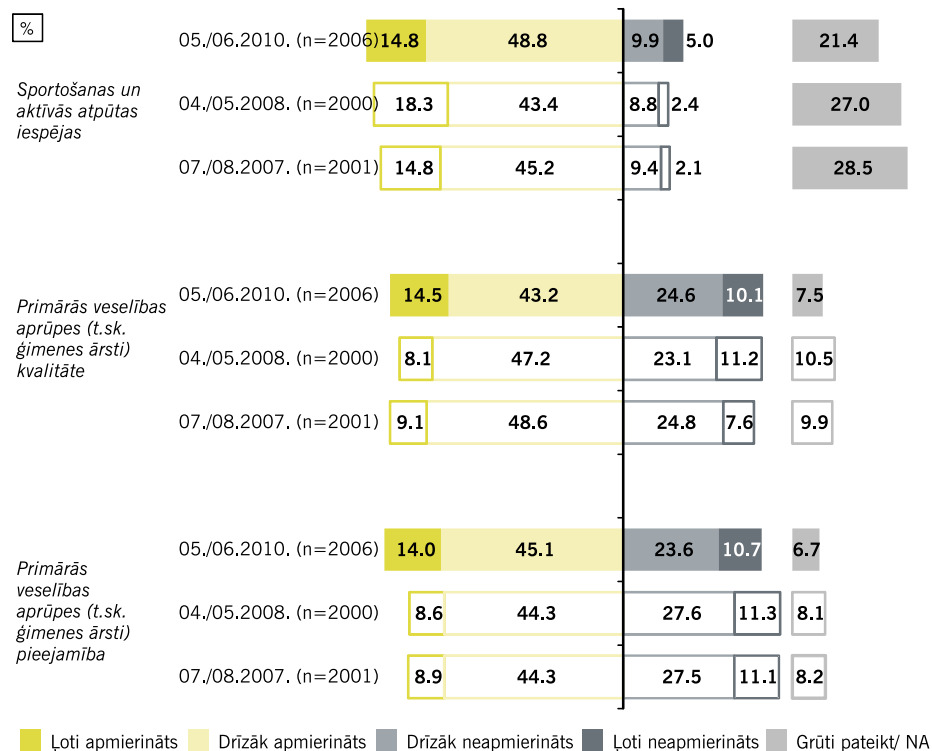
Lai gan dabiskais pieaugums Rīgā arvien vēl ir negatīvs, 2009. gadā tas bija – 2,5 uz 1000 iedzīvotājiem, kopējā tendence rāda, ka tam ir tendence samazināties. Tomēr liela uzmanība ir jāvelta veselīga dzīvesveida kā tāda veicināšanai, lai nezaudētu ekonomiski aktīvo iedzīvotāju daļu, kas visbiežāk mirst dažādu sirds un asinsvadu un ļaundabīgu audzēju rezultātā. Slimnīcu skaits pats par sevi neliecina par to, vai sabiedrība ir pietiekami vesela un aktīva. Veselīgas un aktīvas sabiedrības priekšnosacījums ir arī rekreācijas un aktīvas atpūtas iespējas pilsētas iedzīvotājiem, tādā veidā preventīvi nodrošinot labu veselību pilsētniekiem. Ļoti būtiska ir veselīga dzīves veida veicinoša pilsētvide – iespējas sportot, aktīvi pavadīt brīvo laiku, atpūties piemērotās rekreācijas zonās, iespēja braukt ar velosipēdiem u.c., turklāt ne vienmēr ir nepieciešamas īpaši aprīkotas telpas, jo ar sportu var nodarboties arī pienācīgi izkoptos parkos, mežos un iekšpagalmos.

2010. gadā tika veikta Rīgas iedzīvotāju aptauja, lai noskaidrotu rīdzinieku apmierinātību ar pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem un dzīves kvalitāti. Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem, ar primārās veselības aprūpes pieejamību apmierināti ir 59,1%, neapmierināti 34,3%, bet 6,7% iedzīvotāju nespēja atbildēt uz šo jautājumu. Jāpiezīmē, ka salīdzinot ar iepriekšējo aptauju rezultātiem, iedzīvotāju apmierinātības līmenis ar primārās veselības aprūpes pieejamību ir audzis. Pozitīvs vērtējums kā iepriekšējos gados ir sniegts arī par primārās veselības aprūpes kvalitāti – apmierinātību pauda 57,7%. Kopumā ņemot, iedzīvotāji ir vairāk apmierināti ar pieejamību nekā ar kvalitāti. Pieaudzis ir arī to respondentu skaits, kuri ir apmierināti ar sportošanas un aktīvas atpūtas iespējām pilsētā, sasniedzot 63,6% (2008.g. – 61,7%, 2007.g. – 60%), taču jāpiebilst, ka palielinājies ir arī neapmierināto respondentu īpatsvars - 14,9% (2008.g. – 11,2%, 2007.g. – 11,5%).

Analizējot respondentu atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, var konstatēt, ka apmierinātāki ar primārās veselības aprūpes pieejamību ir iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 24 gadiem, ar pamatizglītību, ar vidējiem vai vidēji augstiem ienākumiem, Juglas, Zolitūdes un Ziepniekkalna iedzīvotāji, savukārt kritiskāk noskaņoti ir iedzīvotāji no 55-64 gadiem,

5.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar aktīvās atpūtas iespējām, primārās veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

ar vidējo (vidējo speciālo) izglītību, ar zemiem ienākumiem, kā arī Vecpilsētas, Ķengaraga, Dārziema un Pleskodāles iedzīvotāji.

Savukārt ar primārās veselības aprūpes kvalitāti biežāk apmierināti ir iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 24 gadiem un vecāki par 65 gadiem, ar pamatizglītību, ar vidēji augstiem ienākumiem, Zolitūdes, Šampētera, Āgenskalna, Dzirciema un Juglas iedzīvotāji. Negatīvu atbildi biežāk sniedza iedzīvotāji vecumā no 25-34 gadiem, ar vidējo (vidējo speciālo) izglītību, ar zemiem ienākumiem, kā arī Vecpilsētas, Ķengaraga, Mežciema un Pļavnieku iedzīvotāji.

Positīvu vērtējumu par sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām biežāk sniedza iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 24 gadiem un vecāki par 65 gadiem, ar pamatizglītību, ar vidēji augstiem ienākumiem, Mežciema, Juglas, Pleskodāles, Āgenskalna, Čiekurkalna un Ilģuciema iedzīvotāji. Neapmierināti ar šo iespēju biežāk bija iedzīvotāji vecumā no 45-54 gadiem, ar vidējo (speciālo) izglītību, ar zemiem ienākumiem, kā arī Ķengaragā, Vecmīlgrāvī, Dreiliņos, Centrā un Bolderājā dzīvojošie rīdnieki.

Respondentiem, kuri bija neapmierināti ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām Rīgā, lūdza raksturot savas neapmierinātības iemeslus. Vairāk nekā puse (55%) no tiem, kas bija neapmierināti, norādīja, ka šajā jomā „viss ir par maksu, dārgi” (šogad šāda atbilde sniegta biežāk nekā 2007. gadā (34%) un 2008. gadā (50%). Otra biežāk minētā atbilde bija, ka nav, kur sportot (2010.: 37%, 2008.: 35%, 2007.: 52%) (5.2.attēls).²⁷

Mērķa sasniegšanai Stratēģijā ir izvirzīti 9 uzdevumi, no kuriem divos uzdevumos netika veiktas aktivitātes: U5.4. *Minimizēt kaitīgos ieradumus* un U5.7. *Nodrošināt vardarbībā cietušo rehabilitāciju*. Uzdevuma U5.7. *Nodrošināt vardarbībā cietušo rehabilitāciju* netika veiktas aktivitātes, jo kopš 2000. gada 1. janvāra tā ir valsts funkcija.

U5.1. Uzlabot veselības aprūpes pieejamību

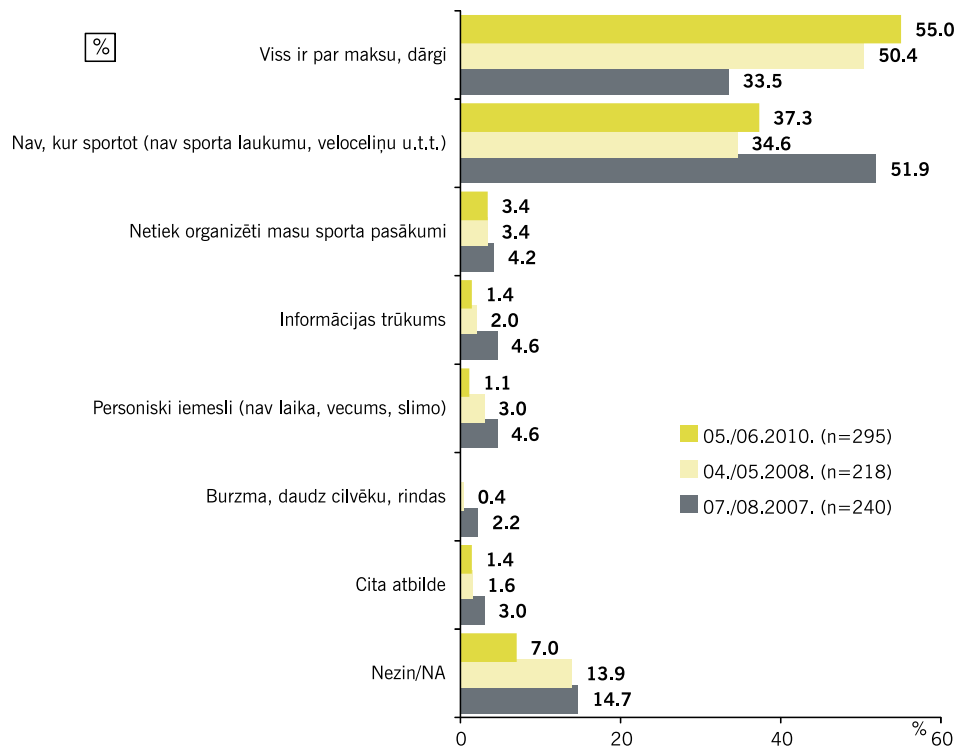
2009. gadā tika pabeigti Rīgas pašvaldības SIA „Bolderājas poliklīnika” ģimenes ārsta doktorāta rekonstrukcijas darbi. No 2009. gada 1. septembra Dienas centrā bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57 strādā sertificēts ģimenes ārsts, kurš apkalpo arī personas bez noteiktas dzīvesvietas. Tika panākts, ka Veselības norēķinu centrs noslēdz līgumu par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu apmaksu, līdz ar to arī bezpajumtniekiem, ja tiem nav sava ģimenes ārsta, ir iespējams saņemt visus primārās veselības aprūpes pakalpojumus un tālāk arī visus nepieciešamos valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus, kā arī Valsts kompensējamus medikamentus.

Uzdevuma ietvaros tika sniegts finansiāls atbalsts biedrības „Latvijas Rehabilitācijas profesionālo organizāciju apvienība” rīkotajam Eiropas Rehabilitācijas zinātnes federācijas 10. kongresam, kas bija nozīmīgs ieguldījums Latvijas Medicīniskās rehabilitācijas sistēmas pilnveidošanā un Rehabilitācijas medicīnas zinātnes attīstīšanā, kā rezultātā sabiedrības ieguvums ir zinošāki rehabilitācijas speciālisti.

Pārskata gadā tika atbalstīti 20 473 bezatlīdzības asins donori Rīgā, kompensējot transporta izdevumus 1 Ls apmērā katram donoram par asins nodošanu slimnīcā (kopumā 4 slimnīcās).

²⁷ Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Iedzīvotāju neapmierinātības iemesli par aktīvās atpūtas iespējām pilsētā

Bāze: respondenti, kuri ir "drīzāk neapmierināti" vai "pilnīgi neapmierināti" ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām Rīgā

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g.maijs-jūnijs.

U5.2. Attīstīt medicīnisko un sociālo rehabilitāciju

Rīgas pašvaldības maznodrošināto iedzīvotāju īslaicīgas sociālās aprūpes gultu skaits tika samazināts no 136 gultām 2009. gada janvārī – jūnijā līdz 60 gultām 2009. gada septembrī – decembrī, kas bija izvietotas 5 stacionāros – Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas 2. slimnīcā” (līdz 2009. gada 31. augustam), Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas 1. slimnīcā”, SIA „Veselības un sociālās aprūpes centrā „Baldone”” (līdz 2009. gada 31. augustam), A/S „EZRA SK” Rī-

gas slimnīcā „BIKUR HOLIM” (līdz 2009. gada 10. augustam), Saulkrastu pašvaldības SIA „Saulkrastu slimnīcā” (līdz 2009. gada 30.jūnijam).

U5.3. Uzlabot slimību profilaksi

Pārskata gadā tika līdzfinansēta V/A „Latvijas Infektoloģijas centrs” (pirms reorganizācijas – Tuberkulozes un plaušu slimību valsts aģentūra), īstenojot DOTS (Directly Observed Treatment Short Course jeb Tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss) programmu, apmaksājot ceļa izdevumus Rīgas ambulatorajiem tuberkulozes slimniekiem, kuri ik dienas ierodas tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Gogoļa ielā 3 vai Nīcgales ielā 5) izdzert nozīmēto zāļu devu medicīnas darbinieka uzraudzībā. Kopumā palīdzību saņēmušo personu skaits bija 310 un palīdzības sniegšanas reīžu skaits sasniedza 31 349.

Uzdevuma ietvaros no biedrības „DIA+LOGS”, kas ir atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS, tika pirkti HIV profilakses un psihosociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un viņu kontaktpersonām gan stacionāri pakalpojuma sniedzēja telpās, gan Rīgas pilsētas priekšpilsētās (rajonos) biedrības mikroautobusā. 2009. gadā notika 638 HIV konsultantu konsultācijas, tika veikti 616 HIV testi, sniegtas 1 304 sociālo darbinieku konsultācijas, 625 psihologa konsultācijas, kā arī apmainītas 57 834 šīrces un izsniegti 38 175 prezervatīvi.

2009. gadā tika novadītas diskusiju grupas bērniem un jauniešiem par atkarības profilakses tēmām (kopējais dalībnieku skaits – 11 806), novadītas atbalsta un psihosociālās korekcijas grupas 371 bērniem un jauniešiem, tika novadīta skolu līderu programma „Vienaudzis vienaudzim” 2 grupām ar kopējo dalībnieku skaitu – 34, tika īstenoti trīs pārgājieni: divi vienas dienas pārgājieni 37 bērniem un viens 10 dienu pārgājiens 25 sociālās riska grupas jauniešiem, novadītas 19 lekcijas vecākiem par ģimenes lomu atkarības profilaksē (kopējais dalībnieku skaits 334), novadītas trīs vecāku grupas ar kopējo dalībnieku skaitu 27, vienu reizi nedēļā notikušas trīs līdzatkarīgo atbalsta grupu nodarbības (kopējais apmeklētāju skaits 66), sniegtas 1 098 individuālās konsultācijas klientiem par atkarības un atkarības profilakses tēmām, notikuši 3 publiskie pasākumi par atkarības profilakses tēmu, akcentējot narkotisko vielu nelietošanu un nesmēķēšanu (kopējais pasākumu dalībnieku skaits – 3 000), kā arī novadītas 43 apmācības un 23 lekcijas speciālistiem par atkarības profilakses veikšanu, kurās kopā piedalījies 1 091 speciālists no Rīgas skolām, Rīgas sociālajiem dienestiem, Rīgas Pašvaldības policijas, Rīgas bērnu namiem u.c.

U5.5. Uzlabot iedzīvotāju informētību veselības jautājumos

Laikā informētu iedzīvotājus par veselības jautājumiem, uzdevuma ietvaros notika sadarbība ar raidījumiem – „Galva. Pils. Sēta”, „Vide, veselība un mēs”, „900 sekundes”, „Labrīt Latvija!”, „Panorāma”, „SEMS”, „LNT ziņas”, „Tv5”, Latvijas radio 1, Latvijas radio 4, tika sniegta

informācija presē – notika sadarbība ar laikrakstiem „NRA”, „Diena”, „5 minūtes”, „Latvijas Avīze”, „Telegraf”, „Čas”, „Vesti”, tika izdoti divu veidu metodiskie materiāli (kopējā tirāža 300 eksemplāri) speciālistiem par atkarības profilakses darbu ar jauniešiem un divu veidu informatīvie materiāli, no kuriem viens ir pētījuma „Riska un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisošo vielu lietošanu” 2. posma rezultātu kopsavilkums (tirāža 1000 eksemplāri), bet otrs informatīvs materiāls vecākiem par ģimenes lomu atkarības profilaksē „Vecākiem par bērniem” (tirāža 2000 eksemplāri), kā arī tika uzturēta mājas lapa www.ld.riga.lv un www.narcomania.lv, papildinot to ar aktuālu informāciju, kā arī sniedzot informāciju uz mājas lapas apmeklētāju uzdotajiem jautājumiem, kas saistīti ar atkarību un tās profilaksi (kopējais mājas lapas apmeklētāju skaits 2009. gadā – 523 589).

U5.6. Popularizēt veselīgu dzīvesveidu un veselīgu uzturu

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā tika pirktas pakalpojums no biedrības „Papardes zieds” projekta „Rīgas jauniešu seksuālās un reproduktīvās veselības veicināšana” realizācijas ietvaros. Projekta ietvaros tika novadītas 42 nodarbības sociālās atstumtības riskam pakļautiem jauniešiem, 12 vienaudžu novadītās veselības veicināšanas nodarbības, 36 vecmātes novadītas nodarbības 5. un 6. klašu skolēniem, tika sniegtas 658 speciālista sniegtās konsultācijas no attāluma (e-pasts), kā arī 65 psihologa sniegtās konsultācijas.

Pārskata gadā tika apmaksāti biedrības „Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācija” iesniegtā projekta „Nedzirdīgiem jauniešiem – veselīgu dzīvesveidu II” īstenošanas izdevumi. Projekta ietvaros notika informatīvie vakari, izglītojošie pasākumi, semināri, aktīvās nodarbības, veselību veicinošie pasākumi, interešu klubi u.c. (kopumā tika īstenoti 117 pasākumi).

2009. gadā tika apmaksāti biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” iesniegtā projekta „Veselības istabas – veselības aprūpes pieejamība un veselīga dzīvesveida veicināšana” īstenošanas izdevumi. Projekts paredz, ka Rīgā divās veselības istabās (Brīvības ielā 237/2 un Aptiekas ielā 8) tiek sniegta iespēja saņemt bezmaksas mediķa konsultāciju, izmērīt asinsspiedienu, noteikt ķermeņa masas indeksu, noteikt holesterīna un cukura līmeni asinīs. Tika lasītas arī lekcijas par veselīgu dzīvesveidu. Kopumā veselības istabu apmeklēja 1 810 cilvēki un tika novadītas 40 lekcijas, kuras apmeklēja 797 cilvēki.

U5.8. Kvalitatīvu atpūtas vietu izveide pilsētniekiem

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā pabeigta skrituļtrases Uzvaras parkā ierīkošanas II kārtā. Tika izstrādāts Vides ainavas ansambļa autordarbs „Daugavas promenādes rekonstrukcijai Ķengaragā no Kaņiera ielas līdz Kvadrāta ielai”. Pārskata gadā tika veikts Daugavas krastmalas promenādes labiekārtojums Ķengaragā: uzstādīti 2 tenisa galdi, 14 parku soli,

notika kāpņu remonts pie Daugavas Maskavas ielā 268/7, pandusa ierīkošana un aizsargmargu uzstādīšana iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām pie Maskavas ielas 320/322, uzstādīti 2 akmens šaha galdi ar 4 soliem pie Maskavas ielas 256/6, uzstādītas 4 atkritumu urnas, ierīkots svētku apgaismojums 37 stabiem, uzstādītas ielu norādes, 24 ceļu zīmes un iezīmējums uz promenādes seguma veloceliņiem. Daugavas krastmalā Kvadrāta ielas galā tika uzstādīts putnu novērošanas tornis, kā arī tika labiekārtota teritorija. Notika Daugavas malas promenādes no Kaņiera ielas līdz bijušās A/S „KVADRĀTS” teritorijai sakopšanas darbi un atkritumu izvešana. 2009. gadā tika atjaunots arī inventārs un aprīkojums pilsētas atpūtas un peldvietās Vecāķos, pie Bābeliša, Dambjapurva un Velnezera (kopumā 5 vietās).

U5.9. Atbalstīt un veicināt iedzīvotāju sportiskās aktivitātes

2009. gadā notika dažādi Rīgas atklātie čempionāti, jaunatnes meistarsacīkstes, turnīri un pasākumi: tautas skrējieni „Apkārt Māras dīķim”, Rīgas pilsētas bērnu svētki riteņbraukšanā, Rīgas bērnu ar speciālām vajadzībām sacensības krosā un invalīdu sporta diena „Nāc un sporto sev par prieku”, Rīgas ekstrēmo sporta veidu festivāls, Rīgas čempionāti un jaunatnes meistarsacīkstes, Pārdaugavas 11. sporta spēles, Rīgas skolu krosa stafetes, pludmales regbijs „Vecāķu kauss 2009” un pludmales skrējieni „Vecāķi – 2009”, Rīgas makšķerēšanas svētki „Jaunais makšķernieks”, kā arī dažādas starptautiska līmeņa sacensības: Starptautiskās sacensības mākslas vingrošanā „Baltijas aplis”, starptautiskais sporta deju festivāls „Grand Prix Latvija”, sacensības „Rīgas domes kauss standartdejās”, Latvijas hokeja čempionāts, Rīgas 26. velomaratons, Rīgas maratons u.c.

Uzdevuma ietvaros tika pabeigta sporta kompleksa „Arkādija” rekonstrukcijas Rīgā, O.Vācieša ielā 2 1. kārtā, kā arī tika ierīkota slidotava Kleistu ielā 14.

Rīgas pilsētas pašvaldība turpina ieguldīt budžeta līdzekļus Rīgas veselības aprūpes sistēmas pilnveidošanā. 2009. gadā veselības aprūpes programmu finansēšanā no Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta, speciālā budžeta un investīciju līdzekļiem kopā ieguldīti 5 906,1 tūkstotus latu. Rīgas pilsētas pašvaldība iegulda līdzekļus veselības aprūpes sistēmas finansēšanā lai nodrošinātu iedzīvotājiem veselības aprūpes pieejamību kā to nosaka likumā „Par pašvaldībām” noteiktās autonomās funkcijas.²⁸

Vadošās Rīgas domes iestādes, kas iesaistītas šī mērķa īstenošanā, ir Labklājības departaments, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas dārzi un parki”, Izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Īpašuma departaments.

²⁸ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

Kopsavilkums:

- Dienas centrā bezpajumtniekiem Katoļu ielā 57 izveidota valsts apmaksāta ģimenes ārsta darba vieta.
- Veselības veicināšanas pasākumi notiek, atbalstot Nevalstisko organizāciju iesniegtos projektus, kuru ietvaros tiek īstenoti pasākumi un sniegti pakalpojumi, kas palīdz novērst, aizkavēt vai mazināt veselību ietekmējošo faktoru iedarbību.²⁹
- Dažādi sportiski pasākumi pilsētā (velomaratons, skriešanas maratons) veicina iedzīvotāju pievēršanos sportiskām aktivitātēm. Palielinās arī ikdienas velosipēdu lietotāju skaits.
- 63,6% Rīgas iedzīvotāju ir apmierināti ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām pilsētā, kas ir lielāks īpatsvars kā citus gadus. Pilsētai ar dažādu aktivitāšu palīdzību ir jācenšas šī tendence ne vien saglabāt, bet veicināt.
- Jāveicina arī tādu sportošanai un aktīvai laika pavadīšanai piemērotu vietu sakārtošana, kas neprasa lielus finanšu ieguldījumus, piemēram, meža taku iekārtošana skriešanai un velobraukšanai.
- No 2009. gada 16. aprīļa Rīgas ātrās medicīniskās palīdzības funkcijas tika nodotas Vienotās neatliekamās medicīnas palīdzības dienestam.³⁰

Nozares eksperta viedoklis:

Laimonis Osis, Mg.sc.env., Vides ministrijas eksperts

Galvenais drauds veselīgas un aktīvas sabiedrības pastāvēšanai ir nabadzība, kuru izraisa lielais bezdarba līmenis un sociālā netaisnība. Latvijā ir lielākā starpība ienākumos starp bagātajiem un nabadzīgākajiem visā ES teritorijā, kā arī ļoti niecīgs iedzīvotāju vidusslānis. Ir labi, ja pilsēta nodrošina primārās veselības aprūpes pieejamību arī bezpajumtniekiem, taču tas nav ilgtspējīgs risinājums nabadzības izskaušanai. Ir labi, ja pilsētā tiek domāts par dažādu atkarību (alkohols, narkotikas) mazināšanu, tomēr krīzes situācijā līdztekus sociālajiem atbalsta pasākumiem pilsētas galvenais uzdevums ir atdzīvīnāt ekonomisko aktivitāti, radot jaunas darba vietas, mazinot bezdarba līmeni un aizbraucēju skaitu darba meklējumos uz citām valstīm. Šobrīd pastāv divas iedzīvotāju grupas, no kurām viena, pietiekoši liela, dzīvo bez iztikas līdzekļiem, labākajā gadījumā pārtiekot no dažādiem pabalstiem, un ir sociāli atstumta. Tas ir reāls drauds veselīgas un aktīvas sabiedrības pastāvēšanai un pilsētas ilgtspējīgai attīstībai. Tādēļ šī mērķa īstenošana lielā mērā atkarīga no citu mērķu (piemēram, M4) sasniegšanas iespējām.

²⁹ Rīgas domes Labklājības departamenta gadagrāmata „Sociālā sistēma un veselības aprūpe 2009. gadā”

³⁰ Turpat

5. 1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Veselīga un aktīva sabiedrība” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads						Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējā rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Dabiskais pieaugums uz 1000 iedzīvotājiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↓	↑	Pieaug
	-4,2	-3,8	-3,7	-3,2	-2,2	-2,5			
Jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums sievietēm									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008		↑	↑	Pieaug
	77,8	77,4	76,8	76,5	77,9				
Jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums vīriešiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008		↑	↑	Pieaug
	67,9	67,4	66,55	66,62	67,2				
Zīdaiņu mirstība uz 1000 dzīvi dzimušajiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↑	↑	Samazinās
	6,1	6	5,2	6,2	5,1	6,1			
Iedzīvotāju īpatsvars, kas vērtē savu veselības stāvokli kā ļoti labu un labu 2009.gads - provizoriski dati									
CSP	2005	2006	2007	2008	2009		↑	↑	Pieaug
	35,9%	44,0%	42,7%	44,9%	49,5%				
Iedzīvotāju īpatsvars, kas vērtē savu veselības stāvokli kā sliktu un ļoti sliktu 2009.gads - provizoriski dati									
CSP	2005	2006	2007	2008	2009		↓	↓	Samazinās
	20,2%	17,8%	16,3%	15,5%	14,3%				
Saslimstība ar narkotisko un psihisko vielu atkarību - gada laikā ņemti uzskaitē ar pirmoreiz dzīvē noteiktu diagnozi									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↓	↓	Samazinās
	85	103	125	208	201	102			
- uz 100 000 iedzīvotājiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↓	↓	Samazinās
	11,6	14,1	17,2	28,9	28,1	14,4			
- gada beigās uzskaitē esošo personu skaits									

CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	1430	1219	1336	1536	1731	1765	↑	↑	
- uz 100 000 iedzīvotājiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	195,4	167,5	184,9	214,1	242,7	249,9	↑	↑	
Saslimstība ar alkoholismu									
- gada laikā ņemti uzskaitē ar pirmoreiz dzīvē noteiktu diagnozi									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	988	917	1133	1060	886	583	↓	↓	
- uz 100 000 iedzīvotājiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	134,7	125,7	156,3	147,2	123,9	82,1	↓	↓	
- gada beigās uzskaitē esošo personu skaits									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	4985	5289	5831	6002	5896	5161	↓	↓	
- uz 100 000 iedzīvotājiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	681,2	726,9	807,1	836,7	826,9	730,6	↓	↓	
HIV inficēšanās gadījumu skaits (uz 100 000 iedzīvotājiem)									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	32,6	27,5	30,3	35,1	31,5	25,1	↓	↓	
Nāves gadījumi, kuru cēlonis ir asinsrites (sirds un asinsvadu) slimības, uz 100 000 iedzīvotājiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008				Samazinās
	749,3	714,8	743	757,2	705,5		↓	↓	
Nāves gadījumi, kuru cēlonis ir ļaundabīgi audzēji, uz 100 000 iedzīvotājiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008				Samazinās
	264,6	268,1	272,8	260,7	263		↑	↓	
Iedzīvotāju saslimstība ar aktīvo tuberkulozi									
- slimnieku skaits ar pirmoreiz noteiktu diagnozi									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	429	377	378	347	305	263	↓	↓	
- uz 100 000 iedzīvotājiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	58,5	51,7	52,1	48,2	42,6	37,1	↓	↓	
- gada beigās uzskaitē esošo personu skaits									

CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	617	569	462	443	373	331	↓	↓	
- uz 100 000 iedzīvotājiem									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009			Samazinās
	84,3	78,2	63,9	61,8	52,2	46,9	↓	↓	

Tendence		↑	↓	↑	↓
Novērtējums		Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

M6

M6 ĢIMENISKA SABIEDRĪBA

Stratēģijas izvirzītais mērķis ir samazināt nepilno ģimeņu skaitu. Mērķis ir vērsts uz ģimenes vērtību nostiprināšanu sabiedrībā.

Ņemot vērā šī brīža ekonomisko situāciju Rīgā un visā valstī kopumā, nedrīkst aizmirst, ka ģimenei kā vērtībai ir īpaša loma. Šis ir laiks, kad pārvērtēt ģimenes lomu sabiedrībā un tās ietekmi uz sabiedrībā notiekošajiem procesiem. Šobrīd ģimene kā vērtība ir īpaši jāstabilizē iedzīvotāju apziņā, organizējot un atbalstot dažādus ģimenei veltītus pasākumus pilsētā.

Rīgas pašvaldība palīdz arī grūtībās nonākušām ģimenēm. To skaits pēdējā laikā ir palielinājies.

Rīgas priekšpilsētu Sociālajos dienestos ir izveidotas Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem³¹, kurās sociālie darbinieki sniedz individuālas konsultācijas, veic pārrunas ar ģimeni, palīdz atrast spēku pašiem risināt problēmas, sniedz nepieciešamo informāciju un morālo atbalstu, palīdz attīstīt nepieciešamās prasmes, lai uzlabotu ģimenes dzīves situāciju, kā arī iesaista citu iestāžu speciālistus atbalsta sniegšanā ģimenei.

Ģimeniskas sabiedrības viens no rādītājiem ir noslēgto un šķirto laulību skaits. Diemžēl jāsecina, ka noslēgto laulību skaitam uz 1000 iedzīvotājiem it tendence samazināties. 2008. gadā bija 6 noslēgtas laulības uz 1000 Rīgas iedzīvotājiem, taču 2009. gadā tās vairs ir tikai 4,8. Taču vienlaicīgi ir samazinājies arī šķirto laulību skaits – no 3 šķirtām laulībām 2008.

³¹ Sociālā dienesta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem darbojās līdz 1.12.2010., kad tika pabeigta Rīgas rajonu/priekšpilsētu Sociālo dienestu reorganizācija

gadā uz 2,5 šķirtām laulībām uz 1000 iedzīvotājiem 2009. gadā.³²

No mērķa ietvaros izvirzītajiem 5 uzdevumiem aktivitātes netika veiktas divos uzdevumos U6.3. *Popularizēt ģimenes vērtības* un U6.4. *Atbalstīt jaunās ģimenes*.

U6.1. *Veicināt dzimstību*

Uzdevuma ietvaros Rīgas dome izsniedz vienreizēju pabalstu jaundzimušajai vajadzību nodrošināšanai 100 Ls apmērā. 2009. gadā tika izsniegti 7225 pabalsti, kas ir par 1379 pabalstiem mazāk nekā 2008. gadā.

U6.2. *Veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu ģimenēs*

Pārskata periodā tika nodrošināts atbalsts un konsultācijas audžuģimenēm. Uzdevuma ietvaros tika izstrādātas un ieviestas aizbildņu ģimeņu apmācības programmas, kā arī tika izveidota atbildības sistēma atbalsta un uzticības personām. 2009. gadā atbildību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu saņēma 10 ģimenes, kurās aug 25 bērni, kā arī tika izmaksāti pabalsti 159 aizbildņiem, kuri aprūpē divus vai vairāk bērnus.

U6.5. *Attīstīt preventīvos pakalpojumus ģimenēm un bērniem*

Uzdevuma ietvaros bērniem un viņu ģimenēm Dienas un Atbalsta centros (izveidoti pie Sociālajiem dienestiem un jauni pakalpojumi līgumorganizācijās: Atbalsta centrs bērniem un ģimenēm „Sirdsgaisma”, Atbalsta centrs bērniem un ģimenēm „Roku rokā”, Konsultatīvais dienas centrs „Torņakalns”, Dienas aprūpes centrs „Patvērums”, Dienas centrs „Sv.Nikolajs”) ir radīta iespēja saņemt profesionālas konsultācijas un atbalstu.

Sociālo pakalpojumu attīstības programmas ietvaros bērniem ar invaliditāti tika nodrošināti atbilstoši pakalpojumi dienas aprūpes centros: „Mēs esam līdzās”, „Valeo” un „Asniņš”, bērniem ar funkcionāliem traucējumiem – mācību sistēmas centrā „Portage”, savukārt ģimenēm, kurās bērns ir ar funkcionāliem traucējumiem vai invaliditāti „atelpas brīža” pakalpojums – sociālā aprūpes centrā „Pļavnieki”. Ielu sociālā darba attīstības programmas – Rīgas Sociālo jautājumu centra Mobilās brigādes darbības attīstīšana ietvaros tika nodrošināta atbalsta, informatīvā un sociālās kontroles funkcija nakts stundās.

Šī mērķa ietvaros veiktie uzdevumi un darbības galvenokārt tika finansētas no Rīgas pašvaldības budžeta līdzekļiem, kas iekļauti RD institūciju budžetos. Lai veicinātu dzimstību un ģimeņu labklājību Rīgas pašvaldība atbalstam ģimenēm un bērniem 2009. gadā atvēlēja 7 911,7 Ls, 2008. gadā 7 748,3 Ls, bet 2007. gadā 5 494 Ls.

³² LR Centrālās statistikas pārvaldes dati

Vadošā Institūcija, kas veica aktivitātes 2009. gadā šī mērķa sasniegšanā, ir Rīgas domes Labklājības departaments.

Kopsavilkums:

- Tā kā dzimstība Rīgā samazinās, samazinās arī izmaksāto piedzimšanas pabalstu skaits – 2007. gadā tika izsniegti 8311 pabalsti, 2008. gadā 8604, bet 2009. gadā tikai 7225 pabalsti.
- Lai sniegtu bērniem un jauniešiem profesionālu palīdzību, nepieciešamo informāciju un atbalstu sociālo problēmu risināšanā, novērstu bērnu bezmērķīgu klaiņošanu, organizētu saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas un veicinātu bērnu un jauniešu personības vispusīgu, radošu attīstību, Rīgas pilsētā darbojas 9 Rīgas pilsētas pašvaldības līgumorganizācijas Dienas, Atbalsta un Dienas aprūpes centri bērniem.³³
- Ik gadu Rīgā tiek atzīmēta Starptautiskā Ģimenes diena, kuras ietvaros dažādās pilsētas vietās notiek muzikāli un mākslinieciski pasākumi, kuros var piedalīties ikviens interents, atrodot sev piemērotāko izklaides veidu. Diena paredzēta ģimenēm, lai visi kopā varētu atpūsties un izbaudīt svētkus, tādā veidā veicinot ģimeņu nozīmīgumu sabiedrībā.
- Ir jāturpina sabiedrībā popularizēt un uzsvērt ģimenes kā vērtības nozīmīgumu, tāpēc šim mērķim pakārtotās darbības ir īpaši nozīmīgas un atbalstāmas.
- Pozitīvi vērtējams ir fakts, ka palielinās Rīgas pašvaldības atbalsts ģimenēm un bērniem – 2007. gadā no pašvaldības budžeta tika atvēlēti 5494 Ls, 2008. gadā 7748,3 Ls, bet 2009. gadā 7911,7 Ls.

Nozares eksperta viedoklis:

Aivita Putniņa, sociālanthropoloģe, LU HZF

Pašreiz formulētais mērķis nav sasniegts (un to nevar sasniegt ar RD rīcībā esošiem administratīviem un finansiāliem līdzekļiem), jo ģimenes un kopdzīves formu dažādība ir saistīta ar fundamentālām izmaiņām sabiedrībā un virzību uz indivīda lomas pastiprināšanos, kas atspoguļojas arī starptautiskajā un valsts indivīdu attiecību tiesiskajā regulējumā.

Dzimstības veicināšana nav saistīta tikai ar piedzimšanas pabalstiem, bet ilgtermiņa atbalstu bērna kopšanā un audzināšanā. RD ir aktīvi sākusi risināt pirmsskolas aprūpes pieejamības jautājumus un var konstatēt zināmu uzlabojumu rīdzinieku subjektīvā pieejamības rādītājā, kas gan joprojām ir satraucoši zems.

Būtiska pārmaiņa, kas nav minēta, ir bērna kopšanas atbalsta likvidēšana to rīdzinieku ģimenēm, kurām nav garantētas vietas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs. Ekonomiskā krīze vismagāk skārusi (kā citur Eiropā) tās ģimenes ar bērniem, kuras nav klasificējamas kā trūcīgas, bet kurās būtiski samazinās labklājības līmenis. Šāda veida atbalsta trūkums būtiski ietekmē dzimstību ģimenēs, kuras ilgtermiņā spēj sevi apgādāt, bet īslaicīgi nonāk grūtībās,

³³ www.ld.riga.lv

M7 SOCIĀLI ATBALSTĪTA UN APRŪPĒTA SABIEDRĪBA

Pašvaldības uzdevumos ietilpst rūpes par personām, kuras pašu spēkiem nespēj sevi nodrošināt vai pārvarēt īpašas dzīves grūtības un nesaņem pietiekamu palīdzību, lai varētu attīstīt pašpalīdzības spēju un integrēties sabiedrībā.

Latvijas Republikas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums nosaka, ka pašvaldībai, kuras teritorijā persona reģistrējusi savu dzīvesvietu, ir pienākums nodrošināt personai iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību. Sociālā palīdzība ir naudas vai mantiskais pabalsts personas vai ģimenes pamatvajadzību apmierināšanai. Sociālie pakalpojumi tiek iedalīti sociālās aprūpes pakalpojumos un sociālās rehabilitācijas pakalpojumos, turklāt abu veidu pakalpojumi tiek piedāvāti gan sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, gan personas dzīves vietā.

Sociālās aizsardzības un sociālo pakalpojumu nodrošināšana ir viena no Rīgas pilsētas pašvaldības autonomajām funkcijām. Sociālā sistēma 2009. gadā bija spiesta visstraujāk reaģēt uz pašvaldības iedzīvotāju ekonomiskā stāvokļa pasliktināšanos saistībā ar vispārējo ekonomisko krīzi valstī.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu, uz tūkstošiem iedzīvotājiem jābūt vienam sociālā darba speciālistam. To nosaka Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums. 2009. gadā pašvaldības sociālā dienesta sociālā darba speciālistu skaits bija 314, t.i. viens sociālā darba speciālists uz 2272 iedzīvotājiem.

2009. gadā Rīgas pilsētas pašvaldība ir turpinājusi jau iepriekšējos gados uzsāktu maznodrošināto un trūcīgo iedzīvotāju problēmu pastiprinātu risināšanu – palielināti pabalsti un to formas tiek dažādotas atbilstoši konkrētās situācijas vajadzībām, kas saistīts ar dzīves līmeņa pazemināšanos ekonomiskās krīzes apstākļos. Turpināta sociālās palīdzības infrastruktūras paplašināšana, lai sociālā palīdzība būtu iespējami tuvāk dzīvesvietai.

Lai optimizētu sociālās aizsardzības sistēmu Rīgas pilsētā, efektīvizējot tās darbību un samazinot izmaksas, pārskata gadā tika veikti vairāki organizatoriskie pasākumi. Reorganizācijas rezultātā pieci Rīgas priekšpilsētu/rajonu Sociālie dienesti un Rīgas domes Sociālo jautājumu centrs tika apvienoti vienā – Rīgas Sociālajā dienestā, kurš pārņēma arī daļu no Labklājības departamenta funkcijām (dienas centru, dienas aprūpes centru pakalpojumu pirkšana un pārraudzība, atkarību konsultācijas u.c.). Sešu Rīgas pašvaldības bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju apvienošanas rezultātā tika izveidota viena Rīgas

piemēram, bērniem uzsākot skolas gaitas, saskaroties ar veselības aprūpes problēmām. Dzimstību veicina konsekventa un nemainīga politika, kas piedāvā drošību ilgtermiņā. Pašvaldības uzdevums ir kompensēt valsts politikas svārstības ģimeņu un dzimstības atbalstā.

6.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Ģimeniska sabiedrība” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads					Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Mājsaimniecības vidējais lielums (mājsaimniecības locekļu vidējais skaits)								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009		
	2,4	2,38	2,42	2,38	2,39	2,35	↓	↓
								Pieaug
Vidējais bērnu skaits mājsaimniecībā								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008			
	0,41	0,39	0,39	0,39	0,38		↓	↓
								Pieaug, nav zemāks par vidējo Latvijā
Dzimušo skaits uz 1000 iedzīvotājiem								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008			
	9,1	9,7	10,3	11	11,3		↑	↑
								Pieaug
Mājsaimniecību, kas sastāv no viena pieaugušā ar bērniem, īpatsvars (% no mājsaimniecību kopskaita)								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008			
	3,8%	3,7%	4,5%	4,6%	3,6%		↓	↓
								Samazinās uz mājsaimniecību, kas sastāv no diviem pieaugušajiem ar bērnu, rēķina
Mājsaimniecību, kas sastāv no vienas personas, īpatsvars (% no mājsaimniecību kopskaita)								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008			
	24,8%	25,9%	23,5%	26,2%	30,2%		↑	↑
								Samazinās uz mājsaimniecības locekļu skaita pieauguma rēķina
Reģistrēto laulību skaits uz 1000 iedzīvotājiem								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008			
	5,3	6,2	7,2	7,3	6,0		↓	↓
								Pieaug
Šķirto laulību skaits uz 1000 iedzīvotājiem								
CSP	2004	2005	2006	2007	2008			
	2,7	3	3,6	3,5	3,0		↓	↓
								Samazinās

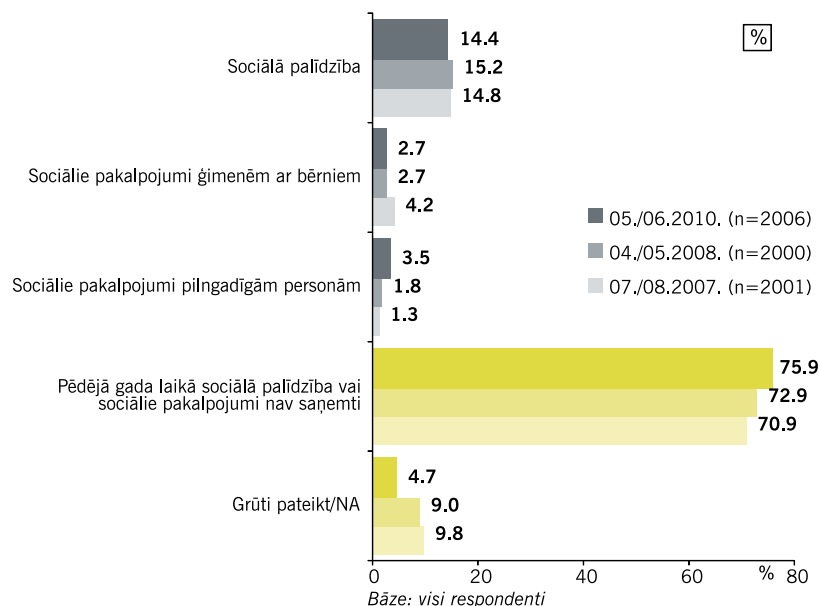
Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

pašvaldības iestāde – Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centrs.³⁴

2010.gadā no aptaujāto respondentu skaita 14,4% ir saņēmuši sociālo palīdzību, 2,7% sociālos pakalpojumus ģimenēm ar bērniem un 3,5% sociālos pakalpojumus pilngadīgām personām. 75,9% pilsētas iedzīvotāju pēdējā gada laikā sociālo palīdzību vai sociālos pakalpojumus no pašvaldības nav saņēmuši. (7.1. attēls).

7.1. attēls

Aptaujāto respondentu īpatsvars, kuri pēdējā gada laikā ir saņēmuši kādus sociālos pakalpojumus vai palīdzību no Rīgas pašvaldības

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

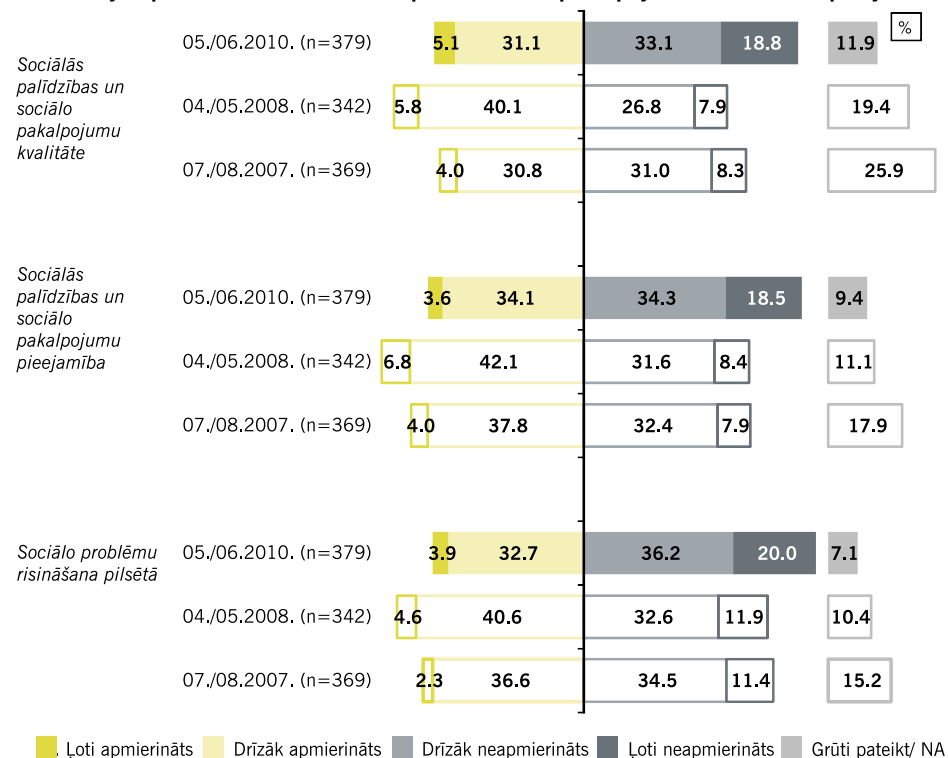
Starp respondentiem, kuri saņēmuši kādu sociālo pakalpojumu vai sociālo palīdzību Rīgas pašvaldībā, tikai 37,7% ir izteikuši apmierinātību ar tā pieejamību un vēl mazāk - 36,2% ar tā kvalitāti. Turpretī ievērojami ir pieaudzis to respondentu skaits, kuri sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību vērtē negatīvi, attiecīgi 51,9% un 52,8%, kas ir aptuveni par trešdaļu vairāk kā iepriekšējos gados. Kopumā negatīvu vērtējumu par sociālo problēmu risināšanu pilsētā pauduši vairāk nekā puse aptaujāto – 56,2%. Arī atbildot uz jautājumu par pirmām kārtām risināmajām problēmām Rīgā, 15,9% aptaujāto norādīja uz sociālo jautājumu risināšanu, pēc prioritātēm minot sociālo aprūpi, atbalstu palielināšanu

³⁴ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

bērniem, ģimenēm, pensionāriem, bezpajumtniekiem, invalīdiem, kā arī sociālo māju un dzīvokļu skaita palielināšanu. Tai pat laikā 4,7% respondentu ir atzinīgi novērtējuši Rīgas pašvaldības pēdējā gada laikā veiktos uzlabojumus sociālajā jomā.

7.2. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar sociālās palīdzības un pakalpojumu kvalitāti un pieejamību

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Positīvi sociālo problēmu risināšanu pilsēta biežāk vērtēja respondenti, kuriem ir 65 un vairāk gadi, ar vidējo (vidējo speciālo) izglītību, ģimenē nav bērnu līdz 18 gadiem, ar vidēji zemiem, vai vidējiem ienākumiem, savukārt negatīvi biežāk vērtēja iedzīvotāji vecumā no 25-34 gadiem, ar augstāko izglītību, ģimenē ir bērni līdz 18 gadiem un ar zemiem ienākumiem. Apmierinātāki ir Berģu, Pētersalas-Andrejsalas, Bieriņu, Pleskodāles un Ķengaraga iedzīvotāji, savukārt Mežaparka, Bolderājas, Dārzciema un Maskavas forštates iedzīvotāji biežāk puda kritisku vērtējumu.

Mērķa ietvaros tika izvirzīti 11 uzdevumi un visos no tiem ir notikušas aktivitātes.

U7.1. Veicināt daudzpusīgu sociālo pakalpojumu attīstību

Pārskata gadā savu darbu turpināja Rīgas patversmes struktūrvienība Mobilā brigāde, apzinot bezpajumtniekus, informējot par palīdzības saņemšanas iespējām, motivējot saņemt palīdzību, nepieciešamības gadījumā arī transportējot uz naktspatversmi. 2009. gadā Mobilā brigāde sniedza konsultācijas 3 293 personām, pārveda no/uz patversmi/ārstniecības iestādi 450 personas, saņēma 766 tālruņa zvanus par palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem.

Sadarbībā ar Rīgas Latgales priekšpilsētas izpilddirekciju nodota ekspluatācijā jauna būve – dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātajiem Rīgas iedzīvotājiem katoļu ielā 57, Rīgā. Pakalpojums tiek sniegts vidēji 100 cilvēkiem dienā.

Pārskata gadā Rīgā darbojās 3 Sociālās rehabilitācijas centri bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām (turpmāk tekstā SRC): SRC sievietēm ar 10 vietām, kuru nodrošina biedrība „Labā cerība” (2009. gadā pakalpojumu saņēma 21 persona), SRC vīriešiem ar 20 vietām, kuru nodrošina RO³⁵ „Zilais Krusts” (2009. gadā pakalpojumu saņēma 56 personas), SRC vīriešiem ar 18 vietām, kura darbību nodrošina biedrība „Labā cerība” (2009. gadā pakalpojumu saņēma 9 personas).

2009. gada 20. martā biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” izveidoja naktspatversmi vīriešiem un sievietēm, kurā vietu skaits ir līdz 50 personām dienā, tajā skaitā personām alkohola reibumā (2009. gadā pakalpojumu saņēma – 720 vīrieši un 196 sievietes). Ar mērķi izveidot papildu vietas, lai nodrošinātu naktspatversmes pakalpojumu sievietēm ziemas mēnešos, no 2009. gada 26. janvāra biedrība „PINS” izveidoja naktspatversmi sievietēm Tvaika ielā 2.

Patversmes/naktspatversmes klientiem, kuri gaida pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā vai ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma saņemšanu, kuru ienākumi nav tik lieli, lai varētu īrēt mājokli, biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” izveidoja maksas īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu ar 30 vietām. Nepieciešamības gadījumā pašvaldības sociālais dienests sniedza palīdzību pakalpojuma samaksas veikšanā.

Lai risinātu klientu, kas atrodas ārstniecības iestādēs, sociālās problēmas, kas saistītas ar pārstāšanās procesu un sadzīves jautājumiem, 2009. gadā 9 Rīgas ārstniecības iestādēs strādāja 15 pašvaldības apmaksāti sociālie darbinieki, kuri sociālā darba pakalpojumus snieguši 7 015 personām.³⁶

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā ir pakalpojumu komplekss pamatvajadzību no-

³⁵ Reliģiska organizācija

³⁶ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

drošināšanai personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ jūtas nedroši un nevar pašu spēkiem parūpēties par sevi un savu dzīvesvietu. 2009. gadā pašvaldība 3 941 personai nodrošināja aprūpes mājās pakalpojumus, tai skaitā aprūpes mājās pakalpojumu saņēma 2 792 personas, materiālo atbalstu ģimenes locekļiem, kuri nodrošina personas aprūpi mājās – 1 149 personas, pakalpojumu „silto pusdienu piegāde mājās” – 849 personas, pakalpojumu „drošības poga” – 204 personas un pavadoņa – asistenta pakalpojumu – 237 personas.³⁷

U7.2. Veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu kvalitatīvu aprūpi

2009. gadā tika apvienoti 6 Rīgas pašvaldības bērnu nami un izveidots Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centrs ar 6 struktūrvienībām, kurās pakāpeniski tiek uzsākta specializācija, veidojot pusaudžu un jauniešu mājas, struktūrvienības, kas specializējas mazo bērnu sociālajā aprūpē un rehabilitācijā. Uzdevuma ietvaros tika izvirzītas prioritātes pēc nepieciešamiem specializētiem bērnu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem atbilstoši klientu vajadzībām (bērni ar asociālu uzvedību, ar garīgās vai psihiskās veselības traucējumiem, jaunieši u.tml.) 2009. gadā tika paplašināts pakalpojums „Korekcijas programma pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem” līdz 24 vietām. 2009. gadā pakalpojumu saņēma 24 pusaudži ar uzvedības traucējumiem.

U7.3. Nodrošināt personu ar īpašām vajadzībām sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju

Pārskata gadā biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem tika palielināts par 12 klientu vietām. 2009. gadā Rīgas pašvaldība kopā finansēja 7 grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumus personām ar garīga rakstura traucējumiem (2009. gadā pakalpojumu saņēma 107 personas). Pārskata gadā Rīgā darbojās 9 dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem. Kopā dienas aprūpes centra pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009. gadā saņēma 327 personas.

Uzdevuma ietvaros tika veikta sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija dienas aprūpes centros. Dienas centru un atbalsta centru pakalpojumus personām ar īpašām vajadzībām saņēmušas ap 733 personas ar fiziska rakstura traucējumiem.

Uzdevuma ietvaros tika sniegts materiāls atbalsts pilngadīgu personu, kuras atzītas par rīcībnespējīgām, aizgādņiem. 2009. gadā izmaksāti pabalsti 707 aizgādņiem.

U7.4. Nodrošināt pensijas vecuma personu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju

Pārskata gadā Dienas aprūpes centrā „Ozolaine” tika nodrošināts atbalsts un profesionālu konsultācijas personu ar demenci tuviniekiem (pakalpojumu saņēma 105 klienti).

³⁷ Turpat

2009. gadā tika radīta iespēja pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti saņemt īslaicīgu sociālo aprūpi Rīgas sociālās aprūpes centros „Gaiļezers” (35 vietas) un „Stella Maris” (6 vietas), nodrošinot piederīgo atslogošanu, kā arī tika veikta sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācijas dienas aprūpes centros pensijas vecuma personām (pakalpojumus saņēma 1 616 personas).

U7.5. Nodrošināt pirmsskolas un skolas vecuma bērnu sociālo aprūpi un brīvā laika pavadīšanas iespējas

Pārskata gadā Rīgas vispārējās izglītības iestādēs darbojās 16 brīvā laika centri. Pie 3 interešu izglītības iestādēm, bērnu un jaunatnes centra (turpmāk tekstā BJC) „Kurzeme”, BJC „Zolitūde” un BJC „Bolderāja”, tika izveidotas bērnu pieskatīšanas istabas. Bērni tiek uzņemti vecumā no 3 gadiem un viņu pieskatīšana ir bez maksas, pieskatīšanas laiks – 3 stundas dienā. Rīgas 37. vidusskolā ir atvērta bērnu pieskatīšanas centrs „Čiepiņa”.

1 380 7.-8. un 10.-11. klašu skolēni skolēni no 51 skolas tika apmācīti 1. palīdzības sniegšanā. 44 Rīgas skolu komandas ir piedalījušās 1. palīdzības sacensībās (kopumā 264 skolēni). 3 skolu komandas piedalījās valsts mēroga sacensībās (921 skolēns). 35 skolēni saņēmuši 1. palīdzības kursu beigšanas apliecības.

Uzdevuma ietvaros notika krīzes intervences komandas³⁸ darbs – 4 krīzes situācijās kopumā iesaistīti 36 skolēni, 16 pedagogi un 10 vecāki, 80 pirmsskolas bērni, 20 pirmsskolas izglītības pedagogi un 24 pirmsskolas bērnu vecāki.

Rīgas izglītības iestādēs strādā 156 sociālie pedagogi. Sociālie pedagogi individuāli skolās konsultējuši 20 985 skolēnus, 9 047 vecākus un 6 901 skolotāju, notikuši 1 811 mājas apmeklējumi, 10 757 sadarbības gadījumi ar citu institūciju speciālistiem, bet interešu izglītības iestādēs individuālās konsultācijas saņēmuši 1 443 audzēkņi. Rīgas skolās strādā 147 izglītības psihologi (individuāli konsultējuši 15 043 skolēnus, 7 073 skolotājus un 5 482 vecākus), 88 speciālās izglītības skolotāji (speciālā skolotāja nodarbības apmeklēja 1 517 skolēni, mācību gada laikā 688 skolēniem ir vērojami uzlabojumi) un 115 skolotāji logopēdi (nodarbības apmeklēja 3 701 skolēns, no kuriem 1 704 novēroti uzlabojumi).

U7.6. Veicināt no bērnu iznākušo personu iekļaušanos sabiedrībā

Pašvaldība nodrošina iespēju pilngadīgajiem bāreņiem veiksmīgāk integrēties sabiedrībā.

³⁸ Krīzes intervences komanda (KIK) risina jebkuru krīzes situāciju, kas radusies Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta padotībā esošajā izglītības iestādē vai tās teritorijā un kurā ir iesaistīti izglītības iestādes darbinieki vai skolēni.

KIK mērķis ir mazināt krīzes iedarbību izglītības iestādēs. Krīzes situācijas ir: pašnāvības un nāves gadījumi, incidenti starp izglītojamajiem vai izglītības iestādes darbiniekiem, kuru rezultātā ir jāizsauc ātrā medicīniskā palīdzība un /vai policija un noziedzīgi nodarījumi vai nelaimes gadījumi, kuri būtiski izmainījuši psiholoģisko klimatu un nav pārvarami ar esošajiem resursiem izglītības iestādē.

2009. gada pirmajā pusgadā nodibinājumā „Centrs Dardedze” tika noorganizētas un novadītas 8 grupas 16 pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem.

Bērnu namos ir radīta iespēja apgūt prasmes un iemaņas patstāvīgas dzīves uzsākšanai, kuras pusaudži un jaunieši apgūst sociālā darba speciālistu uzraudzībā, kā arī radīta iespēja saņemt profesionālas konsultācijas un atbalstu.

U7.7. Veicināt atbalsta sistēmas izveidi krīzes situācijās nonākušām personām

Uzdevuma ietvaros tika sniegts atbalsts un profesionālu konsultācijas no vardarbības cietušām sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem un sievietēm ģimenes krīzes centrā „Milgrāvis”. 2009. gadā pakalpojumu saņēma 70 krīzes situācijā nonākušas personas (6 sievietes un 27 sievietes ar 37 bērniem).

Iespēja saņemt individuālās un grupu konsultācijas no vardarbības cietušajiem bērniem un viņu ģimenēm tiek nodrošināta nodibinājumā „Centrs Dardedze”. 2009. gadā tika sniegtas 1 365 konsultācijas. Individuālās konsultācijas saņēma 408 personas. Tika novadītas 8 grupas jaunajām māmiņām un 24 bērnu emocionālās audzināšanas grupas.

Personām krīzes situācijā ir iespēja saņemt psiholoģisku palīdzību un informāciju par palīdzības iespējām, zvanot uz biedrības „Skalbes” krīzes tālruni. 2009. gadā tika sniegtas 1 647 klātienē konsultācijas 519 krīzes situācijā nonākušām personām. Tika sniegtas arī 2 978 telefonkonsultācijas.

Uzdevuma ietvaros tika nodrošināta īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija 177 personām (91 bērnam un 37 sievietēm ar 49 nepilngadīgiem bērniem) biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Krīzes centrā bērniem un sievietēm „Māras centrs” un 106 bērniem Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Marsa gatve”.

2009. gadā ārkārtas situācijās, neizvērtējot personas (ģimenes) ienākumus, piešķirti un izmaksāti pabalsti 1 887 personām.

U7.8. Veikt sociālo darbu ar personām, kuras ir atbrīvotas no ieslodzījuma

Personas pēc brīvības atņemšanas un soda izciešanas atbalstu un palīdzību nepieciešamības gadījumā var saņemt Rīgas Sociālajos dienestos. Ir iespēja saņemt pabalstu garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai, kā arī citus pabalstus. Tāpat individuāla sociālās rehabilitācijas plāna ietvaros Sociālais dienests apmaksā izdevumus, kas saistīti ar dokumentu atjaunošanu, sabiedriskā transporta izdevumu segšanu, atkarību ārstēšanu u.c.

U7.9. Veicināt jaunu sociālo darba vietu veidošanu, esošo pilnveidošanu un darbinieku kvalifikācijas celšanu

Tika noslēgts līgums starp Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli un Labklājības departamentu par aktīvā nodarbinātības pasākuma „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība” īstenošanu. Pasākuma mērķis ir bezdarbnieku fiziska darba iemaņu iegūšana un uzturēšana, veicot mazkvalificētus darbus pašvaldības izveidotajās darba praktizēšanas vietās. Pārskata gadā Rīgas pašvaldībā pavisam izveidotas 1 265 darba prakses vietas. Labklājības departamentā izveidotas 273 darba praktizēšanas vietas 31 pašvaldības iestādē un nevalstiskajā organizācijā, kurās tika nodarbināti 303 bezdarbnieki. 2009. gadā pašvaldības sociālā dienesta sociālā darba speciālistu skaits bija 314. Iedzīvotāju skaits uz vienu sociālā darba speciālistu – 2 272.

U7.10. Nodrošināt kvalitatīvu sociālā darba sniedzējinstītūciju darbību un attīstību

Uzdevuma ietvaros tika uzlabota sociālā pakalpojuma kvalitāte, atbilstoši sociālo pakalpojumu sniedzēju prasībām. 2009. gadā tika veiktas 14 sociālā pakalpojuma kvalitātes izvērtēšanas pārbaudes.

U7.11. Nodrošināt pilsētas sociālās informācijas sistēmas attīstību un pieejamību

Pārskata gadā tika ieviesta bāriņtiesas informācijas sistēmas 1. kārtā. Tika ieviesta un izveidota pabalstu un pakalpojumu atskaišu sistēma.

Sociālās aizsardzības un sociālo pakalpojumu nodrošināšana ir viena no Rīgas pilsētas pašvaldības autonomajām funkcijām. 2009. gadā pamatbudžeta izdevumi no sākotnēji 43,6 miljoniem latu apstiprinātā budžeta tika samazināti līdz 36,5 miljoniem latu. Izdevumu samazinājums veikts atbildībai, pakalpojumiem un dotācijām, kā arī reorganizējot un nododot valstij Rīgas Ātrās medicīniskās palīdzības sistēmas un iestādes (izdevumu samazinājums par 8,3 miljoniem latu), reorganizējot Rīgas Atkarības profilakses centru un likvidējot Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centru.

2009. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajos pabalstos kopumā izmaksāti 12,5 miljoni latu, no kuriem 44% tikai izlietoti dzīvokļa pabalstiem, 18% pabalstiem garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un 16% pabalstiem veselības aprūpei. 2009. gadā sociālie pabalsti tikai izmaksāti 60 187 personām, t.i. 8% no visiem Rīgas iedzīvotājiem³⁹.

Mērķa īstenošanā 2009. gadā piedalījās Labklājības departaments, Izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Informācijas tehnoloģiju centrs.

³⁹ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

Kopsavilkums:

- Pārskata gadā ekspluatācijā tika nodota jauna būve – dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātajiem Rīgas iedzīvotājiem;
- 2009. gadā darbību uzsāka sociālās rehabilitācijas centrs vīriešiem ar 18 vietām;
- Pie 3 interešu izglītības iestādēm tika izveidotas bērnu pieskatīšanas istabas (pie bērnu un jaunatnes centriem „Kurzeme”, „Zolitūde” un „Bolderāja”, kas dod iespēju jaunajām māmiņām uz 3 stundām dienā savu bērnu centrā atstāt uz 3 stundām.
- Rīgas 37. vidusskolā tika atvērts bērnu pieskatīšanas centrs „Čiepiņa”.

Nozares eksperta viedoklis:

Aivita Putniņa, sociālantropoloģe, LU HZF

Trūkst analīzes par iedzīvotāju labklājības līmeni, pabalstu politikas ietekmi uz dažādām mērķgrupām, kas krīzes situācijā ļautu izvērtēt situāciju un labāk pielāgot politikas instrumentus. Veikto pasākumu efektivitāti grūti izmērīt, jo trūkst indikatoru. Sabiedriskās domas pētījums, vaicājot rīdziniekiem par sociālās palīdzības saņemšanu, nevar aizstāt reālos datus par palīdzības sniegšanu.

7.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads			Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens			
Iedzīvotāju vērtējums par sociālo problēmu risināšanu pilsētā									
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↓	↓	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās			
	38,9%	45,2%	36,6%						
Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu kvalitāte									
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↓	↓	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās			
	34,8%	45,9%	36,2%						
Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu pieejamība									
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↓	↓	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās			
	41,8%	48,9%	37,7%						
Mājas aprūpē aprūpējamo personu skaits kopā									
RD Labklājības departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↓	↑	Samazinās, vērtē kontekstā ar vajadzību ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
	1597	1948	2369	4147	3946	3942			

Dienas aprūpes centros aprūpēto iedzīvotāju skaits									
RD Labklājības departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↑	↑	Samazinās, vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
	732	789	911	885	2578	2676			
Krīzes centros pakalpojumu saņēmēju skaits									
RD Labklājības departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
	134	163	298	348	300	353			
Iemītņu skaits bērnu-bāreņu sociālās aprūpes centros un pašvaldības bērnu namos gada sākumā									
RD Labklājības departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↓	↓	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
	979	944	926	739	746	635			
Iemītņu skaits specializētos bērnu sociālās aprūpes un rehabilitācijas centros gada sākumā									
RD Labklājības departamenta dati	2004	2005	2006	2007			↓	↓	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
	82	84	82	76					
Iemītņu skaits veco ļaužu un personu ar fiziska un garīga rakstura traucējumiem pansionātos un specializētos sociālās aprūpes un rehabilitācijas valsts centros gada sākumā									
RD Labklājības departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
	1424	1324	1548	1585	1641	1687			
Personas, kuras izmantojušas patversmes/naktspatversmes pakalpojumus									
RD Labklājības departamenta dati	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↑	↑	Vērtē kontekstā ar vajadzību (īpatsvars pret vajadzību)
	1716	2019	2272	2262	1949	2597			

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

M8

M8 GARĪGI BAGĀTA SABIEDRĪBA

Stratēģijas mērķis ir nodrošināt rīdziniekiem iespēju apmeklēt un piedalīties dažādos interesantos kultūras pasākumos, aktīvi iesaistīties tautas mākslinieciskajā pašdarbībā, apgūt mūziku un mākslu, lasīt jaunāko literatūru.

Rīgā norisinās svarīgākie valsts un pašvaldības, kā arī nozīmīgi reģionāli un starptautiski kultūras un izklaides pasākumi – valsts svētku svinības, Dziesmu un deju svētki, Rīgas svētki, kino, teātra, mūzikas, dejas, mākslas festivāli un projekti. Tādējādi Rīga ir ne vien skaista pilsēta, bet arī bagāta ar savu daudzveidīgo kultūras dzīvi un vidi. Jebkura vecuma cilvēki, kā rīdzinieki, tā pilsētas viesi, var atrast sev vispiemērotāko no teātra, dzejas, mūzikas un operas priekšnesumu klāsta.

Arvien biežāk Rīgu apmeklē un sniedz koncertus dažādi pasauleslaveni mākslinieki.

Rīdzinieki ir arī aktīvi pašdarbnieki. Rīgā 2009. gadā darbojās 10 pašvaldības kultūras centri un nami, kuros pavisam darbojās 416 amatieru kolektīvi ar 13 300 dalībniekiem, no tiem 93 bērnu kolektīvi ar 4 185 dalībniekiem.

Atskaites gadā Rīgas Centrālās bibliotēkas (RCB) vienotajā elektroniskajā lasītāju datubāzē reģistrēti 67 433 bibliotēku lasītāji, taču ievērojama daļa lasītāju izmanto nevis vienas, bet vairāku RCB struktūrvienību pakalpojumus, tāpēc summētais lasītāju skaits bija 79 212. Kopumā RCB un tās filiālbibliotēkās bija 1 144 927 apmeklējumi un 2 540 992 dažādu informācijas nesēju izsniegumi. 2009. gadā RCB notikuši 1 292 pasākumi, ko apmeklēja 25 813 interesenti. RCB un filiālbibliotēku apmeklētāji varēja iepazīties ar 3 462 bibliotēkās organizētajām izstādēm.⁴⁰

2010. gada maijā – jūnijā veiktā pētījuma rezultāti liecina, ka visatzinīgāk aptaujātie vērtējuši kultūras pasākumus kopumā – 83,3% (2008.: 73,2%, 2007.: 78,2%), bet viskritiskāk – iespējas iesaistīties pašdarbības kolektīvos pieaugušajiem 43,3% (2008.: 44,6%, 2007.: 40,8%). Iespējas bērniem darboties pulciņos, pašdarbības kolektīvos pozitīvi vērtēja 47% (2008.: 50,5%, 2007.: 48,1%).⁴¹

Iedzīvotājiem, kuri norādīja, ka nav apmierināti ar kultūras pasākumiem Rīgā kopumā, tika lūgts pamatot savu nostāju. Kā iemeslus savai neapmierinātībai rīdzinieki visbiežāk minējuši, ka ir dārgas biļetes uz pasākumiem (41%), kā arī to, ka notiek pārāk maz pasākumu (20%). Pētījuma rezultāti liecina, ka arī 2008. un 2007. gadā šie divi aspekti bija biežāk minētie iemesli neapmierinātībai ar šo jomu.⁴²

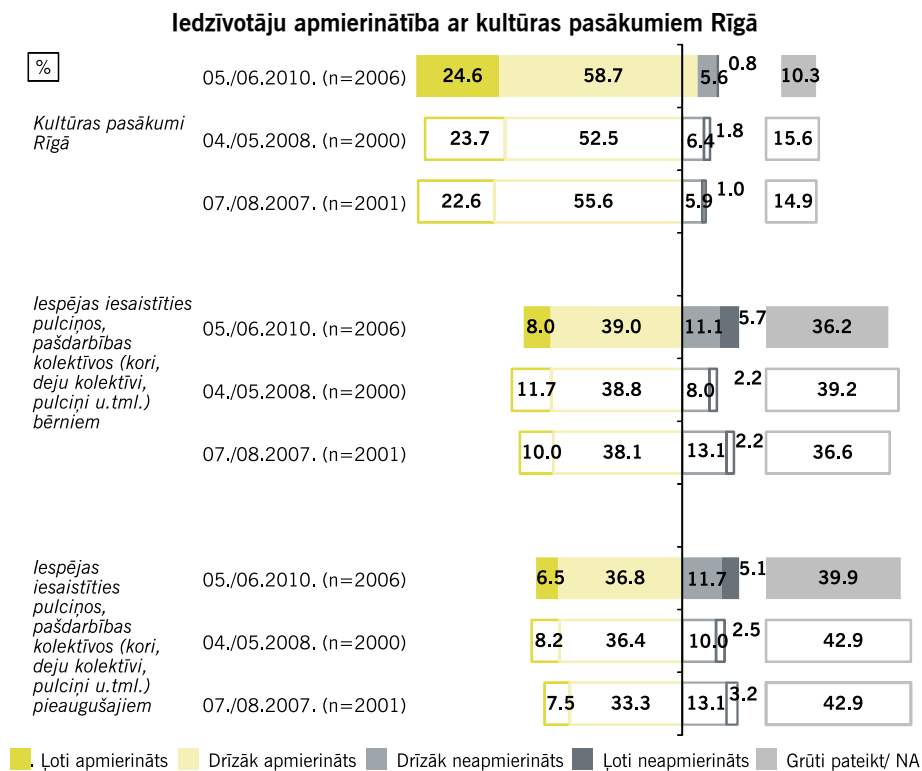
Iedzīvotāju vērtējums apkaimju griezumā liecina, ka salīdzinoši pozitīvāki viedokļi par kultūras pasākumiem Rīgā tika sniegti tādās apkaimēs kā Ķengarags, Purvciems, Zolitūde, Plesko-

⁴⁰ Rīgas Centrālās bibliotēkas 2009.gada darba pārskats

⁴¹ Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

⁴² Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

8.1. attēls

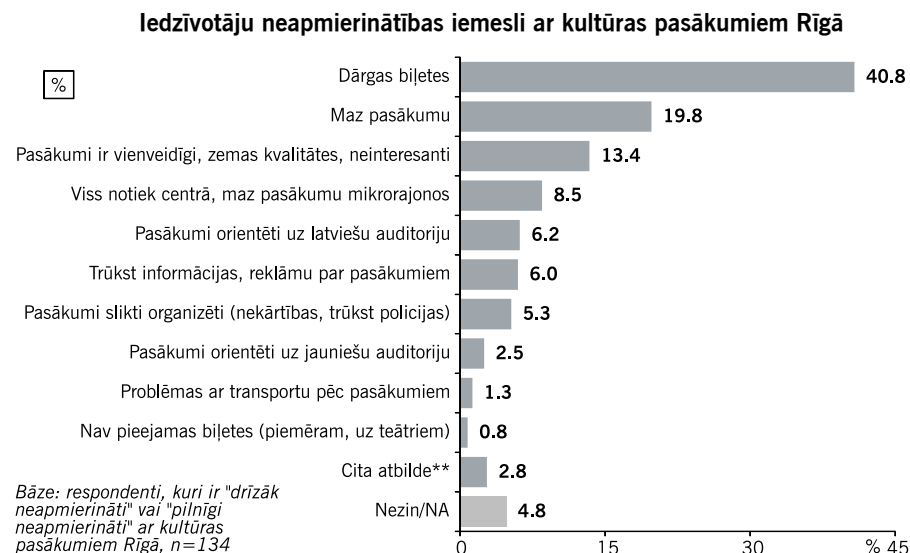

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

dāle, Torņakalna. Iespēju iesaistīties pulciņos, pašdarbības kolektīvos bērniem pozitīvi vērtēja Zolitūdes, Juglas, Sarkandaugavas un Purvciema iedzīvotāji, savukārt Ķengaraga iedzīvotāji šo iespēju vērtēja salīdzinoši kritiski. Ar iespēju iesaistīties pulciņos un pašdarbības kolektīvos pieaugušajiem apmierinātāki ir Purvciemā, Juglā, Šampēterī, Pleskodālē, Torņakalnā, Zaslaukā un Sarkandaugavā dzīvojošie rīdnieki, savukārt Ķengaraga iedzīvotāji sniedza viskritiskāko vērtējumu.

Pozitīvi vērtējams, ka starp labajām lietām, panākumiem, ko rīdnieki ievērojuši pilsētā pēdējā gada laikā, 17% rīdnieku minēja dažādus ar kultūras jautājumiem saistītus aspektus. 9% rīdnieku norādīja, ka pilsētā notiek dažādi pasākumi (minēta Muzeju nakts, Staro Rīga, Labestības diena u.c.), kā arī tiek organizēta dažādu svētku svinēšana (6%).

8.2. attēls

*Tā kā katrs respondents varēja minēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.
 **Kategorijā "Cita atbilde" ietilpst: "iztērētos līdzekļus novirzīt tiem cilvēkiem, kuriem vajadzīga nauda" (minēts 1 reizi); "es kā invalīds nevaru nekur iet" (minēts 1 reizi); "esmu veca, nespēju vairs izstaigāt pat uz teātri" (minēts 1 reizi); "esmu vecs, eju makškerēt, neko citu nevaru vairs darīt" (minēts 1 reizi); "nekur ar savu ratiņkrēslu nevaru tikt" (minēts 1 reizi); "pie Uzvaras pieminekļa pasākums 9.maijā ir otrreizēja krievu okupācija" (minēts 1 reizi).

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Pēdējo gadu laikā mājsaimniecību izdevumi atpūtai un kultūrai procentuāli ir palielinājušies, ja 2008. gadā tie bija 9,7% no ģimenes budžeta vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli, tad 2009. gadā pieauga līdz 9,9% un veidoja 23,29Ls (2008. gadā – 27,65Ls) uz vienu mājsaimniecības locekli.

Mērķa „Garīgi bagāta sabiedrība” ietvaros ir izvirzīti trīs uzdevumi, 2009. gadā tika veiktas aktivitātes visu uzdevumu ietvaros.

U8.1. Veicināt un atbalstīt interešu izglītības, amatieru pulciņu un pašdarbības kolektīvu popularitāti un darbību

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā dažādās interešu izglītības programmās kopā bija iesaistījušies 88 104 bērni. Tika noorganizēti 207 pasākumi bērniem un jauniešiem vecumā no 3-25 gadiem, kā arī tika nominēti labākie interešu izglītības iestāžu audzēkņi un pedagogi. Nomi-

nāciju saņēma 20 audzēkņi un viņu pedagogi, par ieguldījumiem interešu izglītībā nominēja 11 skolotājus, 19 kolektīvus un viņu 38 pedagogus, nometņu organizēšanā 12 pedagogi un 5 skolotāji tika nominēti par mūža ieguldījumu. 2009. gadā tika nodrošināta Rīgas Latgales priekšpilsētas teritorijā esošo interešu izglītības kolektīvu, amatieru pulciņu un tautas mākslas kolektīvu līdzdalība priekšpilsētas publiskajos pasākumos (pasākumos iesaistīti Bērnu un jauniešu centra „Daugmale” kolektīvi, Latgales priekšpilsētas mūzikas skolas un 3. mūzikas skolas audzēkņi, folkloras kopa „Rija”, Latgales priekšpilsētas vispārīglobojošo skolu vizuālās mākslas skolotāji). Tika organizētas četras izstādes – Bērnu jauniešu centriem „Laimīte” un „Mīlgrāvis”, kā arī Jēkabpils mākslas skolas audzēkņu un Skrīveru mākslas studijas izstādes.

Pārskata gadā Rīgas pilsētas 10 kultūras centri nodrošināja ar telpām un koordinēja 148 amatierkolektīvus (tajā skaitā 32 bērnu kolektīvi), dodot iespēju papildināt savas iemaņas tautas mākslā, turpinot interešu izglītību un brīvā laika piepildījumu vairāk kā 5 200 pilsētas iedzīvotājiem.

2009. gadā uzdevuma ietvaros tika noorganizētas dažādas izstādes – Kultūras un tautas mākslas centra (turpmāk tekstā KTMC) Mazā gilde Bērnu zīmēšanas studijas izstādes (kopā tika noorganizētas trīs izstādes), Tautas lietišķās mākslas studijas (turpmāk tekstā TLMS) „Rīdze” dalībnieku izstāde „Radošās fantāzijas”, mākslas studijas „Fleur” bērnu darbu izstāde „Rīga – Sapnis – Pilsēta”, bērnu un jauniešu centra (turpmāk tekstā BJC) „Mīlgrāvis” dalībnieku darbu izstāde „Atvadas no vasaras”, TLMS „Rītausma”, „Vasa”, „Ceplis”, „Plastika” izstāde „Rudens pieskāriens”, fotokluba „Rīga” dalībnieku izstāde „XXIV Vispārējie latviešu Dziesmu un XIV Deju svētki. 2008. gada 5.-12. jūlijs”, TLMS dalībnieku darbu izstāde „Latvisko zīmju maģija audumos un rakstos” (veltījums folkloras festivālam „Baltica 2009”), BJC „Mīlgrāvis” dalībnieku darbu izstāde „Vasariņa sēž uz ciņa. Visiem bērniem patīk viņa”.

2009. gadā Rīgā darbojās 281 pašvaldības finansēts amatiermākslas kolektīvs: 89 kori, 49 deju kolektīvi, 16 folkloras ansambļi, 31 tautas lietišķās mākslas studija, 44 vokālie ansambļi, 5 pūtēju orķestri, 6 kolkletāju ansambļi, 13 instrumentālie ansambļi, 16 amatieru teātri, 8 tēlotāja mākslas studijas, 4 foto un kino studijas. Pašvaldība finansēja 581 kolektīvu vadītāju un speciālistu amata vienību atalgojumu.

U8.2. Organizēt vietējas nozīmes un starptautiskus kultūras pasākumus

2009. gadā pašvaldība organizēja, koordinēja un atbalstīja daudzus pasākumus. Lielāko pasākumu sarakstā ir apmēram 200 pasākumu, gan atsevišķi pasākumi, gan norišu programmas, cikli. Tika organizēti gadskārtu ieražu pasākumi, valsts svētku un piemiņas pasākumi, festivāli, svētki, tautas mākslas kolektīvu projekti u.c. Tie tika veidoti sadarbībā ar pašvaldības kultūras iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, valsts institūcijām, privātajiem uzņēmējiem. 2009.

gadā lielākie kultūras pasākumi, kuros piedalījās pašvaldība, bija: Starptautiskais Folkloras festivāls „Baltica 2009” (~10 000 apmeklētāju), Starptautiskais tautu deju festivāls „Sudmalīņas” (~5000– 7000 apmeklētāju), Latvijas Republikas deklarācijas pasludināšanas svētku 4. maijā (~10 000 – 15 000 apmeklētāju), Eiropas akcija „Muzeju nakts” (~150 000 apmeklētāju), Rīgas deju svētki (~10 000 apmeklētāju), Rīgas koru mēnesis (~14 000 apmeklētāju (kopumā tika noorganizēti 70 koncerti)), Eiropas diena – 1.maijs (10 000 apmeklētāju), Starptautiskajai Bērnu aizsardzības dienai veltītie pasākumi (~ 5 000 – 7 000 apmeklētāju), ielīgošanas pasākumi un Zaļu tirgus (~10 000 – 12 000 apmeklētāju), Rīgas svētki 2009 (~150 000 apmeklētāju), Mūsdienu mākslas forums „Baltā nakts” (~45 000 apmeklētāju), Rudens saulgriežu pasākumi un Miķeļdienas tirgus (~8000 – 10 000 apmeklētāju), Lāčplēša dienas pasākumi (~5000 – 7000 apmeklētāju), Latvijas Republikas proklamēšanas dienai veltītie pasākumi (~50 000 apmeklētāju), Ziemassvētku un Gadumijas sarīkojumi (~150 000 apmeklētāju), Gaismas festivāls „Staro Rīga” (~ 150 000 apmeklētāju), 2009. gadā apskatei tika piedāvāti 50 dažādās tehnikās radīti gaismas objekti. Šo tradīciju plānots turpināt, piešķirot tai starptautisku skanējumu un veicinot tūristu piesaisti Rīgai.

Aptuvenais apmeklētāju skaits brīvdabas pasākumos tika noteikts pēc norises vietas ietilpības, norises ilguma un tml. Kopumā 2009.gadā notika 1297 pašvaldības organizēti kultūras pasākumi, kurus pavisam apmeklēja 429 tūkstoši cilvēku⁴³.

Uzdevuma ietvaros 10 pašvaldības kultūras centri un nami ir realizējuši 88 kultūras projektus, kā arī notika dažādi pasākumi Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālēs, piemēram, tikšanās ar jaunajiem dzejniekiem, autoriem, izdevējiem un sabiedrībā populāriem cilvēkiem, tika noorganizētas literatūras un mākslas izstādes, pasākumi, radošo darbu izstādes, notika dalība Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļa u.c.

Rīgas izpilddirekcijās un arī Rīgas centrā tika organizēti dažādi ikgadējie pasākumi, kuros varēja piedalīties ikviens interesents, lielākie no tiem: Jāņu ielīgošanas pasākumi, Kaimiņu dienas pasākumi, Rīgas svētku pasākums Grīziņkalnā, gadatirgi Ķengaragā, Komunistiskā terora upuru piemiņas pasākumi Šķīrotavā u.c.

2009. gadā Rīgas domes Kultūras departamenta kultūras pasākumu finansēšanas konkursā no iesniegtajiem 440 projektiem tika atbalstīti 235 projekti.

Ievērojamākie festivāli, kuri ir pulcējuši lielu skaitu pilsētas iedzīvotāju un viesu: Starptautiskais mūzikas festivāls „Rīgas ritmi”, Starptautiskais folkloras festivāls „Baltica 2009”, Starptautiskais Jaunā teātra festivāls „Homo Novus”, Starptautiskais seno spēkratu salidojums „Rīgas retro”, Starptautiskais Baltijas baleta festivāls, Starptautiskais mūsdienu dejas festivāls „Laiks

⁴³ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

dejoj”, Nepieradinātās mūzikas un eksperimentālās filmu mākslas festivāls „Skaņu mežs” u.c.

U8.3. Atbalstīt talantīgus māksliniekus

Uzdevuma ietvaros tika noorganizētas 68 mākslas izstādes, 3 koncerti, 1 izrāde un 9 izstādes jaunajiem māksliniekiem.

Iepriekš minētā gaismas festivāla „Staro Rīga” ietvaros tika realizēts sadarbības projekts ar Latvijas Mākslas akadēmijas Dizaina nodaļu – festivālā varēja aplūkot 12 studentu darbus pilsētvidē, kas tika atlasīti radošā konkursā. Studentu projekts „Tumsas dzēsēji cīnās ar tumsu” tika uzaicināts piedalīties Lionas Gaismas festivālā „Fete de lumiere”. Mūsdienu mākslas forumā „Baltā nakts” radošās iecerēs Starptautiskā projektā „Survival Kit” tika atbalstīti mākslinieku projekti – Kristiāns Brekte, Bolderājas grupa, Ēriks Bozis, Izolde Cēsiniene, Evelīna Deičmane, Ieva Epnere, Kristaps Epnere, Voldemārs Johansons, Linards Kulesis, Katrīna Neiburga un daudzi citi. Atbalsts mākslinieku radošajām iecerēm tiek sniegts pašvaldības organizētajos konkursos – Rīgas domes kultūras projektu konkursā, Gaismas festivālā „Staro Rīga”, Svētku noformējuma metu konkursā u.c.

Lai veicinātu kultūras daudzveidību un kultūras programmu pieejamību un popularitāti, kā arī sabiedrības iesaistišanos kultūras norišu veidošanā, Rīgas pilsētas pašvaldības finansējums kultūras projektu īstenošanai tika piešķirts konkursa kārtībā. 2009. gadā dažādu kultūras projektu finansēšanas konkursos tika atbalstīts 71 projekts ar kopējo piešķirto finansējuma summu 70 tūkstoši latu⁴⁴.

Rīgas domes institūcijas, kas piedalījās mērķa un tā pakārtoto uzdevumu īstenošanā, 2009. gadā bija: Izglītības jaunatnes un sporta departaments, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Rīgas domes Kultūras departaments, Rīgas domes Ārlietu pārvalde.

Kopsavilkums:

- Veiksmīgi noorganizēti tādi vērienīgi pasākumi kā „Muzeju nakts”, „Baltā nakts”, „Staro Rīga” u.c. Minētos un citus pasākumus apmeklēja ne vien Rīgas un Latvijas iedzīvotāji, bet arī ārvalstu viesi, tāpēc ir jo īpaši svarīgi turpināt iesāktās tradīcijas šo pasākumu organizēšanā, jo tiem ir potenciāls tūristu piesaistē;
- 2009. gadā tika sagatavots Rīgas pieteikums 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas statusam un tas sekmīgi aizstāvēts – Rīga ieguva 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas tiesības.
- Kultūra ir joma, kurā ir būtiski neaprobežoties ar pašvaldības iespējām, bet spēt piesais-

⁴⁴ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

- tīt radošus cilvēkus un organizācijas visdažādāko kultūras izpausmju nodrošināšanai;
- Būtiska loma pilsētas kultūras dzīvē ir jau tradicionālajiem ikgadējiem pasākumiem, kā, piemēram, saulgriežu gadatirgi un pasākumi, Valsts svētku svinības u.c.

Nozares eksperta viedoklis:

Zinta Miezaine, sabiedriskās politikas pētniece, biedrības „Risinājumu darbnīca” valdes priekšsēdētāja

Pulciņu, nodarbību un saturīgas izklaides piedāvājums ir daudzveidīgs un iedzīvotājiem draudzīgs. Rīdzinieku bērniem un arī pieaugušajiem ir iespējas baudīt pašdarbības un interešu izglītības aktivitātes par ļoti draudzīgām cenām, klientiem izdevīgā laikā. Tie, kas meklē, informāciju par interešu izglītības iespējām Rīgā, to var itin viegli atrast internetā.

Taču ir arī jaunieši, kuri ceļu līdz pilsētas piedāvātajām iespējām nav atraduši.

Iemesls varētu būt – cik lielā mērā interešu izglītības piedāvājums ir balstīts uz bērnu un viņu vecāku pieprasījumu, un cik – uz ierastā piedāvājuma „atrazošanu”. Pašreiz esošā sistēma nosaka, kam tieši finansējums paredzēts – korim, deju kolektīvam vai tamlīdzīgi.

Kultūra ir joma, kurā ir būtiski neaprobežoties ar pašvaldības iespējām, bet spēt piesaistīt radošus cilvēkus un organizācijas visdažādāko kultūras izpausmju nodrošināšanai. Būtiska ir RD loma sadarbības veicināšanā starp dažādu jomu pārstāvjiem kultūras pasākumu organizēšanai – uzņēmējiem, radošo profesiju pārstāvjiem, arhitektiem.

Tāpat būtiski ir rēķināties ar patreizējiem māsaimniecību izdevumiem atpūtai. Arvien vairāk pieaug publisku bezmaksas kultūras pasākumu loma un nozīme. Uz tiem tad būtu liekams uzsvars tuvākajā nākotnē. Otrs virziens – līdzfinansējuma piedāvājums starptautiskiem projektiem, tādējādi piesaistot ne tik vien līdzekļus, bet arī starptautisku skanējumu Rīgas kultūras pasākumiem.

8.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Garīgi bagāta sabiedrība” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads			Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Iedzīvotāju apmierinātības līmenis ar pašvaldības kultūras iestāžu pakalpojumiem: Kultūras pasākumi Rīgā						
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās
	78,2%	76,2%	83,3%			
Iespējas iesaistīties pulciņos, pašdarbības kolektīvos (kori, deju kolektīvi, pulciņi u.tml.) bērniem						
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↓	↓	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās
	48,1%	50,5%	43,3%			

Iespējas iesaistīties pulciņos, pašdarbības kolektīvos (kori, deju kolektīvi, pulciņi u.tml.) pieaugušajiem							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010			Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	
	40,8%	44,6%	43,3%	↓	↑		
Teātru darbības rādītāji – apmeklētāju skaits, tūkstošos							
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
	560	659	640	728	754	675	↓ ↑ Pieaug
Muzeju darbības rādītāji – apmeklētāju skaits, tūkstošos							
CSP	2004	2005	2006	2007	2008		
	826	1 005	1 026	1 208	1 291		↑ ↑ Pieaug
Bibliotēku darbības rādītāji - lasītāju skaits, tūkstošos							
CSP	2004	2005	2006	2007	2008		
	160	167	162	178	176		↓ ↑ Vērtē kontekstā ar citiem rādītājiem – internets, m/s budžeti
Mājsaimniecību izdevumi atpūtai un kultūrai %							
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
	7,3%	8%	9,2%	9,3%	9,7%	9,9%	↑ ↑ Pieaug

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

M9

M9 INFORMĒTA SABIEDRĪBA

Nodrošinot un sekmējot informācijas plūsmu starp pašvaldību/valsti un iedzīvotājiem, tiks veicināta demokrātiskas un pilsoniskas, uz iedzīvotāju savstarpēju palīdzību balstītas sabiedrības attīstība un visu iedzīvotāju aktīva līdzdalība pašvaldības taisnīgā pārvaldīšanā.

Pilsētas iedzīvotāju iesaistīšana ar pašvaldības darbību saistītos procesos sākas ar iedzīvotāju informēšanu visdažādākajās jomās: par sociālajiem jautājumiem, kultūras, būvniecības, sabiedrības iesaistes un citiem pasākumiem. Strauji attīstoties digitālajam laikmetam, arvien vairāk informācijas tiek pasniegts elektroniskā veidā. Rīgai ir vienota mājas lapa www.riga.lv. Lielākajai daļai RD institūciju un savas mājas lapas internetā, kur atrast informāciju. Taču nedrīkst aizmirst, ka vēl arvien lielai daļai pilsētas iedzīvotāju internets nav pieejams, tāpēc dažāda veida informācija pilsētas iedzīvotājiem ir jāsniedz arī citos veidos, piemēram, izdodot bukletus vai izvietojot plakātus plaši pieejamās vietās.

2009. gada sākumā Rīgā internets bija pieejams 64,4% mājsaimniecību, savukārt dators bija 65,8% mājsaimniecību.

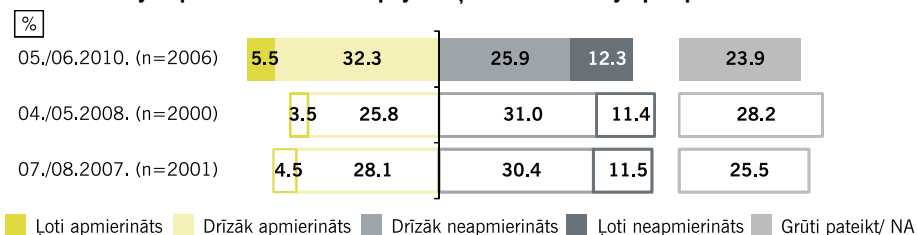
2009.gadā dators bija pieejams 94,5% uzņēmumu ar darbinieku skaitu virs 10. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir vērojams pieaugums 1,5% apmērā. Interneta pieslēgums bija 88,6% uzņēmumu ar darbinieku skaitu virs 10. Arī šeit ir pieaugums par 1,5%.

Viens no iedzīvotāju aktivitātes rādītājiem ir biedrību un nodibinājumu skaits pilsētā. Fondu, nodibinājumu un biedrību skaits 2008. gadā Rīgā bija 2593. 2007. gadā Rīgā to bija 2481.⁴⁵

Neskatoties uz to, ka 2010.gada veiktajā iedzīvotāju aptaujā ir pausta salīdzinoši kritiska attieksme par iespēju saņemt informāciju par pašvaldības darbu (t.sk. plāniem, lēmumiem utt.), tomēr, ja salīdzina ar 2007. un 2008. gada aptaujas rezultātiem, iedzīvotāju sniegtais vērtējums ir kļuvis atzinīgāks – ir pieaudzis to iedzīvotāju skaits, kas ir apmierināti ar iespēju saņemt informāciju par pašvaldības darbu – 37,8% (2007.gada aptaujā tādu bija tikai 32,6% un 2008. gadā – 29,3%). Turklāt samazinājies ir arī to respondentu skaits, kas vērtē negatīvi iespējas saņemt informāciju par pašvaldības darbu - 38,2 % (2007.g. – 41,9%, 2008.g. – 42,4%).

9.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar iespēju saņemt informāciju par pašvaldības darbu

Bāze: visi respondenti

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Iedzīvotāju vērtējums apkaimju griezumā liecina, ka salīdzinoši pozitīvāki viedokļi par iespēju saņemt informāciju par pašvaldības darbu tika sniegti tādās apkaimēs kā Bergi, Āgenskalns, Šampēteris un Sarkandaugava, savukārt kritisku vērtējumu biežāk sniedza respondenti no Maskavas foršates, Dārziema, Brasas, Bolderājas un Centra.

2009. gadā aktivitātes tika veiktas visos mērķa ietvaros izvirzītajos uzdevumos.

⁴⁵ Rīgas attīstības programma 2006.–2012. gadam

U9.1. Informēt sabiedrību par tiesībām, pienākumiem un pakalpojumiem

Lielākais informācijas avots par dažādiem aktuāliem jautājumiem un pašvaldības pakalpojumiem ir Rīgas pašvaldības mājas lapā www.riga.lv, kas nepārtraukti tiek papildināta. Savas interneta vietnes ir arī daudzām Rīgas domes struktūrvienībām. Arī 2009. gadā notika mājas lapas informācijas uzturēšana un atjaunošana – tika izveidota sadaļa par aktualitātēm, kuras saistītas ar pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu iznomāšanu, apstrādāti 1016 klientu jautājumi, kas uzdoti sadaļā „Jautājumi un atbildes”.

Rīgas pilsētas būvvaldes mājas lapā www.rpbv.lv regulāri, atbilstoši normatīvo aktu grozījumiem, tiek sniegta informācija, kas atspoguļo gan jaunākās izmaiņas būvniecības procesa uzsākšanai, virzīšanai un nepieciešamās dokumentācijas saņemšanai, gan statistiskie rādītāji par esošo situāciju būvniecības nozarē. Tāpat iespējams aplūkot būvprojekta apriti, Būvvaldes padomes sēdes un Inženieru padomes sēdes darba kārtību un pieņemtos lēmumus.

Nozīmīgs informācijas avots ir arī ikgadējais Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats, kura mērķis ir informēt sabiedrību par norisēm pašvaldības darbā, īstenotajiem budžeta un finanšu vadības politikas pasākumiem, kā arī sniegt vispusīgu informāciju par sasniegtajiem rezultātiem pilsētas ekonomiskajā un sociālajā attīstībā.

Daudzas Rīgas pašvaldības struktūrvienības reizi gadā izdod savas iestādes gada pārskatus, kuros ir apkopota informācija par paveiktajiem un plānotajiem darbiem, kā arī izlietotajiem budžeta līdzekļiem.

2009.gadā ir nodrošināta informācijas nodošana sabiedrībai ar dažādu mediju un raidījumu starpniecību kā radio (Latvijas radio 1, Latvijas radio 4) tā televīzijā (LTV 1; LTV 7; LNT; TV 3; TV 5), un arī ar preses starpniecību (NRA, „Diena”, „5 minūtes”, „Latvijas Avīze”, „Telegraf”, „Čas”, „Vesti”, „Rīgas Balss”, žurnāls „Dari pats”), izdoti 2 žurnāli „Mūsu rajons”, sagatavota RD IJSD Gadagrāmata 2008, kā arī gadagrāmata „Sociālā sistēma un veselības aprūpe Rīgā, 2008. gadā”, izveidots Rīgas pašvaldības interešu izglītības iestāžu pulciņu un kolektīvu katalogs. Tika veidotas preses relīzes, izlikta informācija Rīgas sabiedriskajā transportā, organizētas konferences un semināri, gatavoti dažādi bukleti un informatīvie materiāli – par Rīgas pilsētas pašvaldības un valsts iestāžu pakalpojumiem, par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem.

Uzdevuma ietvaros tika nodrošināta informācijas sniegšana rīdziniekiem uztveramā interpretācijā – gaisa kvalitātes indeksa veidā. Informācija katru nedēļu tiek nosūtīta ziņu aģentūrām LETA, BNS, portālam Delfi un ievietota RD MVD mājas lapā. Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta mājas lapā tiek izvietota operatīva informācija (atjaunots ik pēc stundas) par visu mērīto piesārņotājvielu koncentrācijām Rīgas domes monitoringa stacijās (Rīgas centrā - Kr. Valdemāra 18 un Brīvības ielā 73, kā arī Sarkandaugavā Tvaika ielā 44). Uz

gaisa monitoringa stacijām Brīvības un Valdemāra ielās operatīvi tiek attēlotas divu dažādu piesārņotājvielu koncentrācijas dotajā vietā (atjaunojas ik pēc 10 minūtēm).

2009. gadā tika rīkotas sociālo dienestu atvērto durvju dienas (tās apmeklēja aptuveni 1 000 Rīgas iedzīvotāju), notika konference „Sociālais darbs pašvaldībā” (piedalījās aptuveni 800 Rīgas sociālā darba speciālistu) un seminārs „Mēs varam” (piedalījās aptuveni 100 sociālā darba speciālisti). Pa bezmaksas informatīvo tālruni par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību sniegtas aptuveni 14 000 konsultācijas.

Pārskata gadā tika nodrošināta tiesību aktu kapsētu uzturēšanas jomā (RD lēmumi, veidlapas u.c.) izlikšana kapsētu kantoru telpās un kapsētu informatīvajos standos.

Uzdevuma ietvaros tika organizēta Rīgas domes Atvērto durvju diena ar mērķi informēt iedzīvotājus par Rīgas pašvaldības darbu un tās sniegtajiem pakalpojumiem (apmeklētāju skaits – 401). RD Apmeklētāju pieņemšanas centrs sniedza lekcijas Latvijas Pašvaldības mācību centrā par Klientu apkalpošanas centru veidošanu un „Vienas pieturas aģentūras” principu, kā arī tika sniegtas lekcijas Latvijas Universitātē par Rīgas domes kompetenci/pakalpojumiem.

Pārskata gadā tika sniegtas konsultācijas pašvaldību telpās, tika sagatavotas atbildes uz privātpersonu iesniegumiem, notika normatīvo aktu piemērošanas izskaidrošana, iedzīvotāji varēja iepazīties ar pašvaldībā pieņemtajiem normatīvajiem aktiem (klātienē, elektroniski, pa faksu), tika nodrošināta piekļuve publiskās pieejas datoram. Pēc iedzīvotāju pieprasījuma tika informētas pašvaldības iestādes/struktūrvienības par nepieciešamību sagatavot informatīvos bukletus par aktuāliem pakalpojumiem.

Uzsākta pašvaldības pakalpojumu sistematiska aprakstīšana un aprakstu uzturēšana aktuālā stāvoklī izmantojot KAVIS⁴⁶ sistēmu.

Uzdevuma ietvaros veikts sistematisks un regulārs darbs (sarakste ar juridiskām un fiziskām personām, apmeklētāju konsultācijas), lai vairotu un padziļinātu sabiedrības izpratni par kultūras pieminekļu aizsardzību un uzturēšanu, par apbūves noteikumu specifiku, kā arī pilsētvides dizaina, reklāmas izvietojuma un fasāžu krāsojuma nosacījumiem Rīgas vēsturiskajā centrā, pilsētībūvniecības pieminekļos un apbūves aizsardzības teritorijās Rīgā. Pilsētvides dizaina pārvaldes darbinieki regulāri tiek ar sabiedrisko organizāciju („Vides reklāmas asociāciju”, „Latvijas tirgotāju asociāciju”, „Vecrīgas biedrību”, „Latvijas viesnīcu un restorānu asociācija”) pārstāvjiem un sniedz intervijas masu medijiem, lai informētu par normatīvo aktu regulējumu pilsētvides jomā. Pārskata gadā tika organizētas atklātās diskusijas par LR Ekonomikas ministrijas izstrādāto Būvniecības likuma grozījumu projektu, piesaistīti būvniecības procesā iesaistīto nozaru profesionāļi un Latvijas lielo pilsētu pašvaldību būvvalžu pārstāvji. Regulāri arī tika veikts darbs pie sabiedrības izpratnes veicināšanas par vides dizainu, profesionalitātes

⁴⁶ Klientu attiecību vadības informācijas sistēma

nozīmi reklāmu un izkārtņu veidošanā, fasāžu krāsojumu specifiku Rīgā. Klientu apkalpošanas centrā apmeklētājiem ir brīvi pieejama informācija par būvniecības procesiem Rīgā.

2009. gadā Apmeklētāju pieņemšanas centrā sniegtas konsultācijas/informācija 30 282 klientiem, reģistrēti 8 765 iesniegumi, sniegtas juridiskās konsultācijas 1 129 klientiem, apkalpoti 20 590 klientu zvani, apstrādāti aptuveni 300 klientu jautājumi, kas iesūtīti centra oficiālajā e-pastā (bez droša elektroniskā paraksta).

U9.2. Iesaistīt sabiedrību pilsētas veidošanā

2009. gadā norisinājās dažādas sabiedriskās apspriešanas, kuru laikā iedzīvotājiem bija iespējas izteikt savu viedokli. Tā, piemēram, Rīgas teritorijas plānojuma grozījumu galīgās redakcijas un Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata 2. redakcijas sabiedriskās apspriešanas laikā savu viedokli paudušas vairāk kā 500 fiziskas un juridiskas personas, kas rakstiski iesniegušas 67 priekšlikumus, kā arī rīkotajās tikšanās piedalījās 42 dažādu organizāciju pārstāvji, iedzīvotāji un interesanti, kas aktīvi iesaistījās diskusijās. Iedzīvotāju viedokļi tika uzklauti arī par dažādu objektu celtniecību pilsētā.

Pārskata gadā notika informācijas sniegšana par dažādu projektu sabiedriskajām un publiskajām apspriešanām un citiem pilsētvides veidošanas pasākumiem (datubāzes, interaktīvais portāls rīdziniekiem www.apkaimes.lv, Rīgas Domes e-pakalpojumi iedzīvotājiem u.c.).

Kultūras nama „Ziemeļblāzma” atjaunošanas darba grupā, projekta izstrādes un saskaņošanas laikā piedalījās Vecmīlgrāvja sabiedrības pārstāvošā organizācija „Vecmīlgrāvja Attīstības biedrība” un bezalkohola biedrība „Ziemeļblāzma”.

Pārskata gadā Rīgas iedzīvotāji tikai iesaistīti īpašā akcijā „Pilsēta-orķestris”, informējot sabiedrību par Rīgas kandidatūru 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas statusam, kā arī panākot iedzīvotāju un pilsētas viesu atbalstu akcijas īstenošanai, kas kļuva par daļu no EK⁴⁷ starptautiskajai žūrijai iesniegtajiem materiāliem Rīgas kandidatūras apstiprināšanai. Akcija notika Rīgas svētku laikā 2009. gada augustā (kopumā svētkos piedalījās ap 100 000 cilvēku).

U9.3. Veicināt vidi draudzīgu rīcību iedzīvotāju vidū

2009. gadā tika izdotas publikācijas drukātajos medijos un interneta portālos. Meža dienu laikā tika izdots informatīvs izdevums „Rīgas Mežu avīze”, tika veidoti radio raidījumi (52 raidījumi Latvijas radio 1 „Rīgas mežu spēle”, 13 raidījumi Latvijas radio 2 „Dabas kalendārs”, tematiskie raidījumi radio SWH). Veidoti sižeti TV raidījumos „Dabas taka”, „Galva. Pils. Sēta”, „Krustpunkti”, „Reģionālā attīstība Latvijā” u.c. Tika organizēts zīmējumu konkurss skolēniem „Rīgas mežu zaļās takas”. Meža dienu laikā gandrīz visās mežniecībās

⁴⁷ Eiropas Komisija

notika talkas, kurās piedalījās skolēni un tuvākās apkārtnes iedzīvotāji. Olaines, Daugavas, Katrinas mežniecību mežiņi tikās ar skolēniem un novadīja izglītojošas mācību stundas par SIA „Rīgas meži” darbu un tās apsaimniekotajiem mežiem. Kopā ar UNDP⁴⁸ Latvijas biroju Daugavas mežniecības mežā organizēts koncerts „Dabas koncertzāle”. Pārskata gadā notika Latvijas „Lielās talkas” organizēšana, kā arī tika rīkota velosatiksmei veltīta kampaņa.

Uzdevuma ietvaros tika veikti ikdienas darbi, uzraugot teritoriju sakoptību, tika kontrolēta iebraukšana kāpu zonā (sastādīto protokolu skaits par iebraukšanu kāpu zonā – 43), apkarota malu zvejniecība (sastādīto protokolu skaits par malu zvejniecību – 47), kā arī notika smēķēšanas ierobežojumu kontrole (sodīto skaits par smēķēšanu neatļautās vietās – 2 332).

Pārskata gadā tika veikta kapsētu apmeklētāju mutvārdu informēšana par atkritumu šķirošanu.

Šī mērķa ietvaros veiktie uzdevumi un darbības galvenokārt tika finansētas no Rīgas pašvaldības budžeta līdzekļiem, kas iekļauti RD institūciju budžetos.

Mērķa īstenošanā iesaistītās RD institūcijas: Pilsētas attīstības departaments, Finanšu departaments, Izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Labklājības departaments, Mājokļu un vides departaments, Apmeklētāju pieņemšanas centrs, Kultūras departaments, Rīgas Tūrisma koordinācijas un informācijas centrs, Rīgas pašvaldības policija, Informācijas tehnoloģiju centrs, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Rīgas pilsētas Būvvalde, Rīgas pilsētas arhitekta birojs, SIA „Rīgas meži, Uzņēmējdarbības koordinācijas centrs, Rīgas enerģētikas aģentūra, RD Sabiedrisko attiecību nodaļa.

Kopsavilkums:

- Savas kompetences ietvaros ar iedzīvotāju un pilsētas viesu informēšanu nodarbojas turpat visas Rīgas domes struktūrvienības.
- Iedzīvotāju aptaujas rezultāti rāda, ka iedzīvotāju vērtējums par pašvaldības informācijas pieejamību salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir uzlabojies par 8,5%.
- Lai informācija sasniegtu savu adresātu, ir jāpievērš uzmanība informācijas sniegšanas kanāliem, jo ne visām mērķauditorijām der, piemēram, elektronisks informācijas sniegšanas veids.

Nozares eksperta viedoklis:

Zinta Miezaine, sabiedriskās politikas pētniece, biedrības „Risnājumu darbnīca” valdes priekšsēdētāja

Pārskatā parādās arī informācija par Rīgā reģistrētajām biedrībām, kā arī ir uzskaitītas dažas, kuras bijušas aktīvas atsevišķu projektu apspriešanā un īstenošanā. Lai dziļāk izvērtētu

⁴⁸ UNDP - Apvienoto Nāciju Attīstības programma (United Nations Development Programme)

M10 AUGSTAS PIEVIENOTĀS VĒRTĪBAS EKONOMIKA

Stratēģijā izvirzītais mērķis ir veicināt ekonomisko izaugsmi augstas pievienotās vērtības sektoros, īpaši rūpniecības un radošajās nozarēs. Mērķis ir vērsts uz dažādu nozaru uzņēmumiem un zinātnes iestādēm.

Kā Latvijā, tā arī Rīgā šobrīd specializējas salīdzinoši zemas pievienotās vērtības nozares. Ir nepieciešama esošā ekonomikas modeļa maiņa no zemo tehnoloģiju un lētā darbaspēka izmantošanas uz tādu modeli, kas balstās uz zināšanām un inovācijām. Tirgus mehānismi paši par sevi negarantē tautsaimniecības pārstrukturēšanos uz ienesīgākām ražošanas nozarēm, tāpēc ir nepieciešama prioritāru tautsaimniecības nozaru noteikšana un atbalsta sniegšana to attīstībai. Tas būtu veids, kā sekmēt tautsaimniecības struktūras pārmaiņas augstas pievienotās vērtības virzienā.

Par visstraujāk augošo ekonomikas nozari pasaulē ir kļuvas tā sauktās radošās industrijas. Radošās industrijas ir tautsaimniecības nozares, kas balstās uz individuālo vai kolektīvo radošumu, prasmēm un talantu un spēj celt labklājību un radīt darba vietas, radot un/vai izmantojot intelektuālo īpašumu. Radošās industrijas rada, attīsta, ražo, izmanto, izrāda, izplata, saglabā produktus, kam piemīt ekonomiska, kultūras un/vai izklaides vērtība.⁴⁹ Tās aptver arhitektūru, reklāmu, mākslas un kultūras industrijas, dizainu (ieskaitot modi, grafisko dizainu un lietišķo mākslu), filmu, datorspēles un interaktīvās programmatūras, mūziku, jaunus medijus, izdevējdarbību, radio un televīziju u.c. Radošās industrijas produktu ražošana ir sarežģīts process, kura ietvaros, sadarbojoties publiskajam, privātajam un nevalstiskajam sektoram, mijiedarbojas idejas radīšana, īstenošana un publiskošana. Radošās industrijas pamazām ieņem arvien nozīmīgāku lomu tautsaimniecības attīstībā un Rīgas konkurētspējas nodrošināšanā. Patlaban ekonomisko rādītāju ziņā veiksmīgākās nozares ir reklāma, izdevējdarbība un poligrāfija. Balstoties uz dažādiem starptautiskajiem salīdzinošajiem pētījumu rezultātiem, nākotnes prognozes un esošo valsts atbalsta instrumentu veicinātajos efektos, Rīgas situācijā prioritāras radošās industrijas nozares ir divas – dizains un audiovizuālie mediji un multimediji, kurām piemīt vislielākais eksporta potenciāls.

Pastiprinoties visdažādāko mediju lomai visās sabiedrības dzīves jomās, palielinās arī pieprasījums pēc dažādiem digitālo un audiovizuālo satura produktiem, kas nonāk pie lietotājiem ar dažādu mediju starpniecību, piemēram, interaktīvās spēles, animācija, dažādi tiešsaistes un digitālo resursu pakalpojumi, radio un televīzijas produkcija, tālmācība tiešsaistē, mūzika un mārketinga komunikācijas. Šiem produktiem ir augsta pievienotā vērtība, eksporta un vēl neiz-

⁴⁹ Pētījums „Radošās industrijas Latvijā”. Autors: Baltijas Starptautiskais Ekonomikas un Politikas Studiju Centrs BICEPS

mērķa „Informēta sabiedrība” nostādņu sasniegšanu, būtu ieteicams turpmāk šajā pārskata daļā iekļaut arī atbildes uz jautājumiem: „Kā RD sadarbojusies ar biedrībām, lai sasniegtu atsevišķas sabiedrības daļas, kuras pašas informāciju nemeklē un par atsevišķu jautājumu apspriešanu nekad neuzzina, bet kuras šie lēmumi un politikas ietekmēs?”, „Vai sociālo pakalpojumu plānošanā ir iesaistīti arī klienti vai tikai pakalpojumu sniedzēji?”, „Vai RD pasūta pētījumus arī konkrētu politiku veidošanai, vai tikai par „apmierinātību ar RD un atsevišķu politiku darbu?”, „Kas „notiek” ar iedzīvotāju vēstulēs, iesniegumos, tikšanās laikā ar deputātiem, konferencēs izskanējušajiem problēmjautājumiem - Vai tie „satiekas” kādā sistēmā, kura ļauj politikas veidotājiem „sataustīt”, kur rīdzinieki saredz problēmas, kuras dziļāk izpētāmas un risināmas?”.

Budžeta plānošanas procesa caurspīdīgums, kā arī iespēja lemt par budžeta prioritātēm arī iedzīvotājiem – piemēram, plašāk apspriežot lēmumu projektus, kuri „kalpo” turīgāko rīdzinieku interesēm, bet izmaksas gulstas uz visiem, noteikti ir tas virziens, kurš vairotu pilsētas iedzīvotāju uzticēšanos saviem pārstāvjiem.

9.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Informēta sabiedrība” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads				Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Iedzīvotāju vērtējums par pašvaldības informācijas pieejamību							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2008	2009	2010				Pozitīva vērtējuma % paaugstinās
	32,6%	29,3%	37,8%	↑	↑		
Interneta pieslēgums māsaimniecībās							
CSP	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	21,2%	42,3%	52,6%	60,4%	60,4%	⇒	↑
Interneta lietošana uzņēmumos, % no uzņēmumu kopskaita							
CSP	2005	2006	2007	2009			Pieaug
	52%	47,0%	53,7%	64,6%	↑	↑	
Biedrību un nodibinājumu skaits							
CSP	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	1 973	2 159	2 473	2 481	2 593	↑	↑

Tendence	↑	↓	↑	↓	⇒
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

smelts inovāciju potenciāls. Multimediju un audiovizuālo mediju jomā Rīgā jau izveidojušies un nostiprinājušies tādi uzņēmumi kā *Lattelecom Technology*, *DD Studio*, *filmu studija Rija* un citi.

Radošo industriju uzņēmumiem un nozarēm raksturīgas ciešas saiknes ar citām nozarēm gan radošo industriju lokā, gan ārpus tā. Šīs saiknes rada ekonomiskus blakus efektus: radošās industrijas ir citu nozaru tiešie vai pastarpinātie pircēji un piegādātāji, kas neapšaubāmi ietekmē visa vērtību tīkla pastāvēšanu un attīstību. Turklāt radošās industrijas arī pievieno vērtību pilsētai, kā rezultātā Rīgā ir izveidojušies vairāki radošie kvartāli, starp kuriem visvairāk izceļas rūpnīcas VEF korpusi, Andrejsala, Spīķeri un Kalnciema ielas komūna.

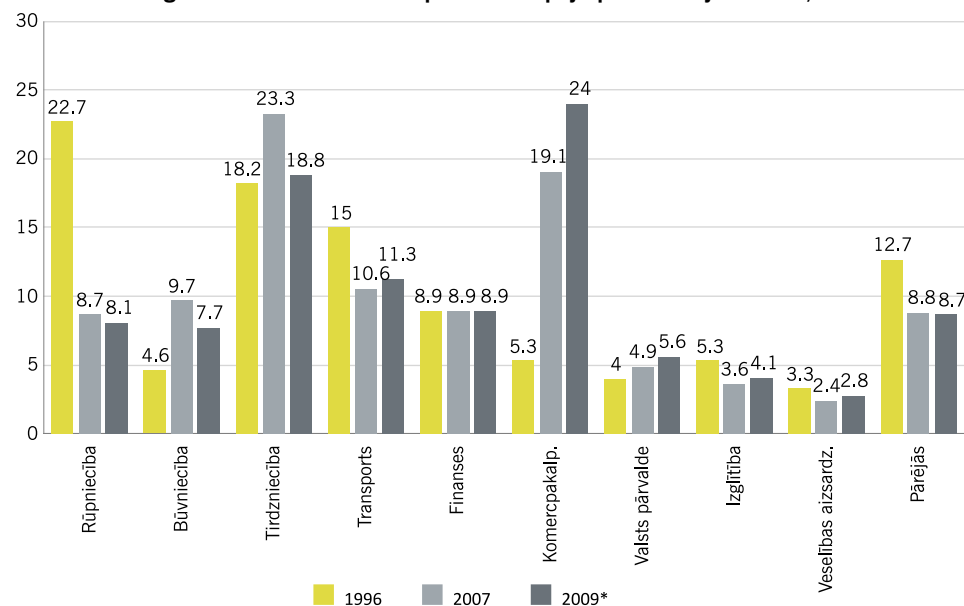
VEF teritorija varētu kļūt par Teikas apkaimes radošo industriju centru, pašlaik vienā no korpusiem norisinās dažādas mākslinieciskās aktivitātes. Spīķeri šobrīd ir vienīgais mērķtiecīgi veidots radošais kvartāls, tā attīstībā tiek izmēģināts publiskās – privātās partnerības princips. Rīgas dome Spīķeros saskata nozīmīgu radošo industriju inkubatoru Rīgā, kurā sadzīvo gan nekomerciālo subkultūru pārstāvji, gan uz strauju izaugsmi pretendējoši komerciāla rakstura radošie uzņēmumi. Pilsēta ERAF finansējuma ietvaros gatavo apkārtējo degradēto teritoriju reģenerācijas projektu. Par katalizatoru namīpašnieku aktivitātei Kalnciema ielas apkārtnē kalpoja valsts piešķirtie līdzekļi koka mantojuma sakārtošanai saistībā ar 2006. gada NATO samitu Rīgā. Pašlaik mākslinieciski sakārtota vide vilina dizainerus, arhitektus u.c. radošo nozaru pārstāvjus izveidot šajā kvartālā savus birojus. Dažādie gadatirgi un citas iedzīvotājiem domātas aktivitātes pamazām veido Kalnciema ielas kvartālu par alternatīvu Āgenskalna apkaimes subcentru. Andrejsalā, kur jau pašlaik norisinās dažādas radošās aktivitātes, nākotnē tām paredzēta vēl lielāka ietekme uz šīs pilsētas daļas attīstību. Nākotnē par nozīmīgu objektu visas pilsētas radošajam potenciālam varētu kļūt Andrejsalā izvietotais Laikmetīgās mākslas muzejs.⁵⁰

Pēdējos gados (2004-2007) Rīgas kopējā pievienotā vērtība ik gadu pieauga vidēji par 22,5%. Īpaši izaugsme bija vērojama 2007. gadā – attiecīgi par 31,1% un sasniedza 7 100 959 tūkstošu latu. Augstos izaugsmes tempus nodrošināja galvenokārt iekšējais pieprasījums, kas balstījās lielā mērā uz nozīmīgu ārējā kapitāla ieplūdi. Būtiski pieauga kā privātais patēriņš, tā investīcijas. Mazāka loma izaugsmē bija eksporta palielinājumam. Kopējā pievienotajā vērtībā straujākais pieaugums bija vērojams tajās nozarēs, kas nodarbojas ar pakalpojumu sniegšanu – tirdzniecība, komercpakalpojumi un transports, kurā pēc aplēsēm 2009. gadā tika radīti 54,1% no pievienotās vērtības (10.1. attēls).

Jāpiezīmē, ka pakalpojumu sniegšanas darbības veidi ir sasnieguši savu optimālo pieauguma tempu. Nākotnē tos būtu iespējams kāpināt, ja mākslīgi tiktu palielinātas cenas par pakalpojumiem, kas savukārt ir ierobežotas no patērētāju maksātspējas pieauguma tempiem. Tāpēc īpaši svarīgi nākotnē ir atbalstīt tās nozares, kas rada augstu pievienoto vērtību.

⁵⁰ Rīgas attīstības programma 2006.-2012. gadam

Rīgas ekonomikas nozaru īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā, %

*2009. - novērtējums

Avots: RD Finanšu departaments

Tai pat laikā darbaspēka produktivitāte jeb pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto personu no 2003. gada līdz 2007. gadam ir augusi vidēji gadā par 20% un 2007. gadā bija 18,39 tūkstoši latu.

Mērķa ietvaros ir izvirzīti četri uzdevumi, 2009. gadā aktivitātes tika veiktas tikai viena uzdevuma ietvaros. Taču jāuzsver, ka mērķa *M10 Augstas pievienotās vērtības ekonomika* izpilde cieši saistīta ar mērķa *M11 Daudzveidīga un augoša ekonomika* ietvaros veiktajām aktivitātēm.

U10.3. Veicināt radošo nozaru attīstību

Kopumā 2009. gadā kultūras projektu konkursā atbalstīts 71 projekts par kopējo summu 70 000 Ls, t.sk. vizuālās mākslas nozarē – 8 (11 316 Ls), mūzikas nozarē – 12 (10 924 Ls), dejas mākslas nozarē – 3 (3 200 Ls), teātra mākslas nozarē – 8 (4 740 Ls), kino nozarē – 15 (14 750 Ls), multimediju nozarē – 2 (2 600 Ls). Laikmetīgās mākslas projektu atbalsts atsevišķām mākslas nozarēm, kopā 16 projekti ar kopējo finansējumu 81 411 Ls. Atbalsts radošo nozaru attīstībai tika sniegts Rīgas festivālu mērķprogrammas ietvaros tādiem pasākumiem, kā piemēram gaismas festivālam „Staro Rīga” u.c.

Sadarbībā ar Arhitektūras veicināšanas fondu tika realizēts pētījums – projekts „Radošie kvartāli”. Šis pētījums tika uzsākts, reaģējot uz interesi par radošajām industrijām kā potenciālu izaugsmes virzienu un daudzām mazajām iniciatīvām, jo gandrīz ik dienu tika saņemtas ziņas par nebijuša notikuma vai jaunas vietas atklāšanu. Katram no radošajiem kvartāliem Rīgas pašvaldība sniedza savu vīziju par teritorijas attīstību. Projekta rezultāti tika apkopoti izdevumā „PROCESS 2 Free Entry”.

2009. gadā, Rīgas domei sadarbojoties ar SEB banku, Laikmetīgās mākslas centru un Britu padomi, tika koordinēts projekts DUKA ar mērķi sekmēt Rīgā esošo tukšo komercplātību izīrēšanu radošajiem uzņēmējiem veikalū, darbnīcu, galeriju, frizētavu, deju studiju un cita veida uzņēmējdarbības veidu īstenošanai. Telpas tiek izīrētas īstermiņā vai ilgtermiņā ar noteikumu, ka netiek piemērota īres samaksa (norēķins tikai par komunālajām un apsaimniekošanas izmaksām). Rīgas dome ir projekta DUKA iniciators un koordinators, atbild par DUKA portālu, nodrošina publicitāti un sadarbību ar projekta partneriem, taču nav atbildīga par telpu nomnieku un īpašnieku noslēgtajiem līgumiem un to darbību.

Bez minētā tika strādāts arī pie sadarbības projektiem ar Latvijas Radošo savienību un tajā ietilpstošajām institūcijām – Mākslinieku savienību, Laikmetīgās mākslas centru, Latvijas Jaunā teātra institūtu u.c.

2009. gadā galvenās RD institūcijas, kas strādāja pie mērķa un tam pakārtoto uzdevumu īstenošanas, bija Kultūras departaments un Uzņēmējdarbības koordinācijas centrs.

Pašvaldības iespējas piedalīties mērķa īstenošanā ir pastarpinātas – izbūvējot un sakārtojot atbilstošu infrastruktūru, lai sekmētu saimniecisko darbību ar augstu pievienoto vērtību.

Kopsavilkums:

- *M11 Daudzveidīga un augoša ekonomika* ietvaros veiktās aktivitātes pastarpināti īsteno arī mērķa *M10 Augstas pievienotās vērtības ekonomika* izpildi, taču pie mērķa M10 uzdevumu apraksta netika iekļautas.
- Radošās industrijas aug straujāk nekā tautsaimniecība kopumā, līdz ar to šo nozaru īpatsvars ekonomikā arvien pieaug. Latvijas radošo industriju eksports ir salīdzinoši zems, imports to ievērojami pārsniedz, kas norāda uz labu iekšējo pieprasījumu, taču vāju konkurētspēju.
- Radošajām industrijām ir milzīga loma inovāciju un tehnoloģiju attīstībā, un šīs nozares ir noteicējas ilgtspējīgai attīstībai nākotnē.
- Svarīgi ir panākt, lai izglītības iestādes radošo profesiju pārstāvjiem līdzās profesionālajām prasmēm iemācītu arī darbībai brīvā tirgus apstākļos nepieciešamās iemaņas un at-

vērtību biznesa domāšanai. Valsts, kā arī pašvaldības funkcija ir palīdzēt māksliniekiem produktīvi sadarboties ar uzņēmēju.

- Pašvaldībai jāiesaistās arī pārējo uzdevumu īstenošanā: *U10.1. Veicināt augstas pievienotās vērtības nozaru attīstību, U10.2. Veicināt zinātnietilpīgu institūtu sadarbību ar uzņēmējiem un U10.4. Veidot zinātniski tehnoloģiskos parkus un veicināt komunikāciju starpnozaru līmenī, tādā veidā veicinot mērķa īstenošanu.*

Nozares eksperta viedoklis:

Inga Vilka, LU docente, pašvaldību jautājumu eksperte

Atskaitē sniegtā informācija liecina par nepietiekošu pašvaldības darbību uzdevumu izpildē šī mērķa sasniegšanai. Tas zināmā mērā skaidrojams arī ar nodarbinātības jautājumu izvirzīšanos prioritārās pozīcijās šajā krīzes periodā.

Atskaitē norādītās radošo industriju aktivitātes atrodas uz robežas starp kultūru, vidi un komerciju. Lielāks uzsvars jāliek uz radošo industriju iespēju, produktu/ pakalpojumu un sasniegumu virzīšanu un popularizēšanu, lai tās eksportētu. Nav ņemts vērā iepriekšējo gadu ieteikums pašai pašvaldībai vairāk izmantot un popularizēt vietējos radošo industriju produktus.

10.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Augstas pievienotās vērtības ekonomika” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads				Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Kopējā pievienotā vērtība, (faktiskās cenās, tūkst. LVL)							
CSP	2004	2005	2006	2007			Pieaug
	3 872 421	4 600 844	5 416 425	7 100 959	↑	↑	
IKP pieaugums,%, pret iepriekšējo gadu							
CSP	2004	2005	2006	2007			Stabils-pieaug
	20,39%	20,12%	18,95%	30,15%	↑	↑	
Darbaspēka produktivitāte (pievienotā vērtība/strādājošo skaits) tūkst. Ls							
CSP, PAD Ekonomikas pārvaldes aprēķini	2004	2005	2006	2007			Pieaug
	10,7	12,6	14,21	18,39	↑	↑	

Tendence

Novērtējums

Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu

Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu

Pieaugums ar negatīvu vērtējumu

Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

M11 DAUDZVEIDĪGA UN AUGOŠĀ EKONOMIKA

Mērķis ir orientēts uz daudzveidīgu ekonomikas izaugsmi pilsētā un dialoga veicināšanu starp pilsētas attīstībā iesaistītajām pusēm (uzņēmējiem, pašvaldības iestādēm, valsts iestādēm, sabiedriskajām u.c. institūcijām), lai veicinātu stabilas un pēc iespējas ātrākas pilsētas konkurētspējas pieaugumu.

Latvijā galvenā loma biznesa vides veidošanā ir valstij, pašvaldības iespējas biznesa veidošanā ir ievērojami mazākas. Sevišķi liela nozīme valsts radītajiem apstākļiem un arī valsts tēlam ir attiecībā uz uzņēmumiem ar ārvalstu kapitālu.

Saskaņā ar regulāro starptautisko apsekojumu „Doing business in 2009”, Latvija tajā ierindojās 29. vietā no 181 valsts, bet jaunākajā apsekojumā „Doing business in 2010” Latvija ir 27. vietā 183 valstu vidū, nedaudz atpaliekot no kaimiņvalstīm Igaunijas un Lietuvas.⁵¹

Pasaules ekonomikas foruma Globālās konkurētspējas ziņojumā 2009. gadā Latvija ieņem 68. vietu starp visām pasaules valstīm, Latvijas pozīcijas, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (54. vieta), ir pasliktinājušās, kā arī atpaliek no kaimiņvalstīm (Igaunijai 35. vieta, Lietuvai 53. vieta).⁵² Informatīvajā ziņojumā atzīmēts, ka dažās jomās, tādās kā finanšu tirgus attīstības līmenis, darba tirgus efektivitāte, produktu tirgus efektivitāte, veselības stāvoklis un pamatizglītība, Latvijai ir labi panākumi. Tomēr ir jomas, kurās Latvijai ir vērojama būtiska atpalicība no pārējām Baltijas valstīm. Latvija pēc konkurētspējas pamatnosacījumu novērtējuma ir ierindota 60. vietā. Piemēram, ceļu kvalitātē Latvija atrodas 85. vietā, sabiedrības uzticamībā politiķiem – 102. vietā, mazo akcionāru interešu aizsardzībā – 83. vietā. Kā liecina globālās konkurētspējas reitinga rezultāti, Latvija pēc tehnoloģiju piesaistes rādītāja ir ierindota 88. vietā, gandrīz trīs reizes zemāk nekā Igaunija, kas ierindota 29. vietā. Vāja ir arī saikne starp piesaistītajām ārvalstu tiešajām investīcijām un tehnoloģiju pārnesei – 93. vieta. Savukārt inovācijas un uzņēmējdarbības attīstības kvalitatīvie aspekti ir noteicošais ekonomiskās attīstības faktors uz zināšanām balstītas ekonomikas modeļa veidošanai. Latvijai ir ļoti zems vērtējums gan pasaules valstu, gan arī mūsu kaimiņvalstu starpā. Īpaši tiek atzīmēts klasteru zemais attīstības līmenis, kur Latvija Globālās konkurētspējas indeksa reitingā atrodas tikai 113. vietā.

Globālās konkurētspējas indekss veidojas no divpadsmit indikatoriem, kas raksturo valsts konkurētspēju noteicošos faktoros. Minētie faktori nosacīti tiek iedalīti trīs grupās: pamatprasības, efektivitātes pastiprināšanas faktori, kā arī inovācijas un attīstības faktori. Katrs no

⁵¹ www.doingbusiness.org

⁵² The Global Competitiveness Report 2009-2010. www.weforum.org

divpadsmit indikatoriem tiek vērtēts skalā no 1 līdz 7. Jo lielāks ir indikatora vērtējums, jo labāka ir situācija valstī konkrētajā jomā.⁵³

2010. gada februārī Rīga ir saņēmusi augstāko novērtējumu britu laikraksta Financial Times veiktajā pētījumā par Eiropas pilsētu un reģionu konkurētspēju kategorijā „Izmaksu efektivitāte”.

Līdz pat 2007. gadam Rīgā bija vērojama stabila un dinamiska uzņēmējdarbības attīstība, par ko liecina arī reģistrēto uzņēmumu (ekonomiski aktīvo tirgus statistikas vienību) skaita pieaugums. Laika posmā no 1998. līdz 2008. gadam kopējais ekonomiski aktīvo tirgus statistikas vienību skaits pieauga 2,6 reizes un sasniedza 48 569. Turpretī 2008. gadā sekoja ekonomiski aktīvo statistikas vienību, kas ietver komercsabiedrības, individuālos komersantus un pašnodarbinātos, skaita sarukums, kas skaidrojams ar vispārējo ekonomisko situāciju valstī (48 180), tas ir 67,2 vienības rēķinot uz 1 000 iedzīvotājiem. Arī pašnodarbināto personu un individuālo komersantu skaits ir sarucis par 10,2% un 2008. gadā bija 11 805. Kā norāda uzņēmēji un nozaru asociācijas, arī tuvākajos gados nav gaidāms uzņēmumu skaita pieaugums, jo pastāv virkne ierobežojošu faktoru – saražotās produkcijas pieprasījuma samazinājums, neskaidra valsts nodokļu politika, apgrūtināta piekļuve Eiropas Savienības struktūrfondiem, apgrozāmo līdzekļu, kredītresursu un eksporta garantiju trūkums, valūtas devalvācija tirdzniecības partnervalstīs, kas mazina konkurētspēju, kā arī pasliktinās eksporta iespējas uz NVS valstīm, jo tās izstrādā un ievieš pasākumus vietējo ražotāju aizsardzībai.⁵⁴

Iekšzemes kopproduktu (IKP) pieņemts uzskatīt par ekonomiskās attīstības līmeņa svarīgāko rādītāju, kas raksturo attiecīgajā teritorijā gan publiskajā, gan privātajā sektorā saražoto gala produktu un pakalpojumu summāro vērtību gada laikā. Ja vēl 2007. gadā Latvijai bija augstākais IKP pieaugums ES, tad pēc 2008. gada beigās sākušās globālās ekonomikas lejupslīdes Latvija piedzīvoja arī straujāko IKP kritumu. 2007. gadā Latvijas IKP bija 14,78 miljardi latu faktiskajās cenās un 2008. gadā - 16,28 miljardi latu, savukārt 2009. gadā IKP apjoms, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, saruka par 18,7% un bija 13,24 miljardi latu. Līdzīga tendence vērojama arī Rīgā. Līdz 2008. gada pirmajam pusgadam Rīgas pilsētā līdzīgi kā visā valstī noritēja strauja ekonomiskā izaugsme. Tā 2007. gada iekšzemes kopprodukta apjoms, salīdzinot ar 2000. gadu, bija palielinājies vairāk nekā trīs reizes un veidoja 8 036,2 milj. latu. Pēc tam sekoja lejupslīde.

Rīgā radītais IKP veido vairāk kā pusi visas valsts IKP (54-58% pēdējos gados), lai arī iedzīvotāju skaits ir trešā daļa no valsts iedzīvotāju skaita. Līdz ar mērķtiecīgu valsts atbalstu citiem Latvijas reģioniem, Rīgas daļa IKP pēdējos gados ir nedaudz sarukusi. Atbilstoši pašreizējai situācijai Rīgas IKP īpatsvars Latvijas kopējā IKP arī nākotnē veidos vidēji 50%.

⁵³ www.liteka.org

⁵⁴ Informatīvais ziņojums par makroekonomisko situāciju valstī, 2009. gada decembris

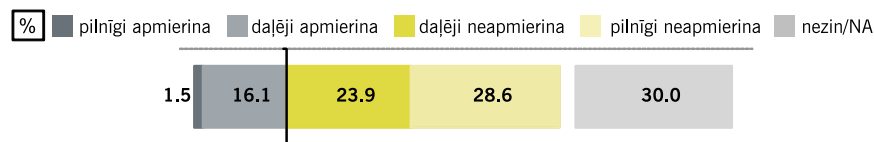
Rēķinot uz vienu iedzīvotāju, IKP 2007. gadā sasniedza 11 163, kas ir par 31,1% vairāk kā 2006. gadā, kā arī ievērojami, gandrīz divas reizes, augstāks rādītājs par vidējo valsti (6 493Ls). Tomēr tas ir ievērojami zemāks (1,6 reizes) nekā ES vidējais rādītājs. ES (27) vidējais IKP uz vienu iedzīvotāju 2007. gadā bija 17,5 tūkstoši latu (24 900 EUR).

Ekonomiski aktīvos iedzīvotājus veido nodarbinātie un darba meklētāji (gan reģistrētie Nodarbinātības valsts aģentūrā, gan neregistrētie), kuri aktīvi meklē darbu. 2009. gadā ievērojami saruka ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits – līdz 401,8 tūkstošiem, līdz ar to ekonomiskās aktivitātes līmenis jeb ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā veidoja vairs tikai 70,9%.

Saskaņā ar aptaujas⁵⁵ datiem ar Rīgas domes darbu uzņēmējdarbības sekmēšanā, līdzīgi kā pirms gada, arī 2010. gada februārī vairākums iedzīvotāju (53%) bija neapmierināti (atbildes „pilnīgi neapmierina” un „daļēji neapmierina”). Pozitīvu vērtējumu („pilnīgi apmierina” un „daļēji apmierina”) sniedza 18% pētījuma dalībnieku.

11.1. attēls

Iedzīvotāju vērtējums par Rīgas domes darbu uzņēmējdarbības sekmēšanā

Bāze: visi respondenti, n=803

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „RD darbības vērtējums”, SKDS, 2010.g. februāris

Salīdzinot atbildes atkarībā no nodarbinātības sektora un ienākumu līmeņa, vērojams, ka nodarbinātie (gan valsts, gan privātajā sektorā) caurmērā biežāk snieguši kritiskākus vērtējumus nekā nestrādājošie. Arī respondenti ar augstiem ienākumiem bijuši noskaņoti negatīvāk nekā aptaujātie ar zemiem un vidējiem ienākumiem.

Tāpat datu apkopojums liecina, ka iedzīvotāju attieksme pret Domes darbu, sekmējot uzņēmējdarbību pašvaldības teritorijā, ir vieni no zemākajiem rādītājiem kopš 1997. gada. Turklāt, ja laika posmā no 2003. gada līdz 2007. gadam bija vērojams iedzīvotāju attieksmes uzlabojums, tad kopš 2008. gada tas ir pakāpeniski pasliktinājies.

Mērķa M11Daudzveidīga un augoša ekonomika ietvaros tika izvirzīti 4 uzdevumi. Pārskata

⁵⁵ Sabiedriskās domas pētījums „RD darbības vērtējums”, SKDS, 2010.g. februāris

gadā aktivitātes netika veiktas divos uzdevumos: U11.1. Veicināt kvalitatīvas infrastruktūras attīstību un pieejamību uzņēmējiem un U11.3. Popularizēt Rīgas ekonomisko vidi.

U11.2. Atbalstīt mazo un vidējo uzņēmumu veidošanos un attīstību

Lai veicinātu mazo un vidējo uzņēmumu veidošanos un attīstību, jau otro gadu notika Rīgas domes un Swedbank grantu konkurss „Atpēriens”. Šī programma paredz finansiāla atbalsta līdz 6000 Ls piešķiršanu jauniem komersantiem to saimnieciskās darbības uzsākšanai, priekšroku dodot inovatīviem un eksportspējīgiem produktiem. 2009. gadā kopā tika atbalstītas 27 uzņēmējdarbības idejas, piešķirot kopējo līdzfinansējumu Ls 120 000 apmērā. Pagājušajā gadā grantu konkursam tika iesniegtas 288 idejas. Jāpiezīmē, ka šī ir vienīgā grantu programma Rīgā dibinātiem uzņēmumiem.

Bez minētā, pilsētas uzņēmēju atbalstam izveidota un uzsākta aktīva darbība „Projektu iniciatīvu komisijā”. Projektu iniciatīvas komisijā tiek izskatītas dažādas atbalsta sniegšanas un sadarbības iespējas uzņēmējiem. Tāpat Rīgas pašvaldība piedalījās Ekonomikas ministrijas mazo un vidējo komersantu un amatniecības konsultatīvajā padomē, kuras mērķis ir mazo un vidējo komersantu un amatnieku attīstības veicināšana un labvēlīgas uzņēmējdarbības vides veidošana Latvijā.

2009. gadā tika organizētas un vadītas lekcijas un diskusijas par uzņēmējdarbības uzsākšanu 10 mācību iestādēs – skolās un universitātēs, izstrādāti un dalīti informatīvi bukleti uzņēmējdarbības uzsācējiem. Tika sniegts atbalsts skolēnu mācību firmu uzņēmējdarbības motivācijas programmai, ko īsteno biznesa izglītības biedrība „Junior Achievement – Latvija” sadarbībā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru. Programmas ietvaros izglītības iestādēs tiek veidotas skolēnu mācību firmas, kurās, praktiski darbojoties, skolēni gūst pieredzi un pirmās praktiskās iemaņas sava uzņēmuma dibināšanā un vadīšanā, attīsta radošumu un uzņēmējdarbības spējas.

Pārskata gadā notika darbs pie atļauju, licenču, saskaņojumu sagatavošanas un izsniegšanas. Uzdevuma ietvaros tika sagatavotas sezonas tirdzniecības atļaujas (314 vasaras kafejnīcām 1 122 atļaujas un 11 ziemas kafejnīcām 21 atļauja), izsniegtas 445 izbraukuma tirdzniecības atļaujas, 265 izbraukumu tirdzniecības organizēšanas atļaujas, 249 gadatirgus organizēšanas tirdzniecības atļaujas. Tika izsniegti 8 saskaņojumi pirotehnikas tirdzniecībai, 6 saskaņojumi pirotehnikas sezonas tirdzniecībai, 4 saskaņojumi ieroču tirdzniecībai, 5 licences šautuvju darbībai.

Uzdevuma ietvaros uzsākts Eiropas Savienības līdzfinansēts projekts „Baltijas jūras reģiona inovāciju atbalsta centrs” (BaSIC), kura mērķis ir uzņēmumu, kas ražo augstas pievienotās

vērtības produkciju, atbalsts Baltijas jūras reģiona mērogā. Pārskata gadā projekta ietvaros notikusi nozares uzņēmumu kontaktbirža, kā arī sagatavots mārketinga kalendārs ar nozares pasākumiem 2009. gadam.

U11.4. Veidot sadarbību ar ārvalstu tirdzniecības un komerciālajām pārstāvniecībām

Ar mērķi izstrādāt eksporta veicināšanas rīcības plānu, 2009. gadā Rīgas pašvaldība aktīvi darbojās darba grupā „Pārtikas produktu eksporta veicināšana uz Krieviju”. Iesaistītie sadarbības partneri – Zemkopības ministrijas Veterinārā un pārtikas pārstrādes departaments, nodibinājums „Latvijas – Gruzijas sadarbības fonds”, Pārtikas un veterinārā dienests, biedrība „Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācija”.

Mērķa ietvaros veiktās aktivitātes ir cieši saistītas ar citu mērķu ietvaros veiktajām aktivitātēm, līdz ar to visas aktivitātes, kas pakārtotas zem šī mērķa uzdevumiem, nav iekļautas.

RD iestādes, kas iesaistītas šī mērķa īstenošanā, ir Pilsētas attīstības departaments un Uzņēmējdarbības koordinācijas centrs.

Kopsavilkums:

- Likumā „Par pašvaldībām” kā viena no pašvaldību autonomajām funkcijām noteikta sekmēt saimniecisko darbību attiecīgajā administratīvajā teritorijā. Pašvaldības galvenais uzdevums ir nodrošināt infrastruktūras pieejamību un kvalitāti, bez tam Rīgas pilsētas pašvaldība veic arī virkni pasākumu, lai atbalstītu uzņēmējus.
- Mērķu *M11 Daudzveidīga un augoša ekonomika* un *M10 Augstas pievienotās vērtības ekonomika* ietvaros veiktās aktivitātes atbilst abu mērķu īstenošanai.
- Lai veicinātu ekonomisko izaugsmi kā pilsētā, tā arī valstī kopumā, pašvaldībai ir svarīgi gan turpināt esošās aktivitātes, gan arī meklēt jaunas iespējas, kā atbalstīt iedzīvotājus uzņēmējdarbības uzsākšanā.

Nozares eksperta viedoklis:

Inga Vilka, LU docente, pašvaldību jautājumu eksperte

Ekonomiskā krīze ir apstādinājusi arī Rīgas straujo izaugsmi. Iedzīvotāji salīdzinoši negatīvi vērtē pašvaldības darbu uzņēmējdarbības sekmēšanā. Lai arī pašvaldības rokās salīdzinājumā ar valsti ir ievērojami mazāk instrumentu, kas ietekmē uzņēmējdarbības vidi, var atrast pašvaldības darbības aktivizēšanas iespējas. Pārāk šaura ir Uzņēmējdarbības koordinācijas centra darbība, pamatā saistīta ar licenču, atļauju un saskaņojumu skaitu, un ikgada grantu konkursa rīkošanu. Nepietiekošs ir dialogs ar uzņēmējiem.

11.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Daudzveidīga un augoša ekonomika” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads				Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
IKP Rīgā (faktiskajās cenās, tūkstošos LVL)							
CSP	2004	2005	2006	2007			Vienmērīgi pieaug
	4 321 466	5 190 886	6 174 398	8 036 228	↑	↑	
IKP uz vienu iedzīvotāju, LVL							
CSP	2004	2005	2006	2007			Pieaug
	5 892	7 114	8 516	11 123	↑	↑	
Ekonomiskās aktivitātes līmenis (Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji (15-74))							
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Pieaug
	403,3	397,9	404,9	409,8	412,8	401,8	
Ekonomiski aktīvo tirgus statistikas vienību skaits (komersanti (individuālie komersanti un komercsabiedrības), pašnodarbinātas personas, zemnieku un zvejnieku saimniecības)							
CSP	2004	2005	2006	2007	2008		Pieaug
	38080	40573	44445	48569	48180		
Ekonomiski aktīvās tirgus statistikas vienības uz 1000 iedzīvotājiem							
CSP	2004	2005	2006	2007	2008		Pieaug
	51,9	55,6	61,3	67,2	67,16		
Pašnodarbināto personu un individuālo komersantu skaits							
CSP	2004	2005	2006	2007	2008		Pieaug
	9461	10036	11758	13142	11805		

Tendence

Novērtējums

Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu

Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu

Pieaugums ar negatīvu vērtējumu

Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

M12 PARTNERĪGA EKONOMIKA

Mērķa būtība ir veicināt pilsētas ekonomisko izaugsmi, līdzdarbojoties valsts, pašvaldības un privātajam sektoram kā partneriem lielu un nozīmīgu attīstības projektu realizācijā.

Kvalitatīvu publisko pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai ir būtiska loma sabalansētas, stabilas un ilgtspējīgas tautsaimniecības izaugsmes nodrošināšanā. Tā kā publiskā sektora budžeta līdzekļi ir ierobežoti to apjomā, lai finansētu visas vajadzības, tad publiskais sektors, lai spētu turpināt nodrošināt iedzīvotājiem kvalitatīvu infrastruktūras un pakalpojumu pieejamību, pakāpeniski pievērš uzmanību aizvien ciešākai sadarbībai ar privāto sektoru, kura pusē bieži vien ir labāka pārvaldības spēja un elastīga pieeja kapitālam. Šādas sadarbības ietvaros var tikt īstenots nozīmīgs skaits infrastruktūras un/vai pakalpojumu projektu, kas tradicionāli nebūtu realizēti vispār, tiktu īstenoti mazāk efektīvi vai finansējums to īstenošanai būtu jāgaida vēl ilgu laiku. Šādas sadarbības ietvaros var runāt par publisko un privāto partnerību (PPP) kā sadarbību starp publisku un privātu personu, ar mērķi kopīgi sniegt pakalpojumus sabiedrībai, kurus tradicionāli sniedz publiskais sektors.⁵⁶

2009. gada 18. jūnijā Saeimā tika pieņemts un 2009. gada 1. oktobrī stājās spēkā Publiskās un privātas partnerības likums. Būtībā beidzot ir sakārtots tiesiskais ietvars, lai PPP projektus varētu ieviest dzīvē. Šobrīd, kad pašvaldībām un valstij pašām nepietiek resursu, lai nodrošinātu iedzīvotājiem nepieciešamo infrastruktūru un pakalpojumus, tieši privātais sektors var nākt talkā. Un arī otrādi – laikā, kad nav ticības cita komersanta maksātspējai un iespējamai turpmākai sadarbībai, garantēta ilgtermiņa sadarbība ar valsti vai pašvaldību būtu ļoti laba iespēja arī privātajam sektoram.

2009. gadā uzsāktas priekšizpētes par vairākiem potenciālajiem PPP projektiem: transporta un sakaru nozarē – Intermodālais sabiedriskā transporta mezgls Rīgas vēsturiskajā centrā, „Park & ride” autostāvvietu izveide Rīgā, Rīgas Ziemeļu transporta koridors, Skultes dzelzceļa pārvada būvniecība Sarkandaugavā, Lidostas „Rīga” attīstības projekts, valsts pārvaldē un aizsardzībā – Rīgas domes administratīvā centra būvniecība, tūrisma infrastruktūrā – Rīgas akustiskās koncertzāles būvniecība, Laikmetīgās mākslas muzeja būvniecība.

Mērķa ietvaros ir izvirzīti divi uzdevumi. 2009. gadā aktivitātes tika veiktas viena uzdevuma ietvaros.

U12.1. Veicināt sadarbību starp Rīgas pašvaldību, valsts institūcijām un privāto sektoru
Uzdevuma ietvaros 2009. gadā tika turpināts aktīvs darbs pie dažādu jautājumu risināšanas par normatīvo aktu izpratni, to grozījumiem vai izstrādi, kā arī konsultēšanās ar dažādām

⁵⁶ <http://www.ppp.gov.lv>

biedrībām, asociācijām un apvienībām – Pašvaldību Savienību, Ekonomikas ministriju, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju, Finanšu ministriju, Valsts ieņēmumu dienestu, Pārtikas un veterināro dienestu, Viesnīcu un restorānu asociāciju, Latvijas tirgotāju asociāciju u.c. Tika izstrādāta publiskās un privātas partnerības projektu sadaļa Rīgas domes instrukcijai „Projektu izskatīšanas un ieviešanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā”.

Pārskata gadā tika izveidota Investīciju un uzņēmējdarbības veicināšanas padome, kuras uzdevums ir sniegt atbalstu uzņēmējiem, piesaistīt jaunas investīcijas un radīt jaunas darba vietas. Investīciju un uzņēmējdarbības veicināšanas padomē tiek potenciālie investori, atbildīgie ierēdņi un domes vadība un tiek izskatīti konkrēti uzņēmēju konkrēti projekti, kā rezultātā pilsētai nozīmīgākajiem projektiem tiek doti visi nepieciešamie saskaņojumi iespējami īsā laikā. Kopumā 2009. gadā notikušas 3 Investīciju un uzņēmējdarbības padomes sēdes.

2009. gadā apakšprojekta „Finanšu un ekonomiskā pamatojuma izstrāde valsts un privātas partnerības projekta „Pirmsskolas izglītības iestādes Rīgā, Maskavas ielā 256, renovācija, apsaimniekošana un bērnudārza pakalpojuma nodrošināšana”” ietvaros noslēgta vienošanās ar valsts aģentūru „Latvijas investīciju un attīstības aģentūra” par minētā projekta īstenošanu un pieņemts Rīgas domes lēmums par projekta finanšu un ekonomisko aprēķinu veikšanu. Plānots, ka, realizējot projektu, tiks uzbūvēta pirmsskolas izglītības iestāde, nodrošinot vietas 200 bērniem.

Sadarbība starp pašvaldības, valsts un privāta sektora partneriem tika veicināta arī kultūras jomā – dažādu Rīgas pilsētas pasākumu un programmu organizēšanā. Starp sadarbības partneriem minami tādi ka Kultūras ministrija, V/A „Kultūras informācijas sistēmas”, Britu padome Latvijā, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvijas Bibliotekāru biedrība, grāmatu apgādi „Jumava”, „Zvaigzne ABC”, „Liels un mazs”, Latvijas Grāmatnieku gilde, Latvijas Grāmatizdevēju asociācija, Naudas plānošanas centrs.

RD institūcijas, kas piedalījās mērķa un tā pakārtoto uzdevumu īstenošanā 2009. gadā, bija Pilsētas attīstības departaments, Īpašuma departaments, Mājokļu un vides departaments, Kultūras departaments un Uzņēmējdarbības koordinācijas centrs.

Kopsavilkums:

Tieši šobrīd PPP projektu uzsākšanai un īstenošanai ir ļoti daudz pozitīvu aspektu:

- vienlaikus ar projektu īstenošanu tiks radītas papildu darba vietas;
- pašvaldībai neieguldot lielus resursus, tiks nodrošināta infrastruktūra jau pēc vairākiem gadiem. Turklāt maksājumi būs jāveic tikai tad, kad infrastruktūras objekti tiks nodoti ekspluatācijā. Paredzams, ka līdz tam laikam ekonomiskā situācija Latvijā varētu būt kļuvusi daudz stabilāka;

- finansējums infrastruktūras objektu attīstībai un uzturēšanai ir ievērojami samazinājies, līdz ar to nepieciešams meklēt alternatīvus veidus infrastruktūras attīstīšanai. Ja šādi projekti netiks īstenoti ar PPP palīdzību, tad tie vienalga būs kaut kad jāveic, izmantojot tradicionālo publisko iepirkumu, kas ievērojami palielinās kopējās projekta izmaksas ilgtermiņā;
- tieši šobrīd ir zemākas cenas dažādiem būvmateriāliem un izejmateriāliem, līdz ar to ir izdevīgāk uzsākt projektu īstenošanu jau tagad, nevis pēc vairākiem gadiem, kad cenas būs atkal cēlušās;
- pašvaldībai uzreiz nav jāveic lieli finansiāli ieguldījumi projektā;
- PPP projekti varētu kalpot kā atbalsta pasākums privātajam sektoram, nodrošinot ilgtermiņa sadarbību ar valsti vai pašvaldību.⁵⁷

Nozares eksperta viedoklis:

Inga Vilka, LU docente, pašvaldību jautājumu eksperte

Salīdzinoši ilgs ir bijis publiskās privātās partnerības tiesiskā ietvara izveidošanas process. Diemžēl līdz ar valsts un pašvaldību izdevumu samazināšanas nepieciešamību ir ieviesti ierobežojumi PPP īstenošanā pašvaldībās. Tāpēc šobrīd ar iespējami caurskatāmu, atklātu darbību savu investīciju veikšanā pašvaldībai jāmazina sabiedrības bažas par korupcijas risku, nepamatotu pārmaksāšanu un nepietiekošu kvalitāti PPP projektos nākotnē.

M13

M13 ĒRTI UN ĀTRI SASNIEDZAMA PILSĒTA

Mērķis ir nodrošināt rīdiniem efektīvu, vieglu un ērtu pārvietošanos Rīgā, kā arī palielināt to pasažieru īpatsvaru, kuri pārvietojas ar sabiedriskā transporta līdzekļiem.

Rīgā kā Eiropas mēroga metropolē ir liels reģistrēto automašīnu skaits, uz 2009. gada beigām reģistrētas 279 183 vieglās automašīnas, 40 375 kravas automobiļi un 2970 autobusi. Salīdzinot ar 2000. gadu, reģistrēto transportlīdzekļu skaits kopumā pieaudzis par 48,1% līdz 322,5 tūkstošiem transportlīdzekļu.

Tā kā Rīga vēlas pastiprināt savu kā „vērtu” pilsētas lomu, īpaša uzmanība jāpievērš transporta infrastruktūras modernizēšanai, kas veicinātu pilsētas kā loģistikas un tirdzniecības centra attīstību.

Sabiedriskā transporta pakalpojumus Rīgas pilsētā nodrošina SIA „Rīgas satiksme”. Pārskata gadā sabiedriskā transporta sistēmā tika izpildīti 3 500 651 reisi un pārvadāti 169 miljoni pa-

⁵⁷ www.db.lv

sažieru, no tiem 29,1% pasažieru izmanto valsts un pašvaldības noteiktās braukšanas maksas atlaides, 14,8% pasažieru tika pārvadāti bez maksas. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, pārvadāto pasažieru skaits būtiski samazinājās – par 77 miljoniem pasažieru jeb par 31,3%. Šī samazinājuma pamatā ir ekonomiskie faktori, t.sk. nodarbināto pilsētnieku skaita samazinājums. 81% autobusu un 70% trolejbusu bija ar zemo grīdu un aprīkoti ar ratiņu pacelājiem, tādējādi nodrošinot šo transporta līdzekļu pieejamību pasažieriem ar ierobežotām kustību spējām.

Noslēdzot 2009. gadu Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta maršrutu tīklu veidoja 53 autobusu maršruti ar kopējo līniju garumu 883 km, pa kuriem kursēja 476 autobusi, 9 tramvaju maršruti ar kopējo līniju garumu 99,53 km, pa kuriem kursēja 252 tramvaju vagoni un 20 trolejbusu maršruti ar kopējo līniju garumu 168,1 km, pa kuriem kursēja 303 trolejbusi.

Kopējais sabiedriskā transporta tīkla garums Rīgā 2009. gadā veidoja 1151 kilometru, kas ir par 819 kilometriem jeb par 42% mazāk nekā iepriekšējā gadā.⁵⁸

2009. gadā Rīgas dome paplašināja to iedzīvotāju kategoriju skaitu, kas ir tiesīgas izmantot atlaides Rīgas pilsētas pašvaldības sabiedriskajā transportā – ar braukšanas maksas atvieglojumiem ir tiesīgi braukt visi nestrādājošie vecuma pensionāri līdz 75 gadu vecumam, Rīgas pilsētas pašvaldības vispārīglītojošo skolu pedagogi, interešu izglītības iestāžu, pirmsskolas izglītības iestāžu, profesionālās ievirzes sporta skolu, mūzikas un mākslas skolu pedagogi, kuri iepriekšminētajās iestādēs strādā pamatdarbā⁵⁹

Rūpējoties par gājēju un satiksmes dalībnieku drošību, 2009. gadā atjaunots brauktuviņu segums 164 807 kvadrātmetru platībā, savukārt ietvju segums 32 932 kvadrātmetru platībā.

Sākot ar 2009. gada 1. martu Rīgas sabiedriskajā transportā pakāpeniski tika ieviesta elektronisko norēķinu sistēma jeb e-talons. Tas ietaupa laiku biļešu iegādei, novērš papīra biļešu pieejamības problēmas mazumtirdzniecībā, norēķiniem par braucienu sabiedriskajā transportā nav nepieciešama skaidra nauda. Elektronisko norēķinu sistēma Rīgas sabiedriskajā transportā no 1. maija sāka darboties pilnībā – pirmajā darbības nedēļā apkopotie dati liecināja par kopumā veiksmīgu rezultātu: maija pirmajās dienās sistēmā tika fiksētas vidēji 500 000 elektronisko norēķinu reģistrācijas dienā, kas, salīdzinājumā ar mēnesi iepriekš, ir divas reizes vairāk un tik pat kā aptver visus sabiedriskā transporta lietotājus.

2009. gada pavasarī pieauga to rīdiniem skaits, kas privātās automašīnas vai sabiedriskā transporta vietā izvēlējušies ceļu uz darbu vai mācību iestādi mērot ar velosipēdu. Velosipēdistu vortāla Veloriga.lv un „Dahon” pārstāvniecības Latvijā 2009. gada jūnija vidū veiktā pētījuma dati rāda, ka darba dienā laikā no pl. 8 līdz 9 no rīta Vanšu tiltu šķērsoja 246 velosipēdisti jeb 4,1 minūtē. Tas ir 2,7 reizes vairāk nekā 2008. gada jūlija vidū⁶⁰.

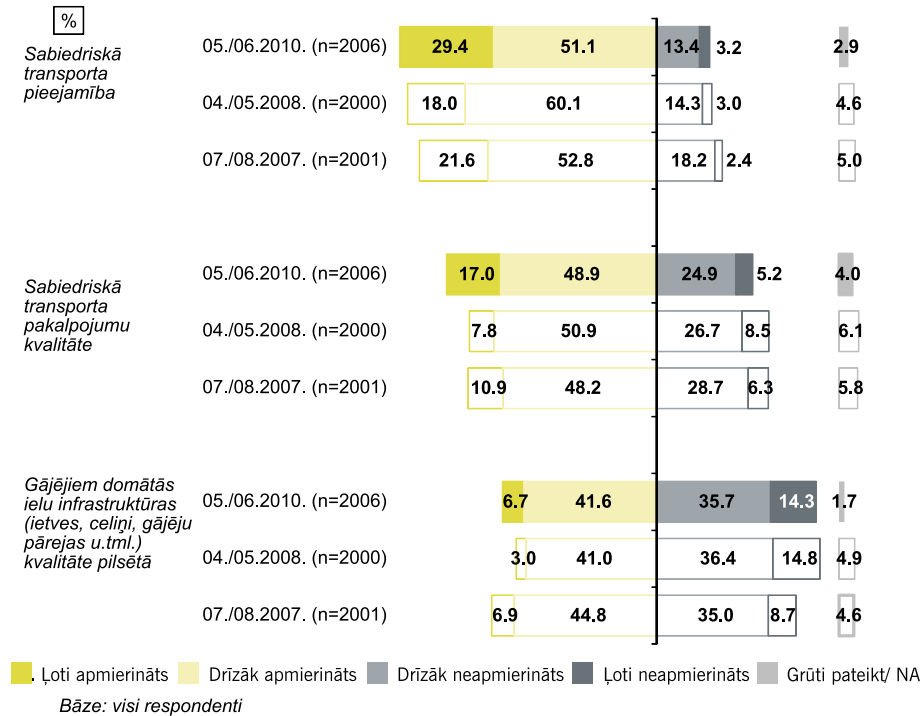
⁵⁸ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

⁵⁹ Turpat

⁶⁰ Avots: www.veloriga.lv

13.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar sabiedriskā transporta pieejamību un pakalpojumu kvalitāti un gājējiem domātās ielu infrastruktūras kvalitāti

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

2009. gada aptaujā par transporta pakalpojumiem personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu, 2/3 respondentu atzīmēja, ka pakalpojums laika gaitā ir uzlabojies (63,9% no aptaujātajiem norādīja, ka pakalpojums ir uzlabojies, bet 36% norādīja, ka pakalpojums ir pasliktinājies).⁶¹

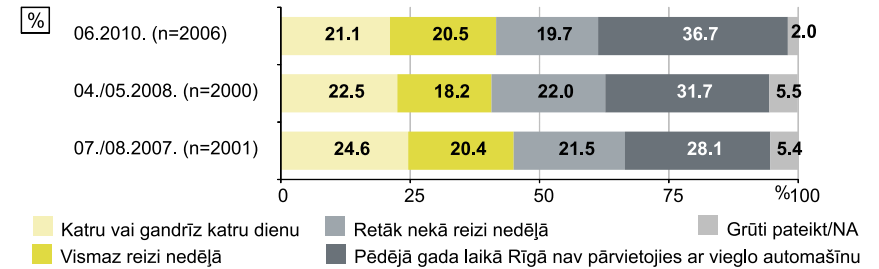
2010. gadā tika veikta iedzīvotāju aptauja⁶², kurā respondentiem tika uzdoti jautājumi par viņu apmierinātību ar sabiedriskā transporta kvalitāti un to pieejamību. 80,5% aptaujāto res-

⁶¹ 2009. gada Aptaujas par transporta pakalpojumiem personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu rezultātu kopsavilkums un salīdzinājums ar 2008.gada aptaujas rezultātiem. Aptauju organizēja – RD Labklājības departaments, Aptauju veica – Rīgas pilsētas Sociālie dienesti.

⁶² Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

13.2. attēls

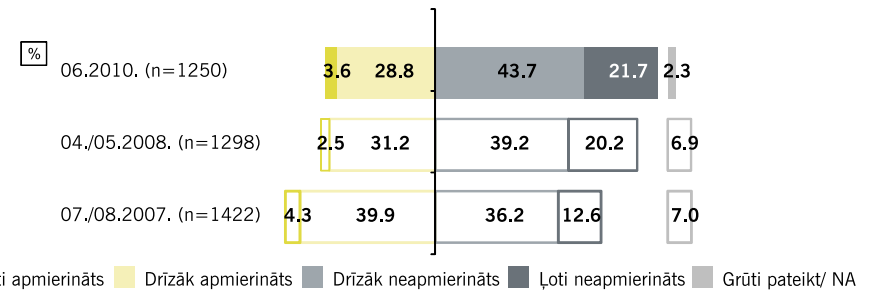
Vidēji cik bieži iedzīvotāji Rīgā pārvietojas ar automašīnām

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

13.3. attēls

Apmierinātība ar transportam domāto ielu infrastruktūru

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

pondentu atzina, ka ir apmierināti ar sabiedriskā transporta pieejamību, savukārt neapmierināto bija 16,6%. Ar sabiedriskā transporta kvalitāti 65,9% respondentu ir apmierināti, bet 29,8% neapmierināti, savukārt ar gājējiem domāto ielu infrastruktūras kvalitāti apmierināti bija 48,3%, bet 50% respondentu bija neapmierināti. 2010. gada vērtējums ir labāks nekā 2008. gadā, bet ir aptuveni tāds pats kā 2007. gadā (13.1. attēls).

Salīdzinot 2007., 2009. un 2010. gadā veikto aptauju rezultātus par iedzīvotāju pārvietošanās biežumu ar automašīnu, redzams, ka katru gadu samazinās to iedzīvotāju skaits, kas ikdienā izmanto automašīnu (13.2. attēls).

Kā liecina SKDS aptaujas rezultāti, katru gadu pieaug to iedzīvotāju skaits, kuri nav apmierināti ar transportam domātās ielu infrastruktūras kvalitāti pilsētā – 2010. gadā 65,4%, 2008. gadā 59,4%, 2007. gadā 48,8% (13.3. attēls).

Vispozitīvāk sabiedriskā transporta pieejamību vērtē Juglas, Purvciema, Ķengaraga un Zolitūdes iedzīvotāji. Ar sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāti apmierinātāki ir respondenti no Juglas, Zolitūdes, Ziepniekkalna, Daugavgrīvas un Sarkandaugavas. Salīdzinoši kritisks vērtējums tika sniegts par transportam domāto ielu infrastruktūru – negatīvo vērtējumu biežāk sniedza Zolitūdes, Šķirotavas, Maskavas forštates, Dzirciema un Čiekurkalna iedzīvotāji. Par gājējiem domātās ielu infrastruktūras kvalitāti pilsētā neapmierinātību biežāk pauduši Zolitūdē, Maskavas forštatē, Bolderājā, Ķengaragā un Mīlgrāvī dzīvojošie rīdzinieki.

Pēc SKDS aptaujas rezultātiem iedzīvotāji (25%) pie „labajām lietām”, panākumiem, ko viņi ievērojuši pilsētā pēdējā gada laikā, norādīja uz satiksmes uzlabošanu. Respondenti lielākoties atzīmēja, ka tiek veikti uzlabojumi sabiedriskā transporta jomā (8%) (iegādāti jauni transportlīdzekļi, zemās grīdas tramvaji, uzlabots kursēšanas grafiks, maršruti, atzinīgi vērtēta e-talona ieviešana) un notiek ielu remonts (8%). Iedzīvotāji norādīja arī uz velosipēdistu ceļiņu būvniecību (4%), Dienvidu tilta celtniecību (4%) un sastrēgumu mazināšanu (4%), citas atbildes tika minētas retāk.

Atbildot uz jautājumu par pirmām kārtām risināmajām problēmām Rīgā, iedzīvotāji visbiežāk (32%) minēja ar satiksmes uzlabošanu saistītus aspektus – 16% norādīja, ka būtu vairāk uzmanības jāpievērš ielu stāvoklim, to remontam un 8% aicināja uzlabot sabiedriskā transporta pakalpojumus⁶³.

Mērķa sasniegšanai tika izvirzīti septiņi uzdevumi un visos pārskata periodā tika veiktas darbības.

U13.1. Attīstīt inteligento satiksmes vadības sistēmu

Lai uzlabotu satiksmes kvalitāti, uzdevuma ietvaros 2009. gadā tika uzstādīti 8 jauni luksofori.

U13.2. Optimizēt un attīstīt pilsētas transporta infrastruktūru

Pārskata gadā turpinājās Dienvidu tilta 2.kārtas (Slāvu maģistrālā transporta mezgla) un 3.kārtas (Zemgales virziena maģistrālā transporta mezgla) būvniecība, pabeidzot atsevišķus projekta posmus, t.sk.: trešā līmeņa estakādi uz Lubānas ielu, Piedrujas ielas vienas puses pārbūvi, Jāņa Čakstes gatves gultnes izbūvi no Dienvidu tilta līdz Ziepniekkalna ielai, apbraucamā ceļa izbūvi Ziepniekkalnā.

2009. gadā tika pabeigtas iepriekš uzsāktās, kā arī veiktas jaunas nekustamo īpašumu atsavināšanas procedūras Rīgas domes Satiksmes departamenta plānoto un īstenoto satiksmes objektu rekonstrukcijas un izbūves projektu vajadzībām.

⁶³ Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Tika pabeigta gājēju pārvada pār Kārļa Ulmaņa gatvi pie Beberbeķu ielas būvniecība un tilta pār Juglas kanālu Brīvības gatvē renovācija. Uzsākti būvdarbi Juglas ielas turpinājumam no Biķernieku ielas līdz Lubānas ielai. Turpinājās projektēšanas darbi tunelī zem dzelzceļa Ģertrūdes ielas un Daugavpils ielas savienošanai, kā arī pabeigta Šmerļa ielas rekonstrukcija.

Uzdevuma ietvaros notiek pastāvīgs darbs pie Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāna sagatavošanas. Plāna mērķis ir piedāvāt optimālākos risinājumus satiksmes infrastruktūras un organizācijas uzlabošanai Rīgā un Pierīgā, kā arī pilnveidot Rīgas satiksmes modeli, papildinot to ar sabiedriskā transporta komponenti. Plānu ir paredzēts pabeigt 2010. gada rudenī.

Tika uzsākta Rīgas sabiedriskā transporta pieturvietu inventarizācija, katru apsekojot, veicot fotofiksācijas un izstrādājot uzskaiti (pieturvietu skaits – vairāk kā 2 000), kā arī uzsākts darbs pie pieturvietu nojumju izvietojuma konkursa nolikuma un koncepcijas izstrādes, kā ietvaros organizētas tikšanās ar pašvaldības uzņēmuma SIA „Rīgas Satiksme” un Latvijas vides reklāmas asociācijas pārstāvjiem.

U13.3. Pielāgot ceļu infrastruktūru un sabiedrisko transportu cilvēkiem ar kustību traucējumiem un pārvietošanās grūtībām

Cilvēkiem ar kustību traucējumiem un pārvietošanās grūtībām, papildus valsts pabalstam, tiek nodrošināta samaksa transporta pakalpojumiem. 2009. gadā pašvaldība apmaksājusi transporta izdevumus 2 712 personām ar apgrūtinātu pārvietošanu. Lai pilnveidotu transporta pakalpojumu kvalitāti, tiek veicināta konkurence. Samaksu transportam klienti saņem savos bankas kontos, pakalpojuma sniedzēju izvēlas pēc saviem ieskatiem un individuālajām vajadzībām. Tādējādi visi pakalpojumu sniedzēji darbojas uz vienlīdzīgiem nosacījumiem.

Pārskata gadā tika turpināts un pabeigts iepriekšējos gados noslēgtais līgums par jauno trolejbusu piegādi, kā arī tika noslēgts līgums par 20 tramvaju vagonu ar zemo grīdu izgatavošanu un piegādi.

U13.4. Veidot un attīstīt velotransporta infrastruktūru

Pārskata gadā pabeigta veloceļa „Mežaparks – Vecāķi” posma Mežaparks – Vecmīlgrāvis būvniecība. Izbūvēts veloceļa posms 2 km garumā Šmerļa ielā. Uzsākta veloceļa „Centrs – Bergi” būvniecība, kas tiks pabeigta 2010. gadā, kā arī izstrādāta veloceļa „Centrs – Torņakalns – Ziepniekkalns” priekšizpēte.

U13.5. Akcentēt sabiedriskā transporta prioritāti pilsētas kopējā transporta sistēmā

Lai piešķirtu prioritāti sabiedriskajam transportam, izveidotas jaunas atsevišķas sabiedriskā transporta joslas – Raiņa bulvārī no Kr.Valdemāra ielas līdz Kr.Barona ielai un Brīvības gatvē

no Strukturu ielas līdz Ropažu ielai.

U13.6. Pilnveidot braukšanas politiku un satiksmes drošību

Uzdevuma ietvaros izstrādāta „Rīgas pilsētas satiksmes drošības baltā grāmata 2010.-2015.” Šī grāmata ir kā turpinājums pirmajai „Rīgas pilsētas satiksmes drošības baltā grāmata 2005.-2009.”. Tās nosaka tuvākos mērķus noteiktam laika periodam, kas būtu jāsasniegt satiksmes drošības uzlabošanas jomā ar pasākumiem, kas nav pārāk finansiāli ietilpīgi. Balto grāmatu var uzskatīt arī par Satiksmes departamenta rīcības programmu šajā jomā.

U13.7. Ieviest jaunu sabiedriskā transporta shēmu, par prioritāti izvirzot elektrotransporta attīstību

Uzdevuma ietvaros turpinās zemās grīdas tramvaja projekta ieviešana. Pēc LR Satiksmes ministrijas pasūtījuma tiek izstrādāts Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāns, kuru paredzēts pabeigt 2010. gadā. Plānā būs ietverti ieteikumi Rīgas sabiedriskā transporta maršrutu tīkla optimizācijai, balstoties uz kuriem varētu tikt pārskatīts pilsētas nozīmes maršrutu tīkls.

No pašvaldības budžeta transportam 2009. gadā tika piešķirti 85 766,1 tūkstoši latu, budžets tika izpildīts par 82 113,3 tūkstošiem latu.

Rīgas domes institūcijas, kas piedalījās mērķa un tam pakārtoto uzdevumu īstenošanā 2009. gadā bija: Satiksmes departaments, Īpašuma departaments, Pilsētas attīstības departaments, Labklājības departaments, Rīgas pilsētas Būvvalde.

Kopsavilkums:

- Pakāpeniski (arī ekonomiskās situācijas iespaidā) mainās iedzīvotāju pārvietošanās ieradumi, pieaugot to iedzīvotāju skaitam, kuri pārvietojas pa Rīgu ar kājām un velosipēdu, nevis automašīnām vai sabiedrisko transportu;
- Pozitīvi vērtējama velosipēdu būvniecība, lai gan to skaits vēl joprojām Rīgā ir nepietiekams;
- 2009. gada 1.martā Rīgas sabiedriskajā transportā sāka darboties vienotā elektroniskā biļete jeb e-talons;
- Pozitīvi vērtējama atsevišķu sabiedriskā transporta joslu izveide, piešķirot prioritāti sabiedriskajam transportam, kas saīsina pārvietošanās ilgumu.
- Izstrādāta „Rīgas pilsētas satiksmes drošības baltā grāmata 2010.-2015.”, kas uzskatāma par Satiksmes departamenta rīcības programmu.

Nozares eksperta viedoklis:

Laimonis Osis, Mg.sc.env., Vides ministrijas eksperts

Joprojām nav pieņemts Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāns, kas varētu pozitīvi izmainīt satiksmes organizāciju un infrastruktūru, un šobrīd pilsētas satiksmes un transporta politika faktiski ļauj strauzes tecējumam bez skaidras vīzijas par to, kā reāli iegrozīt motorizētā transporta klātbūtni pilsētas centrā, un nodrošināt galveno lomu sabiedriskajam transportam (veikts liels darbs ritošā sastāva atjaunošanā, ieviests e-talons, ierīkotas dažas sabiedriskā transporta joslas, bet tas nav mainījis pārvietošanās veidu hierarhiju pilsētā). Paliek arī atklāts jautājums par vilciena integrēšanu pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā.

Aktualizējies jautājums par to, kādu vietu satiksmē paredzēt aizvien pieaugošajai velobraucēju saimei. Tiek būvēti daži veloceliņi jau esošajā ielu plānojumā, bet kāpēc tādi netiek paredzēti jau projektu stadijā jaunajās satiksmes artērijās (Dienvidu tiltam, piemēram. Tilti vispār ir bīstami riteņbraucējiem). Intensificējies veloceliņu būve bez pienācīgas loģistikas (bīstami pārrāvumi krustojumos), infrastruktūras un bez jau agrāk uzbūvēto celiņu uzturēšanas kārtībā (bedres asfaltā, marķējums izdzisis) rada bīstamas situācijas visiem satiksmes dalībniekiem, ieskaitot kājāmgājējus. Cits aspekts ir velosipēdu zādzības, kuras varētu mazināt atbilstoši ierīkotas drošas stāvvietas velosipēdiem. Pilsēta vismaz ar lielo tirdzniecības centru īpašniekiem varētu vienoties par šādu stāvvietu ierīkošanu.

Politikēm beidzot ir jāpieņem lēmums par izmaiņām satiksmes hierarhijā Rīgas ielās. Esošajā situācijā nedrošs jūtas gan kājāmgājējs, gan riteņbraucējs un arī auto vadītājs, kad viņa priekšā iznirst riteņbraucējs. Rīgas ielās parādās paaudze, kura nav tik apsēsta ar privāto automašīnu kā sava sociālā stāvokļa simbolu, un tas rada cerības uz pozitīvām izmaiņām vistuvākajā nākotnē.

13.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Ērti un ātri sasniedzama pilsēta” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads		Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Iedzīvotāju vērtējums par sabiedriskā transporta pieejamību					
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑
	74%	78%	80,5%		Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās
Iedzīvotāju vērtējums par gājēju infrastruktūras (ielas, pārejas utt.) kvalitāti pilsētā					
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑
	52%	44%	48,3%		Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās
Iedzīvotāju vērtējums par sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāti					
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑
	59%	59%	65,9%		Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

M14

M14 TĪRA UN ZAĻA PILSĒTVIDE

Vides kvalitāte tiešā veidā ietekmē cilvēka veselību, darba spējas un labklājību, tāpēc viens no pilsētas attīstības pamatmērķiem ir veselīga pilsētvide. Šī mērķa īstenošanā ietilpst dabas vērtību saglabāšana, kā arī degradētās vides atjaunošana un pilnveidošana.

Kvalitatīvu dabas vidi pilsētā galvenokārt nosaka urbanizēto teritoriju un dabas un apstādījumu teritoriju attiecība, kā arī to kvalitāte un pieejamība iedzīvotājiem. Apstādījumu un dabas teritoriju, apbūves teritoriju ar apstādījumiem, ūdens teritoriju, ostas ūdens akvatorija teritoriju, ostas apstādījumu un dabas teritoriju, ostas publiskās apbūves teritoriju ar apstādījumiem kopējā platība ir 43,74 % no pilsētas kopējās platības.

Vides kvalitāte tieši ietekmē cilvēka veselību, darba spējas un labklājību. Diemžēl, palielinošies pilsētas attīstības tempiem, pieaug arī negatīva ietekme uz pilsētas vidi kopumā.

2009. gadā, reorganizējot Vides departamentu un Komunālo departamentu, kā arī pārņemot Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas mājoklis” funkcijas, tika izveidots Mājokļu un vides departaments. Reorganizācijas rezultātā vides funkcijas tika sadalītas starp Mājokļu un vides departamentu un Pilsētas attīstības departamentu.

Saskaņā ar 2010. gada veiktās iedzīvotāju aptaujas rezultātiem, iedzīvotāji lielākoties ir bijuši apmierināti ar kanalizācijas pieejamību mājvietā (86,3%), dabas vides daudzumu un kvalitāti apkaimē (80,1%) un Rīgā kopumā (81,4%), kā arī ar trokšņa līmeni mikrorajonā/apkaimē naktī (74,6%) (14.1.attēls). Aptaujas datu salīdzinājums ar 2007. un 2008.gadu liecina, ka šogad mērķis „Tīra un zaļa pilsētvide” vērtēts atzinīgāk. Jāatzīmē, ka šogad apmierinātība ar visiem aspektiem ir bijusi lielāka nekā iepriekš veiktajos pētījumos.⁶⁴

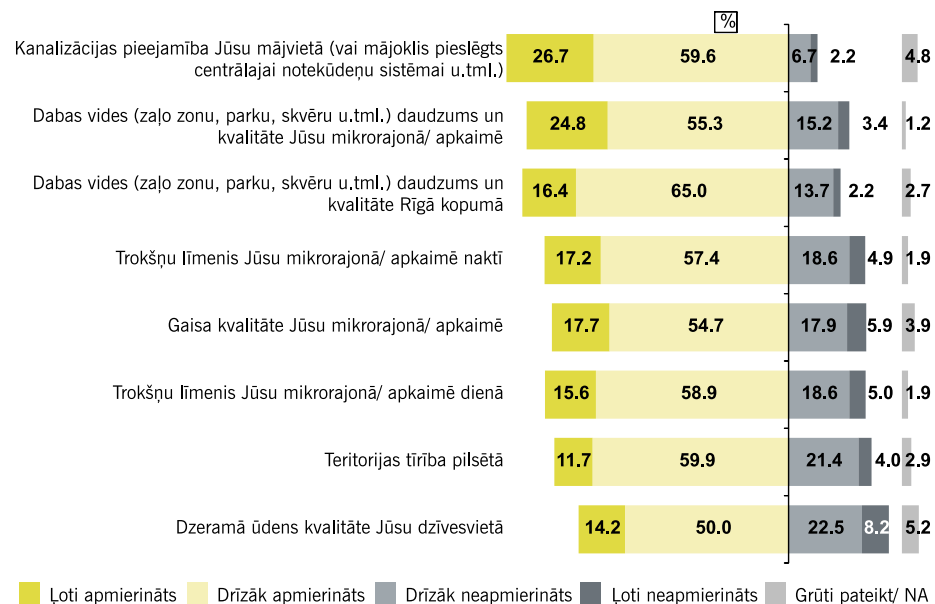
Iedzīvotāju vērtējums apkaimju griezumā liecina, ka ar dabas vides daudzumu un kvalitāti apkaimē vairāk neapmierināti ir Maskavas forštates, Vecpilsētas, Bolderājas un Centra iedzīvotāji, bet visatzinīgāk vērtējuši respondenti Zolitūdē, Dreiliņos, Ziepniekkalnā un Mežaparkā. Pozitīvo vērtējumu par gaisa kvalitāti apkaimē biežāk sniedza Dreiliņu, Juglas, Zolitūdes un Mežaparka iedzīvotāji, savukārt salīdzinoši kritisks viedoklis ir Brasas, Grīziņkalna, Bolderājas, Vecmīlgrāvja, Sarkandaugavas, Vecpilsētas, Centra un Maskavas forštates iedzīvotāji.

Pēc 2010. gada aptaujas rezultātiem rīdzinieki (24%) pie „labajām lietām”, panākumiem, ko viņi ievērojuši pilsētā pēdējā gada laikā, minēja dažādus jautājumus, kas saistīti ar vides

⁶⁴ Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

14.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar tīrību un vides kvalitāti Rīgā

Bāze: visi respondenti, n=2006

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

jomu – Rīga kļuvusi sakoptāka, tīrāka (14%) un lielāka uzmanība tiek pievērsta parku, zaļās zonas sakārtošanai, uzturēšanai (11%), savukārt 10% rīdzinieku norādīja uz nepieciešamību veikt uzlabojumus vides jomā – izskanēja aicinājums vairāk sakopt pilsētu (4%) un paplašināt zaļo zonu (3%).⁶⁵

Rīgas gaisa kvalitātes novērtējumam tiek izmantoti dati, kas iegūti tiešo mērījumu ceļā pilsētā izvietotajās gaisa monitoringa stacijās. Gaisa kvalitātes skaitliskais raksturojums tiek veikts attiecībā uz konkrētām vielām, kurām ir noteikti robežlielumi atbilstoši MK noteikumiem Nr.588. Tās ir sēra dioksīds (SO₂), slāpekļa dioksīds (NO₂), oglekļa oksīds (CO) u.c. Cieto daļiņu jeb putekļu piesārņojumu PM₁₀ Rīgā galvenokārt rada siltuma ražošana, sadedzinot kurināmo un autotransports.

Mērķa ietvaros tika izvirzīti 15 uzdevumi, taču darbības notika 9 no tiem. Aktivitātes netika

⁶⁵ Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

veiktas 5 uzdevumos - U14.2. *Veicināt atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību, U14.3. Nodrošināt slēgto izgāztuvju sanāciju un rekultivāciju, U14.12. Nodrošināt pilsētas iedzīvotājus ar ES standartiem atbilstošu dzeramo ūdeni, U14.13. Nodrošināt piesārņoto objektu sanāciju un koordinēt to rekultivācijas pasākumus, U14.14. Saglabāt bioloģisko daudzveidību Rīgā un U14.15. Izveidot īpaši aizsargājamu dabas teritoriju pārvaldi.*

U14.1. Nodrošināt efektīvu pilsētas dabas un apstādījumu teritoriju apsaimniekošanu

Uzdevuma ietvaros Rīgas izpilddirekcijās notika dabas un apstādījumu teritoriju uzturēšana un apsaimniekošana – dabas pamatņu sakopšana, sadzīves un lielgabariņa atkritumu izvešana, zāles pļaušanas darbi, puķu dobes ierīkošanas un kopšanas darbi, piegulošo teritoriju kopšana, lapu savākšana un izvešana no teritorijas u.c. Pilsētas teritorijā tika veikta arī iepriekšējo gadu stādījumu kopšana (ielu kokiem, pašvaldības skolu, pirmsskolas iestāžu, slimnīcu u.c. teritorijās (kopā 2000 koki)), sauso, bojāto koku zāģēšana (kopā 269 koki), koka stumbra un sakņu atvašu nogriešana ielu kokiem (kopā 708 kokiem), tika nozāģētas 50 papeles. Tika veikti tirdzniecības vietu un bērnu rotaļu laukumu uzturēšanas un sakopšanas darbi, kā arī kapsētu teritoriju kopšana un atkritumu izvešana.

Uzdevuma ietvaros tika veikta Bolderājas ūdenskrātuves teritorijas un Dzirciema ielas 26 teritoriju labiekārtošana, Spilves poldera sūkņu stacijas „Spilve” aizsargdambja apsaimniekošana un labiekārtošana, kā arī meliorācijas sistēmas apsekošana un novadgrāvju tīrīšana Dārziņos.

Pārskata gadā tika veikti meža kopšanas un uzturēšanas darbi Rīgā un Rīgai piederošajos mežos ārpus tās robežām – atkritumu satīrīšana mežā, pameža sakopšana, jaunaudžu kopšana, kultūru ķīmiskā kopšana, kultūru ierīkošana un papildināšana, dzīvnieku kaitējumu novēršana u.c.

Jāpiemin, ka dažādos pilsētas apstādījumu un dabas teritoriju apsaimniekošanas darbos 2009. gadā tika nodarbināti Nodarbinātības valsts aģentūras algoti papildus darbinieki (kopā 54 cilvēki), ES stipendiāti (140 cilvēki) un norīkotie probācijas dienesta klienti.

U14.4. Sakārtot bīstamo atkritumu uzglabāšanu, transportēšanu un noglabāšanu atbilstoši ES standartu prasībām

Bīstamo sadzīves atkritumu pieņemšana no iedzīvotājiem 2009. gadā netika nodrošināta, jo sakarā ar gaidāmo RD Vides departamenta likvidāciju netika piešķirts finansējums. Līdz 2012. gadam paredzēts nodrošināt katrā pilsētas mikrorajonā vienu sadzīves bīstamo atkritumu pieņemšanas punktu.

U14.5. Nodrošināt ūdens resursu aizsardzību un koordinēt piesārņoto ūdens objektu sanācijas pasākumus

2009. gadā tika veikta neizmantoto ūdensapgādes urbumu apsekošana, lai noteiktu nepieciešamās darbības to tālākai apsekošanai. Uzdevuma ietvaros kapsētu administrācija regulāri apsekoja kapsētās uzstādītos sūkņus, ziņoja par bojājumiem un nepieciešamajiem remontiem.

U14.6. Nodrošināt gaisa kvalitātes uzlabošanu

Uzdevuma ietvaros tika izstrādāts plāns cīņai ar sastrēgumiem Rīgas ielās, kas nodrošinās pilsētā gaisa kvalitātes uzlabošanu. Rīgas attīstības plānā 2006.-2018. gadam, Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības plānā, kā arī Rīgas attīstības programmā 2006.-2012. gadam ir iekļauta virkne kompleksu pasākumu, kas vērsti uz vides kvalitātes uzlabošanu un satiksmes optimizāciju gan Rīgas vēsturiskā centra teritorijā, gan arī visā Rīgā kopumā. Izstrādāti Ziemeļu šķērsojuma un Austrumu maģistrāles tehniskie projekti. Pakāpeniski veicot Ziemeļu šķērsojuma un Austrumu maģistrāles būvniecību, būs iespējams novirzīt kravas transporta plūsmu no pilsētas centra, kas samazinās transportlīdzekļu skaitu Rīgas vēsturiskajā centrā.

Lai samazinātu putekļu piesārņojumu pilsētā, arī 2009. gadā tika veikta Rīgas pilsētas ielu brauktuviņu mazgāšana ar laistīšanas – mazgāšanas mehānismiem.

U14.7. Labiekārtot rekreācijas teritorijas

Pārskata gadā uzdevuma ietvaros tika uzsākta soliņu un atkritumu urnu nomaiņa pilsētas sabiedriskajos apstādījumos. 2009. gadā pabeigta pieminekļa Puškinam apkārtnes sakārtošana Kronvalda Parkā, kā arī pabeigts remonts pie bērnu rotaļu laukuma Maskavas dārzā. Norisinājās darbs pie aktīvās atpūtas zonas labiekārtošanas Birzes ielā, Lucavsālas teritorijā (kopā 4500 m² lielā platībā), teritorijas labiekārtošana pretī Kleistu zirgaudzētavai un Vakarbuļļu pludmales teritorijas labiekārtošana.

U14.8. Koordinēt preventīvos pasākumus neparedzēta piesārņojuma riska mazināšanai

Tika nodrošināta sanitāro normu ievērošana mirušo apbedīšanā un pārappbedīšanā, kā arī ievēroti sanitāro aizsargjoslu gar kapsētām nosacījumi.

U14.9. Pilnveidot un uzturēt vides monitoringu un informācijas sistēmas

Esošā monitoringa tīkla darbība Rīgas domes gaisa monitoringa stacijām ir stabila un sniedz informāciju par gaisa kvalitāti pilsētas centrā un SIA „Man-Tess” darbības rajonā.

U14.10. Veicināt siltumenerģijas un elektroenerģijas racionālu izmantošanu

Pārskata gadā tika izstrādāts „Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns 2010-2020 gadam”, kas paredz konkrētus uzdevumus energoefektivitātes paaugstināšanai, t.sk. ikgadēju pilsētas Enerģētikas dienu organizēšanu. Rīcības plāns tika izstrādāts sadarbībā ar galvenajiem partneriem – AS „Rīgas siltums” un valsts zinātnisko institūciju „Fizikālās ener-

gētikas institūts” - , kā arī ar energoapgādes organizācijām, Rīgas domes institūcijām, servisa firmām un ekspertiem.

Kā pozitīvs faktors jāatzīmē Rīgas TEC-2 pirmās kārtas modernizācijas pabeigšana, jauno koģenerācijas bloku veiksmīga darbība TEC-1 un siltumcentrālē „Imanta”, panākot augsti efektīvu koģenerācijas līmeni pilsētas centralizētajā siltumapgādē virs 90% no kopēji piegādātā siltuma daudzuma, siltumcentrāļu „Ziepniekkalns” un „Vecmīlgrāvis” gatavošana šķelšanas izmantošanai, siltumenerģijas zudumu samazināšana pārvaldes procesā tīklos līdz 13%, atsevišķu mazo ogļu katlu māju slēgšana, atsevišķu energoefektivitātes pasākumu ieviešana siltumcentrālēs u.c. īpaši jāatzīmē plaši realizētā kondensācijas ekonomaizeru uzstādīšana dūmgāzu siltuma utilizācijai AS „Rīgas siltums” siltuma avotos.⁶⁶

2009. gadā tika turpināta aktīva darbība pie daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanas veicināšanas. Tiek nodrošināta visu siltināto Rīgas daudzdzīvokļu māju, kas 2009. gada beigās jau sasniedza 14, monitoringu. Īpaša uzmanība tika pievērsta renovācijas veikšanas kvalitātes problēmām, izgaismojot negatīvus faktus un panākot, ka Rīgā un Latvijā tiek pārtraukta atstarojošās krāsas pielietošana siltumizolācijas vietā māju renovācijas procesā, kā arī tiek nostiprināta sertificēta būvuzrauga loma, kura līdzdalība māju renovācija ir obligāta.

Kopā ar citām profesionālām un sabiedriskām organizācijām Rīgas Enerģētikas aģentūra ir parakstījusi ar Ekonomikas ministriju sadarbības memorandu kampaņai un aktīvi darbojas tās ietvaros. Kampaņas ir devušas savu pozitīvo rezultātu, jo uz strukturālo fondu līdzfinansējumu 50% apmērā māju renovācijai kopš 2009. gada ir pieteikušās 15 Rīgas daudzdzīvokļu mājas. No tām divas renovāciju pabeidza jau 2009. gadā, 6 mājas ir procesā, taču līgumi vēl nav noslēgti ar gandrīz pusi no pieteiktajām mājām, jo ir sarežģīti saņemt banku līdzfinansējumu gadījumos, kad iedzīvotājiem ir izveidojušies parādi par piegādāto siltumu. Uz valsts atbalsta programmu, kas līdzfinansē 80% apmērā energoauditus, tehnisko apsekojumu un tehniskos projektus renovējamām daudzdzīvokļu mājām, kopā 2009. gada no Rīgas ir pieteiktas – vairāk kā 30 mājas uz energoauditiem, iesniegti vairāk kā 14 pieteikumi tehniskā apsekojuma veikšanai un vairāk kā 11 pieteikumi tehniskā projekta izstrādei.

Tāpat 2009. gadā ir apzinātas pašvaldības izglītības iestādes (23), kurās jau veikta ēku rekonstrukcija vai renovācija, uz uzsākta šo ēku energoefektivitātes monitoringi. 2009. gadā tika veikti energoauditi 24 Rīgas skolām, no kurām 21 skola tika pieteikta līdzfinansējuma saņemšanai skolu renovācijai no Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta, ko pārrauga Vides ministrija.

2009. gadā notika darbs pie kapsētu kantoru ēku siltināšanas un racionāla apkures veida izvēle. Uzdevuma ietvaros Daugavpils ielā 31 notika elektroinstalācijas, drošības sistēmas un ar to saistīto telpu remonts Rīgas Austrumu izpilddirekcijas telpās.

⁶⁶ RPA „Rīgas enerģētikas aģentūra” Gada publiskais pārskats 2009

U14.11 Samazināt trokšņu piesārņojuma ietekmi uz pilsētas iedzīvotāju veselību
Pārskata gadā tika izstrādāts rīcības plāns trokšņu mazināšanai Rīgā.

Pie struktūrvienībām, kas pārskata periodā piedalījās šī mērķa realizācijā, jāmin Mājokļu un vides departaments, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Informācijas tehnoloģiju centrs, SIA „Rīgas meži” un Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas dārzi un parki”.

Kopsavilkums:

- 2009. gadā tika reorganizēts Rīgas domes Vides departaments un tā funkcijas tika sadalītas starp jaunizveidoto Mājokļu un vides departamentu un Pilsētas attīstības departamentu.
- Pārskata gadā ir labiekārtotas 4 pilsētas rekreācijas teritorijas.
- Ir izstrādāts rīcības plāns trokšņu mazināšanai Rīgā.
- Lai samazinātu putekļu piesārņojumu pilsēta, regulāri tiek nodrošināta ielu brauktuviu mazgāšana ar laistīšanas – mazgāšanas mehānismiem.

Nozares eksperta viedoklis:

Laimonis Osis, Mg.sc.env., Vides ministrijas eksperts

Atzīstamu darbu veikusi Rīgas Enerģētikas aģentūra pie Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāna 2010.-2020. gadam un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu koordinēšanā daudzdzīvokļu mājām. Toties 2009. gadā veiktā reorganizācija, likvidējot Vides departamentu un vides funkcijas sadalot starp Mājokļu un vides departamentu un Pilsētas attīstības departamentu, vides pārvaldības sektorā novedusi pie situācijas, kad netiek veikta virkne uzdevumu (minēti SUS pārskatā), kas bija paredzēti pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijas rīcības programmā.

14.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Tīra un zaļa pilsētvide” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads			Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Iedzīvotāju viedoklis par pilsētas tīrību						
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑	Positīvā vērtējuma % paaugstinās
	64,9%	60,6%	71,6%			

Iedzīvotāju vērtējums par kanalizācijas pieejamību mājvietā (vai mājoklis pieslēgts centrālajai notekūdeņu sistēmai)							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	
	84,1%	82,8%	86,3%				
Iedzīvotāju vērtējums par trokšņu līmeni mikrorajonā naktī							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	
	67,5%	70,5%	74,6%				
Iedzīvotāju vērtējums par trokšņu līmeni mikrorajonā dienā							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	
	68,8%	67,9%	74,5%				
Iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	
	67,6%	63,8%	72,4%				
Iedzīvotāju vērtējums par dzeramā ūdens kvalitāti dzīvesvietā							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	
	65,0%	57,4%	64,2%				
Iedzīvotāju viedoklis par dabas vides daudzumu un kvalitāti							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010	↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	
	76,6%	69,3%	80,1%				
Gaisa kvalitāte pilsētā: Reižu skaits, kad tiek pārsniegta direktīvā pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM10							
RD Vides departaments	2004	2005	2006	2007	2008	↓	↓
	139	96*	167	146	132		Nepārsniedz
Vides piesārņojums ar troksni: To iedzīvotāju daļa (%), kas naktī pakļauti par 55Db (A) lielākam troksnim							
RD Vides departaments	2006	2007	2008	2009	⇒	⇒	
	39	39	39	39			
Līdzsvarota zemes lietošana pilsētā: Aizsargājamo dabas teritoriju īpatsvars (%); 5 dabas liegumi un Piejūras dabas parks							
RD Vides departaments	2004	2005	2006	2007	⇒	⇒	Saglabājas
	6,07	6,07	6,07	6,07			

Sašķīrto atkritumu daudzums (tūkst.t.)							
RD Vides departaments	2004	2005	2006	2007	2008	↑	↓
	26 540	28 447	24 182	24 264	24 375		Palielinās

*Mērījumu aparāti nestrādāja pilnu gadu

Tendence	↑	↓	↑	↓	⇒
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

M15

M15 DROŠA PILSĒTVIDE

Mērķis ir nodrošināt drošu pilsētvidi, kas ietver dažādus aspektus – drošību uz ielām (gājējiem, velosipēdistiem, autobraucējiem) un sabiedrisko drošību (darba vide, kriminogēnā situācija u.c.). Pašvaldības uzdevumos ietilpst arī uzdevums veikt profilaktiskus pasākumus sabiedriskās drošības nodrošināšanai pilsētā.

Droša pilsētvide ir viens no svarīgākajiem priekšnosacījumiem jebkuram pilsētas iedzīvotājam. Izvēloties mājokli konkrētā pilsētas daļā, cilvēks noteikti paaugstinās, cik droša ir šī apkaime. Droša pilsētvide sevī ietver drošību uz ielas un ietvēm, apgaismojumu diennakts tumšajā laikā, cik droši konkrētā pilsētas daļā var justies skolnieks, dodoties uz skolu vai pārnākot mājās. Par drošību pilsētā rūpējas kā pašvaldības, tā valsts institūcijas, kā arī starptautiskas organizācijas (piemēram, NATO).

Satiksmes drošība sevī ietver pārvietošanās drošību kā autobraucējiem, tā kājāmgājējiem un velosipēdistiem. Rūpējoties par gājēju drošību uz ielām, tiek ierīkoti luksofori pie gājēju pārejām. Automašīnu ātrumu ierobežošanai, īpaši pie izglītības iestādēm, tiek atjaunoti vai no jauna izbūvēti ātrumvaļņi. Tā 2009. gadā izbūvēti ātrumvaļņi 23 vietās. Tiek atjaunotas un izbūvētas jaunas ielu apgaismojuma līnijas, kā arī izgaismotas gājēju pārejas. Skolas tiek aprīkotas ar video novērošanas kamerām, kuras ir pieslēgtas Videonovērošanas centram un tā darbinieki var sekot līdz skolās notiekošajam.

Pēdējo trīs gadu laikā – no 2007. līdz 2009. gadam – ceļu satiksmes negadījumos cietušo skaits samazinās. Samazinās arī ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušo skaits. 2009. gadā

Rīgā pavisam bija reģistrēti 8 652 ceļu satiksmes negadījumi, no tiem 1 271 negadījums bija ar cietušajiem (2008 – 1 595), bojā gāja 39 cilvēki (2008 – 46). Tas ir vismazākais ceļu satiksmes negadījumu skaits pēdējo desmit gadu laikā no 1999. līdz 2009. gadam un par 38% mazāks kā 2008. gadā (14 014). Visaugstākais reģistrētais ceļu satiksmes negadījumu skaits pēdējo desmit gadu laikā Rīgā ir bijis 2004. gadā, kad reģistrēti 26 211 negadījumi.⁶⁷

Ceļu policijas dati liecina, ka 2009. gadā 60% no ceļu satiksmes negadījumiem, kuros cietuši gājēji, ir notikuši ārpus gājēju pārejām. 2009. gadā Rīgā kopumā ir reģistrēti 532 ceļu satiksmes negadījumi, kuros cietuši gājēji. No tiem 318 gadījumos negadījumi notikuši, gājējiem neievērojot Ceļu satiksmes noteikumus un šķērsojot brauktuvi dažus desmitus metru pirms vai pēc gājēju pārejām.⁶⁸

Noziedzīgo nodarījumu skaits Rīgā, salīdzinot 2008. gadu ar 2009. gadu, ir pieaudzis no 24 966 līdz 25 664.⁶⁹

2009. gadā veiktā pētījuma „Rīgas iedzīvotāju drošumspēja un tās paaugstināšanas iniciatīvas” rezultāti atklāj, ka tikai 11% rīdzinieku Rīgā jūtas droši „jebkurā vietā diennakts laikā”, savukārt 39% atzīst, ka „īsti droši Rīgā nejūtas nekad un nekur”, 20% aptaujāto par drošāko Rīgas vietu atzīst centru, bet 30% - visdrošāk jūtas savā dzīves vietas apkārtnē.⁷⁰

Kā liecina 2010. gada iedzīvotāju aptaujas⁷¹ rezultāti, uz jautājumu „Cik apmierināts Jūs esat ar šādām jomām Rīgā: Personiskā (un mājokļa) drošība?”, 44,9% ir atbildējuši, ka ir apmierināti, savukārt neapmierināti ir 48,9% rīdzinieku. Iegūtie dati liecina, ka situācija ar katru gadu pasliktinās – attiecībā pret 2008. gadu apmierināto iedzīvotāju īpatsvars ir samazinājies par 2,3%, pret 2007. gadu par 5,7%.

Analizējot respondentu atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, iezīmējās tendence, ka nedrošāk jūtas rīdzinieki vecumā no 35-44 gadiem un no 55-64 gadiem, latviešu valodā runājošie, mājsaimnieces (vai sievietes bērna kopšanas atvaļinājumā), ar zemiem ienākumiem. Salīdzinot vidējos vērtējumus par iedzīvotāju personisko un mājokļa drošību, var konstatēt, ka visnedrošāk jūtas Avotu, Ķengaraga, Ziepniekkalna un Daugavgrīvas iedzīvotāji.

⁶⁷ CSDD dati

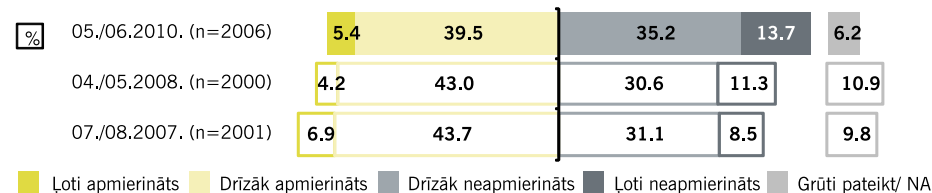
⁶⁸ www.building.lv

⁶⁹ LR CSP dati

⁷⁰ Baltic Institute of Social Sciences – Pētījuma rezultātu atskaite – Rīgas iedzīvotāju drošumspēja un tās paaugstināšanas iniciatīvas

⁷¹ Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Iedzīvotāju apmierinātība ar personisko drošību Rīgā

Bāze: visi respondenti

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

2010. gada aptaujas dati parāda, ka 14% respondentu pie pirmām kārtām risināmajām problēmām Rīgā norādīja uz nepieciešamību risināt ar sabiedrisko kārtību un drošību saistītās problēmas. Respondenti biežāk minējuši atbildes, kas saistītas ar policijas darba uzlabošanu (3%), narkomānijas problēmām (2%), suņu, kaķu turēšanu, klaiņojošajiem dzīvniekiem un dzīvnieku patversmēm (2%).

Mērķa „Droša pilsētvide” ietvaros ir izvirzīti desmit uzdevumi, 2009. gadā tika veiktas aktīvātes visu uzdevumu ietvaros.

U15.1. Veicināt cilvēku drošību pilsētā

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā tika nodrošināts ikdienas dežūrdarbs, reaģējot uz iedzīvotāju izsaukumiem, patruļu darbs, rūpējoties par sabiedrisko kārtību Rīgas ielās, kā arī tika uzturēta pilsētas videonovērošanas sistēma. Pārskata gadā tika uzstādītas 16 jaunas videonovērošanas iekārtas. 2009. gadā Rīgas videonovērošanas centrā tika reģistrēti 1 644 pārkāpumi. Apsardzes pārvaldes darbinieki kopā ar „Rīgas satiksmes” darbiniekiem nodrošināja sabiedrisko kārtību Rīgas sabiedriskajā transportā, maršrutu galapunktos, pieturvietās un reidos. Šajā aktivitātē sabiedriskajā transportā tika sastādīti 1 628 protokoli, pārkāpumu izdarīšanas vietā tika sodīti 1 144 cilvēki un mutvārdu aizrādījumi tika izteikti 480 pārkāpējiem.

U15.2. Veicināt braukšanas drošību pilsētā

Pārskata periodā pilsētā tika nodrošināta automašīnu apstāšanās/stāvēšanas noteikumu ievērošanas kontrole, ilgstoši atstāto automašīnu evakuācija un automašīnu evakuācija no invalīdu stāvvietām (2009. gadā pārkāpumu skaits bija 83 353, evakuēto automašīnu skaits – 269, izteikto brīdinājumu skaits par pamestām automašīnām – 356). Kā arī veikti drošību veicinoši pasākumi: uzstādītas ceļu drošības barjeras 9 164 m garumā, uzstādītas jaunas gājēju

drošības barjeras 4 529 m garumā, 23 vietās izbūvēti ātruma ierobežotāji, norobežoti 10 dzīvojamie rajoni, izbūvēts papildus apgaismojums pie gājēju pārejām 7 vietās, 6 gājēju pārejas aprīkotas ar luksoforiem: 11. novembra krastmala – Poļu gāte, Deglava iela pie Baltinavas ielas, Gaujas iela 23, Parādes iela 5, Salaspils iela pie Slāvu satiksmes pārvada un Viestura iela 57.

U15.3. Uzlabot ielu un pagalmu apgaismojumu

Lai palielinātu Rīgas iedzīvotāju drošību uz ielām diennakts tumšajā laikā, 2009. gadā tika jaunizbūvēti ielu apgaismojuma objekti ar pieslēgumu ielu apgaismes sistēmai iekškvartālā Aviācijas un Festivāla ielās (līnijas kopgarums 195 m) un iekškvartālā starp Maskavas, Aviācijas un Ikšķiles ielām (līnijas kopgarums 950 m), tika pabeigta gaismekļu nomaiņas programma – nomainīti 696 vecie gaismekļi, to vietā uzstādot jaunus, energoefektīvus gaismekļus (kopējā faktiski izlietotā elektroenerģija - 25 485 855 kWh), papildus tam, veicot ekspluatācijas darbus, uzstādīts 931 jauns, energoefektīvs gaismeklis, uz mūsdienīgiem piekarkabeļiem nomainīti 22,9 km avārijas stāvoklī esošo kailvadu, nomainīti 581 nolietojies kronšteins, nomainīti 389 sarūsējuši un mehāniski bojāti kabeļu skapji, nomainīti 15 vecie elektrosadales skapji, to vietā uzstādot jaunus, ar automātisko vadības sistēmu aprīkotas elektrosadales skapjus (21 elektrosadales skapis aprīkots ar automātisko vadības sistēmu), likvidēti 1 801 kabeļu līniju bojājumi, izbūvēts dekoratīvais apgaismojums Rīgas centra parku zonas kanālmalas teritorijā, veikts ielu apgaismojuma kapitālais remonts 12 ielās vai atsevišķos to posmos. Rekonstruēts ārējais apgaismojums 32 pirmsskolas izglītības iestādēs un 7 skolās. Tika nodrošināts Daugavas Promenādes Svētku apgaismojums (37 stabi), kā arī sadarbībā ar konsistoriju un uzņēmējiem (no ziedojumiem) tika izgaismots Jēzus baznīcas tornis.

U15.4. Popularizēt morāles normas sabiedrībā

Uzdevuma ietvaros veikti preventīvie darbi dažādu likumpārkāpumu novēršanai un sabiedrība tiek aicināta nebūt vienaldzīgai pret apkārt notiekošo un līdzcilvēkiem. Notika „Vecmīlgrāvja Attīstības biedrības” un Bezalkohola biedrības „Ziemeļblāzma” veselīgā dzīves veida popularizēšana Vecmīlgrāvī un A.Dombrovska iedibināto „Bērnu svētku” rīkošana. Pārskata periodā tika nodrošināta arī TV video un radio projektu/sižetu tapšana – vortālā e-skola publicēšanai tika sagatavoti 16 TV videomateriāli, iznāca mācību filma skolēniem „Iecietība”, kas stāsta par skolēnu savstarpējām attiecībām.

U15.5. Nostiprināt drošības faktoros pilsētā (pasākumi, akcijas)

2009. gadā notika drošu velosatiksmi veicinoši pasākumi: ES līdzfinansēta projekta PRO.MOTION ietvaros tika izstrādāti un iespiesti 2 bukleti - „Padomi drošai velobraukšanai. Ikdienas velomaršrutu karte Pārdaugavā” un „Velomaršrutu karte Pārdaugavā un tās apkārtnē” ar informāciju par 4 atpūtas velomaršrutiem, tika izveidota interaktīvā veloceliņu un velo-

maršrutu shēma RD Satiksmes departamenta mājas lapā internetā, kā arī notika drošas velobraukšanas pasākums sadarbībā ar Ceļu satiksmes drošības direkciju. Pārskata periodā tika noorganizēti informatīvie pasākumi par maģistrālajiem transporta mezgliem: izstrādāta un publicēta Austrumu maģistrāles video vizualizācija ar audio informāciju, tika noorganizēta informēšanas akcija par Slāvu maģistrālā transporta mezgla un Zemgales virziena maģistrālā transporta mezgla būvniecību.

Uzdevuma ietvaros tika organizēti informatīvi pasākumi Rīgas mācību iestādēs, kā arī tika noorganizēta Eiropas iniciatīvas ikgadējā akcija „Diena bez auto”.

U15.6. Paaugstināt drošības uzturētāju darbības efektivitāti

Lai sekmīgi pildītu drošības uzturētāju darbības efektivitāti, 2009. gadā tūrisma sezonas laikā Vecrīgā tika palielināts dežūrējošo patruļu skaits. Policijas vajadzībām iegādātas 2 automašīnas, 2 automašīnas aprīkotas ar GPS⁷² sistēmu, iegādāti 14 motorrolleri un 1 kvadracikls.

U15.7. Veicināt kvalitatīvu policijas pakalpojumu pieejamību sabiedrībai

Pārskata gadā turpināja darbu policijas uzticības telefons, pa kuru zvanot iedzīvotāji var atstāt ziņojumu. Laika posmā no 2009. gada janvāra līdz oktobrim tika atstāti 366 ziņojumi. Tika dalīti informatīvi bukleti tūristiem. Savukārt mācību iestādēs tika novadīti 500 informatīvie pasākumi un 200 reizes tika parādītas mācību filmas skolēniem un vecākiem.

U15.8. Veidot sociālās programmas, lai mazinātu atkārtotu noziegumu izdarīšanu

Lai mazinātu atkārtotu noziegumu izdarīšanu, sadarbojoties ar Rīgas Sociālajiem dienestiem un Bāriņtiesu, tika veikts darbs ar uzskaitē esošajām ģimenēm, iesaistot tās dažādās sociālās programmās. Šis darbs tiek veikts saskaņā ar katras ģimenes vajadzībām izstrādātiem individuāliem sociālās rehabilitācijas plāniem.

U15.9. Izveidot Rīgas pilsētas videonovērošanas sistēmu un saistīt to ar citām pašvaldības un valsts iestāžu realizētajām aktivitātēm noziedzības profilaksē

Lai veicinātu cilvēku drošību pilsētā 2009. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, pilsētā tika nodrošināta videonovērošanas centra uzturēšana un attīstība. Pārskata periodā 97 Rīgas izglītības iestādēs ir ierīkotas videonovērošanas sistēmas. Līdz ar to palielinājies to skolu skaits, kuras ar kameru palīdzību var novērot videonovērošanas centra darbinieki. Rīgas Latgales priekšpilsētas Maskavas forštatē izvietotas 4 novērošanas kameras. Uzdevuma ietvaros aizstāvēts projekts par drošu vidi un mājokli „Droša māja” Rīgas Sabiedriskās kārtības uzturēšanas fondā.

⁷² Globālā pozicionēšanas sistēma (Global Positioning System)

U15.10. Veicināt cilvēku drošību atrodoties pie ūdeņiem

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā notika sabiedrību informējošas 17 lekcijas par drošību uz un pie ūdens. Sākoties ūdens sezonai, ūdenslīdēju, glābēju un civilās aizsardzības nodaļas darbinieki šādus informatīvus pasākumus rīko ik gadu, arī mācību iestādēs regulāri tiek lasītas lekcijas par drošību uz ūdens.

2009. gadā Rīgas pašvaldība no Rīgas pilsētas pamatbudžeta un speciālā budžeta sabiedriskās kārtības un drošības mērķiem izlietoja 10 375,0 tūkstošus latu.⁷³

RD iestādes, kuras veica aktivitātes 2009. gadā šī mērķa sasniegšanā, ir: Rīgas pašvaldības policija, Mājokļu un vides departaments, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas gaisma”, Izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Kultūras departaments un Satiksmes departaments.

Kopsavilkums:

- Salīdzinājumā ar 2008. gadu noziedzīgo nodarījumu skaits 2009. gadā pieauga;
- Arī iedzīvotāju aptaujas rezultāti liecina, ka pieaug to iedzīvotāju skaits, kuri uzskata, ka drošība pilsētā samazinās.
- Pozitīvi vērtējama videonovērošanas sistēmas ierīkošana un paplašināšana Rīgas izglītības iestādēs.
- Šī mērķa ietvaros ir būtiski īstenot dažādus preventīvos pasākumus, lai samazinātu noziedzīgu nodarījumu skaita pieaugumu.
- Arvien aktuāla problēma Rīgā ir daudzie tūristu apkrāpšanas gadījumi kā bāros un kafējnīcās, tā taksometros, tādējādi tūrisma sezonas laikā Vecrīgā tika palielināts dežūrējošo patruļu skaits.

Nozares eksperta viedoklis:

Armands Pužulis, Mg. Geogr., Rīgas plānošanas reģiona Telpiskās plānošanas nodaļas vadītājs

Drošība ir skatāma divējādi – statistiski un personāli. Bieži vien abi rādītāji nav ciešā sasaistē. Statistiski mēs iegūstam pēc noteiktas metodikas datus, kas raksturo situāciju relatīvi. Mēs varam pateikt, ka vienā pilsētas daļā ir drošāk nekā otrā, vai vienā pilsētā rādītāji ir labāki kā citā, vai kopējā situācija pasliktinās vai uzlabojas.

Ir pieņemts uzskatīt, ka drošību palielina ierīkoto luksoforu vai policistu skaits, izdoto bukletu metiens. Iespējams, ka tā tas arī ir. Tomēr, šķiet svarīgāk veidot sociālo vidi, kur cilvēki justos droši. Te var palīdzēt skolas, autovadītāju kursi, iedzīvotāju sabiedriskas organizācijas, arī samērīgi masu mediju pasākumi.

⁷³ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

Satiksmes uzlabošanas pasākumiem Rīgas centrā ir plašas iespējas - sākot no pazemes pārēju ierīkošanas (piemēram Merķeļa – Satekles ielas krustojumā) beidzot ar riteņbraucēju un gājēju kustības nodalīšanu un vienkārši gājēju celiņu ierīkošana (piemēram, gar Bolderājas dzelzceļu Tapešu ielā vai K.Ulmaņa gatves šķērsošana). Kā gājējam, neliekas drošas gājēju pārejas, par ko liecina arī statistikas dati un personīgā informācija.

Stratēģiskā mērķa „Droša pilsētvide” rādītāji

15.1. tabula

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads					Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens	
Iedzīvotāju vērtējums par drošību pilsētā									
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010			↓	↓	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās	
	50,6%	47,2%	44,9%						
Noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem									
CSP	2005	2006	2007	2008	2009	↑	↑	Samazinās	
	275	357	349	349	362				
Ceļu satiksmes negadījumu skaits pilsētas robežās									
CSDD	2005	2006	2007	2008	2009	↓	↓	Samazinās	
	21019*	16183*	17848	14014	8652				
Ceļu satiksmes negadījumos ievainoto skaits									
CSDD	2005	2006	2007	2008	2009	↓	↓	Samazinās	
	2 161	2123	2331	1932	1489				
Ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušo skaits									
CSDD	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↓	↓	Samazinās
	91	66	70	70	46	39			

*2005.-2006. Gadiem CSNg bez saskaņotajiem paziņojumiem

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

M16 PILSĒTA AR KVALITATĪVU MĀJOKLI

Stratēģijā izvirzītais mērķis ir veicināt finansiāli pieejamu mājokļu piedāvājumu pilsētā, nodrošināt sociālo mājokļu celtniecības programmas, kā arī veicināt dzīvojamo ēku modernizāciju.

Saskaņā ar LR normatīvajiem aktiem mājokļu joma ir pašvaldības kompetencē. Rīgas pašvaldībā galvenā institūcija dzīvojamā fonda atjaunošanā ir Rīgas pašvaldības kapitālsabiedrība SIA „Rīgas pilsēt būvnieks”.

Valsts zemais kredītreitings, ekonomiskā un politiskā situācija un banku darbība turpināja ietekmēt nekustamo īpašumu cenu kritumu 2009. gadā. Cenu kritums un zema tirgus dalībnieku aktivitāte, kas atspoguļojās zemā darījumu skaitā un samazinātā piedāvājumā, tika novērots visos nekustamā īpašuma tirgus segmentos.

Pēc Zemesgrāmatas, Valsts zemes dienesta un „Latio” datiem sērijveida dzīvokļu pārdošanas cenas, salīdzinot ar 2007. gada aprīli, 2009. gada jūlijā bija nokritušas no 1 700 EUR līdz 500 EUR par kvadrātmētru ar tendenci oktobrī nedaudz palielināties par dažiem procentiem. Analoga situācija ir dzīvokļu pārdošanas apjomos. Reģistrēto darījumu skaits no 1 700 samazinājies līdz 500 ar pirmajām stabilizācijas pazīmēm. Dzīvokļu īres cenas pazeminājums ļauj mājāsaimniecībām īstermiņā risināt savas mājokļu problēmas.

Pēc „Latio” ikmēneša nekustamā īpašuma tirgus pārskata datiem, 2009. gada oktobrī vidējā sērijveida dzīvokļu cena Rīgā bija 515 EUR/m², kas ir par 3% augstāka nekā septembrī. 2009. gada rudenī cenu kāpums atsevišķos mājokļu segmentos novērojams jau otro mēnesi. Cenu kāpums oktobrī novērojams Purvciemā, Pļavniekos, Zolitūdē un Imantā. Neliels cenu kritums saglabājas galvenokārt trīs un četru istabu dzīvokļiem vairākos mikrorajonos. Rīgas centrā cenu izmaiņas nav konstatētas.

2009. gada oktobrī sērijveida dzīvokļu cenas Rīgā vienistabas dzīvokļiem svārstījās no 15 000 līdz 25 000 EUR atkarībā no sērijas, stāva, stāvokļa un novietojuma. Divistabu dzīvokļu cenas bija no 18 000 – 30 000 EUR. Cenas trīsistabu dzīvokļiem bija 24 000 – 38 000 EUR, četrīstabu dzīvokļiem – no 37 000 līdz 44 000 EUR, liecina „Latio” tirgus pārskats. Lielāks pieprasījums saglabājās pēc vienistabas un divistabu dzīvokļiem, ievērojama aktivitāti veidojot 602. sērijas un Lietuviešu projekta mājās. Pircējiem ir interese par jaunajiem projektiem cenu kategorijā no 600 līdz 900 EUR/m² dzīvokļiem ar dažādu pabeigšanas pakāpi. Savukārt objektu piedāvājums par tādu cenu ir reti sastopams.

Novērojot dzīvokļu piedāvājumu un cenu stagnāciju, pārdevēji aizvien retāk ir gatavi nolaist cenu. Piedāvājuma cenas 2009. gada oktobrī, salīdzinot ar septembri, bija augstākas par 7–10%. Pircēji nebija gatavi maksāt prasīto ierobežotas pirktspējas dēļ. Tas arī izskaidroja zemo reģistrēto darījumu skaitu. Cenām kritot, pārdevēji arvien biežāk pieņem lēmumu īpašumus nepārdot, bet gan izīrēt. 2009. gadā īres tirgus bija piesātināts, īres cenas kritās un īpašnieki bija gatavi piedāvāt mājokli atkal pārdošanai tirgū, veidojot piedāvājumu ar augstāku cenu, nekā reāli notiek darījumi.

2009. gada beigās mājokļu tirgus cena veidoja vidēji trešo daļu no maksimālās cenas 2007. gada pavasarī un bija sasniegusi 2003. un 2004. gada cenu līmeni.

2009. gadā, kad konkurence pircēju vidū bija pieaugusi, bet piedāvājums bija ierobežots, cenas jaunajos projektos palielinājās.⁷⁴

2009. gadā uzbūvēto dzīvojamo ēku kopējā platība veidoja 192,7 tūkst. m², 2008. gadā tie bija 389,5 tūkst. m², tādējādi samazinājums ir par vairāk kā uz pusi. Kopumā 2009. gadā tika uzbūvēti 1 858 dzīvokļi, tas ir par 1 392 dzīvokļiem mazāk kā iepriekšējā gadā.

Pārskata gadā dzīvojamo māju kopējā platība bija 25 177,8 tūkst. m² – 1 dzīvokļa 1 890,5 tūkst. m², 2 dzīvokļu 382,7 tūkst. m², 3 un vairāk dzīvokļu 22 549,8 tūkst. m², bez dalījuma dzīvokļos 54,8 tūkst. m².⁷⁵

Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS veiktais pētījums 2010. gada maijā – jūnijā liecina, ka 40,6% rīdzinieku ir apmierināti ar mājokļu piedāvājumu Rīgā, 25,3% nav apmierināti, bet 33,5% nespēja atbildēt uz šo jautājumu. Salīdzinot 2010. gada aptaujas rezultātus ar 2007. un 2008. gada aptauju datiem, var redzēt, ka situācija ar katru gadu uzlabojas. Savukārt ar mājokļu kvalitāti ir apmierināti 35,8% respondentu, 30,8% nav apmierināti un 33,4% nespēja atbildēt uz šo jautājumu. Salīdzinot rīdzinieku vidējos vērtējumus par apmierinātību ar mājokļu kvalitāti, var konstatēt, ka šogad tā ir augstāka nekā 2008. gadā (30,4%), bet zemāka nekā 2007. gadā (36,1%) (16.1.attēls).

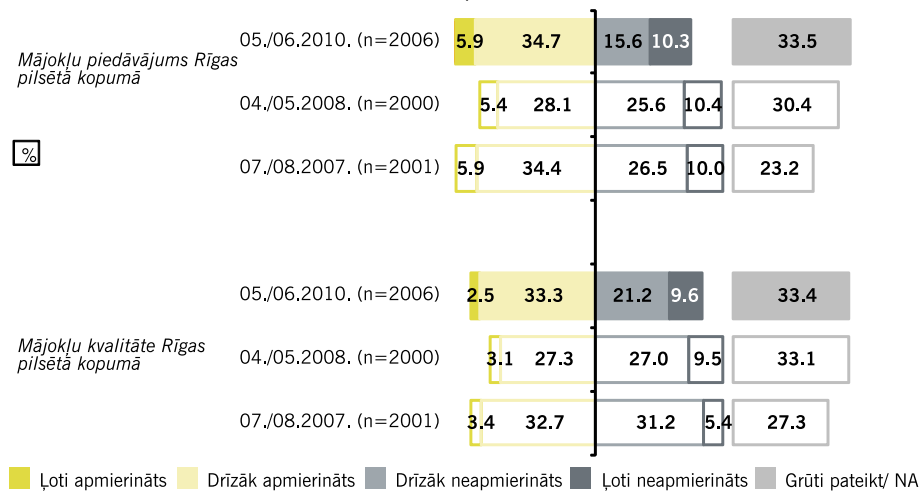
Pēc aptaujas datiem apkaimju griezumā kritisko vērtējumu par mājokļu piedāvājumu Rīgas pilsētā kopumā biežāk sniedza iedzīvotāji no Ķengaraga, Ziepniekkalna, Zasuļauka un Brasas, savukārt pozitīvu vērtējumu biežāk sniedza Šampētera, Āgenskalna, Juglas, Pleskodāles un Torņakalna iedzīvotāji. Pozitīvāk mājokļu kvalitāti Rīgas pilsētā kopumā vērtēja Bierīņu, Ilģuciema, Pētersalas–Andrejsalas, Āgenskalna un Purvciema iedzīvotāji, savukārt kritisku

⁷⁴ Rīgas attīstības programma 2006. – 2012. gadam

⁷⁵ LR Centrālās statistikas pārvaldes dati

16.1. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar mājokļu piedāvājumu un kvalitāti pilsētā

Bāze: visi respondenti

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

vērtējumu biežāk sniedza Ķengaraga, Ziepiekkalna, Grīziņkalna, Dzirciema, Brasas un Maskavas forštates iedzīvotāji.

2010. gada aptaujas dati parāda, ka 13% respondentu pie pirmām kārtām risināmajām problēmām Rīgā minēja dažādus ar pilsētas labiekārtošanu saistītus jautājumus, tajā skaitā biežāk tika aicināts veikt iekšpagalmu remontus (5%), pievērst uzmanību graustiem un ēku remontiem (3%).

Mērķa ietvaros ir izvirzīti seši uzdevumi, no tiem 2009. gadā tika veiktas aktivitātes piecu uzdevumu ietvaros. Nekādas aktivitātes nenotika uzdevuma U16.6. Izstrādāt dzīvojamā fonda monitoringa sistēmu ietvaros.

U16.1. Veicināt finansiāli pieejamu mājokļu piedāvājumu pilsētā un **U16.2. Nodrošināt sociālo mājokļu celtniecības programmas**

2009. gadā Rīgas pašvaldības kapitālsabiedrība SIA „Rīgas Pilsētbūvnieks” nodeva ekspluatācijā 6 dzīvojamās ēkas ar 620 labiekārtotiem dzīvokļiem (Ak. M. Keldiša ielā 22b ar 96 dzīvokļiem, šie dzīvokļi paredzēti izīrēšanai personām, kas reģistrētas dzīvokļu rindā, Lubānas ielā 129 korpuss 3 un korpuss 4 ar 250 labiekārtotiem dzīvokļiem, Ilūkstes ielā 52 ar

168 dzīvokļiem, Lomonosova ielā 1 korpuss 19 ar 106 dzīvokļiem, no kuriem 106 ir vienistabas dzīvokļi, tai skaitā 5 dzīvokļi invalīdiem), kā arī uzsākta daudzdzīvokļu dzīvojamā māju kompleksa Rīgā, Ulbrokas ielā 13 projektēšana. Kompleksā paredzētas piecas divpadsmit stāvu ēkas ar 792 dzīvokļiem un daudzstāvu autostāvvietu. Ir izstrādāts un saskaņots skiču projekts.

Nolūkā efektīvāk risināt dzīvokļa problēmas tām personām (ģimenēm), kas reģistrētas rindā pašvaldības palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājuma risināšanai, tika rīkots ikgadējs konkurss „Ekonomiski izdevīgāko piedāvājumu atlase nekustamo īpašumu iegādei Rīgas pilsētas pašvaldības dzīvojamā fonda attīstībai”. Tā rezultātā 2009. gadā iegādāti vairāki nekatamie īpašumi – trīsstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamā māja Baldonē ar 88 dzīvokļiem, desmit stāvu daudzdzīvokļu dzīvojamā māja Rīgā, ar 100 dzīvokļiem, sešu stāvu dzīvojamā māja Olainē ar 30 dzīvokļiem, trīsstāvu dzīvojamās ēkas Silakrogā, Ropažu pagastā ar 179 dzīvokļiem („Vinteri” – trīs ēkas ar 125 dzīvokļiem un „Silavējs” – viena ēka ar 54 dzīvokļiem).

U16.3. Veicināt privāto mājokļu renovāciju un labiekārtošanu

Uzdevuma ietvaros 2009. gada jūnijā uzsākta ES INTERREG IVB⁷⁶ programmas projekta „Energiefektīva un sabalansēta pilsētas plānošana (UrbEnergy)” realizācija. Pārskata periodā notika esošās situācijas analīze par ēku tehnisko stāvokli, siltumapgādes tīklu stāvokli Juglā, Juglas apkaimes esošās pilsētvides izpēte, Rīgā un Latvijā renovācijai pieejamo finansēšanas avotu apzināšana, kā arī dalība projekta semināros un konferencēs.

U16.4. Nodrošināt pašvaldības īpašumā esošo mājokļu renovāciju un infrastruktūras uzturēšanu un uzlabošanu

2009. gadā notika Rīgas pilsētā esošo graustu apzināšana, apsekošana un darbības virzīšana renovācijas vai konservācijas procesam (kopumā aktivizēts darbs ar aptuveni 100 graustiem). Ir veikta ēkas Lāčplēša ielā 112a konservācija. Uzdevuma ietvaros notika avārijas seku likvidēšanas darbi – jumta remonta darbi Augļu ielā 1, Stērstu ielā 16, Tumes ielā 38, Kalnciema ielā 116b un 116c, jumta un kāpņu telpas remonta darbi Zeļļu ielā 15, pagraba pārseguma remonta darbi Buru ielā 9, kanalizācijas komunikāciju remonts A.Grīna ielā 15/1 un karstā ūdens sadales remonta darbi Līvciema ielā 9/2, Vienības gatvē 31 un Stērstu ielā 7. Notika darbs pie 12 dzīvojamā ēku ārējo konstruktīvo elementu atjaunošanas, kā arī pie 4 dzīvojamā ēku iekšējo konstruktīvo elementu atjaunošanas. Notika dzīvojamā māju piesaistītajā teritorijā esošo inženierkomunikāciju un palīgēku izbūve un atjaunošana 6 vietās Rīgā. Veikta iekškvartālu teritoriju, satiksmes joslu un trošuāru asfaltbetona seguma atjaunošana pie dzīvojamām mājām kopumā 10 505 m² platībā.

⁷⁶ Programmas skaidrojumu skatīt 2. nodaļā „Īstenoto Eiropas Savienības projektu analīze”

U16.5. Veicināt mājokļu pielāgošanu personām ar invaliditāti

Pārskata periodā personām ar invaliditāti pielāgotu mājokļu attīstības programmas ietvaros 2009. gadā personām riteņkrēslos tika izīrēti 9 servisa dzīvokļi, kas nodrošina neatkarīgas dzīves iespējas personām ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem un veicina viņu integrāciju sabiedrībā. Bez tam 20 personas riteņkrēslos tika nodrošinātas ar pacelājiem un 14 personām piešķirti mobilie pacelāji, līdz ar to dodot iespēju šīm personām izklūst no mājokļa un aktīvi iesaistīties sabiedriskajā dzīvē, kā arī 76 mājokļi pielāgoti personām ar kustību traucējumiem, kas palielina šo personu pašaprūpes spējas, veicina personu neatkarību. 2009. gadā pabalsts mājokļa pielāgošanai tika izmaksāts 102 personām.

Šajā gadā tika veikta arī mājokļa pielāgošanas nepieciešamības izpēte un analīze, veicot ikgadēju klientu aptauju par pakalpojumiem.

2009. gadā pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai no pašvaldības pamatbudžeta, speciālā budžeta un investīciju līdzekļiem tika novirzīti 16 726,6 tūkstoši latu.

Mērķa uzdevumu īstenošanā 2009. gadā piedalījās sekojošas Rīgas pašvaldības institūcijas: SIA „Rīgas pilsēt būvnieks”, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija, Rīgas domes Labklājības departaments.

Kopsavilkums:

- 2009. gadā pašvaldība turpināja būvēt daudzdzīvokļu mājas, kā arī veica vērīgu renovāciju darbus esošajiem mājokļiem.
- Būtisks ir pašvaldības ieguldījums palīdzībā mājokļa problēmu risināšanā personām un ģimenēm, kas reģistrētas rindā pašvaldības palīdzības saņemšanai dzīvokļu jautājumu risināšanai. Konkursa „Ekonomiski izdevīgāko piedāvājumu atlase nekustamo īpašumu iegādei Rīgas pilsētas pašvaldības dzīvojamā fonda attīstībai”, rezultātā 2009. gadā tika iegādāti vairāki nekustamie īpašumi. Šobrīd nekustamā īpašuma tirgū atrodas ievērojams skaits tukšu mājokļu, tajā ir jāskatās pašvaldības iespēja dzīvokļu problēmu risināšanai izvēlēties ekonomiski visizdevīgāko variantu.
- 2009. gadā pašvaldība ekspluatācijā nodeva 6 jaunas dzīvojamās mājas ar 620 dzīvokļiem.

Nozares eksperta viedoklis:

Armands Pužulis, Mg. Geogr., Rīgas plānošanas reģiona Telpiskās plānošanas nodaļas vadītājs

Mājokļu kvalitāte nav skatāma tikai no mājokļu piedāvājuma viedokļa, tas ir, izvērtējot mājokļu tirgus piedāvājuma kvalitāti. Būtisks ir pašu mājokļu kvalitātes vērtējums no iedzīvotāju puses, kas šos mājokļus apdzīvo. Šāda pieeja ir, varbūt, maz pamatota no tirgus viedokļa, bet noteikti ir sociāli pamatota, jo ne visi iedzīvotāji ir aktīvi tirgus dalībnieki.

Otrs aspekts ir mājokļu kvalitātes „statistiskais” vērtējums – tas ir labierīcības līmenis (ko sniedz CSP), novietojums attiecībā pret sasniedzamību, mājokļa vecums, drošības jautājumi, klusums, iekšpagalmi uc. rādītājiem. Ieteicams analizē iekļaut arī šādus rādītājus, kas sniedz mājokļu kvalitātes kopainu.

Pozitīvi skatāmi Rīgas pilsētas sociālo dzīvokļu risinājumi. Tomēr pieejami mājokļi nav tikai sociālās palīdzības kategorijā. Tā ir arī pilsētas attīstības jautājums, kur tā piesaista spējīgus (īpaši jau - jaunus) iedzīvotājus. Ne visiem ir pieejami mājokļi par saprātīgu cenu, rezultātā – cilvēki izvēlas dzīvot citur – bieži – ārzemēs.

Pilsētai ir daudz neapgūtu teritoriju, kas var tikt apbūvētas ierobežojot pilsētas izplešanos ārpus tās robežām. Pilsētas mājokļu politika būtu veidojama ņemot vērā iedzīvotāju skaita sarukumu, kas tiek prognozēts dramatisks (arī Rīgai). Mājokļu nodrošinājumā pilsētai te būtu jāspēlē daudz aktīvāka loma.

16.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Pilsēta ar kvalitatīvu mājokli” rādītāji

Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads						Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Iedzīvotāju apmierinātība ar mājokļu piedāvājumu Rīgas pilsētā kopumā									
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010				↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās
	40,3%	33,5%	40,6%						
Iedzīvotāju apmierinātība ar mājokļu kvalitāti Rīgas pilsētā kopumā									
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010				↑	↑	Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās
	36,1%	30,4%	35,8%						
Dzīvojamais fonds vidēji uz vienu iedzīvotāju, m²									
CSP	2004	2005	2006	2007	2008	2009	↑	↑	Pieaug
	22,9	23,4	24,2	25	25,5	25,7			

Tendence

Novērtējums	↑	↓	↑	↓
	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

M17 EFEKTĪVAS PĀRVALDES PILSĒTA

Stratēģijā izvirzītā mērķa būtība ir nodrošināt pārvaldes sistēmu, kas balstās uz iedzīvotāju un uzņēmēju uzticēšanos Rīgas pašvaldības lēmējvarai un izpildvarai, kā arī iesaistišanos lēmumu pieņemšanas procesos, zinot, ka izteiktie viedokļi tiks ņemti vērā. Tam priekšnoteikums ir efektīva un caurredzama pilsētas administrācija.

Mērķa izpilde ir cieši saistīta ar mērķi M9 „*Informēta sabiedrība*”.

Rīgas pilsētas pārvaldi veido pašvaldības lēmējvara un pašvaldības administrācija. Rīgas pilsētas pašvaldības lēmēj institūciju – domi – veido 60 deputāti, kurus ievēl Latvijas Republikas pilsoņi. Pilsoņu īpatsvars Rīgas iedzīvotāju kopskaitā 2009. gadā bija 68,7%, un tas ar katru gadu palielinās. Pēdējās pašvaldību vēlēšanas notika 2009. gada 6. jūnijā un vēlēšanu aktivitāte Rīgā bija 58,9%, salīdzinājumam, 2005. gada martā vēlēšanu aktivitāte pilsētā bija 52,87%.

2009. gada pašvaldību vēlēšanās piedalījās 17 politisko organizāciju saraksti, no kuriem domē iekļuva četri (politisko partiju apvienība „Saskaņas centrs”, „Pilsoniskā savienība”, partija „LPP/LC” un „Jaunais laiks”). Starp jaunievēlētajiem deputātiem 10 jeb 17% ir sievietes un 50 jeb 83% vīrieši.

2009. gadā ievēlētais domes sasaukums par priekšsēdētāju ievēlēja Nilu Ušakovu („Saskaņas centrs”), par priekšsēdētāja vietnieku – Aināru Šleseru (LPP/LC). Salīdzinājumā ar iepriekšējiem sasaukumiem domē ir samazināts priekšsēdētāja vietnieku skaits.⁷⁷

Pašvaldības funkciju izpildi veic pašvaldības nozaru departamenti, iestādes, centrālā administrācija, aģentūras, īpaša statusa institūcijas un kapitālsabiedrības. Domes lēmumu projektu kvalitatīvai sagatavošanai un iepriekšējai izskatīšanai ir izveidotas pastāvīgās komitejas, kurās darbojas Rīgas domes ievēlēti deputāti. Rīgas domē 2009. gadā darbojas 8 pastāvīgās komitejas: Finanšu un administrācijas lietu komiteja, Sociālo jautājumu komiteja, Pilsētas attīstības komiteja, Mājokļu un vides komiteja, Pilsētas īpašuma komiteja, Izglītības, kultūras un sporta komiteja, Satiksmes un transporta lietu komiteja, Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komiteja. Katra Domes pastāvīgā komiteja īsteno deputātu kontroli pār attiecīgās nozares Rīgas pilsētas pašvaldības administrācijas iestādēm un tai ir tiesības izvērtēt, apturēt vai atcelt pašvaldības administrācijas iestāžu un darbinieku lēmumus. Pašvaldības kompetencē ietilpstošo funkciju īstenošana Rīgas pilsētas pašvaldībā ir organizēta atbilstoši nozarēm, izveidojot nozaru vadošās iestādes – departamentus. Departamenti darbojas saskaņā ar Domes apstiprinātiem nolikumiem un ir Domes priekšsēdētāja pakļautībā.

⁷⁷ Rīgas attīstības programma 2006.-2012. gadam

2009. gadā Rīgas domē darbojās 8 departamenti: Finanšu departaments, Pilsētas attīstības departaments, Īpašuma departaments, Izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Labklājības departaments, Kultūras departaments, Mājokļu un vides departaments.⁷⁸

Uz 2009. gada 1. janvāri pilsētas pašvaldības struktūrvienībās, ieskaitot nodarbinātos pakļautības iestādēs, tika nodarbināti 17 513 darbinieki. Līdz ar ekonomiskās krīzes sākšanos līdzīgi kā valsts sektorā, arī Rīgas pilsētas pašvaldības institūcijās uzsākta reorganizācija, kas ietvēra arī optimizāciju, tāpēc uz 2010. gada 1. martu pilsētas pašvaldības struktūrvienībās, ieskaitot nodarbinātos pakļautības iestādēs, tika nodarbināti 12 531 darbinieki.

2009. gadā tika veikta RD struktūrvienību un iestāžu anketēšana, lai noskaidrotu to vadības un darbinieku izglītības līmeni. Rezultāti liecina, ka 37,9% RD iestāžu/struktūrvienību darbiniekiem ir augstākā izglītība, 24,9% vidējā izglītība, 22,3% vidējā speciālā izglītība, 12% ir maģistra grāds, 2,6% ir ar pamatskolas izglītību un 0,3% ir ar doktora grādu (17.1. attēls). Salīdzinot ar iepriekšējā gada aptaujas rezultātiem, ir pieaudzis to darbinieku īpatsvars, kuriem vidējā (2008. gadā – 22,3%) vai vidējā speciālā (2008. gadā – 19,5%) izglītība, savukārt samazinājies to darbinieku īpatsvars, kuriem ir augstākā izglītība (2008. gadā – 38,2%).

Savukārt aptaujas rezultāti par Rīgas domes struktūrvienību direktoru izglītības līmeņiem liecina, ka 4% RD iestāžu/struktūrvienību direktoriem (direktora p.i. vai v.i.) ir doktora grāds, 29% - maģistra grāds un 67% - augstākā izglītība (17.2. attēls).

Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi 2009. gadā bija 433 070,8 tūkstoši latu. Ieņēmumu galvenais avots ir Rīgas iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumi un 2009. gadā tas ienesa pašvaldības budžetā 258 985,8 tūkstošus latu. Otrais lielākais Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumu daļas avots ir nodokļi no īpašuma, tas 2009. gadā bija 38 630,9 tūkstoši latu no pamatbudžeta ieņēmumiem, tajā skaitā nekustamā īpašuma nodoklis par zemi bija 16 385,6 tūkstoši latu un nekustamā īpašuma nodoklis par ēkām un būvēm bija 22 245,3 tūkstoši latu. Kopējie Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta izdevumi (ieskaitot investīciju projektu finansējumu) konsolidācijas rezultātā ir samazinājušies no 539 445,3 tūkstošiem latu 2008. gadā līdz 427 273,8 tūkstošiem latu 2009. gadā. Speciālā budžeta ieņēmumi 2009. gadā bija 25 831,9 tūkstoši latu, bet izdevumi – 55 288,3 tūkstoši latu.⁷⁹

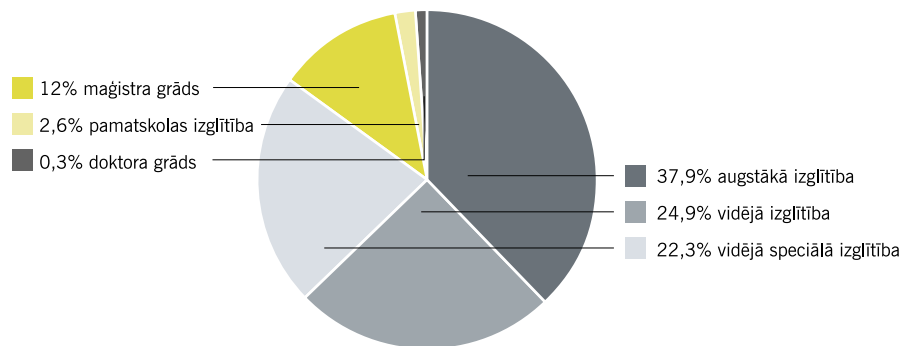
Pēc 2009. gada iedzīvotāju aptaujas datiem Rīgu kā vietu, kur dzīvot un strādāt atzinīgi vērtē 78,8% aptaujāto. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, šis rādītājs ir samazinājies, savukārt palielinājies to skaits, kas ar Rīgu kā ar vietu, kur dzīvot un strādāt ir drīzāk neapmierināti un ļoti neapmierināti – 18,5%.

⁷⁸ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

⁷⁹ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats par 2009. gadu

17.1. attēls

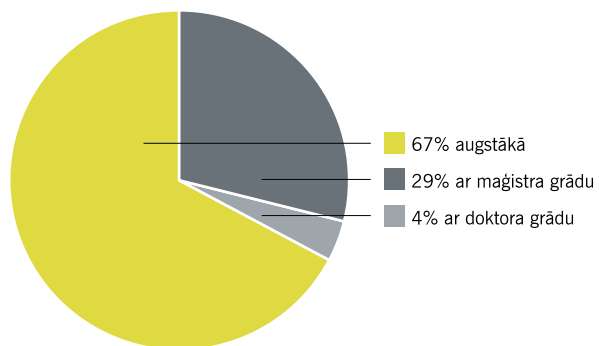
Rīgas domes iestāžu/struktūrvienību darbinieku īpatsvars pēc iegūtās izglītības 2009. gadā, %

Avots: RD PAD apkopja informāciju pēc RD struktūrvienību un iestāžu sniegtajiem datiem

17.2. attēls

Rīgas domes iestāžu/struktūrvienību direktoru (direktora p.i. vai v.i.) īpatsvars pēc iegūtās izglītības 2009. gadā, %

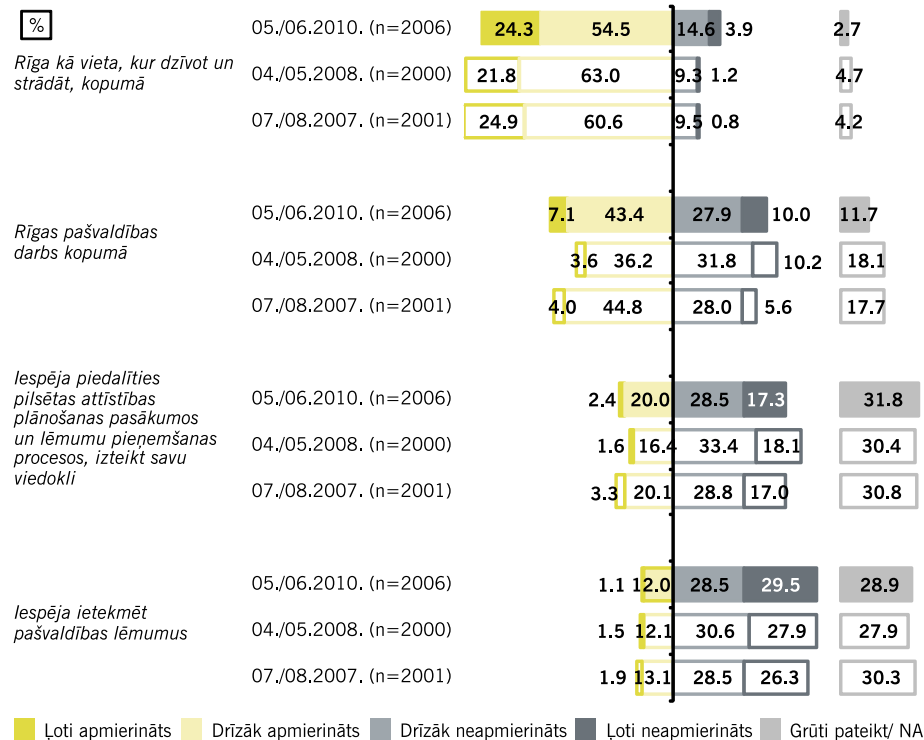

Avots: RD PAD apkopja informāciju pēc RD struktūrvienību un iestāžu sniegtajiem datiem

Uz jautājumu „Cik apmierināts Jūs esat ar Rīgas pašvaldības darbu kopumā” 50,5% respondentu ir atbildējuši, ka ir ļoti apmierināti vai daļēji apmierināti. Šis rādītājs, salīdzinājumā ar iepriekšējām aptaujām vidēji ir uzlabojies par 6%. Drīzāk neapmierināti un ļoti neapmierināti ar pašvaldības darbu 2009. gadā bija 37,9% respondentu. Mazāk neapmierināto bija 2007. gadā (33,6%). Ar iespēju piedalīties pilsētas attīstības plānošanas pasākumos un lēmumu pieņemšanas procesos, izteikt savu viedokli ir apmierināti vien 22,4% aptaujāto rīdzinieku, savukārt 45,8% ir drīzāk neapmierināti vai ļoti neapmierināti. Ja salīdzinām ar iepriekšējo gadu pētījumu

17.3. attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar pārvaldi pilsētā

Bāze: visi respondenti, n=2006

Avots: Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

rezultātiem, apmierināto iedzīvotāju vairāk bija 2007. gadā (23,4%), savukārt vairāk neapmierināto šajā jautājumā bija 2008. gadā (51,5%).

Diemžēl iedzīvotāju vērtējums par spēju ietekmēt pašvaldības lēmumus ar katru gadu pasliktinās. 2009. gadā ar spēju ietekmēt pašvaldības lēmumus apmierināti bija vien 13,1% respondentu (2007. gadā 13,6%, 2008. gadā – 15%), savukārt drīzāk neapmierināti un ļoti neapmierināti 2009. gadā bija 58% aptaujāto Rīgas iedzīvotāju (2007. gadā 54,8%, 2008. gadā – 58,5%).⁸⁰

⁸⁰ Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2010.g. maijs-jūnijs.

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem, Rīgas pašvaldības darbu kopumā pozitīvi vērtē 50,5% aptaujāto, savukārt kritisku vērtējumu sniedza 37,9% aptaujāto. Analizējot respondentu atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, iezīmējās tendence, ka apmierinātību biežāk pauduši iedzīvotāji vecumā no 55 līdz 64 gadiem, ar augstāko izglītību, ar vidēji augstiem ienākumiem. Salīdzinot vidējos vērtējumus apkaimju griezumā, var konstatēt, ka pašvaldības darbu kopumā atzinīgāk vērtē Ķengaragā, Zaslaukā, Pleskodālē, Bierīņos un Sarkandaugavā. Savukārt kritisku vērtējumu pārsvarā sniedza respondenti vecumā no 25 līdz 34 gadiem, ar pamatzglītību, ar vidēji zemiem ienākumiem, kā arī Ziepniekkalna, Daugavgrīvas, Mežaparka un Maskavas foršates iedzīvotāji.

Rīgu, kā vietu, kur dzīvot un strādāt pozitīvi vērtē 78,8% respondentu, savukārt 18,5% aptaujāto sniedza kritisku vērtējumu. Pēc aptaujas datiem var secināt, ka apmierinātāki ir iedzīvotāji vecumā no 45 līdz 54 gadiem un tie, kuri vecāki par 65 gadiem, ar augstāko izglītību, ar augstiem vai vidēji augstiem ienākumiem, kā arī Ķengaraga, Berģu un Šampētera iedzīvotāji.

Ar iespēju piedalīties attīstības plānošanas pasākumos un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī izteikt savu viedokli apmierināti ir 22,4%, neapmierināti 45,8%, bet 31,8% nespēja atbildēt uz šo jautājumu. Apmierinātākie ar šo iespēju ir iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 24 gadiem, ar augstāko izglītību, krievu valodā runājošie, ar augstiem vai zemiem ienākumiem, bet neapmierinātākie iedzīvotāji vecumā 55-64 gadiem, ar pamatzglītību, bezdarbnieki, pensionāri, ar vidēji zemiem ienākumiem. Salīdzinot vidējos vērtējumus pa apkaimēm, var secināt, ka kritiskāk šo iespēju vērtē Ziepniekkalnā, Dreiliņos, Dārziemā un Bolderājā.

Aptaujas rezultāti liecina, ka iespēju ietekmēt pašvaldības lēmumu negatīvi vērtē 58% aptaujāto, 28,9% nespēja atbildēt uz šo jautājumu, un tikai 13,1% vērtēja šo iespēju pozitīvi. Pozitīvo atbildi biežāk sniedza iedzīvotāji vecumā no 45-54 gadiem, no 35-44 gadiem, ar augstāko izglītību, krievu valodā runājošie, strādājošie privātajā sektorā, ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem. Neapmierinātību biežāk pauduši respondenti no 55-64 gadiem, ar pamatzglītību, latviešu valodā runājošie, bezdarbnieki, ar vidēji zemiem ienākumiem, kā arī Dreiliņu, Mīlgrāvja, Bolderājas, Dārziema, Maskavas foršates un Dzirciema iedzīvotāji.

RD Centrālās administrācijas struktūrvienība – Rīgas domes Apmeklētāju pieņemšanas centrs (turpmāk tekstā Centrs) veic atbalsta funkciju klientu apkalpošanas jomā Rīgas pašvaldībā un nodrošina vispārīgas informācijas un konsultāciju sniegšanu par pašvaldības darbu. Centrā un tā filiālēs rajonu un priekšpilsētu izpilddirekcijās 2009. gadā sniegtas konsultācijas/informācija 30 282 klientiem, reģistrēti 8 765 iesniegumi, sniegtas juridiskās konsultācijas 1 129 klientiem, apkalpoti 20 590 klientu zvani, apstrādāti 1016 klientu jautājumi, kas uzdoti pašvaldības portāla www.riga.lv sadaļā „Jautājumi un atbildes”, kā arī apstrādāti aptuveni 300

klientu jautājumi, kas iesūtīti centra oficiālajā e-pastā (bez droša elektroniskā paraksta).

Stratēģiskā mērķa *M17 Efektīvas pārvaldes pilsēta* sasniegšanai noteikti 6 uzdevumi. Pašvaldības struktūrvienības 2009. gadā norādījušas veiktās darbības visu uzdevumu ietvaros.

U17.1. Nodrošināt pilsētas attīstības plānošanas dokumentos iekļauto nostādņu efektīvu darbību, plānoto aktivitāšu uzraudzību un koordināciju

Uzdevuma ietvaros tika uzsākta ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmas 2006. – 2012. gadam aktualizācija. Tika izveidota darba grupa un vadības komiteja grozījumu veikšanai un uzraudzīšanai. Kā galvenie uzdevumi tika izvirzīti: aktualizēt statistisko informāciju Programmas esošajā situācijā, atbilstoši Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrijas (RAPLM) prasībai ietvert esošās situācijas aprakstā sadaļu par degradētām teritorijām – noteikšanas principus/kritērijus, saistībā ar Rīgas pilsētas 2014. gada Eiropas Kultūras galvaspilsētas statusu papildināt kultūras nozares atspoguļojumu esošās situācijas aprakstā, aktualizēt SVID analīzi.

Uzdevuma ietvaros tiek uzraudzīta pilsētas attīstība atbilstoši ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī atbilstošiem normatīviem.

Lai nodrošinātu pašvaldības funkciju izpildi izstrādājot un īstenojot 2009. gada budžetu, tika nodrošināta ilgtermiņa budžeta un finanšu stabilitāte. Rīgas pilsētas pašvaldības nozaru uzturēšanas vajadzības tika sabalansētas ar pilsētas attīstības interesēm, nodrošinot nepieciešamo finansējumu pašvaldības funkciju izpildei. Plānojot 2010. gada budžetu, ierobežotie finanšu resursi tika paredzēti pašvaldības pamatfunkciju izpildei, kā būtisku uzdevumu izvirzot budžeta ieņēmumu un izdevumu sabalansēšanu, budžeta izpildes kontroli un resursu pārvaldīšanas uzlabošanu.

Uzdevuma ietvaros ikgadēji tiek apkopota informācija par RD pieejamo finansējumu no ES fondiem, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumenta u.c. ārējiem finanšu avotiem, kā arī tiek sagatavots izstrādei plānoto projektu saraksts.

2009. gadā tika izstrādāts saistošo noteikumu projekts par Rīgas simbolikas izmantošanu. Lai veicinātu Rīgas simbolikas izmantošanu un reglamentētu tās kārtību, ir jānodrošina Rīgas pilsētas simbolikas komisijas darbības atjaunošana. Realizējot projektu „Rīgas pilsētas simbolikas komisijas darbības atjaunošana”, tika izstrādāti skaidri noteikumi Rīgas simbolikas izmantošanai gan pašvaldībā, gan uz suvenīriem, kas varēs kalpot arī par pamatu Rīgas pašvaldības protokola vadlīniju izstrādāšanai. 2009. gadā tika izstrādāti ieteikumi Rīgas simbolikas izmantošanai pašvaldībā, Rīgas simbolikas komisijas nolikuma projekts un priekšlikumi par pašvaldības nodevas par simbolikas izmantošanu iekasēšanu, kontroli un administratīvo

atbildību par noteikumu neievērošanu.

2009. gadā veikti investīciju auditi un sagatavoti atzinumi par faktiskajām investīcijām un infrastruktūras maksājumiem uz Rīgas pilsētai piederošiem un ilgtermiņa nomā uzņēmumiem iznomātajiem zemes īpašumiem. Pārskata gadā veikti 3 investīciju auditi ar 3 atzinumiem par kopējo faktisko investīciju apjomu 5 774 475,13 Ls.

Pārskata gadā uzdevuma ietvaros notika darbs pie Rīgas domes 20.12.2005. saistošo noteikumu Nr.34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” grozījumu izstrādāšanas.

U17.2. Optimizēt pašvaldības darbību

Atbilstoši pašvaldības ekonomiskajai un finanšu situācijai, 2009. gada budžeta izpildes un 2010. gada budžeta sagatavošanas gaitā tika veikti pasākumi izdevumu ierobežošanai, pašvaldības veikto funkciju optimizēšanai un būtiskai izdevumu samazināšanai.

Tika uzsākta Rīgas domes grāmatvedības funkciju centralizācija RD Finanšu departamentā.

Pamatojoties uz Rīgas domes 2008. gada 13. maija lēmumu „Par Rīgas pilsētas pašvaldības iestādes – Rīgas pilsētas Būvvaldes izveidošanu un Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta reorganizāciju” no 2009. gada 1. janvāra tika veikta RD Pilsētas attīstības departamenta reorganizācija. Šobrīd Pilsētas attīstības departaments un Rīgas pilsētas būvvalde darbojas kā neatkarīgas iestādes, kuras nepastarpināti pakļautas Rīgas domes politiskajai uzraudzībai.⁸¹

Izvērtējot klientu plūsmu Apmeklētāju pieņemšanas centrā un tā teritoriālajās atrašanās vietās, 2009. gadā tika likvidēta centra teritoriālā atrašanās vieta Pērses ielā 10/12. Uzdevuma ietvaros mainīta lietvedības kārtība un Apmeklētāju pieņemšanas centrs nodrošina klātienē saņemto dokumentu, kas adresēta Rīgas domei, Rīgas domes priekšsēdētājam, Rīgas domes priekšsēdētāja vietniekam un Rīgas pilsētas izpilddirektoram apstrādi, gatavojot rezolūciju projektus vai rezolūcijas (tieši nododot dokumentu izpildītājam).

2009. gada oktobrī saskaņā ar 29.09.2009. apstiprināto nolikumu Nr. 18 „Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta nolikums” pēc reorganizācijas tika likvidēts Komunālais departaments un uzsāka darbību Mājokļu un vides departaments. Reorganizācijas rezultātā Mājokļu un vides departaments pārņēma daļu funkciju no Vides departamenta un visas likvidētās Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas mājoklis” funkcijas.⁸²

2009. gadā 2 etapos notika RD Ārlietu pārvaldes reorganizācija. 1. etapā 2009. gada sākumā tika apvienotas 2 nodaļas – Starptautiskās koordinācijas un sadarbības nodaļa un Mārke-

tinga nodaļa, tādējādi optimizējot 2 štata vietas (Mārketinga nodaļas vadītājs un vietnieks). 2. etapā 2009. gada vasarā/rudenī tika likvidēta Pašvaldības portāla redakcijas nodaļa (3 štata vietas), kā arī optimizēts darbinieku skaits pārējās Ārlietu pārvaldes nodaļās: likvidēts nodaļu vadītāju vietnieku amats, direktora palīga štata vieta, vācu valodas tulka štata vieta un angļu valodas tulka štata vieta, optimizētas projektu koordinatoru štata vietas. RD Ārlietu pārvaldes darbinieku skaits 2009. gada sākumā bija 26, bet 2009. gada beigās 13.

2009. gadā likvidēja Centra rajona izpilddirekciju, nododot funkcijas Latgales priekšpilsētas izpilddirekcijai, Kurzemes rajona izpilddirekcijas funkcijas pārņēma Zemgales priekšpilsētas izpilddirekcija, bet Vidzemes priekšpilsētas izpilddirekcijas funkcijas – Ziemeļu rajona izpilddirekcija. Pēc reorganizācijas, Latgales priekšpilsētas izpilddirekcija tika pārdēvēta par Rīgas Austrumu izpilddirekciju, Zemgales priekšpilsētas izpilddirekciju pārdēvēja par Pārdaugavas izpilddirekciju, bet Ziemeļu rajona izpilddirekciju – par Ziemeļu izpilddirekciju.

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā tika uzsākta elektronisko dienesta vēstuļu un atvaļinājumu iesniegumu noformēšana visā Rīgas pilsētas pašvaldībā, kā arī izstrādāta un uzsākta patvaļīgās būvniecības uzskaites sistēmas ieviešana.

2009. gadā tika sagatavots Rīgas domes instrukcijas projekts „Projektu izskatīšanas un ieviešanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā”, kurā optimizēta projektu apstiprināšanas kārtība Domē.

Turpinājās darbs pie projekta „Jaunā Rīgas administratīvā centra Torņakalnā izveide”, galvenās aktivitātes projekta ietvaros: būvprogrammas izstrāde, veikta ģeotehniskā izpēte teritorijai, pabeigts teritorijas tehniski ekonomiskais pamatojums iesniegšanai Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijā Eiropas Reģionālā attīstības fonda (ERAF) līdzekļu apgūšanai. Tika strādāts, lai apgūtu ERAF līdzekļus minētās teritorijas daļai inženiertehnisko komunikāciju izbūvei. Pakārtoti tika strādāts ar Latvijas Universitāti (LU), lai tā par saviem ERAF līdzekļiem uzbūvētu vienas fakultātes auditorijas. Tāpat tiek strādāts, lai šo teritoriju aizpildītu pilnībā. Viens no variantiem ir attīstīt izglītības un zinātnes centru sadarbībā ar LU, kā arī tiek izskatīta iespēja veidot tur Zinātnes tehnoloģiju parku.

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā notika Pils laukuma metu konkursa organizēšana: uzsākta Pils laukuma skiču projekta izstrāde. Šī projekta ietvaros ir paredzēts izstrādāt minētā laukuma tehnisko projektu.

2009. gadā tika veikta vides reklāmas nozares analīze ekonomikas recesijas situācijā un izstrādāti priekšlikumi reklāmas nodevas algoritma korekcijai, kā arī veikti prognožu aprēķini reklāmas nodevas apjoma izmaiņām.

⁸¹ www.rpbv.lv

⁸² Turpat

Pārskata gadā tika izstrādāts e-pakalpojums Rīgas pašvaldības portālā „Infrastrukturā nodevas kalkulators”, kas ļauj nodevas potenciālajiem maksātājiem aprēķināt provizorisko nodevas apjomu, sagatavot un apmaksāt nodevu konkrētam objektam.

Notika darbs pie Rīgas domes 21.06.1999. saistošo noteikumu Nr.38 „Rīgas pilsētas teritorijas labiekārtošanas, apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības noteikumi” pārstrādāšanas, lai aktualizētu un pilnveidotu nosacījumus UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma sarakstā iekļauto objektu izmantošanai un apbūvei. Iesniegti priekšlikumi Ministru kabineta 01.04.1997. noteikumu Nr.112 „Vīspārīgie būvnoteikumi” un Būvniecības likuma jaunajai redakcijai, vienkāršojot būvniecības procesa uzsākšanu, patvaļīgi izbūvēto/ rekonstruēto/ renovēto būvju/ tās daļu nojaukšanu vai atjaunošanu sākotnējā stāvoklī un pilnveidojot ieceres apstrīdēšanas kārtību. Tika nodrošināta pašvaldības (Būvvaldes) dalība Ministru kabineta 11.12.2007. noteikumu Nr.866 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 201-07 „Būvju ugunsdrošība”” grozījumu izstrādāšanā. Notika sadarbība ar Rīgas pilsētas apakšzemes inženierkomunikāciju pārvaldītājiem par būvprojektu inženierbūvju tehnisko risinājumu saistībā ar esošo inženierkomunikāciju izvietojumu saskaņošanas procedūras pilnveidošanu. Tika izveidota Patvaļīgās būvniecības novēršanas nodaļa, lai izskatītu administratīvās lietas saistībā ar konstatētās patvaļīgās būvniecības radīto sekas novēršanu un veikt kontroli pār pieņemto lēmumu izpildi.

Pārskata gadā pastiprināta uzmanība tika pievērsta darbībām, lai nodrošinātu būvniecības atbilstības publisko tiesību normām pārbaudi, kas ietver tiesisko un faktisko apstākļu, kas pastāvējuši būvniecības ieceres izskatīšanas brīdī, atbilstības pārbaudi būvatļaujas sagatavošanas brīdī.

Ir atvieglota ēku, kas nav valsts aizsargājami kultūras pieminekļi, remonta darbu saskaņošanas laiks (fasādes apdares renovācija un logu nomaina, fasādes un jumta siltināšana, jumta ieseguma nomaina), nosakot, ka šiem darbiem ir nepieciešams saņemt vienkāršotās renovācijas uzskaites karti, tādējādi samazinot laiku darbu uzsākšanai nepieciešamās atļaujas saņemšanai, kā arī uzlabota klientu apkalpošana, ievērojami samazinot laiku būvatļaujas sagatavošanai un izsniegšanai klientiem.

2009. gadā notika arī Pilsētas attīstības departamenta reorganizācija. Tika samazināts darbinieku skaits, apvienotas vairākas struktūrvienības un ievērojami samazināts kopējais atalgojuma fonds.

Stratēģijas uzraudzības sistēmas ietvaros arī 2009. gadā tika uzturēta interneta vietne www.sus.lv, kur tika atspoguļota aktuāla informācija, tai skaitā par Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmas 2006.–2012. gadam grozījumu izstrādes gaitu. Sadaļā „Pētījumi” tika pievienoti jaunākie RD institūciju un struktūrvienību

veiktie pētījumi. Tika turpināts veikt arī mediju monitorings, lai apkopotu presē publicēto informāciju par Rīgu (dažādiem datiem, projektiem, idejām, komentāriem u.c.).

Turpinājās darbs pie Rīgas projektu vadības sistēmas (PVS) mājas lapas www.rigasprojekti.lv pilnveidošanas. Lai minētā mājas lapa būtu maksimāli ērti pielietojama, darbs pie tās pilnveidošanas notiek nepārtraukti.

U17.3. Nodrošināt pašvaldības finanšu caurskatāmību

Uzdevuma ietvaros sadarbībā ar neatkarīgajiem revidentiem SIA „Deloitte Audits Latvia” veikta Rīgas domes kopsavilkuma finanšu pārskata revīzija, kura publicēta Rīgas pilsētas pašvaldības publiskajā pārskatā. Nodrošināta sadarbība ar starptautiskajām kredītreitinga aģentūrām „Standard & Poor’s” un „Moody’s”, kuras veikušas Rīgas pilsētas finanšu un budžeta sistēmas vērtējumu, publicējot pilsētas kredītreitinga ziņojumus.

U17.4. Veicināt attālināto pieejas kanālu (internets, telefons u. c.) izmantošanu, sniedzot pašvaldības pakalpojumus

Uzdevuma ietvaros 2009. gadā tika paplašināts pakalpojumu sniedzozo pašvaldības struktūrvienību apjoms pakalpojumam „Pieteikšanās pie pašvaldības speciālistiem”, nodrošināta iespēja iesniegt elektroniski parakstītus dokumentus. Uzdevuma ietvaros tika izstrādāti un ieviesti e-pakalpojumi: infrastruktūras maksājumu elektroniskā apstrāde, sabiedriskās ap-
taujas/apspriešanas elektroniskā administrēšana, „Sabiedriskās un publiskās apspriešanas”, definēto maksājumu veikšana portālā. Pašvaldības portālā integrēta sasaiste ar galveno internetbanku sistēmām autorizācijas un nomaksas funkcionalitātes attīstīšanai pašvaldības pakalpojumu sniegšanas vajadzībām, kā arī tika ieviests e-pakalpojums tirdzniecības atļauju saņemšanai elektroniskajā vidē.

Uzdevuma ietvaros iedzīvotājiem ir pieejama iespēja elektroniski aizpildīt un nosūtīt arhīvam iesniegumu par projektēšanas dokumentācijas atlasī, kā arī iedzīvotājiem ir dota iespēja elektroniski iepazīties ar digitalizētajiem vēsturiskajiem būvprojektiem. Iedzīvotājiem ir pieejams Klientu apkalpošanas centra termināls ar iespēju elektroniski apmaksāt būvvaldes pakalpojumus un gūt informāciju par piedāvātajiem e-pakalpojumiem.

Būvvaldes interneta mājas lapā www.rpbv.lv klientiem tiek piedāvāta iespēja izmantot: būvnodevu kalkulatoru, reklāmas nodevu kalkulatoru, būvniecības ieceru meklētāju, būvprojektu meklētāju, būvatļauju meklētāju, kultūras pieminekļu meklētāju.

2009. gadā nodrošināta Rīgas pašvaldības portāla www.riga.lv sadaļas „Jautājumi un atbildes” darbība, sniedzot iedzīvotājiem precīzu un savlaicīgu informāciju par interesējošiem jautājumiem.

miem, kā arī nodrošināta Rīgas domes bezmaksas informatīvā tālruņa sarunu ierakstu sistēma, nodrošināta zvanītājiem iespēja ārpus centra darba laika atstāt balss ziņojumu balss pastkastē.

Uzturēta un papildināta Rīgas Enerģētikas aģentūras (REA) mājas lapa www.rea.riga.lv (2009. gadā – 5702 apmeklētāji), kurā ievietota ar REA aktivitātēm saistīta informācija (88 pasākumi). Tiek veiktas telefonkonsultācijas par energoefektivitātes tematiku (3-5 zvani dienā).

U17.5. Nodrošināt fizisko personu datu drošību un informācijas privātumu, kā arī publiskās informācijas pieejamību

Pašvaldība nodrošina fizisko personu datu drošību un informācijas privātumu, kā arī publiskās informācijas pieejamību, atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

2009. gadā veikta fizisko personu datu apstrādes pārreģistrēšana Datu valsts inspekcijā.

U17.6. Iesaistīt sabiedrību lēmumu pieņemšanas procesos

2009. gadā URBACT II programmas ietvaros uzsākta projekta „Mana paaudze” īstenošana. Tā ietvaros sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām tiek meklētas iespējas pilnveidot darbu ar jaunatni pilsētā. Izveidota Rīgas Jaunatnes organizāciju konsultatīvā padome.

Pārskata gadā saskarsmē ar iedzīvotājiem apzinātas problēmas, vēlmes, kuras ņemtas vērā, iniciējot grozījumus normatīvajos aktos – Rīgas domes 09.12.2008. saistošajos noteikumos Nr.149 „Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas noteikumi” un Rīgas domes 23.10.2007. lēmumā Nr. 1936 „Par Rīgas domes Komunālā departamenta pakalpojumiem”. Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta izdevumu struktūrā pēc funkcionālajām kategorijām 2009. gadā izdevumi vispārējiem valdības dienestiem (bez iemaksām pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā) veidoja 6,6%.⁸³

2009. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības konsolidētā budžeta ieņēmumi bija par 159,4 miljoniem latu (par 26,3%) mazāki nekā iepriekšējā gadā. 2009. gada Rīgas pilsētas pašvaldības konsolidētā budžeta ieņēmumi tika izpildīti 102,6 % apjomā no plānotā, izdevumi – 95,7% apjomā.⁸⁴

Rīgas domes institūcijas, kas piedalījās mērķa un tā pakārtoto uzdevumu īstenošanā 2009. gadā, bija Finanšu departaments, Ārlietu pārvalde, Pilsētas attīstības departaments, Rīgas pilsētas Būvvalde, Apmeklētāju pieņemšanas centrs, Rīgas Austrumu izpildirekcija, Izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Rīgas Pašvaldības policija, Mājokļu un vides departaments, Informācijas tehnoloģiju centrs, Uzņēmējdarbības koordinācijas centrs.

⁸³ Rīgas attīstības programma 2006.-2012.gadam

⁸⁴ Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2009

Kopsavilkums:

- Atzinīgi vērtējama iespēju paplašināšana daudzus pašvaldības sniegtos pakalpojumus saņemt elektroniski, piemēram dažādu definēto maksājumu elektroniska aprēķināšana un veikšana.
- Ievērojami samazināts laiks būvatļaujas sagatavošanai un izsniegšanai klientiem, kas, salīdzinot ar citām Eiropas pilsētām ir daudz ilgāks.
- Pārskata gadā pašvaldība aktīvi piedalījies daudzu likumprojektu grozīšanā, izstrādāšanā un pārskatīšanā.
- Viens no lielākajiem pašvaldības izaicinājumiem ir ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentos ietvertu mērķu un uzdevumu sasaiste ar pašvaldības budžetu.
- 2009. gadā ir veikts būtisks pašvaldības iestāžu un struktūrvienību optimizācijas process.

Nozares eksperta viedoklis:

Zinta Miežaine, sabiedriskās politikas pētniece, biedrības „Risinājumu darbnīca” valdes priekšsēdētāja

Šis ir pareizi iecerēts, bet visgrūtāk īstenojamais mērķis apstākļos, kad iedzīvotāju uzticēšanās varai un politiķiem Latvijā ir ļoti zema, arvien vairāk rīdiniķu sociālā statusa ziņā „noslīd” no vidusšķiras nabadzīgo kārtā un ekonomiskā aktivitāte samazinās.

Saredzu divus iedzīvotāju ietekmes kanālus. Viens ir savu vēlmju paušana politiķiem – pieņemšanās, neformālās tikšanās, konferencēs un semināros, publiskos pasākumos, kur šie politiķi tiek uzaicināti. Deputātu pieņemšanas laiki ir publiski pieejami – pašvaldības portālā viegli atrodami. Bet nekur nav sameklējama informācija, ar ko deputāti tikušies, par ko runājuši un kā šis tikšanās ietekmē politiķu lēmumus.

Otrs ceļš ir – savu priekšlikumu izteikšana, rakstot iesniegumus dažādām Domes struktūrvienībām, dalība to organizētajās sabiedriskajās apspriedēs, diskusijās un aptaujās. Šis ietekmes kanāls ir krietni caurspīdīgāks. Priekšlikumi tiek apkopoti un ir publiski pieejami apsvērumi, kāpēc viens vai cits priekšlikums ņemts vērā vai noradīts.

Paveras iespēja rīkot publiskas diskusijas, iedzīvotāju uzklaušīšanu – nevis par jau sarežģīti formulētiem lēmumu projektiem, bet par sadzīves problēmām, kas ir Domes uzdevumu lokā un ar ko sastopas iedzīvotāji. Tie ir gan satiksmes organizācijas jautājumi, gan komūnālie un sociālie jautājumi, gan citi.

Domāju, ka mērķtiecīgāk publiski atspoguļojot Rīgas Domes un tās struktūrvienību labāko praksi sadarbībā ar iedzīvotājiem un nevalstiskajām organizācijām, rīdiniķiem rastos lielāka ticība savām iespējām līdzdarboties.

Noteikti proaktīvi jādodas pie rīdiniķiem un jārunā par viņu jautājumiem – var to saukt par sabiedrības uzklaušīšanu vai citādi, lai Domes struktūrvienībām un politiķiem allaž būtu

„roka uz pulsa” par pilsētas iedzīvotāju vajadzībām, savukārt rīdniekiem – sajūta, ka viņi pilsētai ir nozīmīgi un tiek uzklausti.

17.1. tabula

Stratēģiskā mērķa „Efektīvas pārvaldes pilsēta” rādītāji

<i>Datu avots</i>	<i>Iepriekšējo periodu vērtības, gads</i>				<i>Tendence pret iepriekšējo gadu</i>	<i>Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju</i>	<i>Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens</i>
Iedzīvotāju apmierinātība ar Rīgu, kā vietu, kur dzīvot un strādāt, kopumā							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010				Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās
	85,5%	84,8%	78,8%	↓	↓		
Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbu kopumā							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010				Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās
	48,8%	39,8%	50,5%	↑	↑		
Iedzīvotāju apmierinātība ar iespēju piedalīties pilsētas attīstības plānošanas pasākumos un lēmumu pieņemšanas procesos, izteikt savu viedokli							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010				Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās
	23,4%	18,0%	22,4%	↑	↑		
Iedzīvotāju apmierinātība ar iespēju ietekmēt pašvaldības lēmumus							
Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja/SKDS	2007	2008	2010				Pozitīvā vērtējuma % paaugstinās
	15,0%	13,6%	13,1%	↓	↓		
Pilsoņu īpatsvars uz gada sākumu							
Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	61,0	63,6	66,2	67,6	68,7	↑	↑
Pilsoņu skaits							
Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes	2005	2006	2007	2008	2009		Pieaug
	446613	462560	478256	485121	489486	↑	↑
Sieviešu īpatsvars pilsētas deputātu kopskaitā							
RD	2007		2009				Pieaug
	21,67%		16,67%			↓	
Tendence	↑	↓		↑			↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu		Pieaugums ar negatīvu vērtējumu			Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

KOPĒJIE SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

- Pilsētas attīstību un tās tendences pārskatā gadā galvenokārt iespaidojusi Valsts kopējā nelabvēlīgā ekonomiskā situācija. Notika pilsētas uzdevumu un mērķu pārskatīšana, priekšplānā izsvērt rīcības, kas īpaši nepieciešamas veikt tieši šajos krīzes apstākļos.
- Savu ietekmi uz pilsētas darbību 2009. gadā atstāja arī 2009. gada 6. jūnijā notikušās pašvaldības vēlēšanas. Jaunais domes sasaukums samazināja priekšsēdētāju vietnieku skaitu un komiteju skaitu.
- Atbilstoši Rīgas pilsētas pašvaldības skolu tīkla optimizācijas pamatnostādņem 2009. gadā tika likvidētas vai apvienotas 10 skolas. Dažās no tām tiks izvietotas pirmsskolas izglītības iestādes un interešu izglītības centri.
- Lai gan Rīgas pašvaldība turpināja aktīvi darboties pirmsskolas izglītības iestāžu paplašināšanā (tika atvērtas 28 jaunas grupas 657 bērniem), ievērojami pieaudzis to pirmsskolas vecuma bērnu skaits, kuri stāv rindā un kuriem pašvaldība nevar nodrošināt vietas pirmsskolas izglītības iestādēs, 2009. gadā tādu bija 7 745, kas, salīdzinot, ar iepriekšējo gadu ir pieaudzis par 55%.
- Rīgas pašvaldība veica studiju apmaksu 160 studentiem pirmā līmeņa studiju programmas apguvei.
- 2009. gadā tika veikta būtiska pašvaldības institūciju reorganizācija. Ja 2009. gada sākumā visās pilsētas struktūrvienībās, ieskaitot pakļautības iestādes, tika nodarbināti 17 513, tad uz 2010. gada 1. martu vairs tikai 12 531, kas nozīmē, ka strādājošo skaits Rīgas domes struktūrvienībās tika samazināts par 28,4%. Reorganizācijas rezultātā tika optimizēts darbs turpat visos departamentos, pārvaldēs un nodaļās, pārdomājot katras no tām darbības un pienākumus.
- Tika samazināts Rīgas domes darbinieku atalgojuma līmenis.
- Neskatoties uz straujo lejupslīdi ekonomikā, ārvalstu tiešās investīcijas 2009. gadā turpināja palielināties. Kā liecina Lursoft dati, gada laikā tās pieaugušas par 56,5% un 2009. gada beigās bija 2,57 miljardi Ls, rēķinot uz vienu iedzīvotāju – 3 410 Ls.
- Pozitīvi, ka pārskata gadā tika aktīvi strādāts pie Rīgas tēla uzlabošanas, t.sk. arī pie ārzemju tūristu krāpšanas gadījumu izskaušanas. Piemēram, tika izveidots Rīgas labāko taksometru firmu saraksts, izplatīta informācija par tām izklaides vietām Rīgā, kuras ir visbīstamākās un kurās ārzemniekiem izraksta nepamatoti lielus rēķinus.

- 2009. gadā turpinājās darbs pie Rīgas apkaimju projekta. Galvenās aktivitātes, kas tika veiktas projekta ietvaros 2009. gadā, bija: interaktīvā portāla www.apkaimes.lv izveidošana, kurā tiek apkopoti detalizēti dati par katru pilsētas apkaimi (kopā 58 apkaimes), turpinājās arī sociālekonomisko datu apkopošana un analizēšana apkaimju griezumā.
- Nodarbināto iedzīvotāju skaits gada periodā samazinājies par 40,5 tūkstošiem jeb 7,6 procentpunktiem. 2009. gada beigās bezdarba līmenis Rīgā bija sasniedzis 12,1% - augstāko līmeni pēdējo desmit gadu laikā. Vienlaikus palielinājies to bezdarbnieku īpatsvars, kuru bezdarba ilgums pārsniedz 1 gadu.
- Dažādi sportiski pasākumi pilsētā (velomaratons, skriešanas maratons) veicina iedzīvotāju pievēršanos sportiskām aktivitātēm. Palielinās arī ikdienas velosipēdu lietotāju skaits.
- 2009. gadā dažādu kultūras projektu finansēšanas konkursos tika atbalstīts 71 projekts ar kopējo piešķirto finansējuma summu 70 tūkstoši latu
- 2009. gadā tika sagatavots Rīgas pieteikums 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas statusam un tas sekmīgi aizstāvēts – Rīga ieguva 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas tiesības.
- Veiksmīgi noorganizēti tādi vērienīgi pasākumi kā „Muzeju nakts”, „Baltā nakts”, „Staro Rīga” u.c. Minētos un citus pasākumus apmeklēja ne vien Rīgas un Latvijas iedzīvotāji, bet arī ārvalstu viesi, tāpēc ir jo īpaši svarīgi turpināt iesāktās tradīcijas šo pasākumu organizēšanā, jo tiem ir potenciāls tūristu piesaistē.
- 2010. gada februārī Rīga ir saņēmusi augstāko novērtējumu britu laikraksta Financial Times veiktajā pētījumā par Eiropas pilsētu un reģionu konkurētspēju kategorijā „Izmaksu efektivitāte”.
- Lai veicinātu mazo un vidējo uzņēmumu veidošanos un attīstību, jau otro gadu notika Rīgas domes un Swedbank grantu konkurss „Atspēriens”, kas paredz finansiāla atbalsta līdz 6000 Ls piešķiršanu jauniem komersantiem to saimnieciskās darbības uzsākšanai, priekšroku dodot inovatīviem un eksportspējīgiem produktiem. 2009. gadā kopā tika atbalstītas 27 uzņēmējdarbības idejas, piešķirot kopējo līdzfinansējumu Ls 120 000 apmērā.
- 2009. gadā Rīgas dome paplašināja to iedzīvotāju kategoriju skaitu, kas ir tiesīgas izmantot atlaides Rīgas pilsētas pašvaldības sabiedriskajā transportā – ar braukšanas maksas atvieglojumiem ir tiesīgi braukt visi nestrādājošie vecuma pensionāri līdz 75 gadu vecumam, Rīgas pilsētas pašvaldības vispārīglītojošo skolu pedagogi, interešu izglītības iestāžu, pirmsskolas izglītības iestāžu, profesionālās ievirzes sporta skolu, mūzikas un mākslas skolu pedagogi, kuri iepriekšminētajās iestādēs strādā pamatdarbā.
- Sākot ar 2009. gada 1. martu Rīgas sabiedriskajā transportā pakāpeniski tika ieviesta elektronisko norēķinu sistēma jeb e-talons.
- 2009. gadā tika uzstādīti 8 jauni luksofori.
- 2009. gadā tika pabeigtas iepriekš uzsāktās, kā arī veiktas jaunas nekustamo īpašumu atsavināšanas procedūras Rīgas domes Satiksmes departamenta plānoto un īstenoto satiksmes objektu rekonstrukcijas un izbūves projektu vajadzībām.
- Tika turpināts un pabeigts iepriekšējos gados noslēgtais līgums par jauno trolejbusu piegādi, kā arī tika noslēgts līgums par 20 tramvaju vagonu ar zemo grīdu izgatavošanu un piegādi.
- Pabeigta veloceļaņa „Mežaparks – Vecāķi” posma Mežaparks – Vecmīlgrāvis būvniecība. Izbūvēts veloceļaņa posms 2 km garumā Šmerļa ielā. Uzsākta veloceļaņa „Centrs – Berģi” būvniecība, kas tiks pabeigta 2010. gadā, kā arī izstrādāta veloceļaņa „Centrs – Torņakalns – Ziepniekkalns” priekšizpēte.
- Izstrādāta „Rīgas pilsētas satiksmes drošības baltā grāmata 2010.-2015.”
- Pakāpeniski (arī ekonomiskās situācijas iespaidā) mainās iedzīvotāju pārvietošanās ieradumi, pieaugot to iedzīvotāju skaitam, kuri pārvietojas pa Rīgu ar kājām un velosipēdu, nevis automašīnām vai sabiedrisko transportu.
- Tika izstrādāts „Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns 2010.-2020. gadam.
- Salīdzinājumā ar 2008. gadu noziedzīgo nodarījumu skaits 2009. gadā pieauga.
- Arvien aktuāla problēma Rīgā ir daudzie tūristu apkrāpšanas gadījumi kā bāros un kafējnīcās, tā taksometros, tādējādi tūrisma sezonas laikā Vecrīgā tika palielināts dežūrējošo patruļu skaits.
- Notika videonovērošanas sistēmas ierīkošana un paplašināšana Rīgas izglītības iestādēs.
- 2009. gadā Rīgas pašvaldības kapitālsabiedrība SIA „Rīgas pilsēt būvnieks” nodeva ekspluatācijā 6 dzīvojamās ēkas ar 620 labiekārtotiem dzīvokļiem.
- Atzinīgi vērtējama iespēju paplašināšana daudzus pašvaldības sniegtos pakalpojumus saņemt elektroniski, piemēram dažādu definēto maksājumu elektroniska aprēķināšana un veikšana.
- Ievērojami samazināts laiks būvatļaujas sagatavošanai un izsniegšanai klientiem, kas, salīdzinot ar citām Eiropas pilsētām, ir daudz ilgāks.
- 2009. gadā uzsākot īstenot Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmas 2006.–2012. gadam grozījumu izstrādi, tika ņemti vērā iepriekšējos pārskatos sniegtie priekšlikumi – tika caurskatīti un optimizēti mērķi un uzdevumi, kas pārklājās, piešķirot tiem precizētus nosaukumus. Turpmāk pārskats tiks strukturēts pēc jaunajiem 13 mērķiem (no tiem 4 ir prioritāri) un 105 uzdevumiem.

2.tabula

Rīgas domes iestāžu un struktūrvienību apkopojums stratēģijas mērķu un to pakārtoto uzdevumu īstenošanā sadalījumā pa mērķiem

struktūrvienība / mērķis	PM1	PM2	PM3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M 10	M 11	M 12	M 13	M 14	M 15	M 16	M 17
Finanšu departaments																	
Pilsētas attīstības departaments																	
Īpašuma departaments																	
Izglītības, jaunatnes un sporta departaments																	
Labklājības departaments																	
Satiksmes departaments																	
Kultūras departaments																	
Mājokļa un vides departaments																	
Apmeklētāju pieņemšanas centrs																	
Informācijas tehnoloģiju centrs																	
Uzņēmējdarbības koordinācijas centrs																	
Rīgas Tūrisma koordinācijas un informācijas centrs																	
Ārlietu pārvalde																	
Sabiedrisko attiecību nodaļa																	
Rīgas Pašvaldības policija																	
Rīgas pilsētas būvvalde																	
Rīgas Austrumu izpilddirekcija																	
Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija																	
Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija																	
RPA "Rīgas Enerģētikas aģentūra"																	
RPA "Rīgas gaisma"																	
RPA "Rīgas pilsētas arhitekta birojs"																	
RPA "Rīgas dārzi un parki"																	
SIA "Rīgas pilsētņēmnieks"																	
SIA "Rīgas meži"																	

Iedzīvotāju viedoklis:

- Lai gan kopumā 2010. gada aptaujas vidējo rādītāju salīdzinājums ar 2007. un 2008. gadā veikto aptauju vidējo rādītāju būtiski nav mainījies – pilsētniekus vairāk apmierina nekā neapmierina pašvaldības darbība un pilsētā notiekošie procesi, tomēr būtiski ir mainījies jomu izkārtojums, ar kurām iedzīvotāji vairāk bija apmierināti 2007. un 2008. gadā un ar kurām 2010. gadā.
- Visatzinīgāk Rīgas iedzīvotāji vērtējuši stratēģiskā mērķa M8 Kultūru cenoša un garīgi bagāta sabiedrība izpildi. Jāpiebilst, ka arī 2008. gadā šis bija vispozitīvāk vērtētais indikators. Savukārt viskritiskāk iedzīvotāji vērtējuši rādītāju – M4 Nodrošināta sabiedrība, kā iemeslus minot, ka grūti atrast darbu, nav piemērotu darbavietu un ir augsts bezdarba līmenis. Kritiska attieksme pausta arī pret mērķi M7 Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība, kas ietver sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, kā arī sociālo problēmu risināšanu pilsētā.
- Analizējot datus par „labajām lietām”, panākumiem, situācijas uzlabošanu Rīgā pēdējā gada laikā, jāsecina, ka visbiežāk (25%) aptaujas dalībnieki norādījuši uz satiksmes uzlabošanu, atzīmējot, ka tiek veikti uzlabojumi sabiedriskā transporta jomā (8%) un notiek ielu remonts (8%).
- Salīdzinot 2010. gadā, 2008. gadā un 2007. gadā veikto pētījumu datus, var konstatēt, ka šogad respondenti biežāk minējuši problēmas, kas saistītas ar nodarbinātību, ekonomikas attīstību un nodokļu jautājumu risināšanu.
- Vērtējot kopējos vidējos iedzīvotāju apmierinātības rādītājus apkaimju griezumā, visaugstākie rādītāji ir no tādām apkaimēm kā Dārziņi, Brekši, Zolitūde, Jugla, Jaunciems un Āgenskalns, savukārt viszemākie rādītāji ir no Bišumuižas, Vecpilsētas, Maskavas forštates, Bolderājas, Centra un Dārziema.

VEIKTĀ MĒRĶU RĀDĪTĀJU DINAMIKAS ANALĪZE LIECINA:

Salīdzinoši sekmīga virzība uz nospraustā mērķa sasniegšanu ir sekojošos stratēģiskajos mērķos:

- PM1 Izglītota, prasmīga un kultūru cenoša sabiedrība
- PM2 Uz austrumu - rietumu saikni balstīta ekonomika
- PM3 Dzīve pilsētā ar kvalitatīviem dzīvojamajiem rajoniem (apkaimēm)
- M5 Veselīga un aktīva sabiedrība
- M7 Sociāli atbalstīta un aprūpēta sabiedrība
- M8 Garīgi bagāta sabiedrība
- M9 Informēta sabiedrība
- M13 Ērti un ātri sasniedzama pilsēta
- M14 Tīra un zaļa pilsēta
- M15 Droša pilsētvide (ceļu satiksmes drošības jomā)
- M16 Pilsēta ar kvalitatīvu mājokli

Nepietiekoša virzība uz nospraustā mērķa sasniegšanu ir sekojošos stratēģiskajos mērķos:

- M4 Nodrošināta sabiedrība
- M6 Ģimeniska sabiedrība
- M10 Augstas pievienotās vērtības ekonomika
- M11 Daudzveidīga un augoša ekonomika
- M15 Droša pilsētvide (iedzīvotāju personiskās drošības jomā)
- M17 Efektīvas pārvaldes pilsēta

Sevišķa uzmanība būtu jāpievērš šādiem rādītājiem:

- Pirmsskolas vecuma bērnu, kas apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes īpatsvara samazinājumam (PM1)
- Pirmsskolas vecuma bērnu, kuri stāv rindā un kuriem pašvaldība nevar nodrošināt vietas pirmsskolas izglītības iestādēs, skaita pieaugumam (PM1)
- Iedzīvotāju skaita samazinājumam (PM3)
- Migrācijas saldo pieaugumam (PM3)
- Reģistrētā bezdarba līmeņa pieaugumam (M4)
- Zīdaiņu mirstībai uz 1000 dzīvi dzimušajiem (M5)
- Saslimstības pieaugumam ar narkotisko un psihotropo vielu atkarību (pieaudzis gada beigās uzskaitē esošo personu skaits un saslimušo rādītājs uz 1000 iedzīvotājiem) (M5)
- Dabiskā pieauguma samazinājumam uz 1000 iedzīvotājiem (M5)
- Mājsaimniecības vidējā lieluma samazinājumam (M6)
- Vidējā bērnu skaita mājsaimniecībā samazināšanās (M6)
- Mājsaimniecību, kas sastāv no 1 personas, īpatsvara pieaugumam (M6)
- Reģistrēto laulību uz 1000 iedzīvotājiem skaita samazinājumam (M6)
- Ekonomiski aktīvo tirgus statistikas vienību skaita samazinājumam (M11)
- Iedzīvotāju zemajam vērtējumam par drošību pilsētā (M15)
- Noziedzīgu nodarījumu skaita uz 10 000 iedzīvotājiem pieaugumam (M15)
- Iedzīvotāju apmierinātības ar iespēju piedalīties pilsētas attīstības plānošanas pasākumos un lēmumu pieņemšanas procesos, izteikt savu viedokli samazinājumam (M17)
- Iedzīvotāju apmierinātības ar iespēju ietekmēt pašvaldības lēmumus samazinājumam (M17)

RĪGAS STARTĒGIJAS PĀSKATA SAGATAVOŠANĀ IZMANTOTIE MATERIĀLI

DOKUMENTI

- Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam. Rīga: Rīgas dome, 2005
- Rīgas attīstības programma 2006.-2012.gadam. Rīga: Rīgas dome, 2005

- Rīgas attīstības stratēģijas uzraudzības sistēmas vadlīnijas. Rīga: Pasaules Banka, SIA „PKC” Pašvaldību konsultāciju centrs, 2006.gada augusts
- Rīgas domes 28.08.2007. instrukcija Nr.9 „Kārtība, kādā tiek īstenota Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmas 2006.-2012. gadam izpildes uzraudzība”
- Rīgas domes Labklājības departamenta gadagrāmata „Sociālā sistēma un veselības aprūpe 2009. gadā. Rīga, 2010
- Rīgas pašvaldības 2008. gada publiskais pārskats. Rīga: Rīgas dome, 2009
- Rīgas Centrālās bibliotēkas 2009. gada darba pārskats. Rīga, 2010
- Informatīvais ziņojums par makroekonomisko situāciju valstī. Rīga, 2009. gada decembris
- Rīgas pašvaldības 2009. gada publiskais pārskats. Rīga: Rīgas dome, 2010
- Rīgas pilsētas pašvaldības skolu tīkla situācijas apraksts un pamatnostādnes optimizācijai 2010.-2014.gadam
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. Rīga, 2010
- Aviācijas industrijas tirgus izpētes un analīzes izdevums OAG Aviation Solutions (OAG)

SABIEDRISKO APTAUJU REZULTĀTI, PĒTĪJUMI

- Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”. Rīga: Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs „SKDS”, 2010. gada maijs-jūnijs
- Pētījums „Radošās industrijas Latvijā”. Autors: Baltijas Starptautiskais Ekonomikas un Politikas Studiju Centrs (BICEPS)
- Sabiedriskās domas pētījums „Rīgas domes darbības vērtējums”. Rīga: Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs „SKDS”, 2010. gada februāris
- 2009.gada Aptaujas par transporta pakalpojumiem personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu rezultātu kopsavilkums un salīdzinājums ar 2008.gada aptaujas rezultātiem. Aptauju organizēja – RD Labklājības departaments, aptauju veica – Rīgas pilsētas Sociālie dienesti.
- Pētījuma „Rīgas iedzīvotāju drošumspēja un tās paaugstināšanas iniciatīvas” rezultātu atskaite. Rīga: Nodibinājums „Baltic Institute of Social Sciences”, 2009

INTERNETA RESURSI

- Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapa www.cvk.lv
- Latvijas dzelzceļa mājas lapa www.ldz.lv
- Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze www.csp.gov.lv
- Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas mājas lapa www.izm.gov.lv
- Nacionālās ziņu aģentūras mājas lapa www.leta.lv
- Rīgas apkaimju portāls www.apkaimes.lv

- Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta mājas lapa www.e-skola.lv
- SIA „Lursoft” datu bāze www.lursoft.lv
- Stratēģijas uzraudzības sistēmas mājas lapa www.sus.lv
- Ziņu portāls www.apollo.lv
- Latvijas Republikas Labklājības ministrijas mājas lapa www.lm.gov.lv
- Rīgas domes Labklājības departamenta mājas lapa www.ld.riga.lv
- Interneta portāls www.doingbusiness.org
- The Global Competitiveness Report 2009-2010 www.weforum.org
- Latvijas Inovāciju un Tehnoloģiju Efektivitātes un Konkurētspējas Asociācija mājas lapa www.liteka.org
- Publiskās un privātās partnerības mājas lapa www.ppp.gov.lv
- Biznesa portāls www.db.lv
- Velosipēdistu vortāls www.veloriga.lv
- Ziņu portāls www.nra.lv
- Būvniecības portāls www.building.lv
- Interneta portāls www.apkaimes.lv
- Rīgas pilsētas būvvaldes mājas lapa www.rpbv.lv

IESAISTĪTĀS RĪGAS DOMES STRUKTŪRVIENĪBAS

- Labklājības departaments
- Izglītības, jaunatnes un sporta departaments
- Īpašuma departaments
- Rīgas domes Kultūras departaments
- Finanšu departaments
- Pilsētas attīstības departaments
- Mājokļa un vides departaments
- Kultūras departaments
- Satiksmes departaments
- Rīgas Austrumu izpilddirekcija
- Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija
- Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija
- Sabiedrisko attiecību nodaļa
- Ārlietu pārvalde
- Apmeklētāju pieņemšanas centrs
- Rīgas Tūrisma koordinācijas un informācijas centrs
- Uzņēmējdarbības koordinācijas centrs
- Rīgas pašvaldības policija
- Rīgas pilsētas būvvalde
- Informācijas tehnoloģiju centrs

- RPA „Rīgas dārzi un parki”
- RPA „Rīgas pilsētas arhitekta birojs”
- RPA „Rīgas gaisma”
- RPA „Rīgas enerģētikas aģentūra”
- SIA „Rīgas pilsētņēmums”
- SIA „Rīgas meži”

ĀRĒJĀS INSTITŪCIJAS

- Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde
- SIA „Lursoft”
- Starptautiskā lidosta „Rīga”
- Nodarbinātības valsts aģentūra
- Kredītaģentūra „Standard&Poor's”
- Kredītaģentūra „Moody's”
- Latvijas Republikas Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

NOZARU EKSPERTI

- Inga Vilka, LU docente, pašvaldību jautājumu eksperte
- Zinta Miežaine, sabiedriskās politikas pētniece, biedrības „Risinājumu darbnīca” valdes priekšsēdētāja
- Laimonis Osis, Mg.sc.env., Vides ministrijas eksperts
- Armands Pužulis, Mg. Geogr., Rīgas plānošanas reģiona Telpiskās plānošanas nodaļas vadītājs
- Aivita Putniņa, sociālantropoloģe, LU Humanitāro zinātņu fakultāte

IZSTRĀDĀTĀJI

- Gvido Princis, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta direktora p.i.
- Ilgvars Francis, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Ekonomikas pārvaldes vadītājs
- Guntars Ruskuls, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Ekonomikas pārvaldes vadītāja vietnieks
- Zita Ruņģe, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Ekonomikas pārvaldes Analītiskās plānošanas nodaļas vadītājas p.i.
- Renāte Tuča, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Ekonomikas pārvaldes Analītiskās plānošanas nodaļas galvenā speciāliste
- Nadežda Ignatjeva, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Ekonomikas pārvaldes Analītiskās plānošanas nodaļas speciāliste
- Andris Ločmanis, Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētplānošanas pārvaldes Pilsētvides plānošanas nodaļas galvenais projektu vadītājs